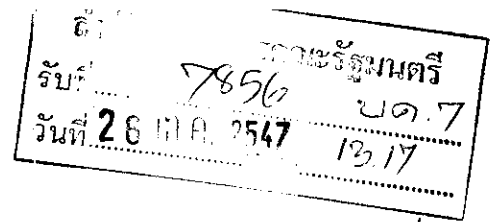

ด่วนที่สุด

ที่ นร 1105/๑๓๙๗

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ 10100

รศป. 1/727
26 ต.ค. ๕๗
1๔.15 ๖

26 ตุลาคม 2547

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
ครั้งที่ 3/2547

จัดเข้าวาระ 2 พ.ย. 2547

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศ ครั้งที่ 3/2547

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
ได้เสนอผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ครั้ง
ที่ 3/2547 ต่อนายกรัฐมนตรี ประธาน กพข. เพื่อพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปนั้น ในการนี้
นายกรัฐมนตรี เห็นชอบและมีบัญชาให้นำผลการประชุมดังกล่าว เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา
ต่อไป ดังรายละเอียดตามบันทึกข้อความ ด่วนที่สุดที่ นร 1105(กพข.)/62 ลงวันที่ 24 กันยายน 2547 ที่
แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วนที่สี่ บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โทร.02-280-4085 ต่อ 3711

ที่ นร.1105(กพข.)/ 62 วันที่ 24 กันยายน 2547

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ครั้งที่ 3/2547

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ครั้งที่ 3/2547 เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2547 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สพข.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพข. ได้สรุปผลการประชุมเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาประกอบด้วย เรื่องเพื่อทราบ 1 เรื่อง ได้แก่ 1) เรื่องผลการประชุมนานาชาติ Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries เรื่องเพื่อพิจารณา 3 เรื่อง ได้แก่ 1) แผนงานและการจัดกลไกเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย 2) การพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันของอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ 3) การขับเคลื่อนผลผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยว และเรื่องเพื่อหารือ ได้แก่ 1) การแยกคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สรุปได้ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ)

เรื่องที่ 1 เรื่องผลการประชุมนานาชาติ Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries

รับทราบและมอบหมายให้ สศช. รับไปดำเนินการการจัดประชุมทีมงานที่ปรึกษาต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี ในโอกาสต่อไปด้วย

เรื่องที่ 2 แผนงานและการจัดกลไกเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย

1. รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะทำงานทั้ง 4 ด้าน และการจัดทำแผนแม่บท ซึ่งจะแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน 2547

2. รับทราบแนวทางการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์ และเห็นควรให้กระทรวงพาณิชย์ในฐานะเจ้าของเรื่องจัดทำแผนงานโครงการในรายละเอียดนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป

3. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ร่วมกับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาพันธ์ขนส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันศึกษาปัญหาโลจิสติกส์โดยรับฟังปัญหา และความเห็นจากผู้ประกอบการ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว

4. เห็นชอบในหลักการของโครงการพัฒนาระบบเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล และบริการภาครัฐ เพื่อการนำเข้า การส่งออก และโลจิสติกส์ และมอบให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดทำแผนงานโครงการในรายละเอียดเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป โดยเน้นการใช้วิธี Outsource ในการดำเนินงาน

เรื่องที่ 3 การพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันของอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์

1. มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดความต้องการกำลังคนสำหรับภาคการผลิตและบริการแต่ละสาขา โดยใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละสาขาต่อไป

2) กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นแกนกลางในการประสานระหว่างสถาบันการศึกษาและอุตสาหกรรม เพื่อปรับหลักสูตรการศึกษา แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี และองค์ความรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3) เร่งรัดการจัดทำระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (Thailand Vocational Qualification: TVQ) ของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้เริ่มปฏิบัติจริงโดยเร็ว ก่อนพิจารณาขยายไปสู่อุตสาหกรรมอื่นๆ ตามสมควร

2. มอบหมายให้สถาบันเฉพาะทางของอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นแกนกลางดำเนินการ ดังนี้

1) จัดทำฐานข้อมูลความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรม ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ และส่งสัญญาณอย่างต่อเนื่องให้ภาคการศึกษาปรับการผลิตบุคลากรให้ทันและสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการของอุตสาหกรรม

2) จัดทำ Best Practices ของอุตสาหกรรม และสร้างแรงจูงใจให้อุตสาหกรรมที่มีความต้องการบุคลากรพื้นฐานกลุ่มเดียวกัน เช่น วิศวกรเครื่องกล วิศวกรไฟฟ้า วิศวกรอุตสาหกรรม ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ ตั้งศูนย์ฝึกอบรมร่วมกัน โดยรัฐบาลอาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณดำเนินการบางส่วน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนช่วยเหลือกันและกันในการพัฒนาบุคลากรของอุตสาหกรรมของตนสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมโดยรวม

3) ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผลักดันการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพของอุตสาหกรรม

3. มอบหมายให้คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) สำรวจความต้องการแรงงานต่างชาติที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของภาคเอกชนในสาขาต่างๆ เพื่อประสานกับกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงแรงงาน พิจารณาให้วีซ่าและออกใบอนุญาตทำงานในแต่ละปี

เรื่องที่ 4 การขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยว

1. เห็นชอบกับแนวทางเพิ่มผลิตภาพที่สะอาดทั้ง 3 แนวทาง ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ ประกอบด้วย การพัฒนา SMEs การขยายตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยรัฐเป็นผู้นำ และการทำงานเชิงรุก เพื่อเตรียมข้อจำกัดทางการค้า (NTB) ที่อาจเกิดขึ้น

2. เห็นชอบให้ดำเนินโครงการนำร่องเพื่อเพิ่มผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจโรงแรม รวม 3 โครงการ โดยโครงการนำร่องที่ 1 ที่เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมให้เป็นในลักษณะ Green Camp และให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการออกค่าใช้จ่ายร่วมกับฝ่ายรัฐ ทั้งนี้ โดยให้หารือในรายละเอียดกับสำนักงานประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทบทวนกรอบวงเงินให้เหมาะสม

3. มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับ กระทรวงต่างประเทศ และกระทรวงอุตสาหกรรม รับไปดำเนินการกำหนดมาตรการรับมือ NTB ที่อาจเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยให้ครอบคลุมถึงการควบคุมมาตรฐานสินค้านำเข้าจากประเทศคู่ค้าด้วย

เรื่องที่ 5 การแยกคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เห็นควรคงคณะกรรมการทั้ง 2 คณะออกจากกันคือ คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 โดยให้มีการประชุมทั้ง 2 คณะพร้อมกันในกรณีที่มีวาระเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

(ทั้งนี้ รายงานการประชุม ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

เนวิน/เรณู อม. ฟอวคก

พินคำรงโก

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

๑๒๓.๑-๔๗

สุกสมณ์ หงษ์กวิน

(นายจักรมณต์ ฝาสุกวนิช)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
ครั้งที่ 3/2547
วันศุกร์ที่ 10 กันยายน 2547
ณ ห้องสีเขียว ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล

~~~~~

กรรมการที่เข้าประชุม

1.	พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
2.	นายทง พิทยะ	ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
3.	นายประพัฒน์ โป๊พชิตสพ	ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
4.	นายชาติศิริ โสภณพนิช	ประธานสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
5.	นายจักรชัย บุนนาค	แทนประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
6.	นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
7.	นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
8.	นางสาววิไลพร ลิ้มเกษมสานต์	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการที่ลาประชุม

1.	นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	รองประธานกรรมการ
2.	นายจักรมณท์ ผาสุกวณิช	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	กรรมการและ เลขานุการ
3.	นายปณิธาน ยามวินิจ	รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

รัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุวิทย์ คุณกิตติ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
3. นายวัฒนา เมืองสุข	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
4. พันเอก ดร.นาฬิกอติภัค แสงสนิท	กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร
4. นายยงยุทธ ดิยะไพรัช	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
5. พลโท ปรีชา วรรณรัตน์	รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
6. นายจักรภพ เพ็ญแข	โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
7. นายระวี หิรัญโชติ	เลขานุการประจำนายกรัฐมนตรี
8. นายประเสริฐ ตปนียางกูร	รองอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. นายธานีนท์ ณะอม	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
2. นายพงษ์พิสิฐ วิเศษกุล	ผู้อำนวยการสำนักวางแผนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. นางสาวรณิ คำมัน	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต
4. นางสาวดาววัลย์ คำภา	ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์และประสานยุทธศาสตร์การเกษตร
5. นายสุรินทร์ ธิญกิจจานุกิจ	ผู้อำนวยการส่วนกำหนดและประสานยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
6. นางสาวสิริรัตน์ ไกรวณิช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
7. นายสุรัชย์ คุ่มสิน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
8. นางจุฬิพร บุญยมาลิก	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
9. นางพัชริน ลัมล่อมวงศ์	ผู้บริหารโครงการฯ
10. นายกิตติวัฒน์ อุชุपालะวงศ์	ผู้บริหารโครงการฯ
11.-15.	เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เริ่มประชุมเวลา 14.00

วาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ประธานฯ ได้ให้ข้อคิดเห็นต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ชุดนี้ ควรพิจารณายุทธศาสตร์ชาติโดยให้ความสำคัญกับภาพใหญ่หรือในกรอบมหภาค (Macro) เป็นหลัก ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ ช่วยพิจารณาใน 2 มิติสำคัญ มิติแรกควรให้ความสำคัญในเรื่องการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ ซึ่งได้แก่ การปรับโครงสร้างภาคเกษตรและอุตสาหกรรม โดยต้องเร่งการพัฒนาเพื่อยกระดับธุรกิจไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มตามห่วงโซ่การผลิต (Value Chain) ที่ผลตอบแทนสูงขึ้น ในขณะที่ภาคบริการต้องมีความชัดเจนว่าจะมุ่งไปทางใด เช่น บริการสุขภาพ หรือ Spa เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบในการพัฒนา มิติที่สองควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวก (Management and facilitation) เพื่อช่วยสนับสนุนในการขับเคลื่อนและผลักดันการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการต่อไป ดังนั้นจำเป็นต้องมีทีมงานทำการศึกษาในรายละเอียดแต่ละสาขาให้ชัดเจน เพื่อจะได้มุ่งพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมกันนี้ให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้าง Capacity Building ในทุกระดับ

วาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ 2.1 แผนงานและการจัดกลไกเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางสาววิไลพร ลิ่วเกษมศานต์) ได้รายงานความก้าวหน้าของการพัฒนาโลจิสติกส์ว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2547 ได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศตามข้อเสนอของ กพข. ซึ่งรวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงาน (Task Force) เฉพาะกิจ 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีสำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม เป็นเจ้าภาพ ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ ซึ่งมีกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (กระทรวง ICT) เป็นเจ้าภาพ ด้านฐานข้อมูล มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นเจ้าภาพ และด้านการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ ซึ่งมีกระทรวงพาณิชย์ และสภาผู้ขนส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สรท.) เป็นเจ้าภาพ ขณะนี้มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้มีการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงาน และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระบุประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยมีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อยุติปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานในบริบทของการพัฒนาระบบโลจิสติกส์

2. ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ คณะทำงานได้พัฒนาแผนงานโครงการ “การพัฒนาระบบเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลและการบริการภาครัฐ เพื่อการอำนวยความสะดวกด้านการนำเข้า การส่งออก และโลจิสติกส์” ในกรอบวงเงิน 1,250 ล้านบาท ระยะดำเนินการภายใน 3 ปี โดยมีเป้าหมาย เพื่อนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ระบบ Single Window Entry) มาใช้ในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อการอำนวยความสะดวกให้กับผู้นำเข้า ส่งออก บริษัทขนส่ง บริษัทการเงิน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการทำธุรกรรมต่างๆ

3. ด้านฐานข้อมูล สศช. ได้ว่าจ้างศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศึกษา “โครงการการพัฒนาฐานข้อมูลภาพรวมต้นทุน และมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์” ในขั้นตอนนี้ สามารถประมาณการต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ของไทยได้ที่ประมาณร้อยละ 15-18 ทั้งนี้ ในระยะต่อไปคณะทำงานด้านฐานข้อมูล จะมีการศึกษาการเคลื่อนที่ของสินค้า (Commodity Flow Survey) เพื่อให้เข้าใจถึงรูปแบบและต้นทุนที่แท้จริงของการเคลื่อนที่ของสินค้าแต่ละกลุ่ม โดยทำงานร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบประสิทธิภาพ (Benchmarking) คณะทำงานได้จัดจ้างสถาบันขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษา เมื่อเดือนเมษายน 2547 เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงสถานะฐานข้อมูลด้านโลจิสติกส์ของไทย

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์ คณะทำงานได้จัดทำแผนงานโครงการ “การพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์” (Capacity Building on Logistics) โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรทั้ง 4 กลุ่มคือ นักเรียนนักศึกษา บุคลากรภาครัฐ บุคลากรในภาคธุรกิจ และกลุ่มบุคลากรผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ (Logistic Service Provider) และได้เสนอแผนงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ปี 4 แผนงาน เพื่อขอรับเงินสนับสนุนเป็นเงิน รวม 157.33 ล้านบาท

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ ได้รายงานเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ 20-21 สิงหาคม 2547 กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงคมนาคม ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโลจิสติกส์ ภายใต้สังกัดกระทรวงการคลังและกระทรวงคมนาคม รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการผลักดันการพัฒนาโลจิสติกส์ทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติการให้มีผู้รับผิดชอบและเกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งมีผลสรุปดังนี้ 1) ต้องเร่งพัฒนาโลจิสติกส์ในภาพรวม พร้อมทั้งเร่งผลักดันให้มีการปรับปรุงระเบียบหรือกฎหมายที่สนับสนุนการพัฒนาโลจิสติกส์ 2) ดำเนินการปรับปรุงพิธีการศุลกากรให้เกิดประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าเข้า-ออก โดยการแก้ไขประกาศกรมฯ เกี่ยวกับ Transshipment ให้สามารถขนส่งได้ในทุก Mode การใช้ใบสั่งปล่อยสินค้าโดยทางอิเล็กทรอนิกส์) ตัวแดง (เชื่อมโยงกับการทำเรือ การจัดให้มี One-Day Clearance นับตั้งแต่นำสินค้าเข้าเก็บ ณ ท่าเรือที่นำเข้า-ส่งออก การลดการตรวจปล่อยสินค้าขาเข้าเหลือร้อยละ 10 3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งเพื่อการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ ซึ่งมียุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาท่าเรือไทยให้เป็น Gateway สู่ภูมิภาค การพัฒนาศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (Hub & Spokes) การพัฒนา

เพื่อเปลี่ยน Mode ไปสู่ระบบราง ทางน้ำ และท่อ การพัฒนาการขนส่งทางอากาศให้เป็น Global Destination Network และการพัฒนาท่าอากาศยานนานาชาติเป็น Gateway ระดับโลก

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้เสนอที่ประชุมว่า เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจนเข้ามาผลักดันในระดับปฏิบัติ ในรูปของคณะกรรมการ ภายใต้ กพข. โดยมีรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน คณะกรรมการจะประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับด้านโลจิสติกส์ มี สศช. และ สรท. เป็นฝ่ายเลขานุการร่วม คณะกรรมการฯ จะมีอำนาจหน้าที่หลัก ได้แก่ (1) รวบรวมปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาระบบโลจิสติกส์จากภาคเอกชน และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา (2) เสนอแนะแผนงาน/โครงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ . (3) จัดตั้งคณะทำงาน (Working Group) เฉพาะด้านตามความเหมาะสม) 4(ติดตามประเมินผล แผนงานโครงการต่างๆ

ความเห็นและข้อสังเกตของที่ประชุม

1. ในส่วนโครงการการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ (Single Window Entry) เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในเวลารวดเร็วหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรใช้วิธี outsource ในการดำเนินงานโครงการ

2. หากมีการจัดทำแผนแม่บท (Master Plan) จะช่วยให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ มีความเป็นระบบมากขึ้น

3. สำหรับเรื่องกลไกรับผิดชอบ ขณะนี้ยังไม่มี ความจำเป็นที่จะจัดตั้งขึ้นในรูปแบบอนุกรรมการ แต่ควรจะให้ความสำคัญกับการประมวลประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นข้อจำกัดของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ ด้านการจัดการโครงสร้างขั้นพื้นฐาน โดยให้ภาคเอกชนระบุปัญหาและอุปสรรคที่ชัดเจน เพื่อสามารถนำไปพิจารณาตัดสินใจใน กพข. ได้

มติที่ประชุม

1. รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะทำงานทั้ง 4 ด้าน และการจัดทำแผนแม่บท ซึ่งจะแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน 2547

2. รับทราบแนวทางการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์ และเห็นควรให้กระทรวงพาณิชย์ในฐานะเจ้าของเรื่องจัดทำแผนงานโครงการในรายละเอียดนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป

3. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ร่วมกับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาพันธ์ขนส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันศึกษาปัญหาโลจิสติกส์โดยรับฟังปัญหา และความเห็นจากผู้ประกอบการ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว

4. เห็นชอบในหลักการของโครงการพัฒนาระบบเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล และบริการภาครัฐ เพื่อการนำเข้า การส่งออก และโลจิสติกส์ และมอบให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร จัดทำแผนงานโครงการในรายละเอียดเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป โดยเน้นการใช้วิธี Outsource ในการดำเนินงาน

วาระที่ 2.2 การพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันของอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางสาววิไลพร ลีวเกษมสอาด) ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) จัดทำแผนพัฒนากำลังคน (Skill Mapping) เพื่อสนับสนุนการเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการของประเทศ โดยมุ่งศึกษาความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมและบริการหลักของประเทศ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการในระยะ 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2547-2552)

สศช. ได้คัดเลือกอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะทำการศึกษารวม 12 สาขา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ (Niche Industry) และอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (Potential Industry) 8 สาขา ประกอบด้วย (1) ยานยนต์และชิ้นส่วน (2) แพชั่น (สิ่งทอและอัญมณี) (3) อาหาร (กุ้ง ไก่ และสับปะรด) (4) การท่องเที่ยว (MICE สปา และโรงแรม) (5) ซอฟต์แวร์ (6) ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ไม้ (7) ผลิตภัณฑ์ยาง และ (8) เซรามิก 2) กลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานและสนับสนุน (Basic and Supporting Industry) 5 สาขา ประกอบด้วย (1) ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (2) แม่พิมพ์ (3) ปิโตรเคมี (4) เหล็กและเหล็กกล้า และ (5) ระบบโลจิสติกส์

ผลการศึกษา

1. ความต้องการกำลังคนในภาพรวมทั้งภาคอุตสาหกรรม บริการ และโลจิสติกส์ ในระยะ 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2552) จะเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ประมาณ 9.1 แสนคน โดยจำแนกได้ดังนี้

1.1 ภาคอุตสาหกรรม 12 สาขา ความต้องการกำลังคนโดยรวมเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ประมาณ 465,008 คน เป็นกำลังคนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประมาณ 50,906 คน หรือร้อยละ 11 ของความต้องการทั้งหมด จำแนกเป็นระดับอุดมศึกษาประมาณ 35,974 คน และอาชีวศึกษาประมาณ 73,129 คน (กำลังคนที่ไม่ได้ระบุสาขาอุตสาหกรรมจะไม่ได้จำแนกตามระดับการศึกษา) โดยอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนมีความต้องการกำลังคนเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดถึงร้อยละ 9 และ 21 ต่อปี ตามลำดับ

1.2 ภาคบริการ ความต้องการกำลังคนโดยรวมเพิ่มขึ้น 220,311 คน จำแนกเป็นระดับอุดมศึกษา 66,295 คน ระดับ ปวส. 15,429 คน ระดับ ปวช. และมัธยมปลาย 41,106 คน และต่ำกว่ามัธยมปลาย 97,481 คน โดยธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารร้านอาหารต้องการมากที่สุด 5,180 และ 51,200 คนตามลำดับ

1.3 ระบบโลจิสติกส์ ความต้องการกำลังคนโดยรวมเพิ่มขึ้น 141,442 คน จำแนกเป็นระดับอุดมศึกษา 29,908 คน ระดับอาชีวศึกษา 19,370 คน ระดับมัธยมปลาย 41,106 คน

และต่ำกว่ามัธยมปลาย 92,164 คน โดยสาขาที่ต้องการกำลังคนเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ การขนส่งทางบก 75,400 คน

2. ความต้องการกำลังคนรายอุตสาหกรรม นำเสนอผลการศึกษาความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นกรณีตัวอย่าง ซึ่งกำหนดธุรกิจหลัก 3 กลุ่มธุรกิจ ได้แก่

2.1 ธุรกิจการจัดแสดงสินค้านานาชาติ (Exhibition) ซึ่งเป็น 1 ในธุรกิจหลักของ MICE ปี 2547 มีกำลังคน 5,300 คน และจะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวหรือประมาณ 11,342 คน ในปี 2552 โดยบุคลากรในธุรกิจ Organizer และ Contractor มีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจนี้ แต่คุณภาพของคนยังขาดความรู้ด้านธุรกิจ ด้านการตลาด การบริหารโครงการ และเวลา และ Creative Design ส่วนทักษะที่ยังขาดอยู่ คือ การคิดวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ความคิดริเริ่มและนวัตกรรม และการใช้ภาษาอังกฤษ

2.2 ธุรกิจสปา ปัจจุบันมีการจ้างงานรวม 6,400 คน ในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า ต้องการเพิ่มอีกประมาณ 3,500 คน โดย Therapist ต้องการสูงสุดถึง 2,600 คน คุณภาพของ Spa Management และ Spa Therapist มีส่วนสำคัญต่อการยกระดับการแข่งขันของธุรกิจ ความรู้ที่ยังขาด คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านศิลปะการนวด และ Treatment แบบต่าง ๆ สำหรับทักษะที่ยังขาดด้านการวางแผน การสื่อสาร และหัตถบำบัดแบบต่าง ๆ

2.3 ธุรกิจโรงแรม ต้องการกำลังคนในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า เพิ่มอีกประมาณ 52,000 คน บุคลากรในงานบริการอาหารและเครื่องดื่มต้องการมากที่สุดประมาณ 20,000 คน สำหรับบุคลากรที่มีความสำคัญต่อธุรกิจนี้คือ บริการส่วนหน้า บริการอาหารและเครื่องดื่ม และบริการห้องพัก ด้านความรู้ที่ยังขาดอยู่คือ ความรู้ด้านจิตวิทยาการให้บริการ บริหารจัดการ ความปลอดภัยของอาหาร และทักษะที่ต้องการเพิ่มเติมคือ การให้บริการและ Service Mind การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการใช้ภาษาอังกฤษ

ความเห็นและข้อสังเกตของที่ประชุม

1. ให้มีการประสานกับคณะกรรมการชุดที่มีรองนายกรัฐมนตรี (นายวันมูฮัมหมัดนอร์มะทา) เป็นประธาน ซึ่งดูแลรับผิดชอบด้านนโยบายผลกระทบจาก E-Globalization เพื่อร่วมหารือถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาขาดแคลนบุคลากร โดยอาจมีการนำเข้าผู้เชี่ยวชาญต่างชาติในสาขาที่ขาดแคลน เช่น สาขาวิศวกรรม จากประเทศศรีลังกา และอินเดีย

2. ควรทำการศึกษาทบทวนศักยภาพและโอกาสของอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในโลก เพื่อกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาและช่วยขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3. ในระยะต่อไป ควรมีการศึกษารายละเอียดด้านการผลิตและพัฒนาากำลังคน (Supply) ในสาขาต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อให้เห็นภาพรวมการขาดแคลนกำลังคนสาขาต่าง ๆ และส่งสัญญาณให้แก่ผู้ที่กำลังจะเข้าสู่อุตสาหกรรม

4. ธุรกิจโรงแรม คาดว่าจะมีการเติบโตของห้องพักเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 ต่อปี และภายใน 5 ปีอาจเติบโตถึง 100% เนื่องจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว และนโยบายการเปิดเสรีทางการบิน ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรในธุรกิจนี้ขาดแคลนและอาจเกิดการแย่งชิงบุคลากรอย่างรุนแรง

5. ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนในอุตสาหกรรมต่างๆ สร้างสถาบันฝึกอบรมระยะสั้นแก่บุคลากรในธุรกิจ เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้และยกระดับทักษะอย่างต่อเนื่อง

มิติที่ประชุม

1. มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดความต้องการกำลังคนสำหรับภาคการผลิตและบริการแต่ละสาขา โดยใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละสาขาต่อไป

2) กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นแกนกลางในการประสานระหว่างสถาบันการศึกษาและอุตสาหกรรม เพื่อปรับหลักสูตรการศึกษา แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี และองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3) เร่งรัดการจัดทำระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (Thailand Vocational Qualification: TVQ) ของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้เริ่มปฏิบัติจริงโดยเร็ว ก่อนพิจารณาขยายไปสู่อุตสาหกรรมอื่นๆ ตามสมควร

2. มอบหมายให้สถาบันเฉพาะทางของอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นแกนกลางดำเนินการ ดังนี้

1) จัดทำฐานข้อมูลความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรม ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ และส่งสัญญาณอย่างต่อเนื่องให้ภาคการศึกษาปรับการผลิตบุคลากรให้ทันและสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการของอุตสาหกรรม

2) จัดทำ Best Practices ของอุตสาหกรรม และสร้างแรงจูงใจให้อุตสาหกรรมที่มีความต้องการบุคลากรพื้นฐานกลุ่มเดียวกัน เช่น วิศวกรเครื่องกล วิศวกรไฟฟ้า วิศวกรอุตสาหกรรม ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ ตั้งศูนย์ฝึกอบรมร่วมกัน โดยรัฐบาลอาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณดำเนินการบางส่วน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนช่วยเหลือกันและกันในการพัฒนาบุคลากรของอุตสาหกรรมของตนสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมโดยรวม

3) ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผลักดันการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพของอุตสาหกรรม

3. มอบหมายให้คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) สำรวจความต้องการแรงงานต่างชาติที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของภาคเอกชนในสาขาต่างๆ เพื่อประสานกับกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงแรงงาน พิจารณาให้วีซ่าและออกใบอนุญาตทำงานในแต่ละปี

วาระที่ 2.3 การขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยว

นายพงษ์พิสิฐ วิเศษกุล ผู้อำนวยการสำนักวางแผนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สศช. ได้นำเสนอต่อที่ประชุมถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการผลิตสินค้า ยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ (Niche Market) ด้วยผลิตภาพที่สะอาด (Green Productivity, GP) สรุปได้คือ

1. เนื่องจาก ปัจจุบันความห่วงใยในสิ่งแวดล้อมได้ถูกผนวกเข้าเป็นเงื่อนไขทางการค้าที่อาจกลายเป็นเครื่องมือการกีดกันทางการค้า (NTB) โดยการผลิตและบริการด้วย GP ต้องใช้กระบวนการผลิตและเทคโนโลยีที่ช่วยลดของเสีย เพื่อลดต้นทุนการผลิตและต้นทุนการบำบัดมลพิษ เพื่อให้ได้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ทนทานในการใช้งานและเมื่อหมดอายุการใช้งานและสามารถนำซากกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตใหม่เมื่อหมดอายุการใช้งานแล้ว โดยเฉพาะเหลือทิ้งไม่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม ส่วนภาคบริการก็มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย หรือไม่มีเลย ซึ่งที่ผ่านมาการผลิตและการบริการอย่าง GP ยังมีอยู่จำกัด เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่โดยเฉพาะ SME ที่มีทุนน้อย ยังขาดความรู้และเกรงว่าจะเพิ่มต้นทุน

2. พัฒนาการของ GP ในต่างประเทศ เช่น EU สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน ญี่ปุ่น และมาเลเซีย มีขั้นตอนดำเนินงานต่อเนื่อง เริ่มจากระยะแรกจะให้ความสำคัญกับการควบคุมโดยการบำบัดมลพิษที่ปลายท่อ (End of Pipe Control) ระยะที่สอง จะเป็นการป้องกันมลพิษโดยการลดปริมาณของเสีย การอนุรักษ์พลังงาน การมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) และระยะที่สาม จะเป็นการจัดการเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน-GP โดยคำนึงถึงผลกระทบระยะยาว โดยภาคเอกชนมีบทบาทในการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การเลือกใช้วัตถุดิบในการผลิต กระบวนการผลิต การขนส่ง การใช้งาน ตลอดจนการกำจัดซากขณะที่ยังมีผู้บริโภคมีบทบาทในการควบคุมการใช้ทรัพยากรและการกระทำที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมขององค์กรธุรกิจ โดยผ่านกระบวนการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ผู้ผลิตสามารถผลิตสินค้า GP ในราคาที่เหมาะสมโดยไม่เงินอุดหนุน การกำหนดนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ (Green Government Procurement)

3. ในกรณีประเทศไทยตามแนวนโยบายได้สนับสนุนการใช้กระบวนการผลิตและเทคโนโลยีสะอาด ตั้งแต่ พ.ศ.2540 และมีการจัดทำแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการผลิตที่สะอาด พ.ศ.2545 แต่การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ มีการปรับเปลี่ยนองค์กร มีหลายหน่วยงาน การทำงานไม่บูรณาการ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษไม่จริงจัง ผู้ประกอบการยังเข้าใจว่า GP เป็นการลงทุนเพิ่ม ขณะที่การสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐยังไม่จูงใจให้ภาคเอกชนหันมาปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต อีกทั้งสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังมีไม่หลากหลาย ราคาสูง ไม่เป็นที่นิยมของประชาชน ตลอดจนมีตัวอย่างและการเผยแพร่ความสำเร็จทางธุรกิจของการลงทุนด้าน GP น้อย

4. จากการพิจารณาผลกระทบจาก NTB ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง รวมถึง อุตสาหกรรม Niche และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่า อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะได้รับผลกระทบค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาจากมูลค่าการส่งออก การจ้างงานและกฎระเบียบที่ออกโดยประเทศคู่ค้าของไทย ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้ยกร่างแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริม GP ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงธุรกิจโรงแรม โดยได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนไว้ 3 ด้าน ดังนี้

4.1 การพัฒนา SMEs ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเริ่มดำเนินการในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจโรงแรม เนื่องจาก 2 สาขานี้มีรายได้เข้าประเทศและสร้างการจ้างงานสูง อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจาก NTB สูงเช่นกัน จึงควรเริ่มส่งเสริม GP ก่อน โดย 1) จัดทำฐานข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ฝึกอบรมและสาธิตเกี่ยวกับการปรับกระบวนการผลิตให้เป็น GP รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่อุตสาหกรรมเป้าหมาย 2) ส่งเสริมด้วยมาตรการการเงิน เช่น เงินอุดหนุนและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ให้แก่ SMEs 3) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีระดับโรงงาน

4.2 พัฒนาลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย 1) ให้ภาครัฐเป็นผู้นำในการสร้างตลาด 2) พัฒนาและควบคุมมาตรฐานสินค้าและโรงแรม ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักให้ประชาชนซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4.3 การเตรียมพร้อมรับมือ NTB โดย 1) ติดตามสถานการณ์และประสานงานกับเอกชนเพื่อเตรียมความพร้อม 2) สนับสนุนการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อกำหนดท่าทีของไทย และเพิ่มความสามารถในการต่อรองในเวทีการค้าระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ งบประมาณในการขับเคลื่อน 3 โครงการ ในกรอบวงเงิน 144 ล้านบาท ระยะเวลา 3 ปี ประกอบด้วย

1. โครงการขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจัดฝึกอบรมด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็น GP จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อเผยแพร่ Best Practice ทางด้าน GP และเผยแพร่ผลประโยชน์ทางธุรกิจที่เกิดจากมาตรการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ เพื่อชักชวนให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการ วงเงิน 99 ล้านบาท

2. โครงการขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดของธุรกิจโรงแรม เพื่อให้คำปรึกษาจัดฝึกอบรมสัมมนา ให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานและทรัพยากร พร้อมกับลดของเสียให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม รวมทั้งออกเกียรติบัตรรับรองตราสัญลักษณ์ใบไม้เขียวให้กับโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเผยแพร่ผลประโยชน์ทางธุรกิจที่เกิดจากมาตรการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ เพื่อชักชวนให้โรงแรมเข้าร่วมโครงการ วงเงิน 40 ล้านบาท

3. โครงการขับเคลื่อนเพื่อขยายตลาดสินค้าและโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกลไกการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ โดยการคัดเลือกและกำหนดเกณฑ์ประเภทสินค้าและโรงแรมที่เหมาะสมที่รัฐจะจัดซื้อจัดจ้าง และศึกษาผลกระทบของนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของภาครัฐดังกล่าว รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการกำหนดและควบคุมมาตรฐานสินค้าและโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วงเงิน 5 ล้านบาท

ความเห็นและข้อสังเกตของที่ประชุม

1. ประเทศไทยยังขาดการรณรงค์เพื่อขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดอย่างจริงจัง ดังนั้น จึงควรรณรงค์และหาทางสนับสนุนให้คนไทยตระหนักและมีจิตสำนึกในเรื่องการซื้อสินค้าและบริการที่มีผลิตภาพที่สะอาด และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. ควรหาแนวทางกำหนดมาตรฐานสินค้านำเข้าให้เป็นสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการกำหนดมาตรฐานสินค้าของไทยด้วย
3. ควรสนับสนุนให้การขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาด เป็นแผนงานที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมอุตสาหกรรมเป้าหมายและ Supply Chain ทั้งหมดด้วย และต้องมีทิศทางและเป้าหมายรวมทั้งงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรม และผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ เช่นเดียวกับ Food Safety
4. ในส่วนของการขอรับการสนับสนุนโครงการนำร่อง 144 ล้านบาทนั้น เห็นควรให้มีการทบทวนวงเงิน ทั้งนี้ สำหรับโครงการนำร่องที่ 1 ควรดำเนินการในลักษณะ Green Camp จัดฝึกอบรมรวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูล โดยมีกลุ่มเป้าหมายสำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าส่งออกไปยังประชาคมยุโรป
5. ให้เพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมเป็นเจ้าภาพ เนื่องจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้จัดทำโครงการหาดทรายขาว ที่มีการให้ Rating (ปลาดาว) สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด

มติที่ประชุม

1. เห็นชอบกับแนวทางเพิ่มผลิตภาพที่สะอาดทั้ง 3 แนวทาง ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ ประกอบด้วย การพัฒนา SMEs การขยายตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยรัฐเป็นผู้นำ และการทำงานเชิงรุก เพื่อเตรียมข้อจำกัดทางการค้า (NTB) ที่อาจเกิดขึ้น
2. เห็นชอบให้ดำเนินโครงการนำร่องเพื่อเพิ่มผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจโรงแรม รวม 3 โครงการ โดยโครงการนำร่องที่ 1 ที่เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมให้เป็นในลักษณะ Green Camp และให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการออกค่าใช้จ่ายร่วมกับฝ่ายรัฐ ทั้งนี้ โดยให้หารือในรายละเอียดกับสำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทบทวนกรอบวงเงินให้เหมาะสม
3. มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับ กระทรวงต่างประเทศ และกระทรวงอุตสาหกรรม รับผิดชอบดำเนินการกำหนดมาตรการรับมือ NTB ที่อาจเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยให้ครอบคลุมถึงการควบคุมมาตรฐานสินค้านำเข้าจากประเทศคู่ค้าด้วย

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อหารือ

3.1 การแยกคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศและคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางสาววิไลพร ลีวเกษมสอาด) ได้หารือที่ประชุม ต่อประเด็นการแยกคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและคณะกรรมการ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สืบเนื่องจาก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้แจ้งมายังฝ่ายเลขานุการฯ เกี่ยวกับข้อเสนอของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศกับนายกรัฐมนตรี ให้แยกคณะกรรมการทั้ง 2 ออกจากกัน และนายกรัฐมนตรีได้บัญชาให้ฝ่ายเลขานุการฯ กพข. เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ ฝ่าย เลขานุการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศได้ครอบคลุมมิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระดับภาพรวมอยู่แล้ว ดังนั้นจึง เห็นควรแยกคณะกรรมการทั้ง 2 คณะออกจากกัน โดยให้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งเน้น แนวปฏิบัติในส่วนของการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) เป็นหลัก และควรมอบหมาย ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการชุดนี้ต่อไป

มติที่ประชุม

เห็นควรคงคณะกรรมการทั้ง 2 คณะออกจากกันคือ คณะกรรมการพัฒนาขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 โดยให้มีการประชุมทั้ง 2 คณะ ร่วมกันในกรณีที่มีวาระเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

วาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

4.1 ผลการประชุมนานาชาติ Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางสาววิไลพร ลีวเกษมสอาด) ได้รายงานสรุปผล การจัดประชุมนานาชาติระหว่างวันที่ 1-2 กรกฎาคม 2547 ให้ที่ประชุมทราบว่า มีผู้เข้าร่วม ประชุมรวม 900 คน ประกอบด้วย นักการเมือง ข้าราชการ ภาคเอกชน นักวิชาการและสื่อมวลชน ทั้งในประเทศและภูมิภาคเอเชีย โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ทนทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับการแข่งขันของทุก ประเทศในเอเชีย ทั้งนี้ แต่ละประเทศมีจุดเน้นที่ต่างกัน กล่าวคือ (1) สิงคโปร์: มุ่งเป้าหมายการเป็น แหล่งรวมผู้มีความรู้ความสามารถ และองค์กรชั้นนำ เช่น มหาวิทยาลัยสำคัญของโลก รวมทั้งการ สร้างและหาคนเก่งในสาขาต่าง ๆ (2) อินเดีย: ทรัพยากรมนุษย์เป็นทุนที่มีความสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะการมีนักวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญมากกว่า 3 ล้านคน มีนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์กว่า 800,000 คน และบัณฑิตด้านวิศวกรรมศาสตร์กว่า 1 ล้านคน รวมทั้งบัณฑิตด้านเกษตรกรรมและ สัตวบาลกว่า 300,000 คน (3) เกาหลีใต้: ปฏิรูปการศึกษาเป็นฐานสำคัญของเกาหลีใต้ในการสร้าง

บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดในอนาคต และลด ช่องว่างความแตกต่างทางความรู้และทักษะระหว่างคนในเมืองและภูมิภาค (4) มาเลเซีย: สร้างโอกาส ทางการศึกษาและฝึกอบรมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเร่งสร้างบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. ประเด็นท้าทายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ มีดังนี้ 1) ไทย: เน้นการ พัฒนาในลักษณะที่สมดุลทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค 2) จีน: กำหนดเป้าหมายให้จีนนำหน้าสหรัฐ ด้านการลงทุนจากต่างประเทศในอีก 5 ปีข้างหน้า และเพิ่มความสามารถการแข่งขันให้อยู่ในระดับที่ ดีกว่าสหรัฐภายในสิ้นทศวรรษ 3) อินเดีย: อินเดียตั้งเป้าหมายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับ 3 ของโลกในปี 2535 4) เกาหลีใต้: ได้ตั้งเป้าหมายการเป็นประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีมากที่สุดอันดับ 12 ของโลก และการเป็นศูนย์กลางการวิจัยทาง S & T ของเอเชีย-แปซิฟิก ภายในปี 2558 5) สิงคโปร์: กำหนดเป้าหมายใน 15 ปีข้างหน้า จะต้องเป็นเมืองที่เป็นผู้นำระดับโลก 6) มาเลเซีย : มีการประกาศนโยบายแห่งชาติในปี 2001-2010 มีเป้าหมายการจัดความยากจน และมีการพัฒนาอย่างสมดุล

3. บทบาทของปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การเชื่อมโยงเอเชียสู่เครือข่ายโลจิสติกส์โลก การเสริมสร้างระบบนวัตกรรมภายในชาติ การปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก กลยุทธ์ ในการบริหารจัดการองค์กร โอกาสและความท้าทายของห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มของสมาชิกอาเซียนที่ต้องเผชิญ ในการตกลงการค้าเสรีกับจีนและอินเดีย การพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการได้เสนอการดำเนินงานขั้นตอนต่อไปว่า ควรจัดประชุม นานาชาติในทุก 2 ปี โดยอาจขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมภูมิภาคอื่นๆ ของโลกด้วย และระหว่าง ปีมีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในยุทธศาสตร์เฉพาะด้านร่วมกับหน่วยงานด้าน การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันหรือหน่วยงานวางแผนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ

มติที่ประชุม

รับทราบและมอบหมายให้ สศช. รับไปดำเนินการการจัดประชุมที่มงานที่ปรึกษา ต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี ในโอกาสต่อไปด้วย

เลิกประชุมเวลา 16.30 น.

(นางสาวสิริรัตน์ ไกรวณิช)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นางสาววิไลพร ลีวเกษมคานต์)

ผอ.สพข.

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

วาระที่ 2.1 แผนงานและการจัดกลไกเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย

วาระที่ 2.2 การพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันของอุตสาหกรรม
ยุทธศาสตร์

วาระที่ 2.3 การขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมการผลิต
และการท่องเที่ยว

วาระที่ 2.1 แผนงานและการจัดกลไกเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย

วาระที่ 2.2 การพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันของอุตสาหกรรม
ยุคอุตสาหกรรม 4.0

วาระที่ 2.3 การขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมการผลิต
และการท่องเที่ยว

2.1 แผนงานและการจัดกลไกเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์ ของไทย

วาระ 2.1: แผนงานและการจัดตั้ง กลไกเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย

10 กันยายน 2547

คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ครั้งที่ 3/ 2547

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หัวข้อนำเสนอ

1. รายงานความก้าวหน้าและแผนงาน
โครงการโลจิสติกส์
  - ด้านฐานข้อมูล
  - ด้านการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้
  - ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
  - ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ
2. ข้อเสนอจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์

หัวข้อนำเสนอ

1. รายงานความก้าวหน้าและแผนงาน โครงการโลจิสติกส์

- ด้านฐานข้อมูล
- ด้านการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้
- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ

2. ข้อเสนอจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์

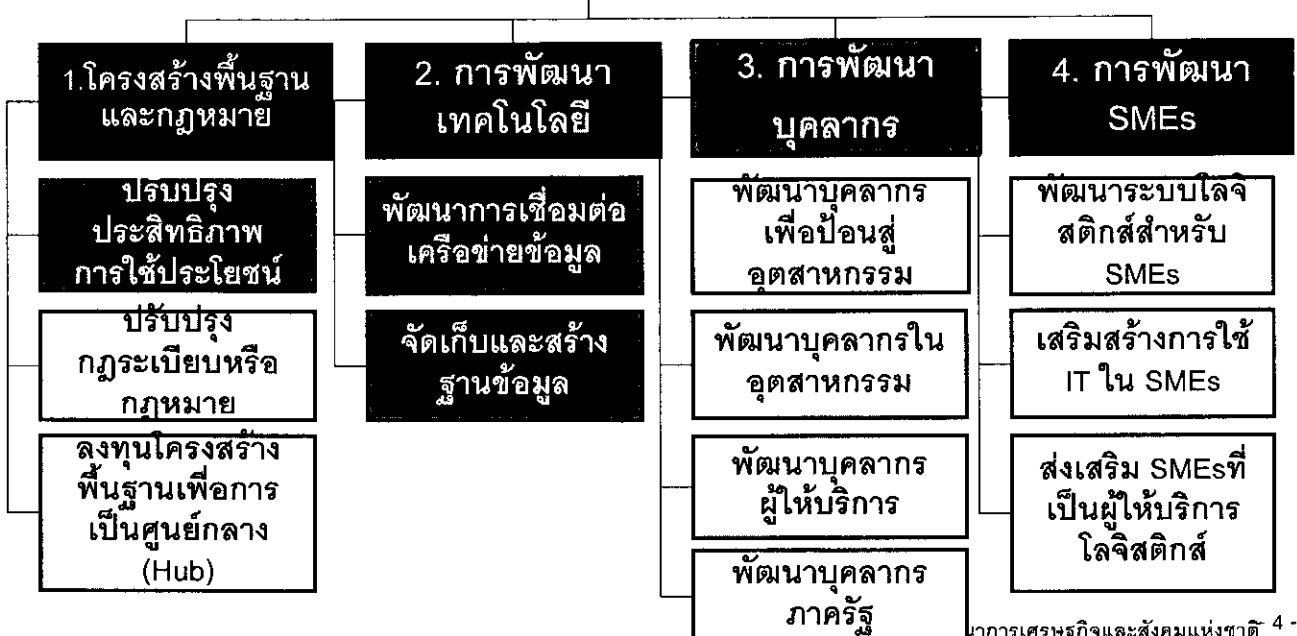
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรม. มีมติเมื่อวันที่ 9 มี.ค. ให้จัดตั้ง 4 Task Forces
เพื่อผลักดันเรื่องเร่งด่วนด้านโลจิสติกส์

ณ วันที่: 9 มี.ค. 47

การพัฒนาความเป็นศูนย์กลาง โลจิสติกส์ของภูมิภาคอินโดจีน

ประเด็นที่ Task
forces กำลังเร่ง
ดำเนินการ

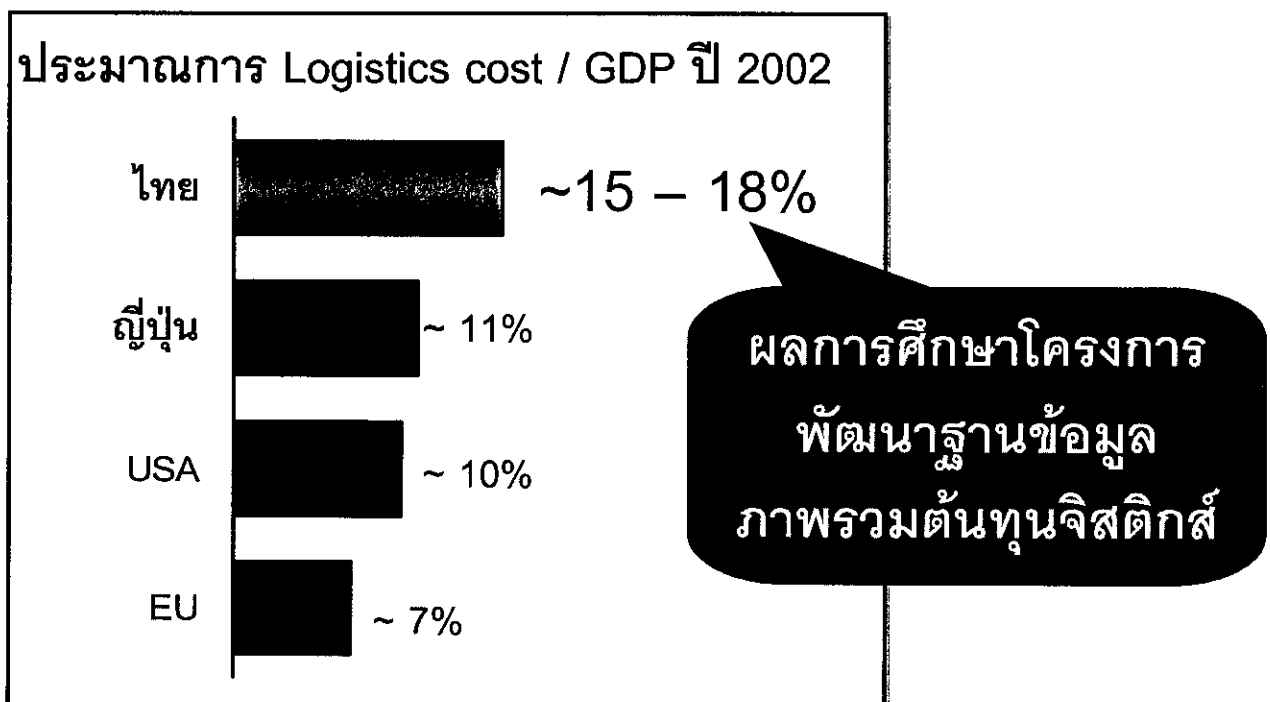

สศช. ได้ร่วมมือกับเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลักดันเรื่องเร่งด่วน

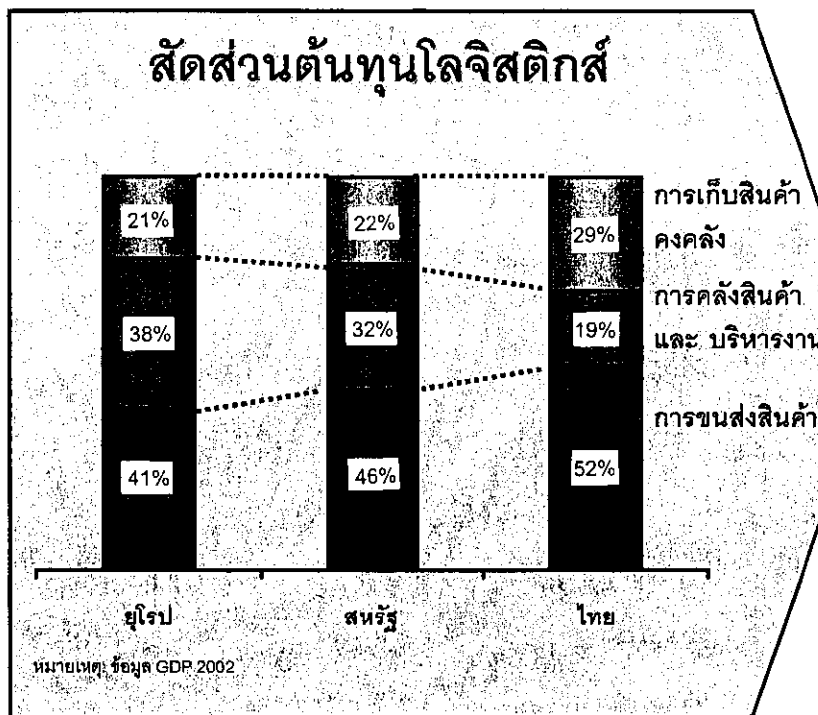
	ผลการดำเนินการ	แผนงานในอนาคต	เจ้าภาพ
ฐานข้อมูล	• ต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP • Commodity Flow Survey	• สำรวจสถานะฐานข้อมูลโลจิสติกส์ • พัฒนาระบบฐานข้อมูล	• สศช. • สำนักงานสถิติฯ • ก. คมนาคม
บุคลากรและองค์ความรู้	• ข้อเสนอแผนงานโครงการ	• ทำ Roadmap	• ก.พาณิชย์ • สรท. • สศช.
โครงสร้างพื้นฐาน	• MOU Work Shop • โครงการเร่งด่วน	• ศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการณ์ขนส่งสินค้า	• สนข (ก.คมนาคม) • สศช.
การเชื่อมโยงข้อมูล	• ข้อเสนอแผนงานโครงการ Single Window Entry	• พัฒนาระบบ	• กรมศุลกากร (ก.การคลัง) • ก. ICT • สศช.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 -

ด้านฐานข้อมูล: พบว่าต้นทุนโลจิสติกส์ของไทยยังสูง เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

ดังนั้นทั้งภาครัฐและเอกชนควรมุ่งเน้นการลดต้นทุน การเก็บสินค้าคงคลัง

กลยุทธ์
“การลดต้นทุนการเก็บสินค้าคงคลัง”

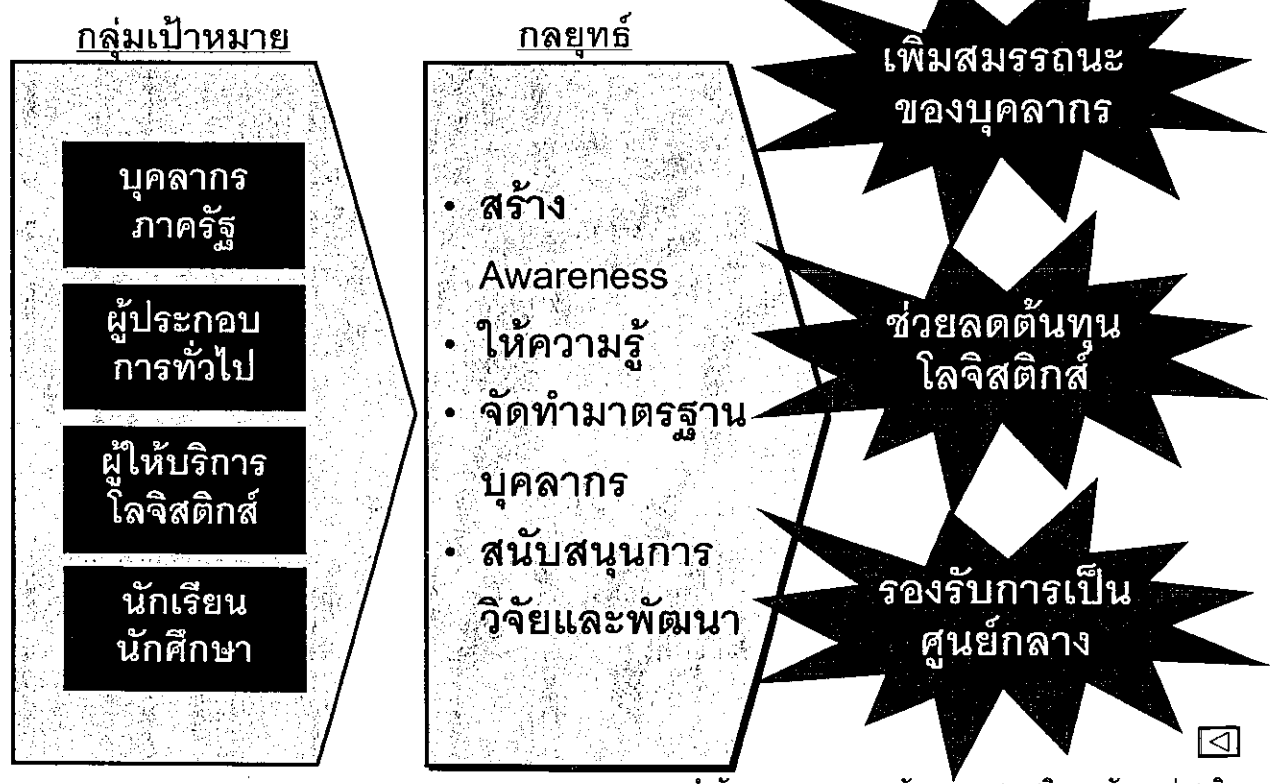
- การ Outsource กิจกรรมทางโลจิสติกส์
- การเพิ่มความคล่องตัวของสินค้า เช่น การใช้ IT

ที่มา: Rushton, Oxley & Croucher 2000, การศึกษาโครงการพัฒนาฐานข้อมูลภาพรวมต้นทุนและมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ สศช.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 7 -

ด้านการพัฒนาบุคลากร: มีการจัดทำแผนงานโดยมีแนวคิดดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่ง สนข.เป็น เจ้าภาพ ได้วางแผนการทำงานแบ่งตามความเร่งด่วน

ที่มา: สนข., www.sepo.go.th

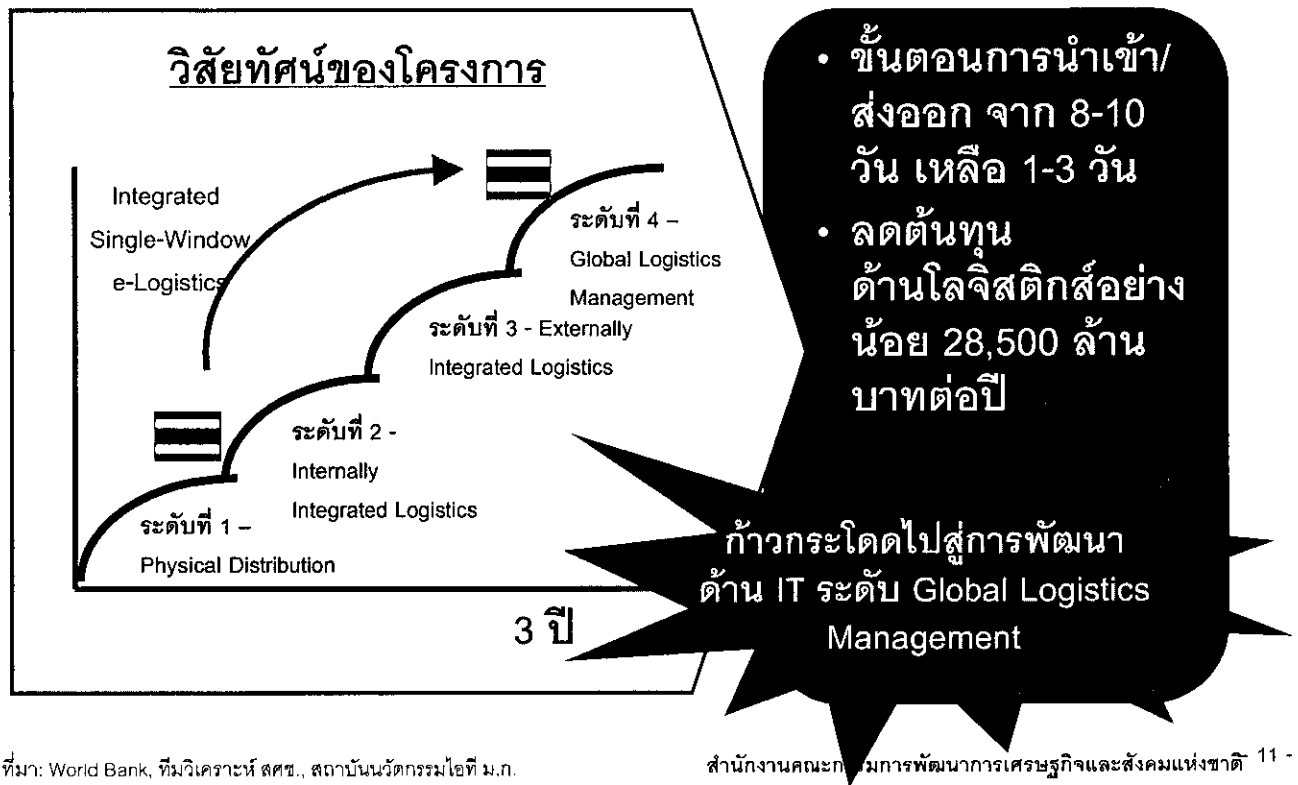
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 9 -

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน: ที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานมีความตื่นตัวเช่นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

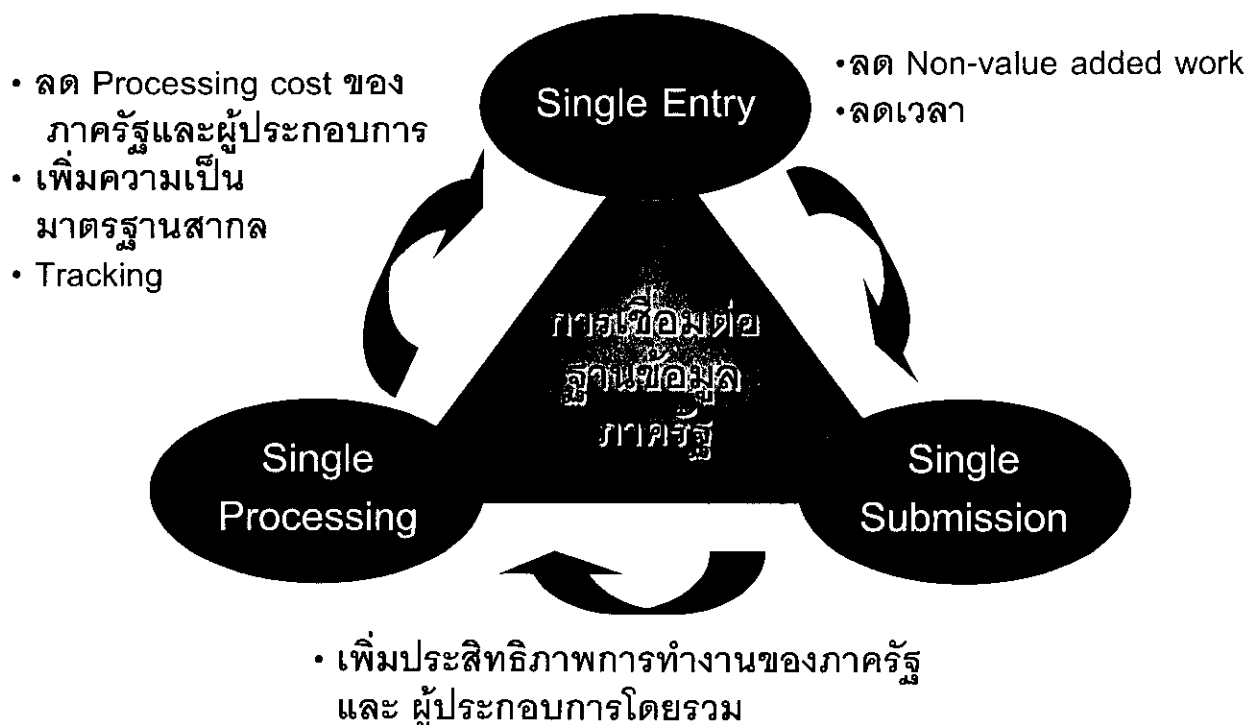
- เร่งการพัฒนาโลจิสติกส์ในภาพรวม
  - กำหนดกรอบทิศทางและรูปแบบองค์กร
  - ปรับปรุงระเบียบและกฎหมาย
  - สศช.
  - ก. คลัง, ก.คมนาคม
- ดำเนินการปรับปรุงพิธีการศุลกากร
  - แก้ไขกฎที่เกี่ยวข้องกับ Transshipment
  - จัดให้มี One Day Clearance
  - กรมศุลกากร
  - กรมศุลกากร
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเพื่อการเชื่อมโยงโลจิสติกส์
  - พัฒนาท่าเรือและท่าอากาศยานไทยให้เป็น Gateway
  - พัฒนาระบบ Hub and Spoke
  - พัฒนาเพื่อเปลี่ยน Mode
  - ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานขนส่ง

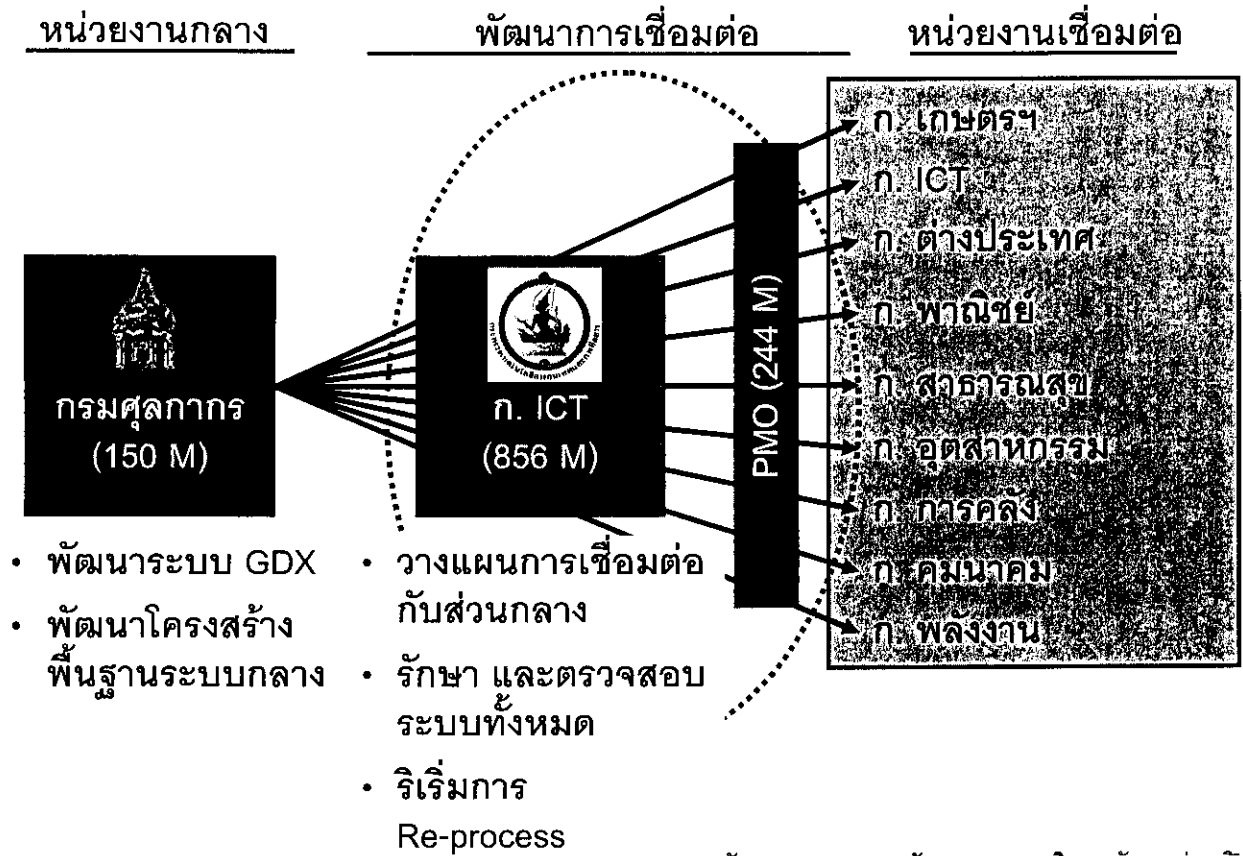
การเชื่อมโยงฐานข้อมูลภาครัฐ เป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด

ลักษณะสำคัญของโครงการ Single Window Entry

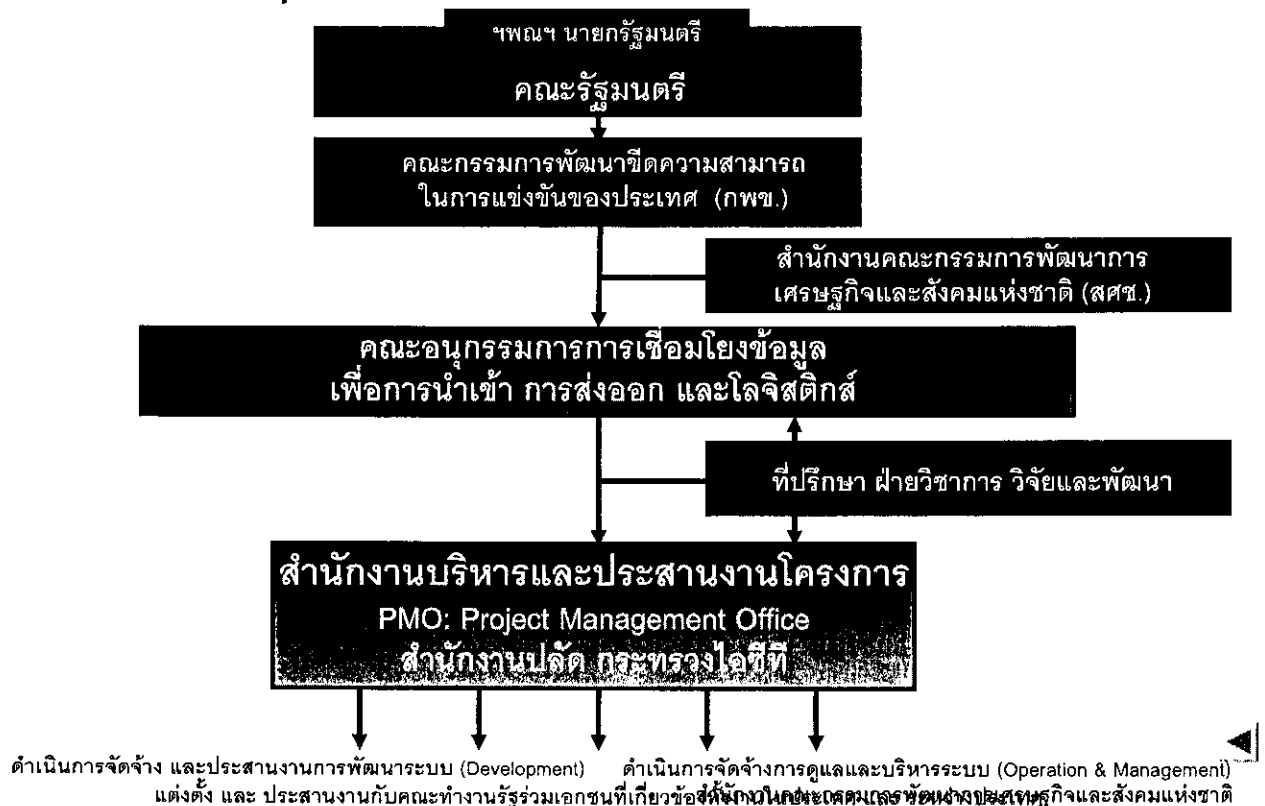

โครงการทั้ง 3 ปีมีผลลัพธ์ดังนี้

... นักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 13 -

แผนงานดังกล่าวจะสำเร็จได้จะต้องมีกลไกบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

สศช. จะผลักดันประเด็นต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาในอนาคตเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การดำเนินการ

วัตถุประสงค์

จัดทำแผนแม่บท

- เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์

จัดทำมาตรฐาน
ระหว่างประเทศ

- เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารงานด้านโลจิสติกส์ของหน่วยงาน
- เพื่อระบุโครงการที่จำเป็นที่จะต้องลงทุนเร่งด่วน

พัฒนา Logistics
Service Provider

- เพื่อยกระดับผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

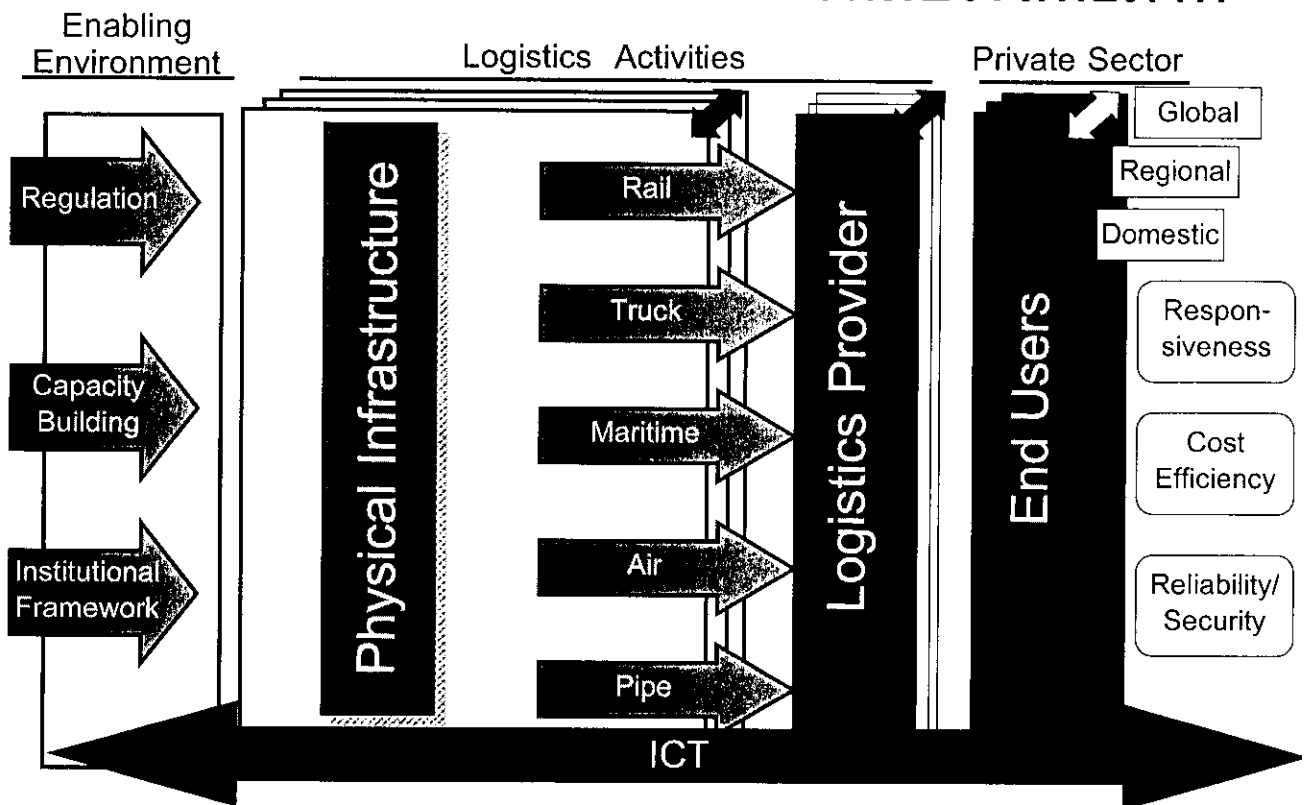
หัวข้อนำเสนอ

1. รายงานความก้าวหน้าและข้อเสนอเพื่อพิจารณาแผนงานโครงการโลจิสติกส์
  - ด้านฐานข้อมูล
  - ด้านการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้
  - ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
  - ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ

2. ข้อเสนอจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การทำงานขององค์ประกอบโลจิสติกส์จะสอดคล้อง
เป็นระบบจะต้องมีกลไกการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

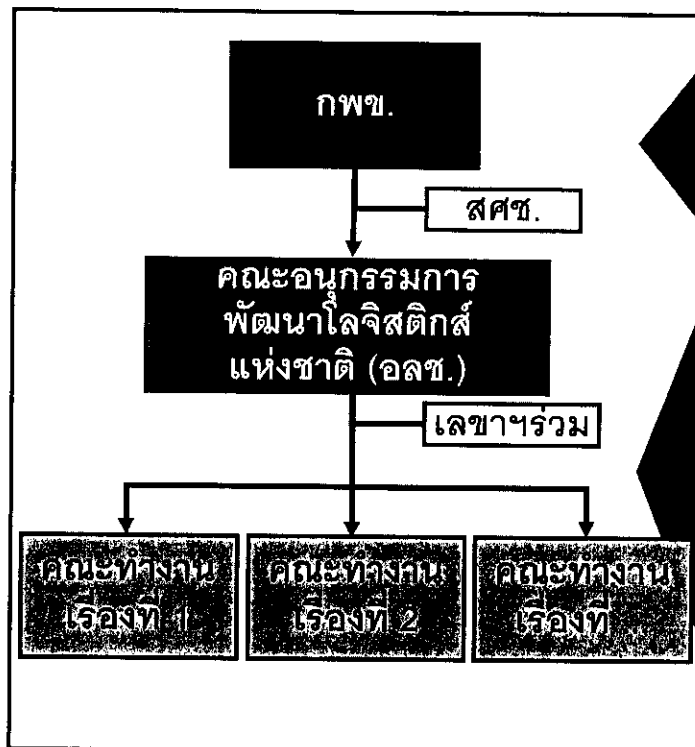

กรอบกับสภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอให้มีหน่วยงาน
เจ้าภาพด้านโลจิสติกส์

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเพื่อเสนอ
คณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 มีมติ

“ให้ สศช. พิจารณาร่วมกับสภาที่ปรึกษา
เพื่อกำหนดรูปแบบองค์กรที่จะทำหน้าที่
เป็น Chief Logistics Officer ของประเทศ”

ดั่งนั้นสศช. จึงได้ร่วมกับ สมาชิที่ปรึกษาฯ ยกร่างการ จัดตั้งกลไกบริหารระบบโลจิสติกส์ของไทย

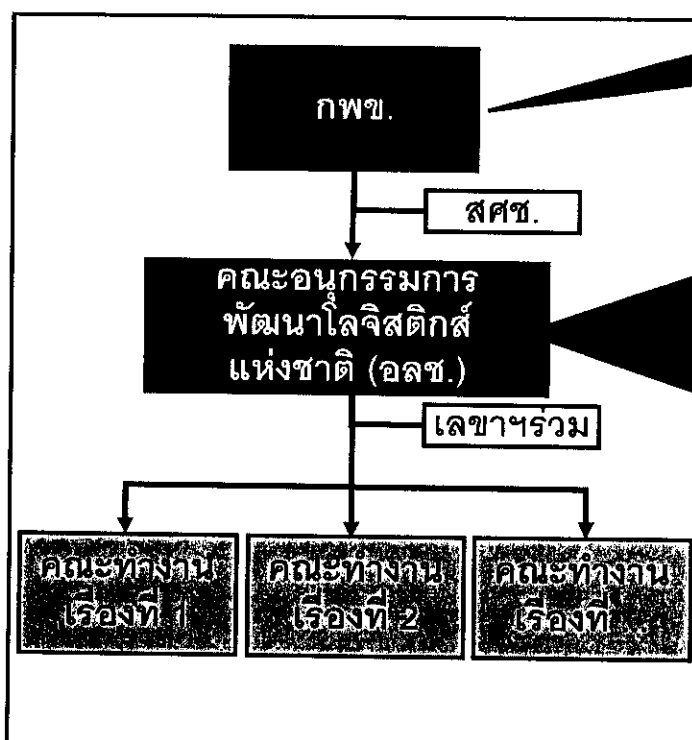

• พิจารณานุมัติข้อเสนอเพื่อ
ดำเนินการ ซึ่งนำเสนอจากหน่วยงาน
ปฏิบัติการ

- รวบรวมปัญหาและอุปสรรค
- เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหารวมทั้งแผนงานโครงการ
- มีคณะทำงานตามความเหมาะสม
- กำกับและตรวจสอบการดำเนินงานโครงการ
- ติดตามประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โครงสร้างหน่วยงานพัฒนาระบบโลจิสติกส์

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็น
ประธาน

ประธาน (1)

รองนายกรัฐมนตรี หรือ รมต. ที่
นรม. มอบหมาย

องค์ประกอบ (19)

- ผู้แทนภาคเอกชนใน
อุตสาหกรรม โลจิสติกส์ 9 คน
- ผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
โดยตรง 5 คน
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

ฝ่ายเลขานุการร่วม(2)

- สศช.
- สมาชิผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่ง
ประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.2 การพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันของอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์

วาระที่ 2.2: การพัฒนากำลังคนเพื่อ การแข่งขันของอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์

10 กันยายน 2547

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1

โครงสร้างการนำเสนอ

1. ความต้องการกำลังคนในภาคการผลิต และบริการ
ของประเทศ ระยะ 5 ปีข้างหน้า
2. กรณีศึกษาความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยว
3. ประเด็น Critical Issues ความต้องการกำลังคน
4. ประเด็นเพื่อพิจารณา

2

กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ศึกษา

Niche Industry

ยานยนต์ แฟชั่น อาหาร ซอฟต์แวร์ ท่องเที่ยว
เฟอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์ยาง และเซรามิก

Supporting Industry

ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ แม่พิมพ์ โลจิสติกส์

Basic Industry

ปิโตรเคมี เหล็กและเหล็กกล้า

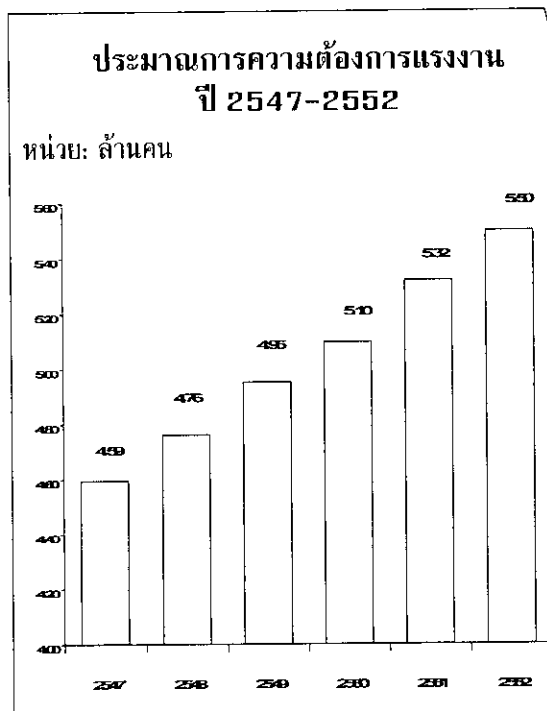
3

ข้อสมมุติและขอบเขตของการศึกษา

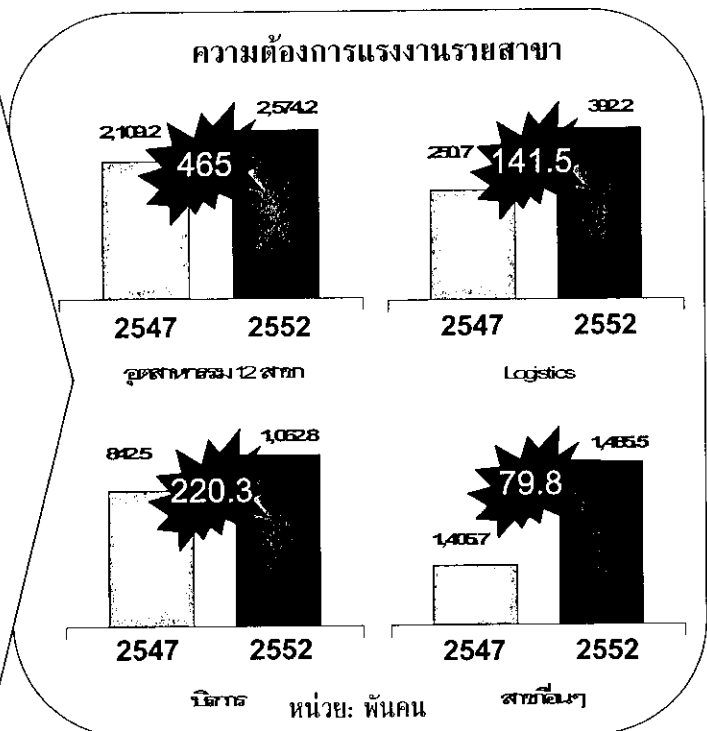
1. อัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมการผลิตในช่วงปี 2547-2552 อยู่ในช่วงร้อยละ 6.59 - 6.79 ต่อปี
2. ประเมินการบั่นทอนพื้นฐานของ 2 ตัวแปร คือ
  - ความยืดหยุ่นของความต้องการกำลังคนในสาขาอุตสาหกรรม ต่อ GDP
  - ความยืดหยุ่นของความต้องการกำลังคน S&T ต่อแรงงานทั้งหมด
3. ประเมินการความต้องการกำลังคนในหน่วยอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ ที่มีกำลังแรงงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป

4

ความต้องการกำลังคนรวมในระยะ 5 ปีเพิ่มขึ้นประมาณ 9 แสนคน หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.5 ต่อปี

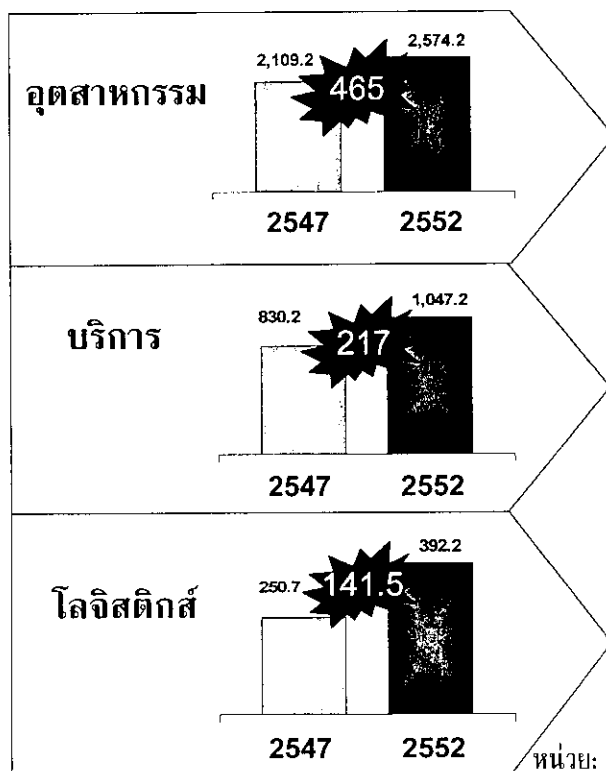

ที่มา : TDRI 2547

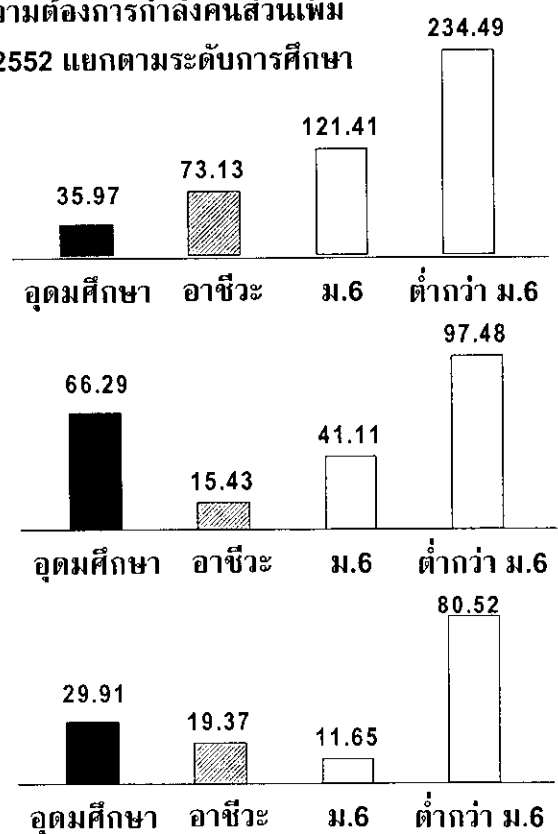
5

ภาคการผลิตและบริการทุกสาขาต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษา และต่ำกว่าเป็นส่วนใหญ่

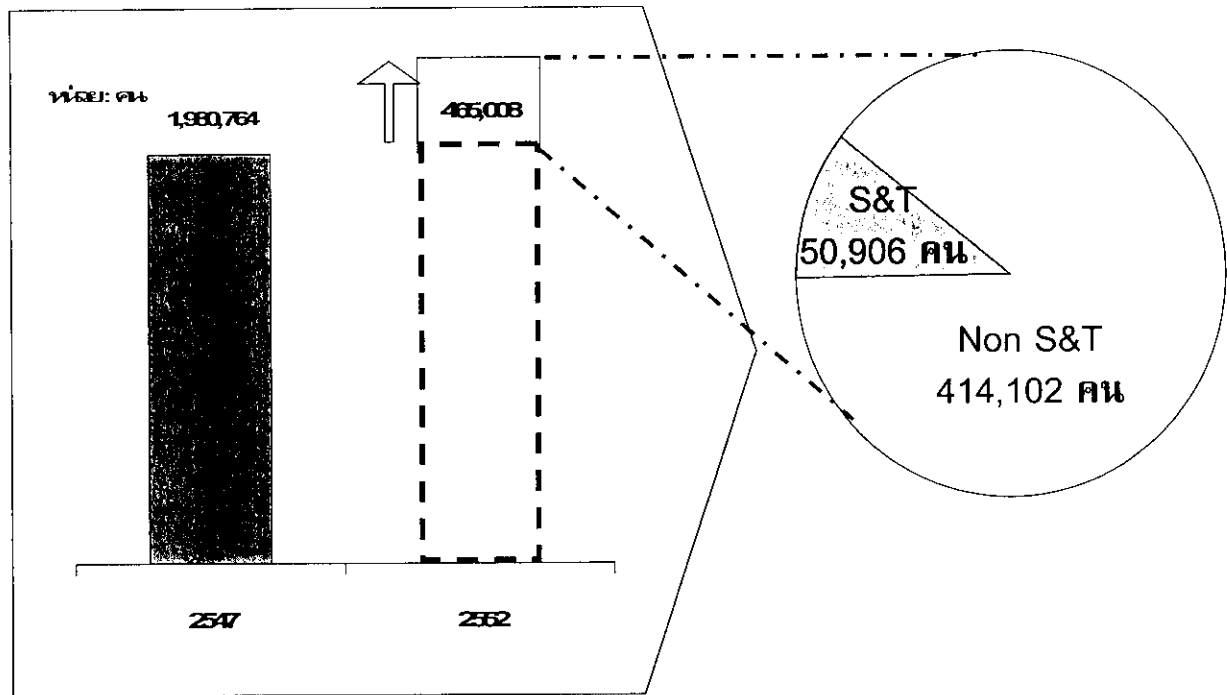
ที่มา : TDRI 2547

ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม ปี 2552 แยกตามระดับการศึกษา

6

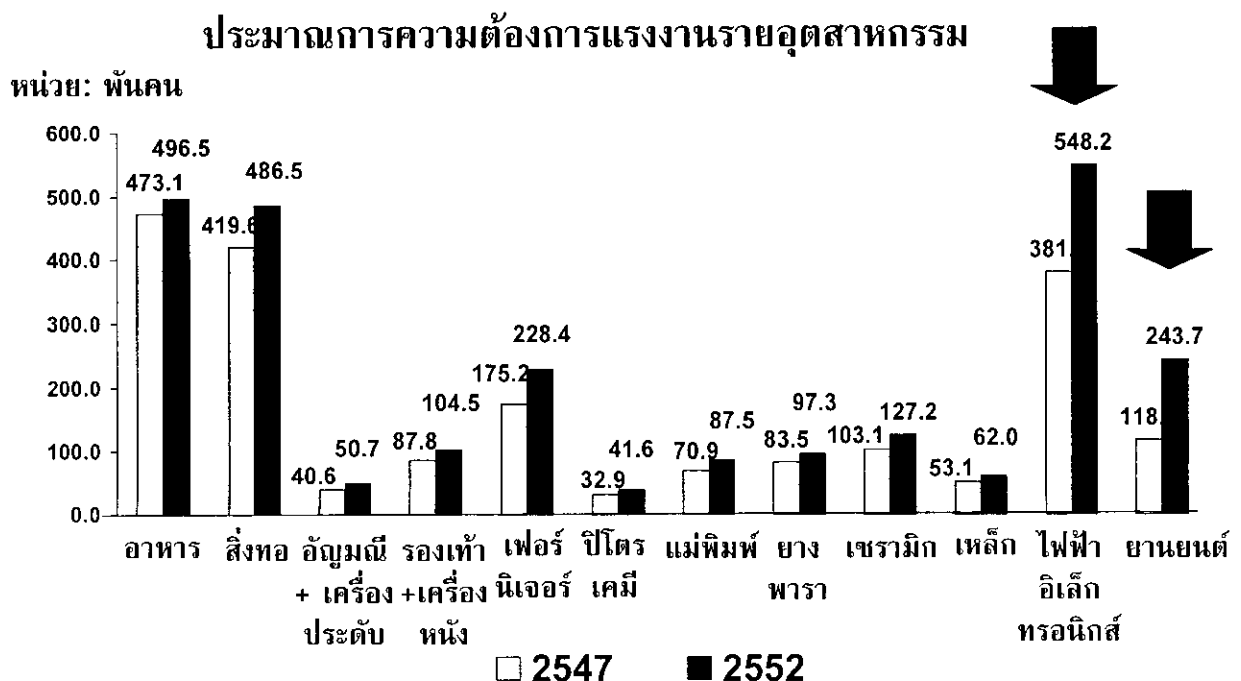
ปี 2552 ความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมการผลิต จะเพิ่มขึ้น
ราว 4.7 แสนคน โดยเป็นกำลังคน S&T ประมาณ 5 หมื่นคน

ที่มา: TDRI, 2547

7

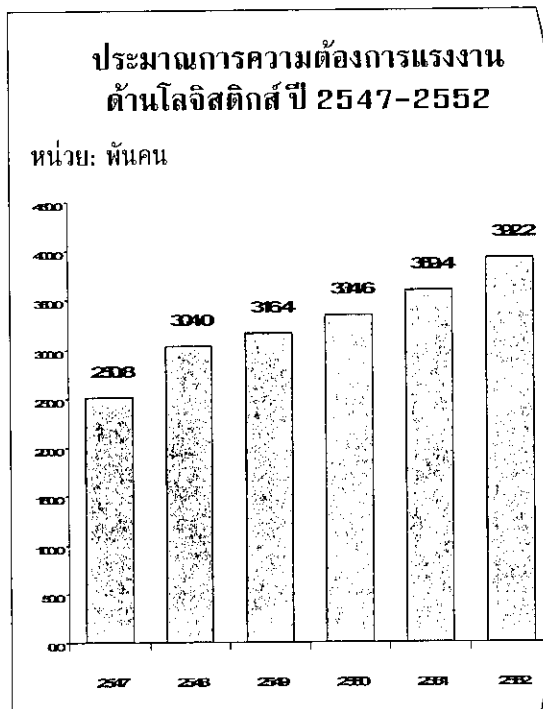
อุตสาหกรรมไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์และชิ้นส่วน
ต้องการกำลังคนแบบก้าวกระโดดถึงร้อยละ 9 และ 21 ต่อปี

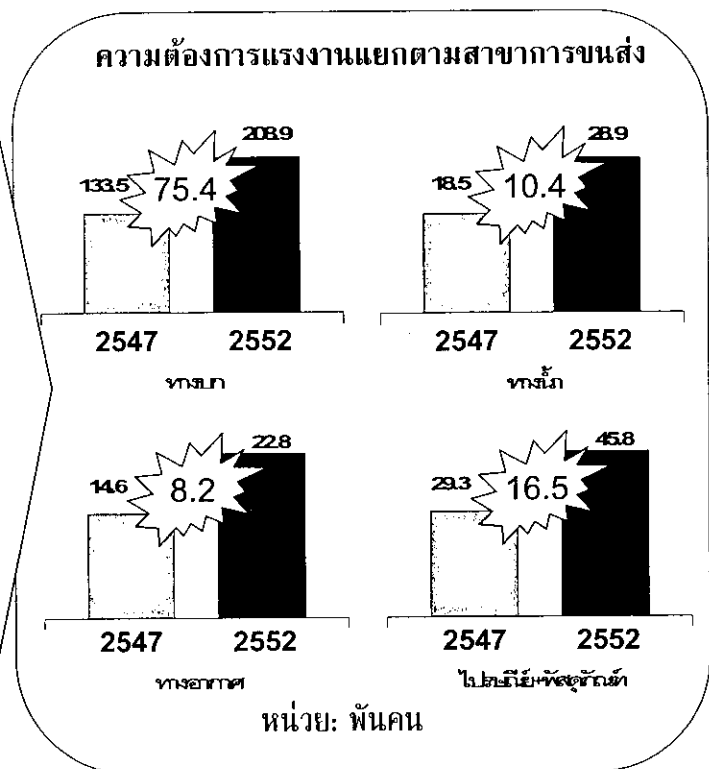
ที่มา: TDRI, 2547

8

ความต้องการเพื่อ Logistics ปี 2552 จะเพิ่มขึ้น 1.42 แสนคน

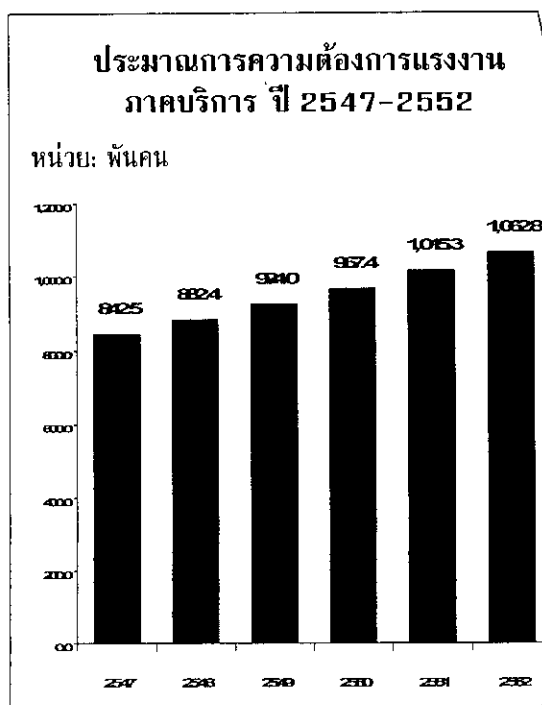

ที่มา : TDRI 2547

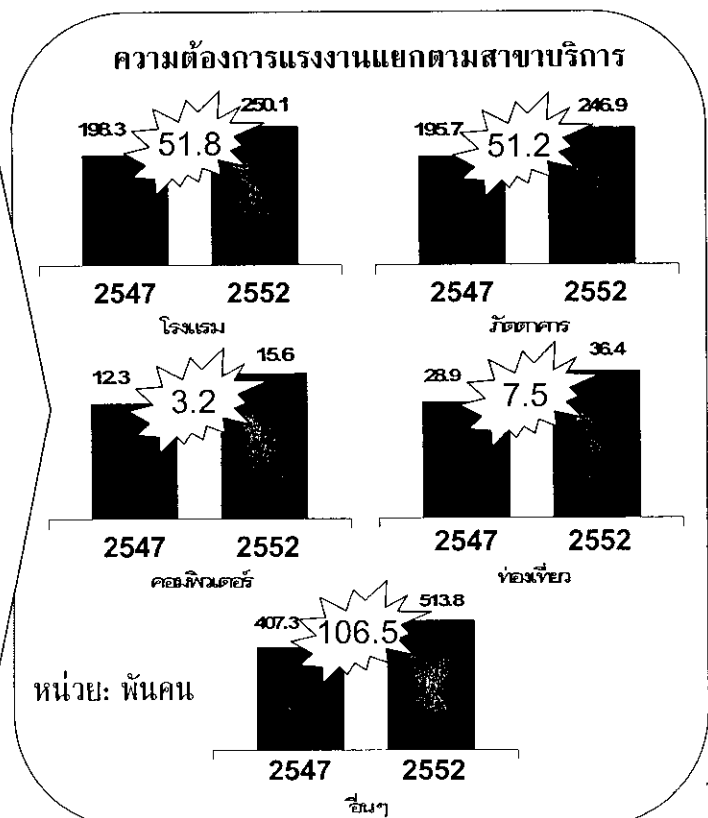

9

ความต้องการในภาคบริการปี 2552 จะเพิ่มขึ้น 2.2 แสนคน

ที่มา : TDRI 2547

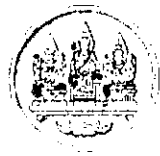

10

โครงสร้างการนำเสนอ

1. ความต้องการกำลังคนในภาคการผลิตและบริการของประเทศ ระยะ 5 ปีข้างหน้า
2. กรณีศึกษาความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
3. ประเด็น Critical Issues ความต้องการกำลังคน
4. ประเด็นเพื่อพิจารณา

11

การท่องเที่ยว

กันยายน 2547

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

12

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย

Vision

Tourism Capital of Asia : ประเทศไทยเป็น
ศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย ภายในปี 2551

Target

ในปี 2551 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ
เพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคน หรือมีรายได้จากการ
ท่องเที่ยว ไม่น้อยกว่า 7 แสนล้านบาท

Strategy

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการ
ท่องเที่ยว
2. การพัฒนาสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการ

ที่มา : ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

13

สาขาที่ศึกษา

1

MICE

2

SPA

3

Accommodation

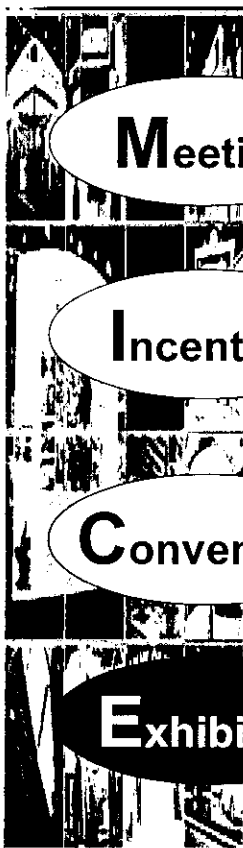
14

ธุรกิจ MICE

15

การศึกษาเน้นที่ธุรกิจแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Exhibition)

Meeting

Incentive

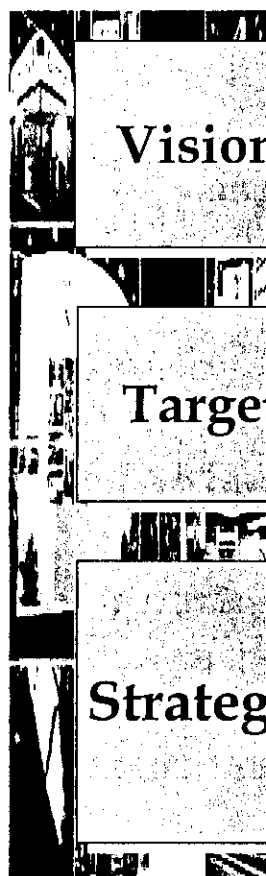
Convention

Exhibition

- ธุรกิจ Exhibition สร้างรายได้สูงถึงประมาณ 53.8 พันล้านบาทต่อปี
- มีการจ้างงานประมาณ 5,000 คน
- บุคลากรหลักโดยมากเป็นกลุ่มเดียวกับธุรกิจจัดการประชุม (Convention)
- กลุ่มธุรกิจ Meeting และ Incentive ส่วนมากเกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม ซึ่งจะอยู่ในส่วนของการศึกษาธุรกิจโรงแรม

16

ทิศทางของธุรกิจแสดงสินค้าและนิทรรศการ

Vision

ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจแสดงสินค้า
และนิทรรศการนานาชาติของเอเชีย-แปซิฟิก
(Thailand as a Asia-Pacific International Center
for Trade Exhibition)

Target

ภายในปี 2549 ไทยจะเป็นศูนย์กลางของธุรกิจแสดง
สินค้าและนิทรรศการนานาชาติ ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน
ระดับสูง และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานระดับนานาชาติ

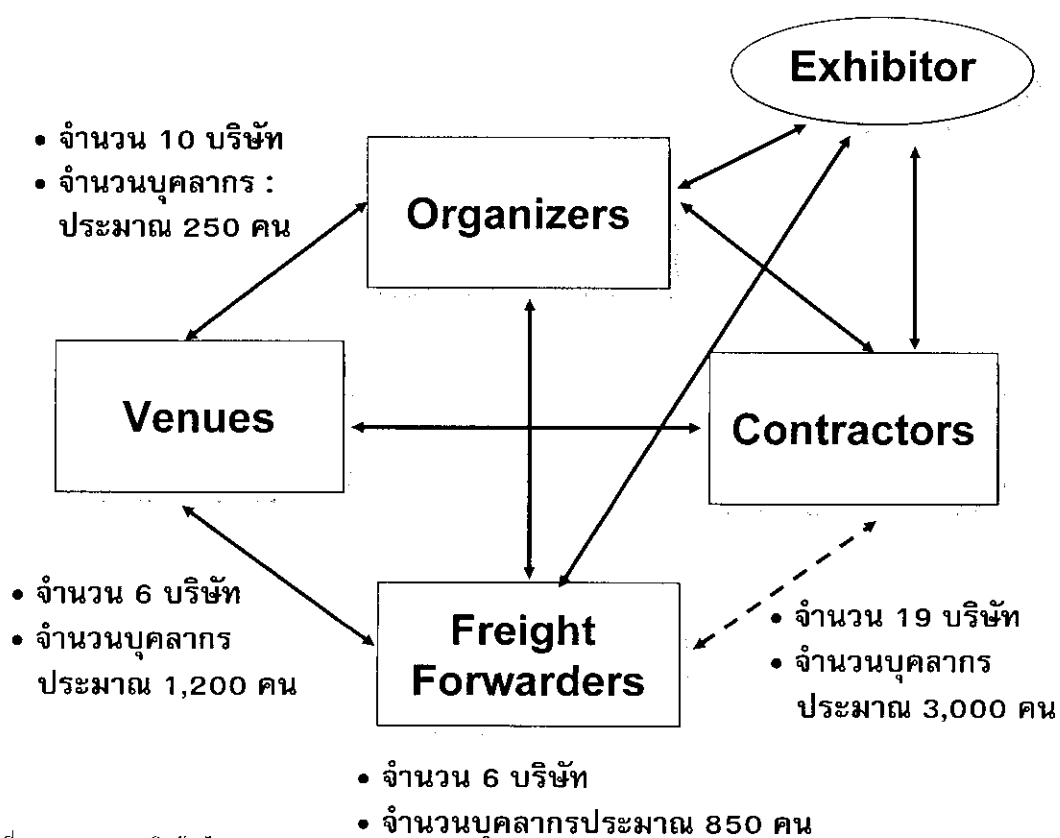
Strategies

- ลงทุนสำหรับอนาคต (ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ
และระบบข้อมูล การตลาด และพัฒนาบุคลากร)
- เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความน่า
ดึงดูดใจ (Attractiveness) เพื่อประโยชน์สูงสุดของ
ทุกฝ่ายในธุรกิจ

ที่มา : สมาคมแสดงสินค้า (ไทย)

17

โครงสร้างกำลังคนของธุรกิจแสดงสินค้าและนิทรรศการ

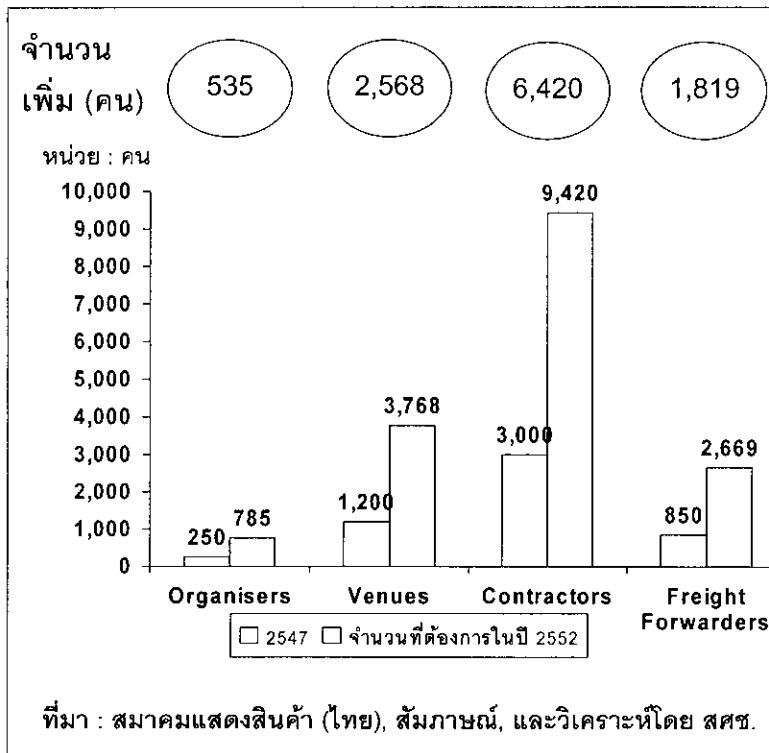

ที่มา : สมาคมแสดงสินค้า (ไทย)

18

ประมาณการความต้องการกำลังคนสำหรับ ธุรกิจแสดงสินค้าและนิทรรศการในปี 2552

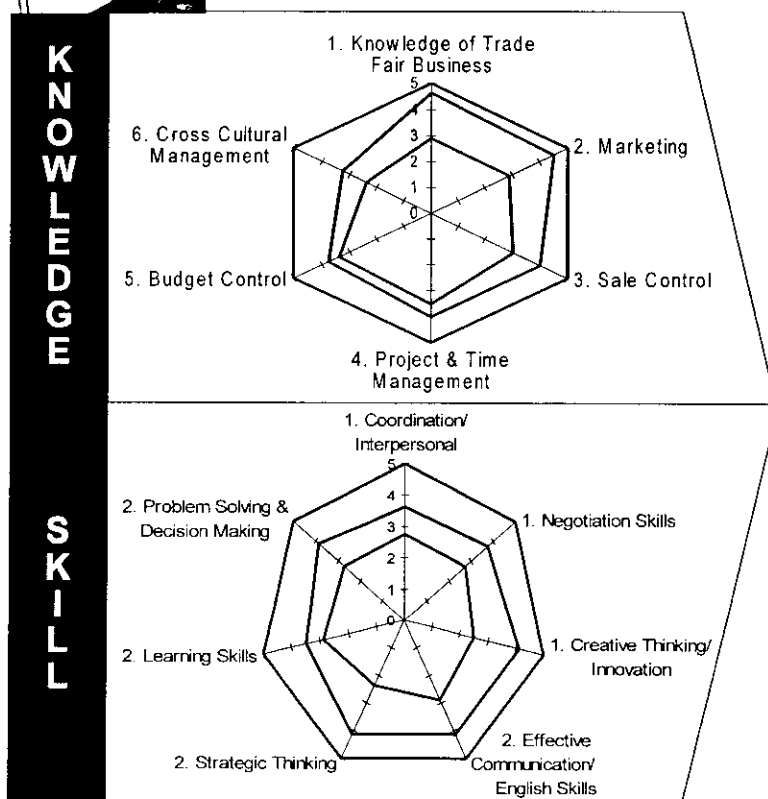

- ปัจจุบันมีกำลังคน
ประมาณ 5,000 คน
- ปี 2552 จะต้องการ
เพิ่มขึ้นจากปี 2547
ประมาณ 12,000 คน
โดยเฉพาะ กลุ่ม
Contractors ต้องการ
ถึง 6,500 คน

19

Organizer : Project Coordinator

- ขาดความรู้เกี่ยวกับ
ธุรกิจ Exhibition
การตลาด และการ
ควบคุมการขาย
- ทักษะที่ยังเป็นปัญหา
สำคัญ ได้แก่ การคิด
เชิงกลยุทธ์ การคิด
เชิงสร้างสรรค์และ
นวัตกรรม และการ
สื่อสารภาษาอังกฤษ
อย่างมีประสิทธิภาพ

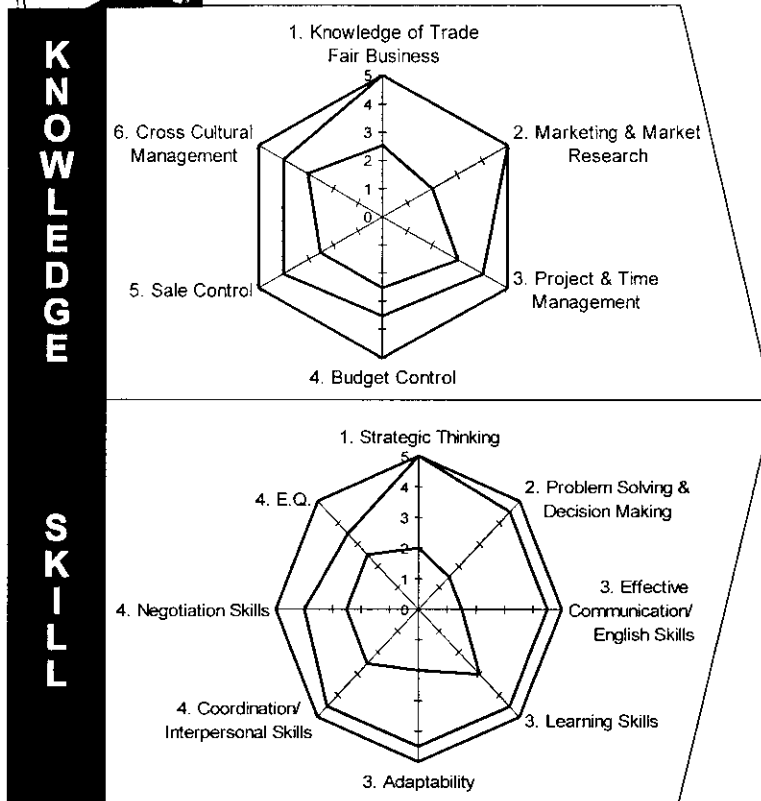
ที่มา : จากการสำรวจ

— ระดับที่คาดหวัง   — ระดับที่เป็นอยู่   □ GAP

20

Venue : Project Coordinator

ที่มา : จากการสำรวจ

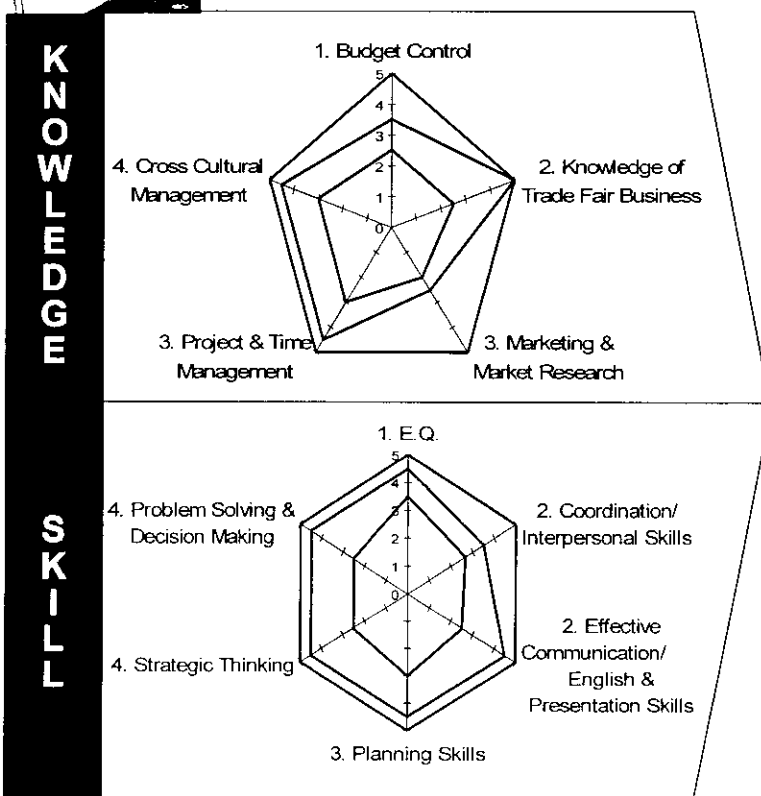
— ระดับที่คาดหวัง   □ ระดับที่เป็นอยู่   □ GAP

21

- ขาดความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ การตลาดและวิจัยตลาด ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจ Exhibition
- ทักษะที่ยังเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ การคิดเชิงกลยุทธ์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการตัดสินใจ การสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถ

Venue : Customer Service

ที่มา : จากการสำรวจ

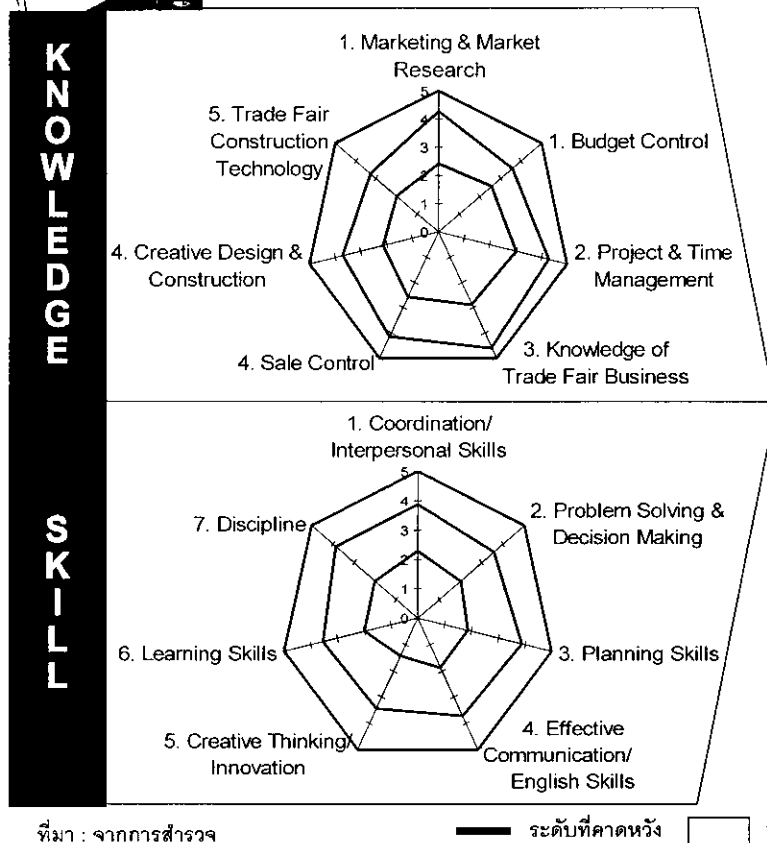
— ระดับที่คาดหวัง   □ ระดับที่เป็นอยู่   □ GAP

22

- ขาดความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจ Exhibition และการบริหารโครงการและเวลา
- ทักษะที่ยังเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ การคิดเชิงกลยุทธ์ การสื่อสารภาษาอังกฤษและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า/การตัดสินใจ และการวางแผน

Contractor : Sale/Project Coordinator

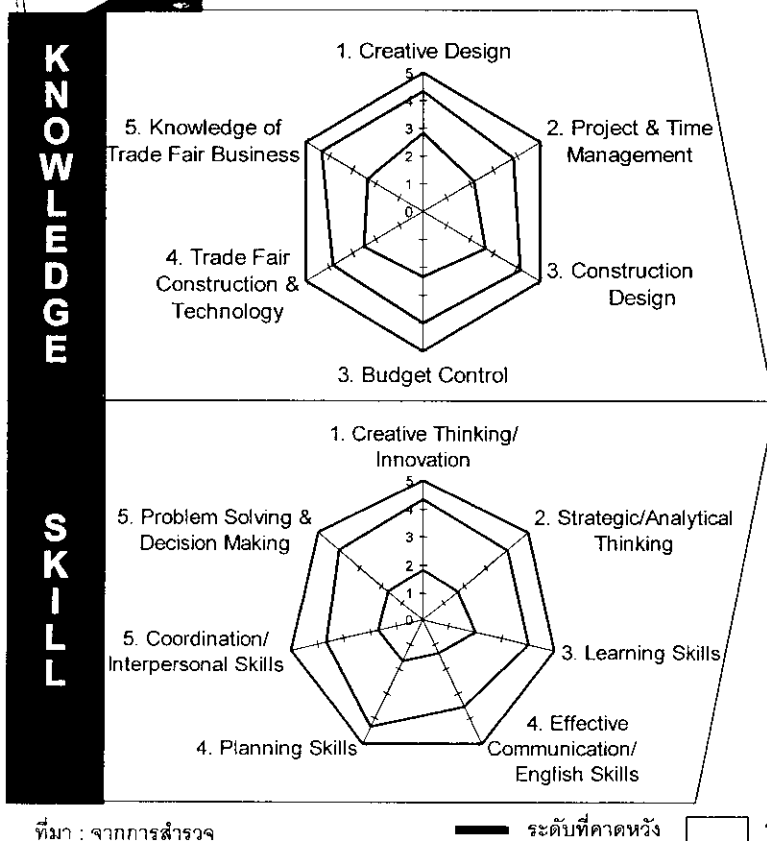

- ขาดความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ การตลาดและวิจัยตลาด และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจ Exhibition
- ทักษะที่ยังเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ การคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม การสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ และการวางแผน

23

Contractor : Industrial Designer

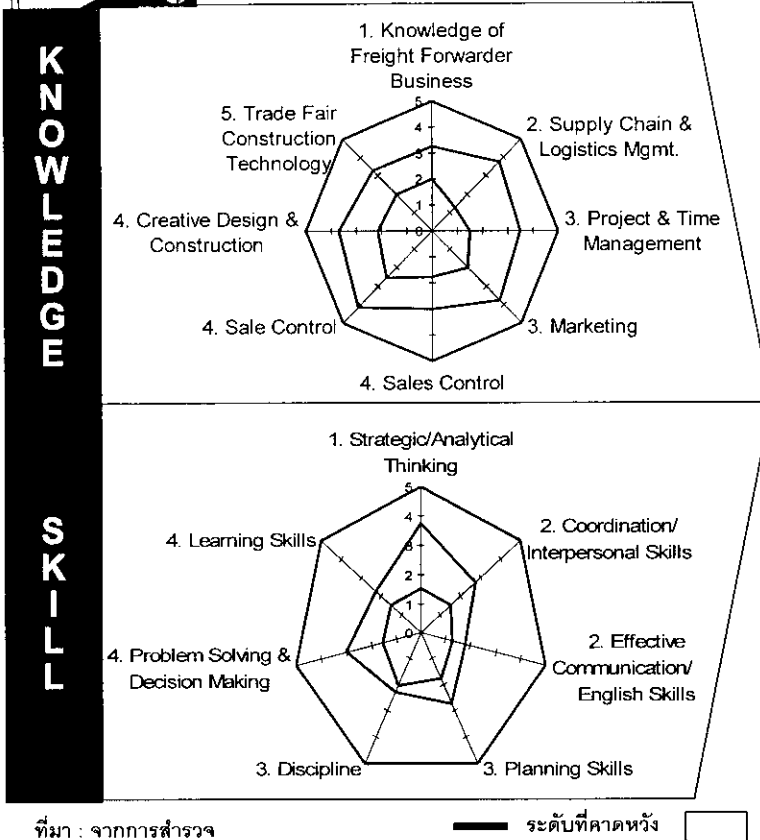

- ขาดความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ การออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจ Exhibition และการบริหารโครงการและเวลา
- ทักษะที่ยังเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ การคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม การวางแผน การคิดวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ และการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ

24

Freight Forwarder : Sale/Project Coordinator

- ขาดความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ การบริหาร Supply Chain และ Logistics การบริหารโครงการและเวลา และการตลาด
- ทักษะที่ยังเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ และทักษะการประสานงาน

25

ข้อเสนอแนะสำหรับสาขา MICE

- มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสมาคมการแสดงสินค้า (ไทย) วิเคราะห์ความเหมาะสมในการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาเฉพาะบางสาขา เช่น สาขาการออกแบบอุตสาหกรรม เพื่อวางแผนผลิตนักศึกษาให้สอดคล้องและทันต่อความต้องการของธุรกิจ

26

สาขาที่ศึกษา

1

MICE

2

SPA

3

Accommodation

27

ธุรกิจ SPA

28

สปาในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม แต่การศึกษานี้ เน้นเพียงสปาเพื่อสุขภาพเท่านั้น

ที่มา : กระทรวงสาธารณสุข

- ❖ บริการหลัก เช่น การนวด การใช้น้ำเพื่อสุขภาพ
- ❖ บริการเสริม เช่น การอบเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โภชนบำบัดและการควบคุมอาหาร โยคะ และการทำสมาธิ การใช้สมุนไพรหรือผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ตลอดจนการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ

29

ทิศทางของธุรกิจสปา

Vision

“ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการดูแลสุขภาพของเอเชีย (The Wellness Capital of Asia) ภายในปี 2551”

Target

ในระยะ 5 ปี (2547-2551) สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศรวม 50,416 ล้านบาท

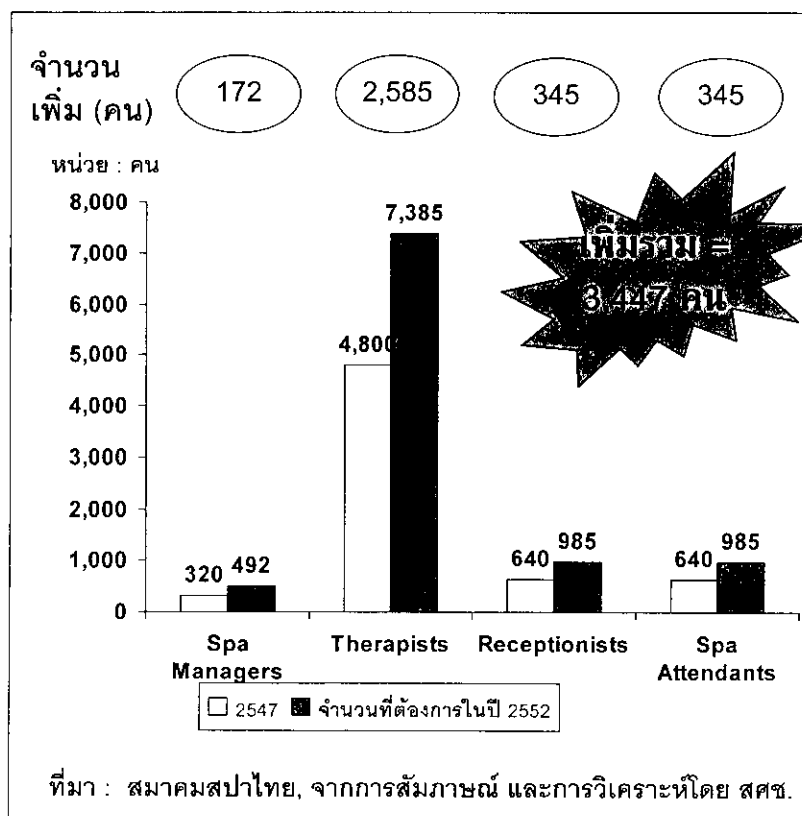
สถานการณ์จ้างงานในปัจจุบัน

- ธุรกิจสปาที่มีการจ้างงานกำลังคนประมาณ 6,400 คน
- อัตราเติบโตของการจ้างงานในธุรกิจสปาในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาเฉลี่ยร้อยละ 9
- การจ้างงานเฉลี่ย 16 คน/แห่ง

ที่มา : Intelligent SPAS Survey และการสัมภาษณ์

31

ประมาณการความต้องการกำลังคนสำหรับธุรกิจสปาในปี 2552

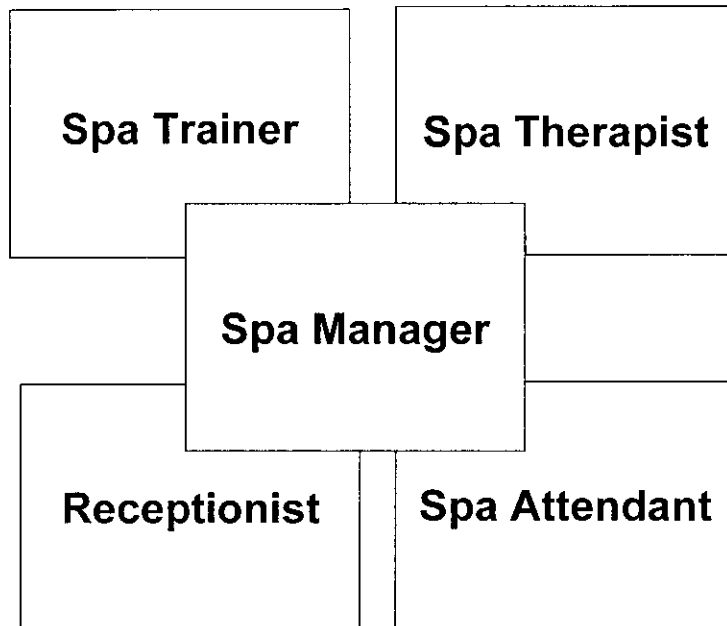
- ในปี 2552 ธุรกิจสปาต้องการกำลังคนเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ถึงประมาณ 3,500 คน
- โดยต้องการ Spa Therapists เพิ่มขึ้นมากที่สุดเกือบ 2,600 คน

32

โครงสร้างกำลังคนของธุรกิจสปา

บุคลากรในธุรกิจสปา ประกอบด้วย 5 กลุ่มหลัก

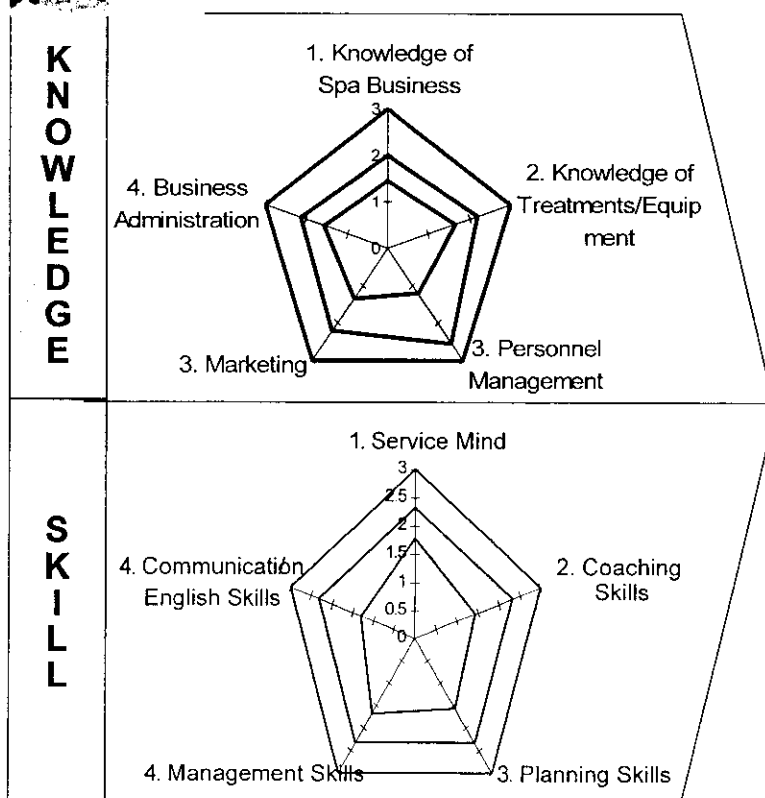

- กลุ่ม Spa Manager และ Spa Therapist มีความสำคัญมาก ในการสร้างความ สามารถในการแข่งขัน ของธุรกิจ
- Spa Manager ในสปา บางแห่ง อาจทำหน้าที่ เป็น Trainer ด้วย

33

Spa Manager

ที่มา : จากการสำรวจ

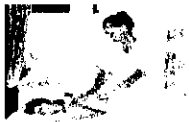
— ระดับที่คาดหวัง

- - - ระดับที่เป็นอยู่

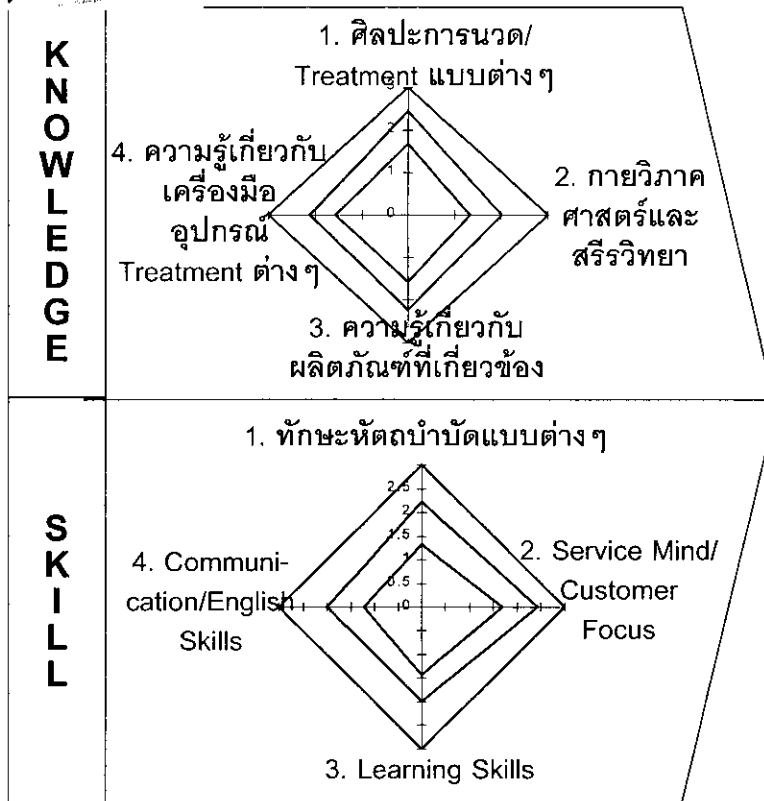
□ GAP

- ขาดความรู้ด้านการ บริหารบุคลากร และ การตลาด
- ทักษะที่ยังเป็นปัญหา สำคัญ ได้แก่ การ สื่อสารและใช้ภาษา อังกฤษ การวางแผน และสอนงาน

34

Spa Therapist

ที่มา : จากการสำรวจ

— ระดับที่คาดหวัง

□ ระดับที่เป็นอยู่

□ GAP

- ขาดความรู้แทบทุกด้านที่สำคัญ โดยเฉพาะด้าน ศิลปะการนวด และ Treatment แบบต่างๆ
- ทักษะสำคัญที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ ทักษะ หัตถบำบัดแบบต่างๆ และ Service Mind/ Customer Focus

35

สถานการณ์ด้านการผลิตกำลังคน

สถาบัน
ฝึกอบรม
ในปัจจุบัน

- ชีวศรม อคาเดมี่ : อบรมหลักสูตร 22-27 สัปดาห์
- สถาบันพัฒนา SMEs (ISMED) ร่วมกับสมาคมสปา ไทย สถาบันการศึกษา และ ก.สาธารณสุข : จัดแล้ว 2 หลักสูตร 5 รุ่น แต่มีระยะเวลาการจัดไม่แน่นอน
- เอกชนรายอื่น : ส่วนใหญ่อบรมการนวดแบบต่างๆ

- สมาคมสปาไทย ร่วมกับ ม. รังสิต (ซึ่งได้รับการรับรองจาก ก. สาธารณสุข) อยู่ระหว่างดำเนินจัดการฝึกอบรมพื้นฐาน สำหรับบุคลากรธุรกิจสปา หลักสูตร 300 ชั่วโมง

36

ข้อเสนอแนะสำหรับธุรกิจสปา

ระยะสั้น

ให้ ก. สาธารณสุขเป็นเจ้าภาพ ดำเนินการร่วมกับสมาคมภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ขยายการจัดฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นสำหรับ Therapist ทั้งที่เป็นหลักสูตรพื้นฐาน และเฉพาะด้านให้มากขึ้น
- เร่งจัดฝึกอบรมเพิ่มทักษะความรู้ด้านการบริหารธุรกิจแก่กลุ่ม Spa Manager

37

ข้อเสนอแนะสำหรับธุรกิจสปา

ระยะยาว

ให้ ก. สาธารณสุขเป็นแกนกลาง

- ประสานกับ ก. ศึกษาธิการ วิเคราะห์ความเหมาะสมในการกำหนดหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ SPA (Spa Management) เพื่อผลิตบุคลากรที่จะเป็น Spa Manager ในอนาคต
- ประสานกับ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เร่งพัฒนาและฝึกทักษะความรู้ของแรงงาน เพื่อเป็น Therapist ป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรม
- ประสานกับสมาคมภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องพัฒนาระบบมาตรฐานและรับรองคุณวุฒิแรงงานให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อส่งออกไปทำงานต่างประเทศ

38

สาขาที่ศึกษา

1

MICE

2

SPA

3

Accommodation

39

ธุรกิจโรงแรมและที่พัก

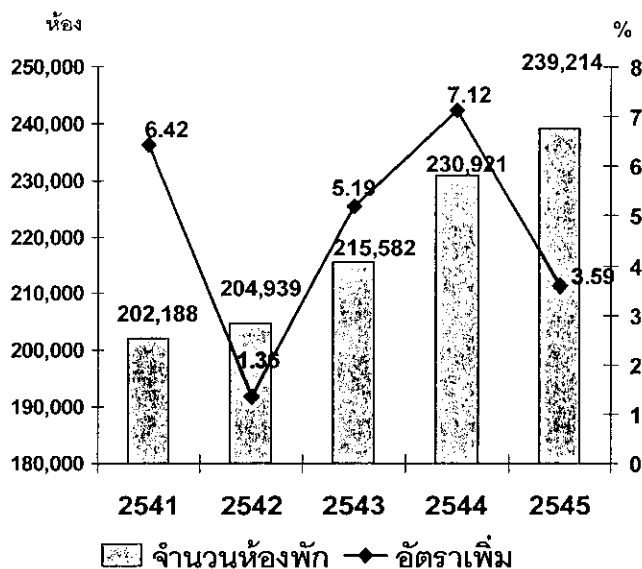

40

ภาพรวมธุรกิจโรงแรมและที่พัก

จำนวนห้องพักและอัตราเพิ่ม ปี 2541-2545

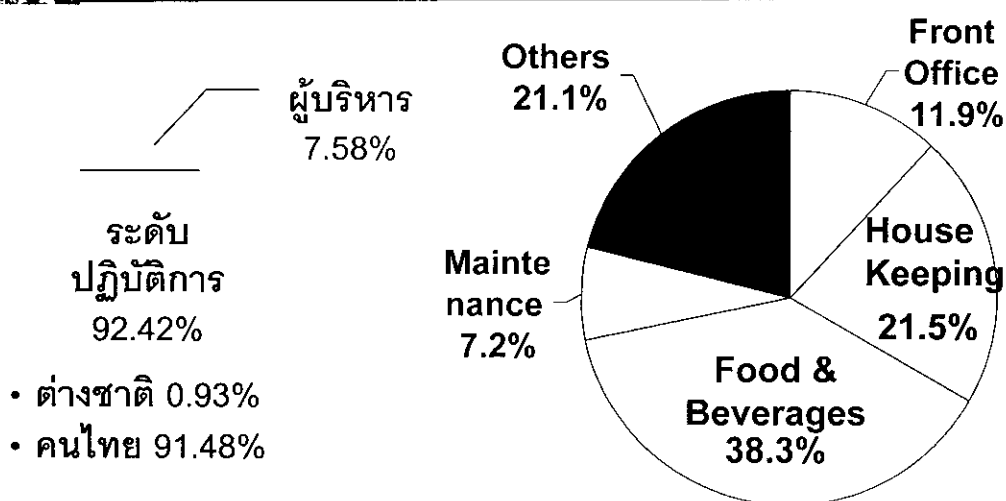
- โรงแรมและที่พักในปี 2545 มีจำนวนรวม 4,997 แห่ง มีจำนวนห้องพักทั้งหมด 239,214 ห้อง (ไม่รวมที่พักที่ไม่ได้จดทะเบียน ซึ่งมีประมาณ 150,000 ห้อง)
- ปี 2545 อัตราการเข้าพัก (Occupancy Rate) เฉลี่ยร้อยละ 52.66 และระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2541-2545) มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.7 ต่อปี

ที่มา : รายงานสถานการณ์การเข้าพักโรงแรมของไทยปี 2545, ททท.

41

โครงสร้างบุคลากรของธุรกิจโรงแรมและที่พัก

กลุ่มบุคลากรหลักของธุรกิจโรงแรมและที่พัก คือ

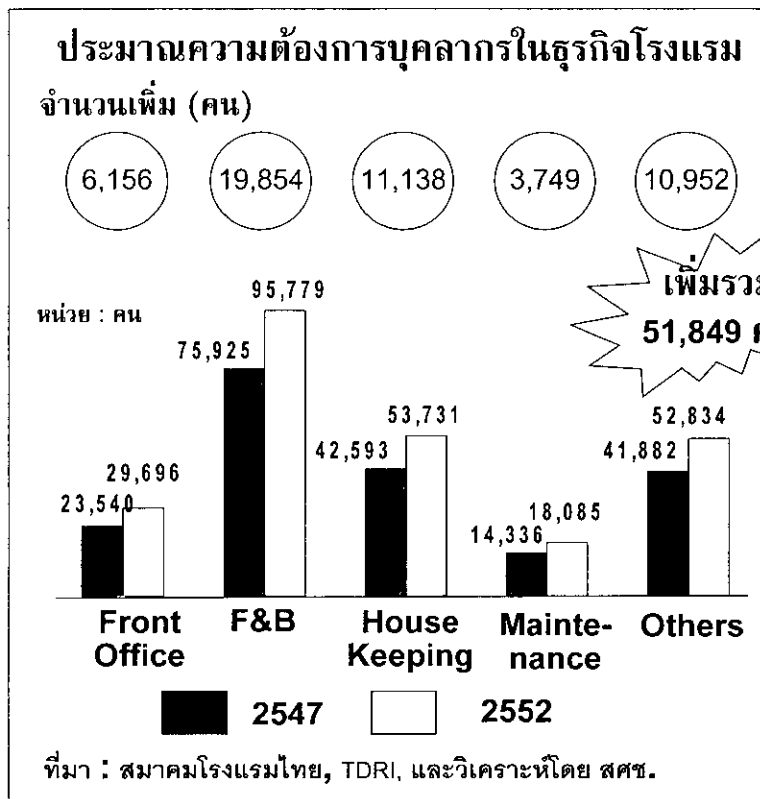
- กลุ่มพนักงานบริการส่วนห้องพัก (House Keeping)
- กลุ่มพนักงานบริการอาหารและเครื่องดื่ม (F&B)
- กลุ่มพนักงานต้อนรับส่วนหน้า (Front Office)

ที่มา : จากการสำรวจของสมาคมโรงแรมไทย, 2547

42

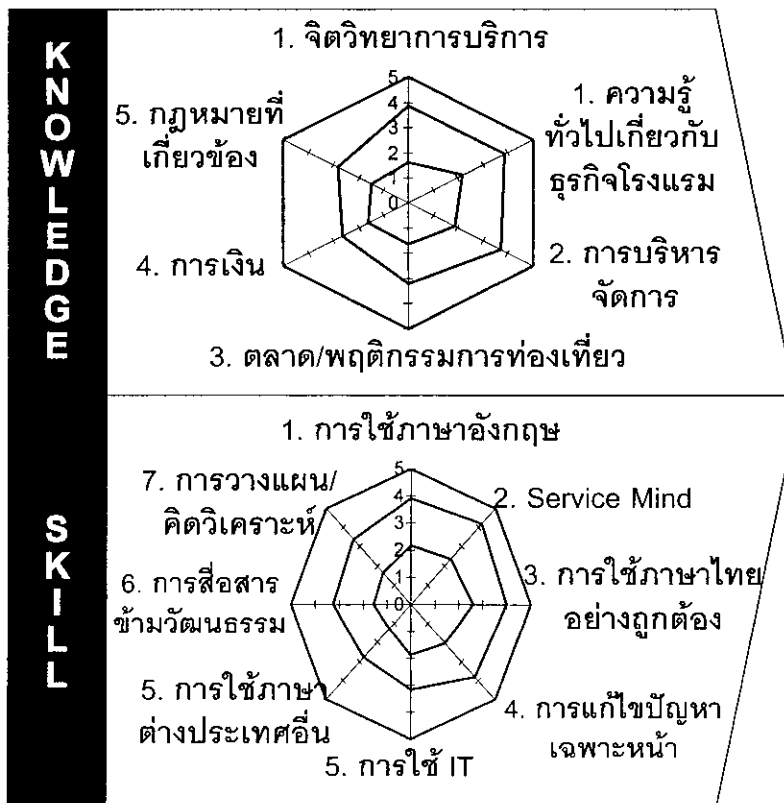
ประมาณการความต้องการบุคลากรสำหรับ ธุรกิจโรงแรมและที่พักในปี 2552

- ปัจจุบันมีบุคลากร
เกือบ 2 แสนคน
- ในปี 2552 จะต้องการ
บุคลากรเพิ่มขึ้นจาก
ปี 2547 ประมาณ
5.2 หมื่นคน โดยเฉพาะ
แรงงานระดับล่างใน
ส่วน F&B และ House
Keeping ต้องการมาก
ถึง 3.1 หมื่นคน

43

พนักงานบริการส่วนหน้า (Front Office)

- ความรู้ที่ต้องปรับปรุง
คือ จิตวิทยาการ
ให้บริการ การบริหาร
จัดการ และความรู้
เกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม
- ทักษะสำคัญที่เป็นปัญหา
มาก คือ การใช้ภาษา
อังกฤษ การแก้ไขปัญหา
เฉพาะหน้า และ Service
Mind

ที่มา : จากการสำรวจ

ระดับที่คาดหวัง

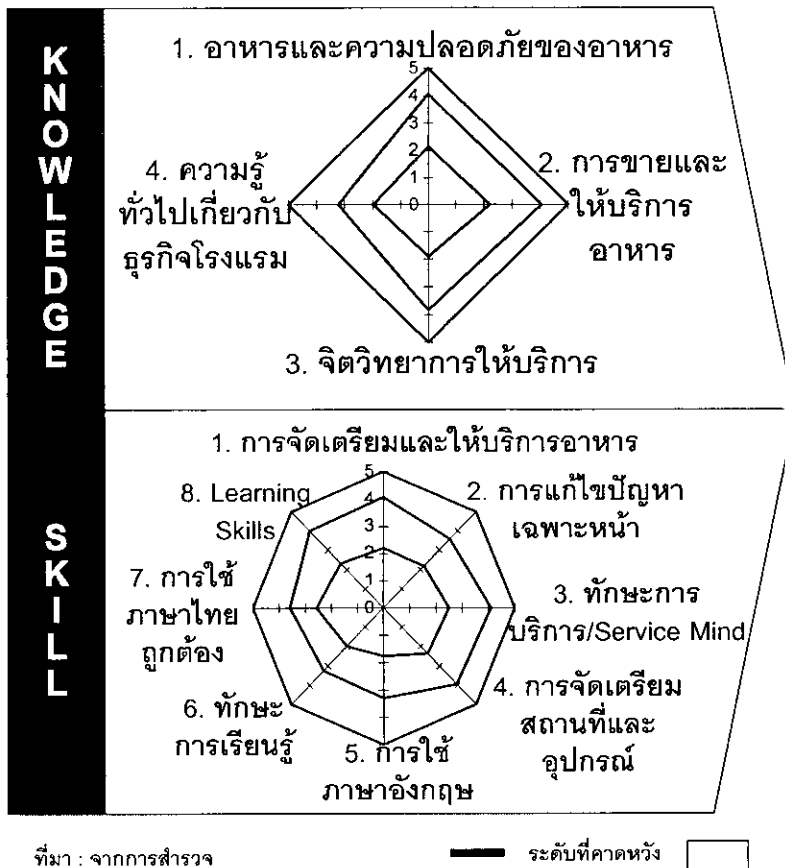
ระดับที่เป็นอยู่

GAP

44

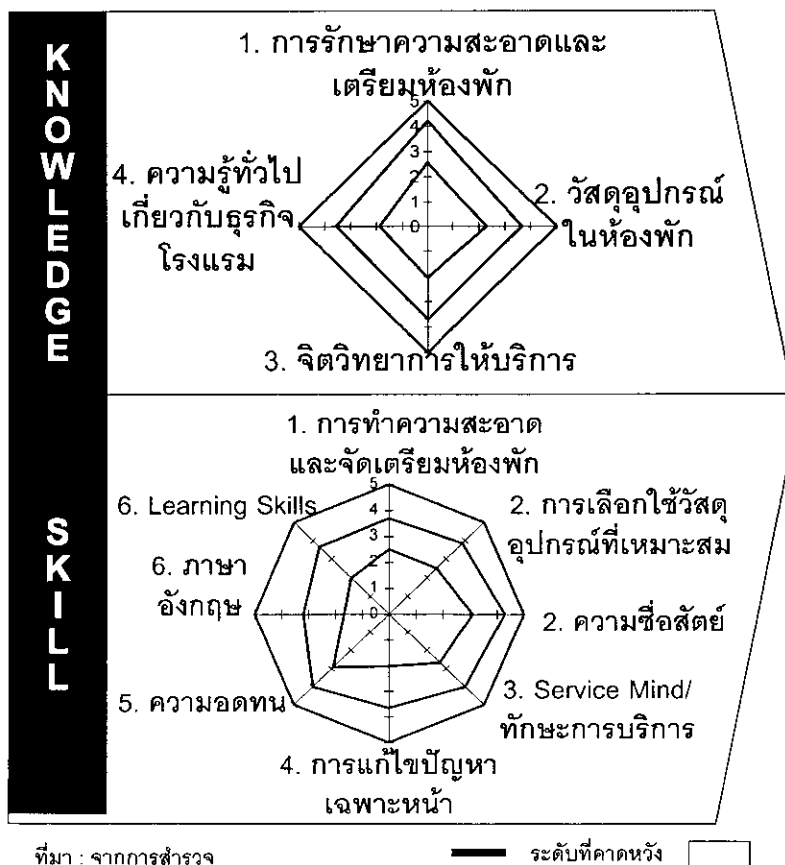
พนักงานบริการอาหารและเครื่องดื่ม (F&B)

- ความรู้ที่ต้องปรับปรุง คือ การขายและให้บริการอาหาร และ ความรู้ด้านอาหารและความปลอดภัยอาหาร
- ทักษะสำคัญที่เป็นปัญหามาก คือ การจัดเตรียม/บริการอาหาร รวมทั้งสถานที่และอุปกรณ์ และ ทักษะการเรียนรู้

45

พนักงานบริการส่วนห้องพัก (House Keeping)

- ความรู้ที่ต้องปรับปรุง คือ การรักษาความสะอาดและเตรียมห้องพัก และจิตวิทยาการให้บริการ
- ทักษะสำคัญที่เป็นปัญหามาก คือ การแก้ไข้ปัญหาเฉพาะหน้า การใช้ภาษาอังกฤษ และทักษะการเรียนรู้

46

ข้อเสนอแนะ

- **ระยะสั้น :** มอบหมายกรมพัฒนาฝีมือแรงงานร่วมกับสมาคมโรงแรมไทย เป็นแกนกลางฝึกอบรมทักษะเฉพาะด้านแก่บุคลากรที่อยู่ในธุรกิจปัจจุบัน และทักษะพื้นฐานสำหรับผู้ที่จะเข้าสู่ธุรกิจ เพื่อรองรับเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคน ในปี 2551
- **ระยะยาว :** มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาประสานกับผู้ประกอบการโรงแรม พิจารณาปรับปรุงหลักสูตร โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและเตรียมทักษะของนักศึกษาในด้านภาษาอังกฤษ/ต่างประเทศ และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

47

โครงสร้างการนำเสนอ

1. ความต้องการกำลังคนในภาคการผลิต และบริการของประเทศ ระยะ 5 ปีข้างหน้า
2. กรณีศึกษาความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
3. ประเด็น Critical Issues ความต้องการกำลังคน
4. ประเด็นเพื่อพิจารณา

48

ทุกอุตสาหกรรม พบปัญหาความต้องการทักษะกำลังคนคล้ายคลึงกัน (Common Critical Skills)

ผลิตภาพ

กำลังคนระดับใช้ความรู้
• การคิดเชิงวิเคราะห์/กลยุทธ์   • ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์/นวัตกรรม   • การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า   • การใช้ภาษาอังกฤษ   • ทักษะการเรียนรู้   • ทักษะการสอนงานและนำเสนอ

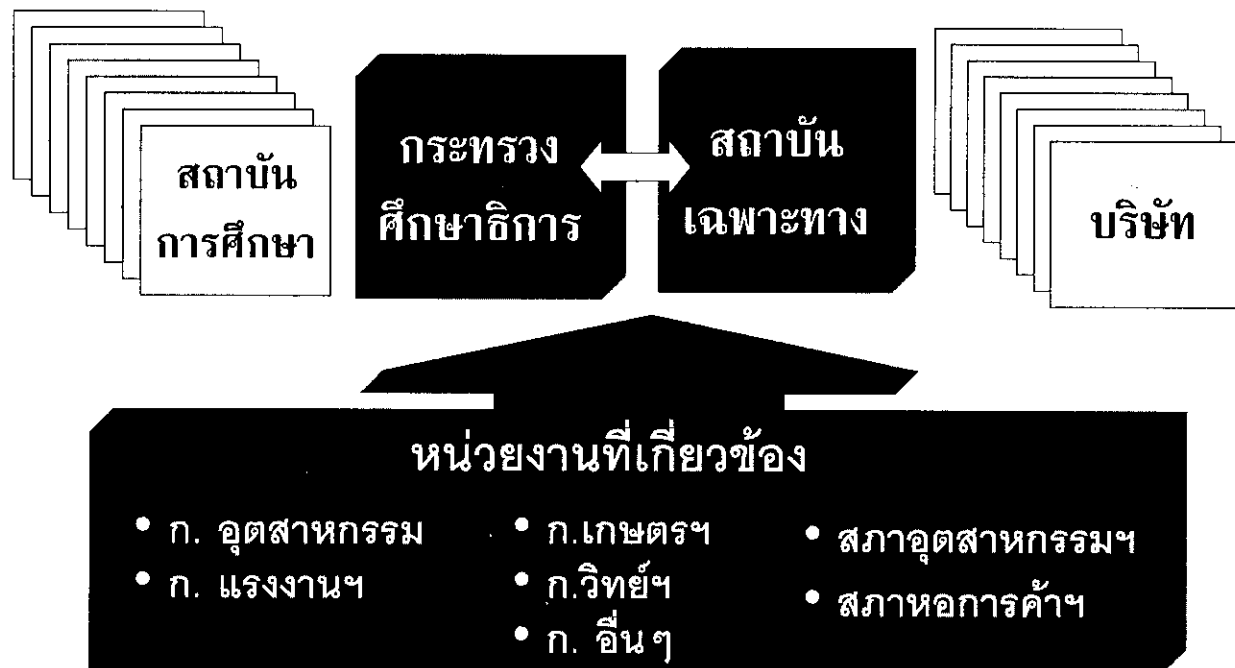
กำลังคนระดับใช้ทักษะ
• ทักษะเฉพาะอาชีพ เช่น ศิลปะการ   • นวดของสปา การใช้ CAD-CAM   • เพื่อการออกแบบเชิงอุตสาหกรรม   • เฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมอัญมณี   • เป็นต้น   • การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า   • ทักษะการสื่อสาร   • ทักษะการเรียนรู้

49

โครงสร้างการนำเสนอ

1. ความต้องการกำลังคนในภาคการผลิตและบริการของประเทศ ระยะ 5 ปีข้างหน้า
2. กรณีศึกษาความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
3. ประเด็น Critical Issues ความต้องการกำลังคน
4. ประเด็นเพื่อพิจารณา

กรอบแนวคิด : แนวความร่วมมือของภาคการศึกษา
และอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนากำลังคน

2.3 การขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรม การผลิตและการท่องเที่ยว

ระเบียบวาระที่ 2.3

การขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาด ในอุตสาหกรรมการผลิตและ การท่องเที่ยว

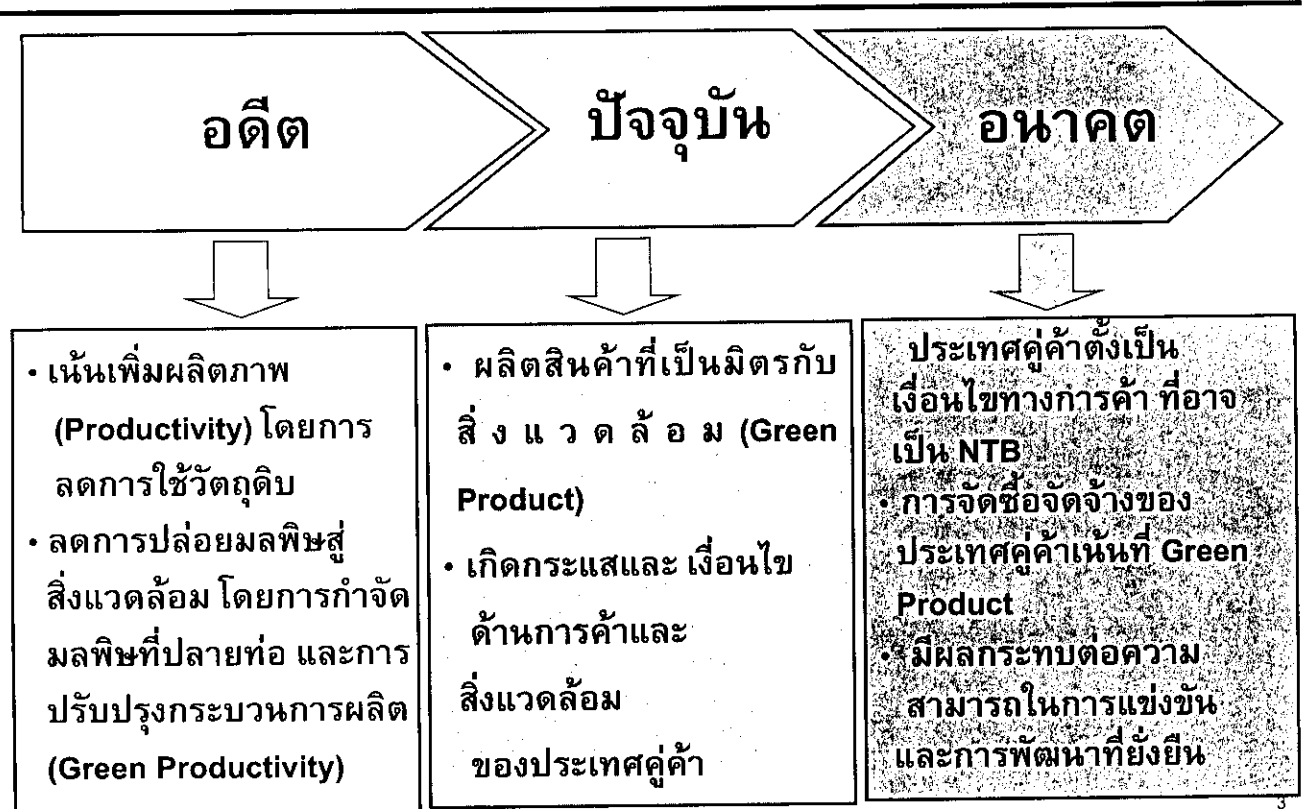
1

หัวข้อนำเสนอ

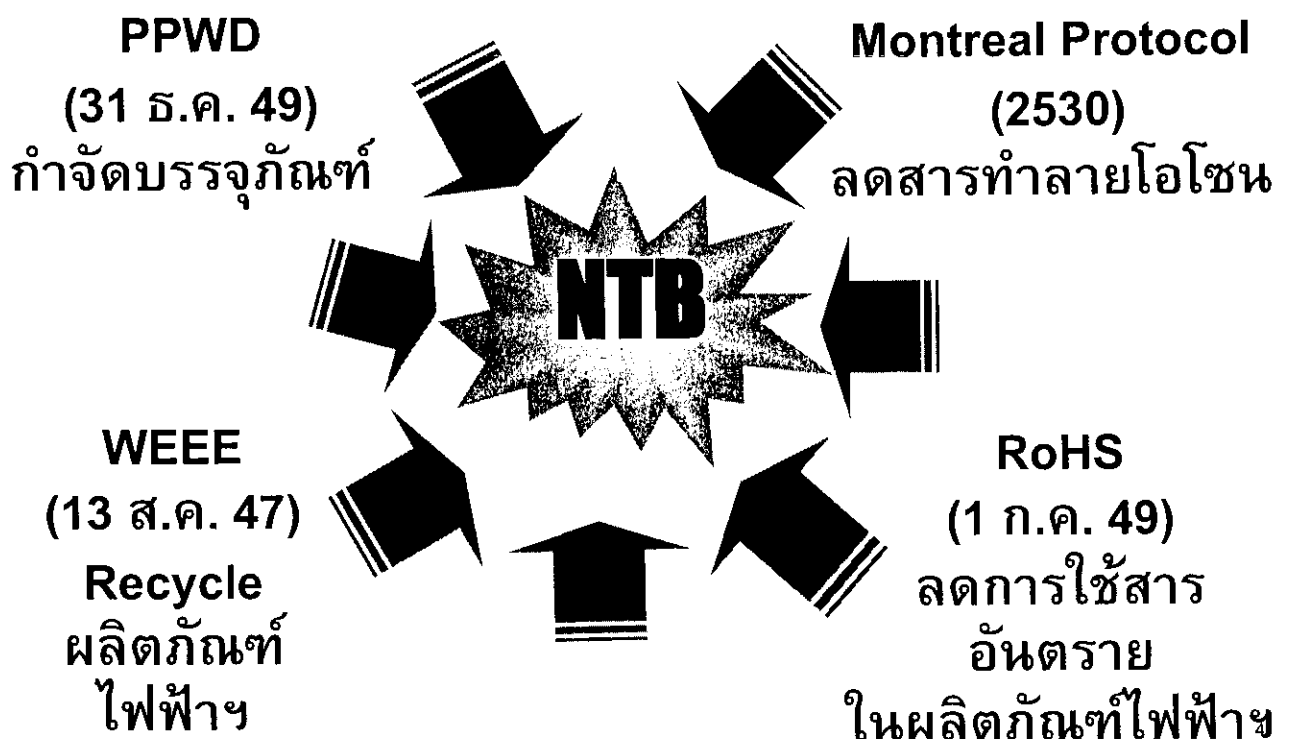
- ความจำเป็นในการส่งเสริม GP
- รูปแบบและพัฒนาการของ GP ในต่างประเทศ
- การดำเนินการตามแนวทาง GP ในประเทศไทย
- ผลกระทบจาก NTB ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย
- ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริม GP
- ประเด็นพิจารณา

2

ความจำเป็นในการส่งเสริม GP Paradigm Shift

กฎระเบียบด้านการค้า/สิ่งแวดล้อม

หัวข้อนำเสนอ

■ความจำเป็นในการส่งเสริม GP

■รูปแบบและพัฒนากการของ GP ในต่างประเทศ

■การดำเนินการตามแนวทาง GP ในประเทศไทย

■ผลกระทบจาก NTB ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย

■ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริม GP

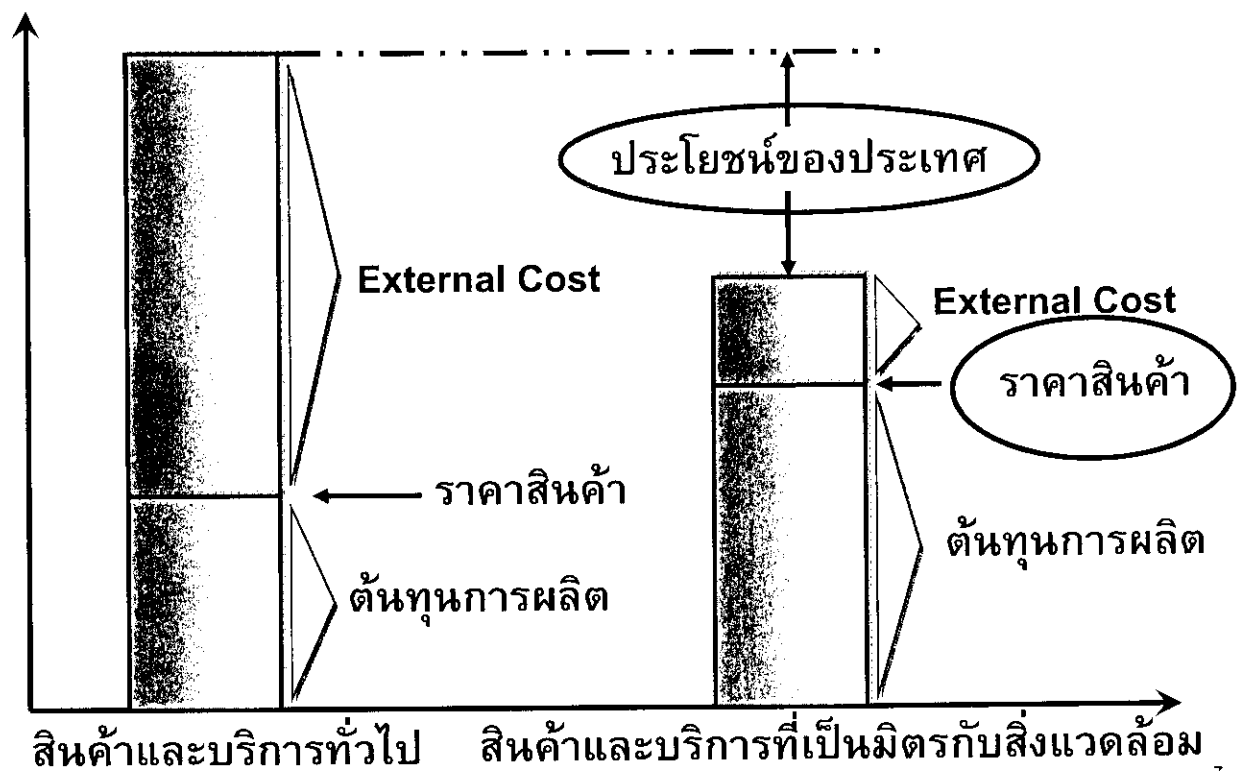
■ประเด็นพิจารณา

5

วิวัฒนาการการผลิตที่สะอาดในประเทศต่างๆ

	EU	สหรัฐ	ไต้หวัน	ญี่ปุ่น	มาเลเซีย	ไทย
Green Government Procurement	2539	2541	2542	2544		
Green Productivity	2535	2535	2544	2532	2540	2545
Environmental Management System		2540	2539	2539	2539	2540
Energy Conservation		2538	2542	2517	2544	2535
Waste Minimization	2537	2528	2533	2522	2546	2535
End of Pipe Control		2491	2523	2510	2517	2518

ประโยชน์ของประเทศจากการใช้ Green Product

อันดับของประเทศที่ภาคเอกชนนำระบบ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (เช่น ISO 14001) มาใช้*

	2545-2546	2546-2547
เดนมาร์ก	14	9
เยอรมัน	5	4
สหรัฐ	6	7
ไต้หวัน	19	10
ญี่ปุ่น	2	3
มาเลเซีย	30	15
ไทย	25	19

หัวข้อนำเสนอ

- ความจำเป็นในการส่งเสริม GP
- รูปแบบและพัฒนาการของ GP ในต่างประเทศ
- การดำเนินการตามแนวทาง GP ในประเทศไทย
- ผลกระทบจาก NTB ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย
- ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริม GP
- ประเด็นพิจารณา

9

การดำเนินการของประเทศไทยตามแนว GP

- ปี 2540 รัฐสนับสนุนการใช้กระบวนการผลิตและเทคโนโลยีสะอาด
- ปี 2545 แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการผลิตที่สะอาด

ผลสำเร็จของการดำเนินงาน

10

ผลสำเร็จของการดำเนินงาน*

โรงงาน	เงินลงทุน (บาท)	ลดการสูญเสีย	ระยะเวลา คืนทุน
โรงงานเส้นไหมพระอาทิตย์	1,600,000	แบ่ง 91 ตัน/ปี	2.3 ปี
บ.จริง จริง ฟุตสทัฟ	120,000	น้ำ 1,560 ลบ.ม./ปี	1.6 ปี
โรงงานก๊วยเตี่ยวนิตย	80,000	แบ่ง 7 ตัน/ปี	1 ปี
บ.มหาชัยเจริญกิจรุ่ง	22,160	น้ำมันเตา 64,000 ลิตร/ปี	0.6 ปี
บ. สยามโกชนากร	ไม่มีการ ลงทุน	กล่อง 32,400 ใบ/ปี	ทันที
โรงงานเส้นไหมเรืองสิน	ไม่มีการ ลงทุน	แบ่ง 9.5 ตัน/ปี	ทันที

* ที่มา : สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

11

ข้อจำกัดของการดำเนินงาน

- 1) มีการปรับเปลี่ยนองค์กร มีหลายหน่วยงานทำงานไม่บูรณาการ
- 2) ยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษอย่างจริงจัง
- 3) มาตรการด้านการเงินไม่จูงใจการส่งเสริม GP

ข้อจำกัดของการดำเนินงาน (ต่อ)

- 4) ผู้ประกอบการเข้าใจว่า GP เป็นการลงทุนเพิ่ม
- 5) สินค้าเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีราคาสูง
มีไม่หลากหลาย ไม่เป็นที่นิยมของประชาชน
- 6) มีตัวอย่างและการเผยแพร่ความสำเร็จทาง
ธุรกิจของการลงทุนด้าน GP น้อย

13

หัวข้อนำเสนอ

- ความจำเป็นในการส่งเสริม GP
- รูปแบบและพัฒนาการของ GP ในต่างประเทศ
- การดำเนินการตามแนวทาง GP ในประเทศไทย
- ผลกระทบจาก NTB ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย
- ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริม GP
- ประเด็นพิจารณา

14

ผลกระทบจากระเบียบฯ ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย

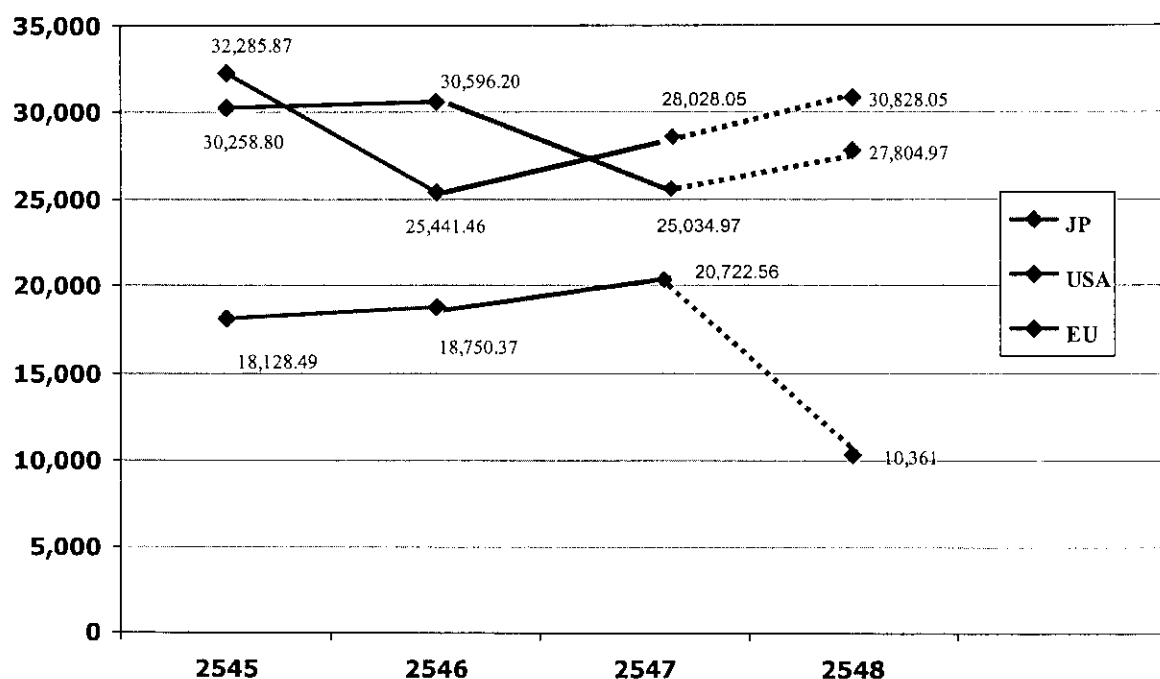
ประเภทอุตสาหกรรม	มูลค่าส่งออก (แสนล้านบาท)	การจ้างงาน (แสนคน)	ระดับของผลกระทบ
ยานยนต์	1.7	1.8	○
สิ่งทอ	2.3	4.1	○
อาหาร	4.7	4.7	○
ท่องเที่ยว	3.1	4.2	◐
ไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์	11.7	3.7	●
รวม	23.5	18.5	

หมายเหตุ ○ = ต่ำ ◐ = ปานกลาง ● = สูง

15

มูลค่าการส่งออกสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของ SME

ล้านบาท

*สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

16

ความสำคัญของธุรกิจโรงแรมต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว

	รายได้เป็นเงิน ตราต่างประเทศ	การจ้างงาน	สัมพันธ์กับการ ท่องเที่ยว	ความง่ายต่อ การปฏิบัติ	รวม
โรงแรม	●	●	●	●	●
ท่องเที่ยว	◐	◐	◐	◐	◐
ร้านอาหาร	●	◐	◐	●	◐
ศูนย์การค้า	●	◐	◐	◐	◐
บริการขนส่ง	◐	◐	◐	◐	◐
บริการบันเทิง	◐	◐	◐	◐	◐

● สูงมาก ◐ สูง ○ ปานกลาง ◐ ต่ำ ○ ต่ำมาก

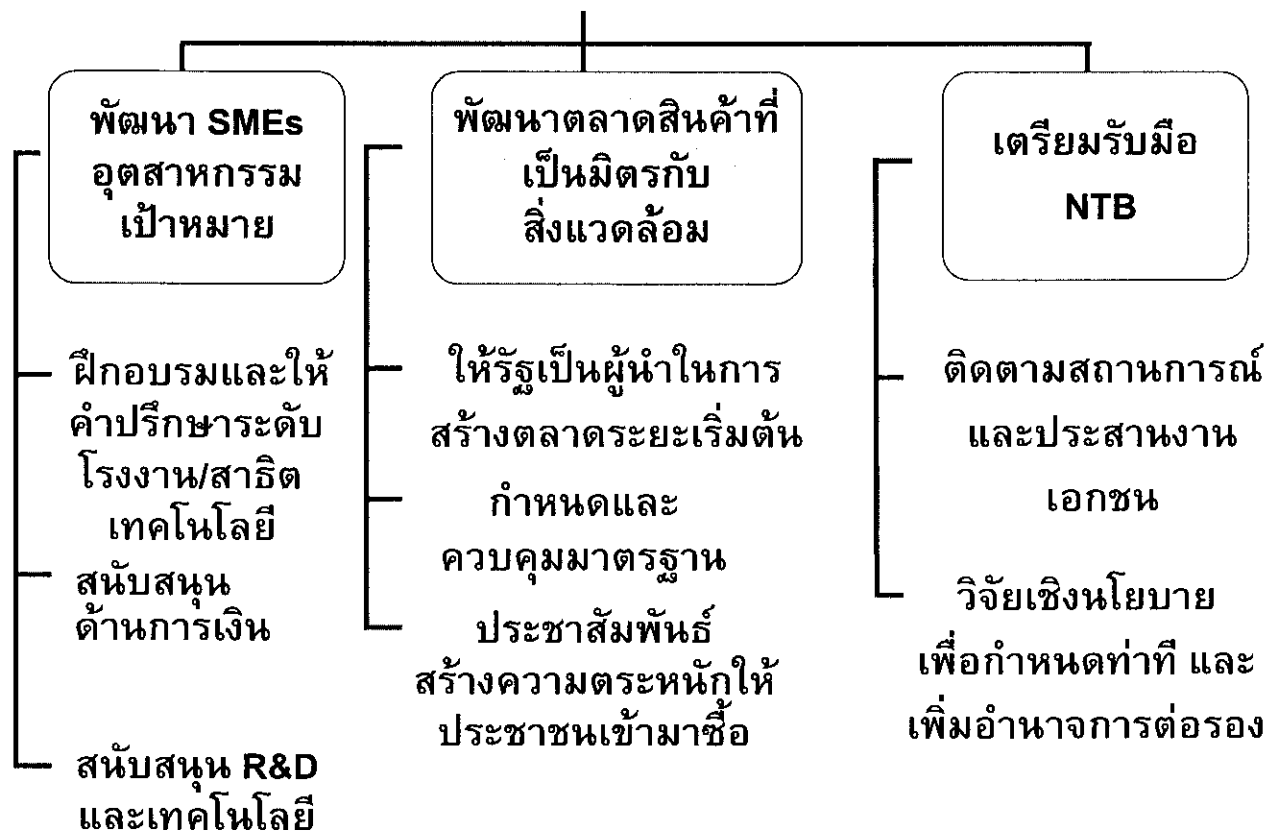
17

หัวข้อนำเสนอ

- ความจำเป็นในการส่งเสริม GP
- รูปแบบและพัฒนาการของ GP ในต่างประเทศ
- การดำเนินการตามแนวทาง GP ในประเทศไทย
- ผลกระทบจาก NTB ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย
- ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริม GP
- ประเด็นพิจารณา

18

แนวทางการเพิ่มผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

19

แนวทางการดำเนินงาน

1. การพัฒนา SMEs ให้เป็นกระบวนการผลิตที่สะอาด

แนวทาง	วิธีการ	เจ้าภาพ
1) ฝึกอบรมและให้คำปรึกษาระดับโรงงาน/โครงการสาธิต	- ฝึกอบรม Eco-design, Live cycle Analysis - สาธิตผลสำเร็จในการลงทุนด้าน GP	- ก.อุตสาหกรรม/สภาอุตสาหกรรม - ก.ท่องเที่ยวฯ/ททท.
• โครงการนำร่อง สำหรับอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และธุรกิจโรงแรม	- ให้มีศูนย์ข้อมูลเพื่อเผยแพร่ Best Practic - ฝึกอบรมเพื่อสร้างวิทยากรด้าน Eco-design ect. - จัดทำ/เผยแพร่โครงการสาธิตเกี่ยวกับ GP	- สถาบันไฟฟ้าฯ / สวทช. - กองทุนอนุรักษ์พลังงาน
2) ส่งเสริมด้วยมาตรการทางการเงินให้แก่ SMEs	ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ/เงินอุดหนุนเพื่ออนุรักษ์พลังงาน/GP	- สถาบันการเงินของรัฐและธนาคารพาณิชย์ - กองทุน สวส. / พลังงาน
3) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา	วิจัยร่วมกับเจ้าของกิจการด้านการใช้สารที่ไม่มีพิษและการใช้ของเสียในการผลิต	สวทช. / สกว.

20

แนวทางการดำเนินงาน

2. การขยายตลาดสินค้าโดยภาครัฐเป็นแกนนำ

แนวทาง	วิธีการ	เจ้าภาพ
1) ให้อำเภอเป็นผู้นำในการสร้างตลาด	• รัฐซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑) หน่วยงานภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ
2) พัฒนาและควบคุมมาตรฐานสินค้าและโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	• พัฒนาคำรับรองกับดูแล • พัฒนาห้องทดสอบคุณภาพ	๑) ก.อุตสาหกรรม/สมอ./ททท.
๓) โครงการนำร่องเพื่อกำหนดการจัดซื้อจัดจ้างโดยภาครัฐให้ใช้สินค้าและโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	- คัดเลือกประเภทสินค้าและโรงแรม - ศึกษาผลกระทบของนโยบายจัดซื้อจัดจ้างสินค้า และโรงแรม - เสนอแนะการปรับปรุงการกำหนดและควบคุมมาตรฐานสินค้าและโรงแรม	๑) กรมบัญชีกลาง/สมอ. ๑) ก.ท่องเที่ยวฯ/ททท.
3) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	• ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักและเผยแพร่ฉลากเขียว	๑) สมอ./ททท. ๑) กรมประชาสัมพันธ์

21

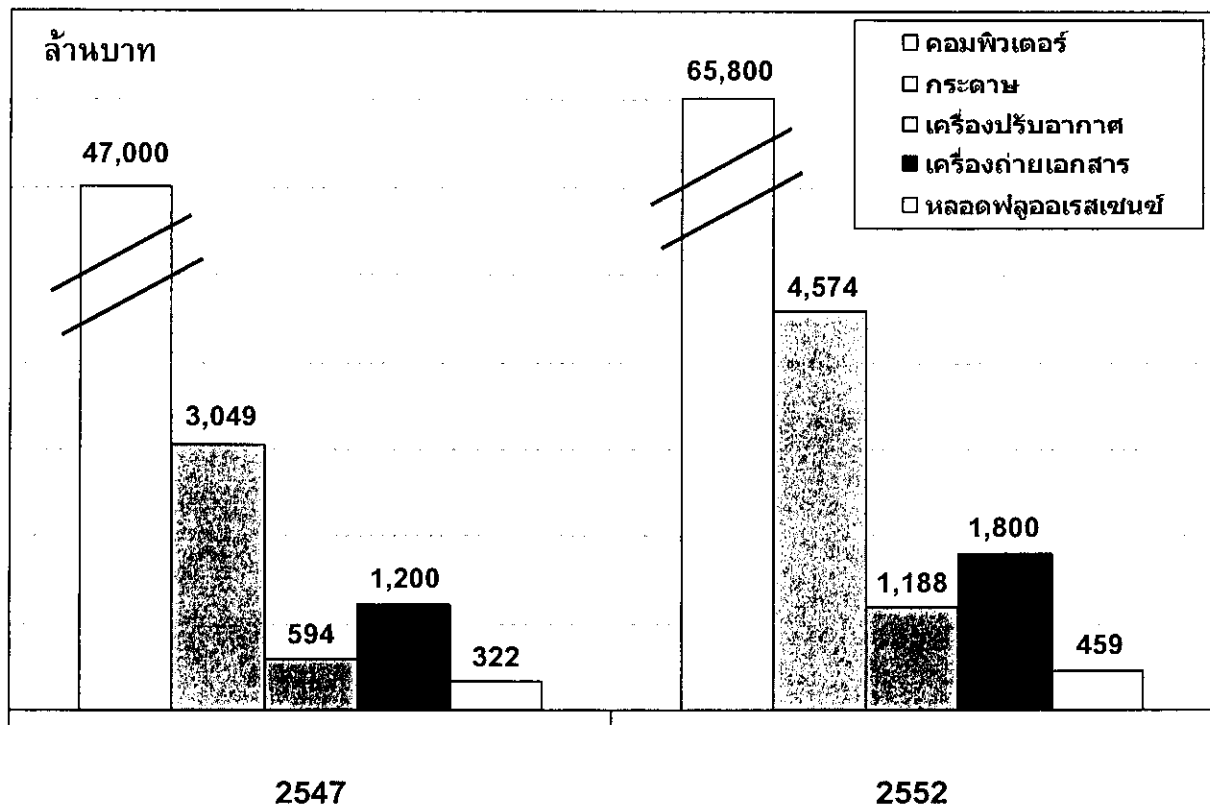
แนวทางการดำเนินงาน

3. การเตรียมรับมือ NTB ด้วยยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของประเทศ

แนวทาง	วิธีการ	เจ้าภาพ
1) ติดตามสถานการณ์และประสานงานกับเอกชนเพื่อเตรียมความพร้อม	• ทูตพาณิชย์ และ ททท. ติดตามสถานการณ์และประสานงานกับ ก.ต่างประเทศ เพื่อเจรจาต่อรอง • ก.พาณิชย์ประสานงานกับ ก.อุตสาหกรรมและหอการค้า อย่างใกล้ชิด เพื่อเตรียมการรองรับ	๑) ก.พาณิชย์/ ก.ต่างประเทศ/ ก.อุตสาหกรรม/สภาอุตสาหกรรม ๑) ททท.
2) สนับสนุนการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อกำหนดทำที่และเพิ่มความสามารถในการเจรจาต่อรอง	• ศึกษาผลกระทบของกฎระเบียบฯ ต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย • ศึกษาความสามารถของไทยในการตอบสนองกับกฎระเบียบฯ • กำหนดทำที่ในการต่อรองเพื่อประโยชน์ของประเทศ	๑) ก.พาณิชย์/ ก.อุตสาหกรรม ก.ต่างประเทศ/ ก.ทรัพยากรฯ ๑) ก.ท่องเที่ยวฯ/ททท. ๑) สกท.

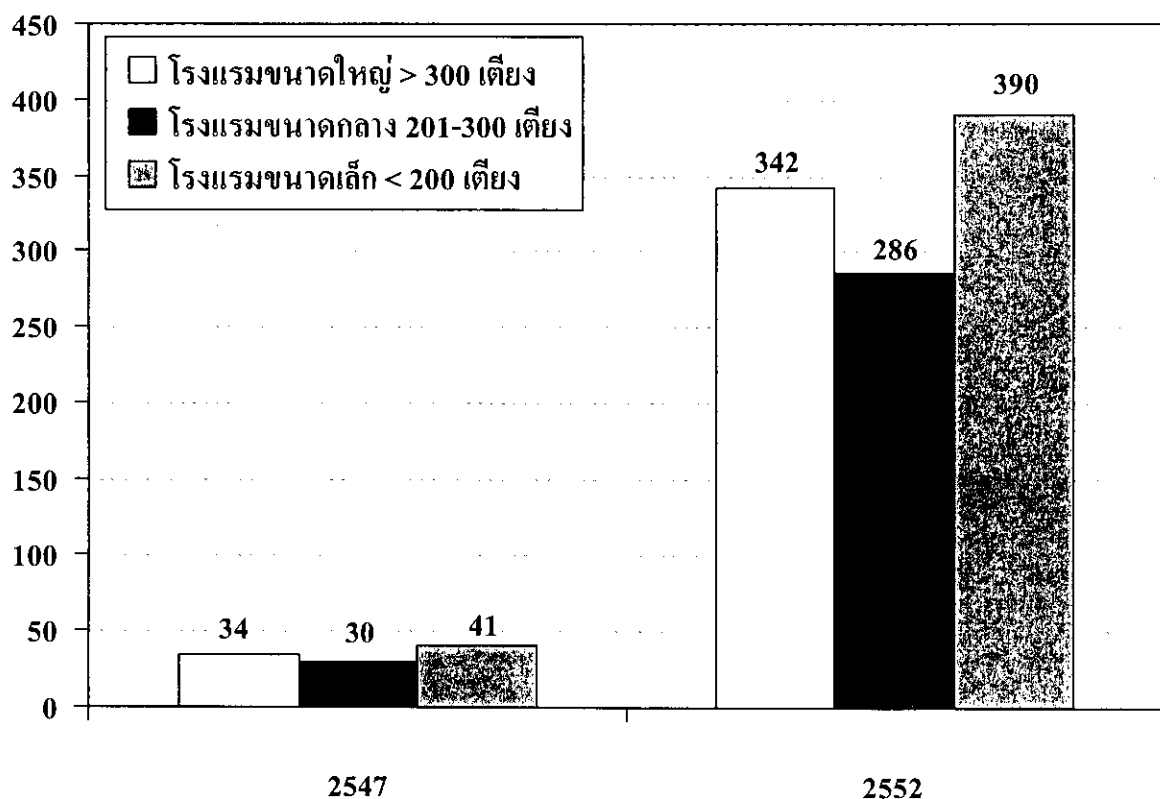
22

มูลค่าสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

23

จำนวนโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

24

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ของประเทศไทย

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย

สิงหาคม 2547

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำนำ

สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจปัจจุบันที่การค้าระหว่างประเทศ ทั้งสินค้าและบริการขยายตัวเพิ่มขึ้นมีการแข่งขันกันระหว่างประเทศ ผู้ส่งออกสูง และผู้นำเข้ามีความต้องการที่ซับซ้อนและเรียกร้องมากขึ้น ทำให้ระบบโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อน สินค้า บริการ ข้อมูลและการเงิน มีความสำคัญมากขึ้นเป็นทวีคูณ การบริหารระบบโลจิสติกส์ของประเทศที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ ต้นทุนรวมของสินค้าถูกลง สินค้าถึงมือผู้บริโภคปลายทางเร็วขึ้น และถูกต้องตามเงื่อนไขมากขึ้น และท้ายที่สุดส่งผลให้เกิดการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยรวม

การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกระดับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันต่างๆ แต่เนื่องจากระดับความเข้าใจเรื่องระบบโลจิสติกส์ มีความหลากหลายแตกต่างกันในแต่ละหน่วยงาน ดังนั้นเพื่อความเข้าใจ ที่ถูกต้องและมีการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันของ ประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (สพข.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ จึงได้จัดทำเอกสาร “ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ ของประเทศไทย” ขึ้นเพื่อใช้ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ พื้นฐานด้านโลจิสติกส์ และประกาศแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของไทยที่ภาครัฐได้ดำเนินการอยู่ ตามที่คณะ

รัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบไว้แล้ว เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2547 โดยมุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคเอกชนเกิดความตื่นตัว ด้านการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์อย่างกว้างขวาง

เอกสารฉบับนี้จะนำเสนอสาระที่ครอบคลุมถึงความหมาย และความสำคัญของการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ระดับพัฒนาการ โลจิสติกส์ของต่างประเทศโดยเปรียบเทียบกับประเทศไทย ตลอดจน สิ่งที่ประเทศไทยควรต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสิ่งที่ภาครัฐและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการอยู่

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็น ประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อยกระดับการ ทำงานหรือผลงานขององค์กรหรือหน่วยงานของตนต่อไป และขอ ขอบคุณหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ อาทิเช่น กระทรวงคมนาคม กระทรวงการคลัง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และ สมาคมผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สรท.) ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลให้การผลักดันยุทธศาสตร์ และการเผยแพร่ความรู้นี้ลุล่วงได้ด้วยดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สิงหาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
<i>1</i> ความหมายและความสำคัญของโลจิสติกส์	1
<i>2</i> พัฒนาการของระบบโลจิสติกส์	6
<i>3</i> รูปแบบการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในต่างประเทศ	9
<i>4</i> สถานภาพการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทยในปัจจุบัน	28
<i>5</i> ทิศทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย	36
<i>6</i> การทำงานของคณะทำงานเฉพาะกิจ	42

สารบัญแผนภาพและตาราง

	หน้า
แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของระบบโลจิสติกส์ และการจัดการที่เกี่ยวข้องในส่วนต่าง ๆ	2
แผนภาพที่ 2 รูปองค์ประกอบโดยรวมของการจัดการโซ่อุปทาน	3
แผนภาพที่ 3 ตัวอย่างบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการจัดการระบบโลจิสติกส์	4
แผนภาพที่ 4 ประมาณการสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP ของประเทศต่าง ๆ	5
แผนภาพที่ 5 กิจกรรมสำคัญที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาโลจิสติกส์ในสหรัฐอเมริกา	10
แผนภาพที่ 6 แนวโน้มการลดลงของต้นทุนโลจิสติกส์ในสหรัฐอเมริกา	11
แผนภาพที่ 7 บทบาทของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาโลจิสติกส์ของ EU	14
แผนภาพที่ 8 ระดับการพัฒนาาระบบสารสนเทศของสิงคโปร์	17
แผนภาพที่ 9 ลักษณะเชิงภูมิศาสตร์ในบริเวณ Pearl River Delta	18
แผนภาพที่ 10 โครงสร้างองค์กรของหน่วยงานรับผิดชอบด้านโลจิสติกส์ของฮ่องกง	19
แผนภาพที่ 11 โครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านโลจิสติกส์ของออสเตรเลีย	24
แผนภาพที่ 12 สรุประดับการพัฒนาโลจิสติกส์ในประเทศต่าง ๆ	27
แผนภาพที่ 13 ประสิทธิภาพการขนส่งทางรถไฟเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ	29

	หน้า
แผนภาพที่ 14 ความครอบคลุมการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล กระบวนการนำเข้าส่งออกของประเทศต่าง ๆ	30
แผนภาพที่ 15 ผลสำรวจความสามารถด้านโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการ	31
แผนภาพที่ 16 สาเหตุของปัญหาในระบบโลจิสติกส์ของไทย	32
แผนภาพที่ 17 น้ำหนักการดำเนินการในการแก้ปัญหาโลจิสติกส์ โดยวิเคราะห์จากปัจจัยต่าง ๆ	33
แผนภาพที่ 18 สรุปภาพรวมคณะกรรมการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ แห่งชาติ (MTO)	34
แผนภาพที่ 19 ความพยายามแก้ปัญหาของแต่ละหน่วยงานในปัจจุบัน	35
แผนภาพที่ 20 ศักยภาพทางภูมิศาสตร์ของระบบโลจิสติกส์ของไทย	36
แผนภาพที่ 21 โลจิสติกส์ Road Map	38
แผนภาพที่ 22 โครงสร้างแผนแม่บทโลจิสติกส์	39
แผนภาพที่ 23 ภาพแสดงทางเข้า ICD ที่เป็นหลุมเป็นบ่อ จนขัดขวางการเข้าออกของรถบรรทุกสินค้า	43
แผนภาพที่ 24 ประโยชน์ของการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายตามลำดับ การประยุกต์ใช้ในกรณีท่าเรือ	48
แผนภาพที่ 25 รูปแบบสถาปัตยกรรมระบบเบื้องต้น	51
แผนภาพที่ 26 แผนงานการพัฒนาระบบการเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานภาครัฐ	54
แผนภาพที่ 27 แนวคิดด้านการพัฒนาเครือข่ายโลจิสติกส์ทั้งระบบในอนาคต	55
แผนภาพที่ 28 แนวคิดด้านการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์	60
แผนภาพที่ 29 แสดงกิจกรรมโลจิสติกส์ที่สามารถ Outsource ได้	64

หน้า

แผนภาพที่ 30	แสดงสัดส่วนงบประมาณจัดจ้าง 3PL ต่อค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์	66
แผนภาพที่ 31	แสดงสัดส่วนของผู้ประกอบการที่ 3PL	67
แผนภาพที่ 32	องค์ประกอบกลุ่มวิสาหกิจอุตสาหกรรมโลจิสติกส์	69
ตารางที่ 1	เปรียบเทียบลักษณะเด่นของการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ในด้านต่าง ๆ	8
ตารางที่ 2	นโยบายการพัฒนาระบบขนส่งของสหภาพยุโรป	13

นิเทศน์ Logistics ในประเทศไทย

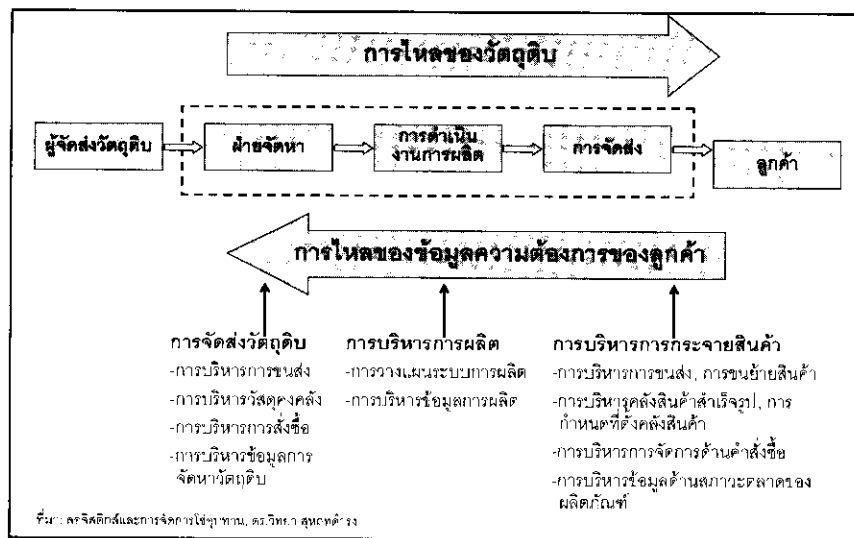
❖ ความหมายและความสำคัญของโลจิสติกส์

โลจิสติกส์ หมายถึง กระบวนการวางแผน การดำเนินงาน และการควบคุม การเคลื่อนย้ายทั้งไปและกลับ และการเก็บรักษาสินค้า บริการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการผลิตไปสู่อุตสาหกรรมของการบริโภค เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า* การจัดการโลจิสติกส์จึงครอบคลุม กิจกรรมตั้งแต่ การบริหารการขนส่ง การบริหารวัสดุคงคลัง การบริหารคลังสินค้า การบริหารคำสั่งซื้อ การบริหารข้อมูล การบริหารการเงิน การจัดการวัตถุดิบ จัดซื้อ บรรจุ และการบริหารอุปสงค์ (ดูแผนภาพ 1 ประกอบ) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การจัดการโลจิสติกส์ คือการดำเนินงาน เพื่อจัดหาสินค้าหรือบริการตามความต้องการของลูกค้า และส่งมอบไปยังสถานที่ที่ถูกต้อง ในเวลาที่เหมาะสม ด้วยต้นทุนที่คุ้มค่า หัวใจหลักของการจัดการโลจิสติกส์จึงอยู่ที่การสร้างความสัมพันธ์ (Relationship) ที่ดี เพื่อให้เกิดการสื่อสาร (Communication) และการดำเนินงานที่ประสานกัน (Coordination) ระหว่างหน่วยงาน

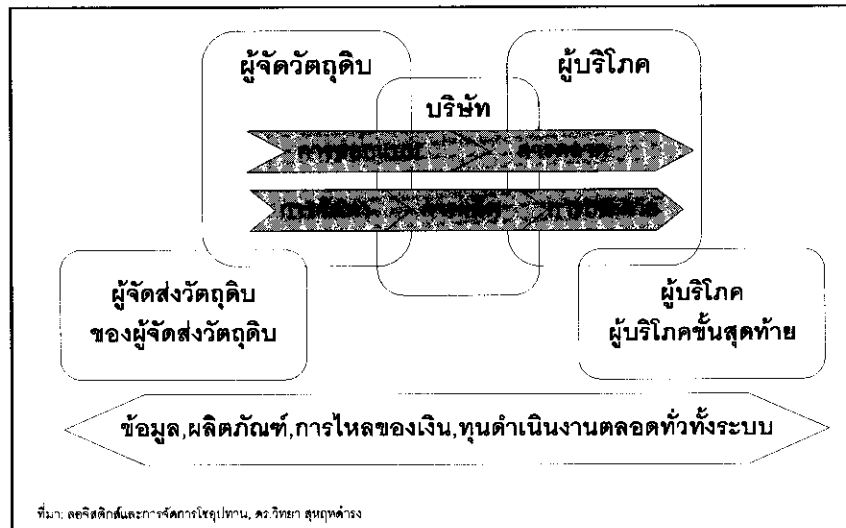
* นิยามจาก The Council of Logistics Management (CLM)

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของระบบโลจิสติกส์ และการจัดการที่เกี่ยวข้องในส่วนต่าง ๆ

แนวคิดด้านระบบโลจิสติกส์มักเกิดความสับสนกับแนวคิดเรื่องห่วงโซ่อุปทาน ดังนั้นเพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจ ที่ตรงกัน จะขออธิบายถึงความแตกต่างดังนี้ การบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) หมายถึง การประสานการทำงานอย่างเป็นระบบของกิจกรรมดั้งเดิมทางธุรกิจ (traditional business functions) ทั้งภายในบริษัทเดียวกัน และระหว่างบริษัทภายในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อพัฒนาการทำงานของทั้งบริษัทและของห่วงโซ่อุปทานโดยรวมในระยะยาว (ดูแผนภาพ 2 ประกอบ) จะเห็นได้ว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานขยายขอบเขตออกไปจนครอบคลุมทั่วทั้งระบบอุตสาหกรรมซึ่งกว้างกว่าการพิจารณาเพียงเฉพาะภายในองค์กร ดังนั้น โลจิสติกส์จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทาน

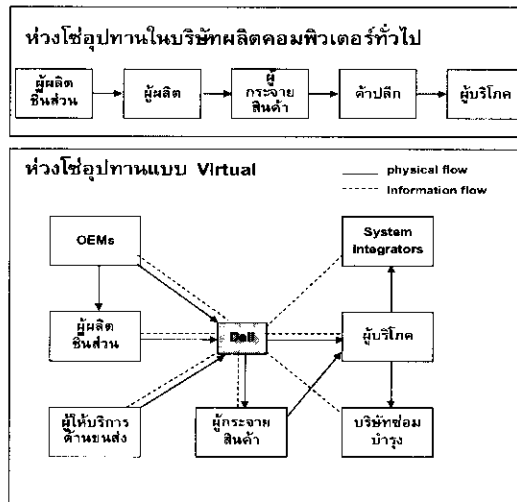
แผนภาพที่ 2 รูปองค์ประกอบโดยรวมของการจัดการโซ่อุปทาน

ปัจจุบัน ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางธุรกิจได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ประเทศไทยไม่สามารถพึ่งพิงเพียงแรงงานราคาถูก หรือทรัพยากรธรรมชาติที่เคยมีอยู่อย่างมากมายอีกต่อไป ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และบริการ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งอาจอาศัยการสร้างนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์ หรือการสร้างตราสินค้าให้กับผลิตภัณฑ์ดังนั้นเมื่อกลไกในการแข่งขันได้เปลี่ยนไปเช่นนี้ การจัดการโลจิสติกส์ซึ่งแต่เดิมเคยถูกจัดว่าเป็นเพียงกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานทางธุรกิจก็เริ่มมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากการจัดการโลจิสติกส์ที่ดี ไม่เพียงแต่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยังสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันโดยการลดต้นทุน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการอีกด้วย (ดูตัวอย่างจากแผนภาพ 3 ประกอบ)

บริษัท Dell ผู้ผลิตคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล
ชั้นนำ มีกลยุทธ์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

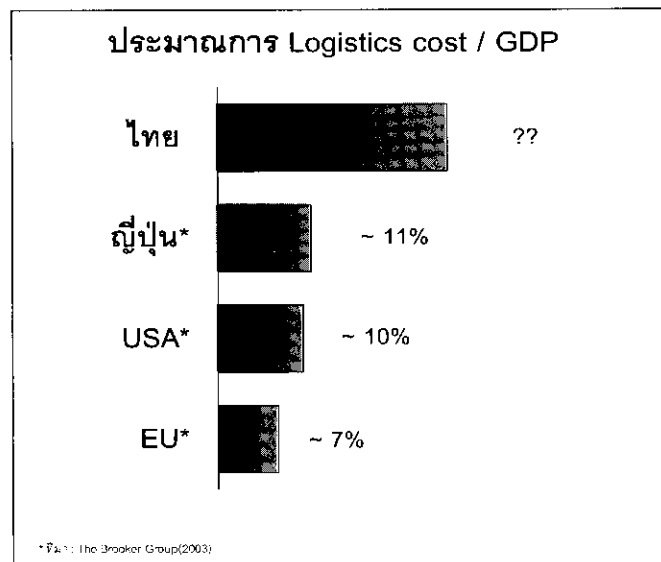
1. การมุ่งเน้นที่ความต้องการของลูกค้า
โดยการผลิตตามสั่ง และปรับเปลี่ยนสินค้า
ตามความต้องการ
2. การบริหารห่วงโซ่อุปทาน โดยมีการ
เชื่อมต่อข้อมูลกับส่วนกิจกรรมต่าง ๆ
3. การผลิตแบบ Just-In-Time ซึ่งทำให้
สินค้าคงคลังเป็นศูนย์ส่งผลให้สินค้าคงคลัง
ของบริษัทมีการหมุนเวียนมากจึงทำให้
ต้นทุนด้านการเก็บสินค้า และค่าเสื่อม
ราคาลดลงมาก

แผนภาพที่ 3 ตัวอย่างบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการจัดการระบบโลจิสติกส์

นอกจากนี้ ในยุคของโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่การค้าระหว่างประเทศ มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ผสานกับแนวโน้มของนโยบายการทำข้อตกลง Free Trade Agreement ของหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ยิ่งทำให้การพัฒนาการจัดการ โลจิสติกส์ทั้งในระดับประเทศ และระดับผู้ประกอบการเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากประเทศที่มีการจัดการ โลจิสติกส์ที่ดีจะทำให้มีต้นทุนโลจิสติกส์ต่ำ ส่งผลในสินค้าของประเทศนั้น ๆ ได้เปรียบ ทางด้านราคาอย่างมาก

ในประเทศที่พัฒนาแล้วเริ่มมีการตื่นตัวด้านการจัดการโลจิสติกส์มาตั้งแต่ช่วงยุค 1980 โดยเริ่มมองว่า โลจิสติกส์ไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมสนับสนุนเท่านั้น แต่การจัดการโลจิสติกส์ที่ดียังเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ประเทศที่พัฒนาแล้วจึงมีการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนโลจิสติกส์ลดลงอย่างต่อเนื่อง ต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP ของประเทศที่พัฒนาแล้วอยู่ระหว่าง 7-11% ในกรณีของประเทศไทยซึ่งโลจิสติกส์ยังนับว่าเป็นเรื่องใหม่ มีการกล่าวอ้างถึงต้นทุนโลจิสติกส์ว่าสูงถึง 25-30% อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาถึงต้นทุนโลจิสติกส์ที่แท้จริง (ดูแผนภาพ 4 ประกอบ)

แผนภาพที่ 4 ประมาณการสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP ของประเทศต่าง ๆ

❖ พัฒนาการของระบบโลจิสติกส์

เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบและวางแผนการพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศอย่างเป็นระบบ สำนักงานฯ ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ระดับการพัฒนาของโลจิสติกส์จากเอกสารและกรณีศึกษาของประเทศต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุประดับการพัฒนาออกเป็น 4 ระดับ โดยมีลักษณะดังนี้

- 1. Physical Distribution** คือ ให้ความสำคัญกับการขนส่งสินค้าไปสู่ผู้บริโภค โดยอาจครอบคลุมกิจกรรมเช่น การขนส่ง การเก็บสินค้า การจัดการวัสดุ และการบรรจุหีบห่อเพื่อป้องกันความสูญเสียระหว่างการขนส่ง อาจมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละกิจกรรม และมีความเข้าใจการจัดการสินค้าเฉพาะส่วนเท่านั้น พัฒนาการในระดับนี้ ยังไม่มุ่งเน้นการลดต้นทุนในส่วนที่เป็นสินค้าคงคลังที่เป็นวัตถุดิบ และสินค้าระหว่างการผลิต
- 2. Internally Integrated Logistics** เป็นการพัฒนาที่ผนวกรวมนำกิจกรรมโลจิสติกส์ที่เกิดขึ้นก่อนกระบวนการผลิต เช่น การจัดซื้อวัตถุดิบ และจุดมุ่งหมายเปลี่ยนจากการลดสินค้าคงคลังมาเป็นการเพิ่มความเร็วในกระบวนการทั้งหมด ณ ระดับการพัฒนานี้ มีการเชื่อมโยงการจัดการภายในบริษัทตั้งแต่การจัดซื้อวัตถุดิบจนจัดส่งถึงผู้บริโภค ประสิทธิภาพและต้นทุนการขนส่งในแต่ละ Mode เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาในขั้นนี้ และต้องมีการใช้ IT/Software จัดการกิจกรรมทั้งระบบ เช่น ERP (Enterprise Resource Planning) และเข้าใจการจัดการสินค้าภายในบริษัททั้งระบบ
- 3. Externally Integrated Logistics** มีการเชื่อมโยงระหว่างบริษัทตลอด Supply Chain ในพัฒนาการขั้นนี้บริษัทสามารถใช้ทุกรูปแบบการขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการเชื่อมต่อระหว่างรูปแบบการขนส่ง (Mode) ที่ดี เช่น การมีจุด

ขนถ่ายที่มีมาตรฐาน มีระบบ IT ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบริษัท เช่น EDI (มีการใช้ผู้ชำนาญการด้านโลจิสติกส์ ซึ่งคือผู้ให้บริการโลจิสติกส์เฉพาะด้าน เช่น 3PL (Third Party Logistics Provider)

4. **Global Logistics Management** เป็นความตื่นตัวจากบริษัทข้ามชาติ ผู้ซึ่งเผชิญกับปัญหาค่าไรลดลงในประเทศที่ตนตั้งอยู่ดังนั้นจึงเริ่มหาแหล่งจัดซื้อที่ถูกกว่าในต่างประเทศ แนวโน้มของการเป็นนานาชาติ (Internationalization) นี้ต้องการการจัดการระบบการเคลื่อนย้ายสินค้าที่ซับซ้อนมากขึ้น ลักษณะของพัฒนาการขั้นนี้คือ **การจัดซื้อวัตถุดิบและจัดส่งสินค้าครอบคลุมแหล่งวัตถุดิบทั่วโลก ด้านการขนส่ง การเชื่อมต่อระหว่าง Mode การขนส่งระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพ** เช่นการจัดการท่าเรือ ขั้นตอนการส่งสินค้าชายแดน ให้ความสำคัญกับผลกระทบของการขนส่งต่อสิ่งแวดล้อม และ Security ด้านการขนส่งด้าน IT มีระบบเชื่อมโยงเครือข่ายภายในและระหว่างประเทศ และมีการพึ่งพาผู้ให้บริการโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ และครบวงจร เช่น 4PL (Forth Party Logistics Provider) (ดูสรุปในตารางที่ 1)

---

* (EDI = Electronic Data Interchange)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ

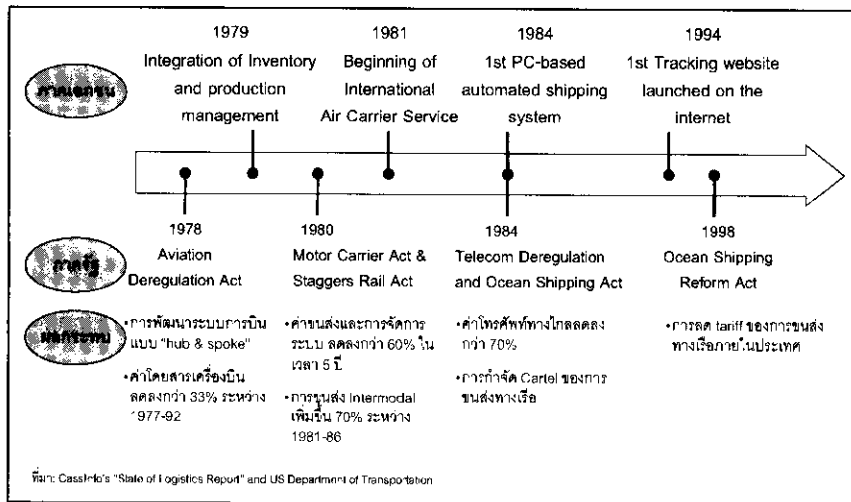
Development Stage	Characteristic	Key Success Factors		
		Transport	IT	Knowhow
1) Physical Distribution	ให้ความสำคัญกับการส่งสินค้าไปสู่ผู้บริโภค	ความเพียงพอของโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง	IT ในแต่ละกิจกรรม	เข้าใจการจัดการสินค้าเฉพาะส่วน
2) Internally Integrated Logistics	เชื่อมโยงการจัดการภายในบริษัทตั้งแต่การจัดซื้อวัตถุดิบจนถึงส่งถึงผู้บริโภค	ประสิทธิภาพและต้นทุนการขนส่งในแต่ละ Mode	IT/Software จัดการกิจกรรมทั้งระบบ เช่น ERP	เข้าใจการจัดการสินค้าภายในบริษัททั้งระบบ
3) Externally Integrated Logistics	เชื่อมโยงระหว่างบริษัทตลอด Supply Chain	การใช้ทุก Mode การขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ	IT เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบริษัท เช่น EDI	พึ่งพาผู้ให้บริการโลจิสติกส์เฉพาะด้าน เช่น 3PL
4) Global Logistics Management	จัดซื้อวัตถุดิบและจัดส่งสินค้าครอบคลุมแหล่งวัตถุดิบทั่วโลก	ประสิทธิภาพการเชื่อมต่อระหว่าง Mode การขนส่งระหว่างประเทศ เช่น การจัดการท่าเรือ ขั้นตอนการส่งสินค้าชายแดน, ผลกระทบของการขนส่งต่อสิ่งแวดล้อม, และ Security ด้านการขนส่ง	IT เชื่อมโยงเครือข่ายภายในและระหว่างประเทศ	พึ่งพาผู้ให้บริการโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ และครบวงจร เช่น 4PL

❖ รูปแบบการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์ของสำนักงานฯ พบว่า แต่ละประเทศมีระดับพัฒนา
ด้านโลจิสติกส์ที่แตกต่างกัน ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

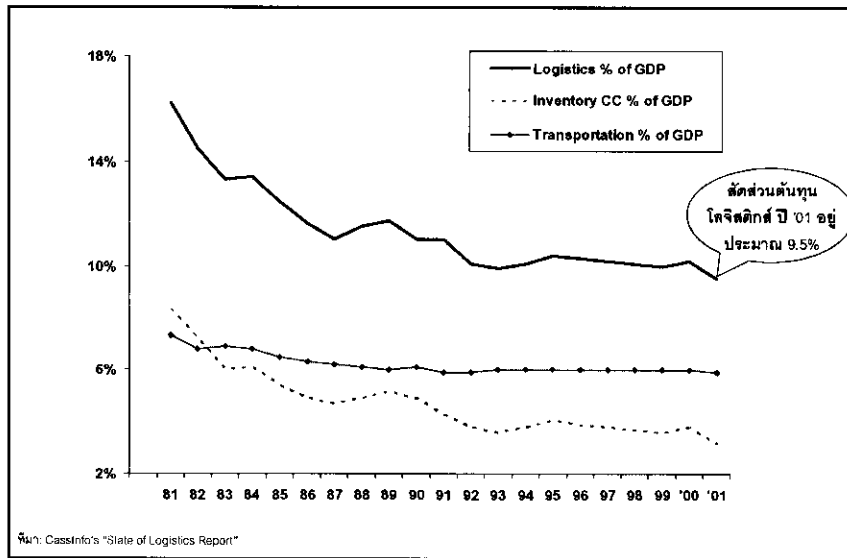
● สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีความก้าวหน้าในการพัฒนาโลจิสติกส์เป็นอย่างมาก
การพัฒนาส่วนใหญ่เป็นการขับเคลื่อนโดยภาคเอกชนเป็นหลักเนื่องจากการแข่งขัน
อย่างรุนแรงในการลดต้นทุน โดยเฉพาะการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
เช่น การลดต้นทุนขนส่งโดยใช้ Transportation Management Software (TMS)
หรือการใช้ Vendor Information Management (VIM) ของ Wal-Mart และมีการ
สร้างความร่วมมือกันในห่วงโซ่อุปทานโดยใช้ระบบบริหาร Collaborative Planning,
Forecasting, and Replenishment (CPFR) นอกจากนี้ เอกชนยังมีความตื่นตัว
ในการจัดระบบฐานข้อมูลโลจิสติกส์เพื่อการวิเคราะห์ต้นทุนแท้จริง ดังนั้น ที่ผ่านม
ภาครัฐจึงทำหน้าที่เพียงส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี เช่น การเปิดเสรีการ
คมนาคมขนส่งทางอากาศ ทางบก การเปิดเสรีโทรคมนาคม และมีการกำกับดูแล
ด้านกฎหมายอย่างใกล้ชิด เช่น มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งที่มีผลกระทบ
ต่อสิ่งแวดล้อม มีกฎหมายรองรับ E-Commerce และ IT ที่มีประสิทธิภาพ มีการ
ผ่อนปรนยกเลิกกฎหมายรบบรรทุกซึ่งทำให้บริษัทขนส่งสามารถพัฒนาประสิทธิภาพ
มากขึ้น เป็นต้น (ดูแผนภาพ 5 ประกอบ)

แผนภาพที่ 5 กิจกรรมสำคัญที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาโลจิสติกส์ ในสหรัฐอเมริกา

จากการพัฒนาดังกล่าว จึงทำให้ต้นทุนโลจิสติกส์โดยรวมของสหรัฐได้ลดลงอย่างต่อเนื่องดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แนวโน้มการลดลงของต้นทุนโลจิสติกส์ในสหรัฐอเมริกา

จากที่สำนักงานฯ ได้วิเคราะห์องค์ประกอบด้านโลจิสติกส์ของสหรัฐ สามารถสรุปได้ว่า สหรัฐมีการพัฒนาที่ก้าวหน้าถึงระดับ Global Logistics Management โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ด้านการขนส่ง** การเชื่อมต่อระหว่าง mode การขนส่งระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพ และมีระบบรักษาความปลอดภัยในการขนส่งภายในและระหว่างประเทศ
- **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** มีการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายภายในและระหว่างประเทศ และยังเป็นประเทศที่เป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์

- **ด้านความรู้** สถาบันการศึกษาและเอกชนตื่นตัวในการศึกษาวิจัย และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ มีวัฒนธรรมในการ outsource กิจกรรมด้านโลจิสติกส์โดยเฉพาะ อีกทั้งมีแนวโน้มในการขยายตัวของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ประมาณร้อยละ 16 ตลอดห้าปีที่ผ่านมา ผู้นำด้านโลจิสติกส์ในภาคเอกชนได้พัฒนาระบบ global supply chain management มาใช้ตั้งแต่ปี 1992
- **ปัจจัยพื้นฐาน** มีกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีกฎหมายรองรับ E-Commerce และ IT ที่มีประสิทธิภาพ

• สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปเช่นเดียวกับสหรัฐที่เอกชนมีความเข้มแข็ง และกลุ่มประเทศสมาชิกมีการค้าระหว่างกันมาก เนื่องจากแต่ละประเทศสมาชิกมีแนวการดำเนินการที่แตกต่างกันมา ดังนั้นสิ่งที่รัฐบาลมุ่งเน้นคือการวางกฎระเบียบและมาตรฐานการขนส่งให้เหมือนกัน (Standardization) ในทุกประเทศสมาชิก เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อ การขนส่งในแต่ละรูปแบบมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สหภาพยุโรปจึงมีการจัดตั้ง คณะกรรมการด้านการขนส่ง (EU Commission) โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง และรักษาสมดุลการใช้รูปแบบการขนส่ง โดยได้มีการออกนโยบาย ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังนี้

ตารางที่ 2 นโยบายการพัฒนาขนส่งของสหภาพยุโรป

จุดมุ่งหมาย	นโยบาย	ผลลัพธ์
1. เพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง	■ วางนโยบายการด้านการขนส่งโดยเน้นการเปิดเสรี ("Commission's first white paper on the future development of common transport (1992)") ■ วางนโยบายระยะยาวด้านการขนส่ง โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในแต่ละ mode เพื่อสนับสนุนการแนวคิดการเชื่อมต่อ mode ("White Paper of 2001 : EU Transport policy for 2010 : time to decide")	■ ตลาดผู้ขนส่งมีการแข่งขันมากขึ้น โดยเฉพาะการขนส่งทางบกมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ■ กระตุ้นให้เกิดโครงการต่าง ๆ - โครงการส่งเสริมการขนส่งหลายรูปแบบ เช่น การจัดทำ Loading Unit ที่เป็นมาตรฐาน EU - โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง เช่น การพัฒนาระบบนำร่องโดยใช้ดาวเทียม (The Galileo Program)
2. รักษาสมดุลการใช้รูปแบบการขนส่ง	■ วางนโยบายเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ "Combined Transport policy : Modal shift in a tea cup (1975)" * วางนโยบายในการกำหนดแบบแผนการขนส่งของสินค้าในแต่ละอุตสาหกรรม ("Combined Transport Policy : PACT program (1997-2001)")	* ผู้ประกอบการตระหนักถึงประโยชน์ของ Intermodal * เอกชนให้ความร่วมมือในการเลือกใช้ mode การขนส่งที่เหมาะสมกับแต่ละอุตสาหกรรม

เมื่อวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐและเอกชนพบว่า ภาครัฐจะมีบทบาทในการพัฒนาโลจิสติกส์ในส่วนที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นของส่วนรวมและต้องลงทุนสูง โดยจะไม่เข้าไปก้าวก่ายกับงานที่เอกชนสามารถทำได้เอง สามารถสรุปได้โดยสังเขป ดังนี้

ระดับของบทบาท		
● มาก ○ น้อย		
ภาครัฐ		ภาคเอกชน
กฎหมายและกฎระเบียบ	● - เปิดเสรีคมนาคมขนส่ง - แก้ไขกฎหมายที่ล้าหลัง	○
ระบบการขนส่ง	● - ผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพ - สร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมต่อระหว่าง Mode	○ ศึกษาปัญหาและเสนอแนะภาครัฐ
Process Standard	● วางมาตรฐานของระบบขนส่ง	○ นำเอามาตรฐานมาใช้กับบริษัท
Technology	○ ริเริ่มระบบดาวเทียมนำร่อง	○ ส่งเสริมการใช้ EDI
Database	○ เก็บข้อมูลทั้งระบบ	○ เก็บข้อมูลจากการทำวิจัยหรือแบบสอบถาม
HR	○ ให้เงินสนับสนุนโครงการศึกษา	● - จัดทำกรอบบรรทัดฐานด้าน - ศึกษาวิจัยด้าน Logistics
Service Provider	○	● แข่งขันอย่างเต็มที่หลังจากการเปิดเสรีในปี 1975

ที่มา : EU Delegates และทีมวิเคราะห์

แผนภาพที่ 7 บทบาทของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาโลจิสติกส์ของ EU

ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย

จากที่สำนักงานฯ ได้วิเคราะห์องค์ประกอบด้านโลจิสติกส์ของสหภาพยุโรป สามารถสรุปได้ว่า ระดับการพัฒนา โลจิสติกส์ของสหภาพยุโรปอยู่ในขั้น Global Logistics Management โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ด้านการขนส่ง** มีการใช้ทุกรูปแบบการขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ ในบางประเทศสมาชิกแต่ยังต้องการการพัฒนาในบางประเทศ มีการตั้งมาตรฐาน Loading Unit เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมต่อระหว่างรูปแบบการขนส่ง และมีการศึกษาและเผยแพร่ Green Paper เพื่อลดผลกระทบของการเติบโตด้านการขนส่งต่อสิ่งแวดล้อม

- **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** มีการเชื่อมโยง IT โดยระบบ EDI ระหว่างบริษัทโดยการนำของบริษัทผู้นำในอุตสาหกรรมต่าง ๆ และเริ่มใช้ระบบนำร่องด้วยดาวเทียมเพื่อการจัดการโลจิสติกส์ระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ

- **ด้านความรู้** มีการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านโลจิสติกส์ โดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติของสหภาพยุโรปได้นำการจัดการโลจิสติกส์ไปใช้ในประเทศที่ไปตั้งสาขา

- **ด้านปัจจัยพื้นฐาน** ให้ความสำคัญในการออกกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการแข่งขัน และทบทวนกฎหมายที่ล้าหลัง

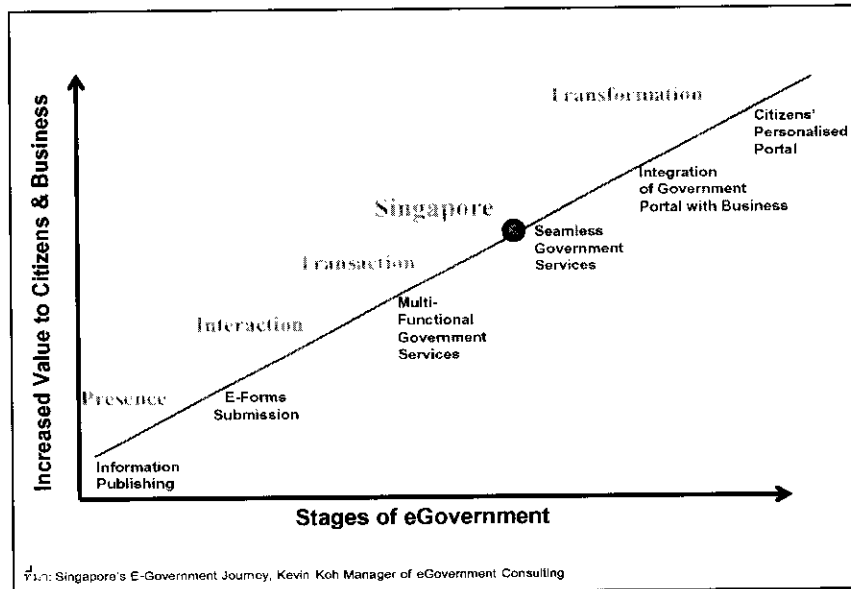
• สิงคโปร์

สิงคโปร์ให้ความสำคัญการพัฒนาโลจิสติกส์เป็นอย่างมาก และได้กำหนดให้อุตสาหกรรมโลจิสติกส์เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในภาพรวมของประเทศที่ต้องการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนโดยความรู้ (Knowledge driven industries) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากภาคผนวกท้ายเล่ม) ปัจจุบันอุตสาหกรรมโลจิสติกส์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศได้สูงถึง 8% ซึ่งเป็นผลจากการขับเคลื่อนนโยบายที่อาศัยความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ พัฒนาประเทศให้เป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการขนส่งสินค้า (transition port) ระหว่างประเทศ ซึ่งสนับสนุนด้วยการมีท่าเรือ และท่าอากาศยานที่ทันสมัย

นโยบายโลจิสติกส์ของสิงคโปร์จะกำหนดทำโดย Economic Development Board of Singapore (EDB) ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่วางแผนและส่งเสริมการลงทุน ภายใต้หลักการสำคัญคือ CORE ซึ่งหมายถึง Connectivity, Openness, Reliability และ Enterprise (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากภาคผนวกท้ายเล่ม) EDB มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบอุตสาหกรรมโลจิสติกส์โดยตรง และเป็นแกนหลักในการรับฟังอุปสรรคและช่วยแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ของภาคเอกชน เมื่อพิจารณาระดับการพัฒนาของสิงคโปร์แล้วจะพบว่า อยู่ในระดับ External Integrated Logistics โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ด้านการขนส่ง** มีระบบท่าเรือและท่าอากาศยานที่ทันสมัยและเป็นศูนย์กลางการขนส่งของภูมิภาค มีระบบการตรวจสอบสินค้าที่ขนส่งเข้าออกอย่างมีประสิทธิภาพ
- **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** การใช้ IT ของผู้ประกอบการในระดับ SMEs อยู่ในระดับดี มีการเชื่อมโยงทั้ง Supply Chain ภาครัฐอยู่ในระหว่างการพัฒนา ระบบ e-government ให้เป็น seamless flow คือให้ข้อมูลมีการไหลผ่านอย่างไม่มีอุปสรรคระหว่างหน่วยงาน ประสบความสำเร็จอย่างมากในการทำระบบ TradeNet เพื่ออำนวยความสะดวกในพิธีการศุลกากร

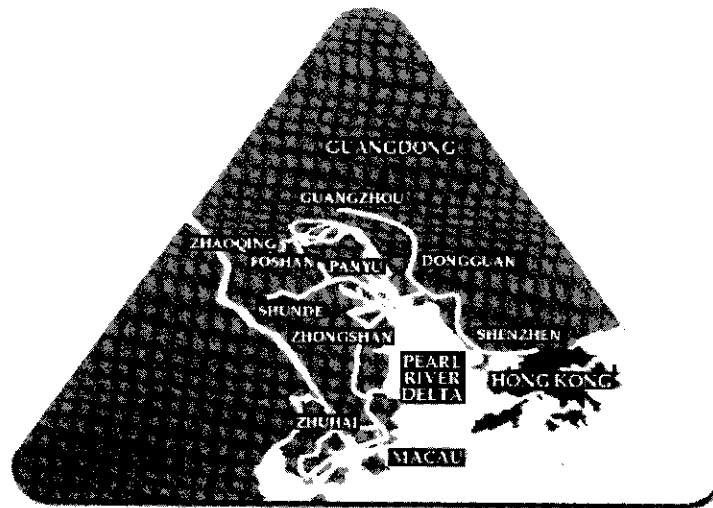

แผนภาพที่ 8 ระดับการพัฒนาสารสนเทศของสิงคโปร์

- **ด้านความรู้** เพื่อการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของเอเชีย รัฐบาลมีความพยายามที่จะส่งเสริมให้บริษัทใช้ประเทศสิงคโปร์เป็นที่ทดลองแนวคิดใหม่ ๆ ด้านโลจิสติกส์ และได้ร่วมมือกับ Georgia Institute of Technology ในการเปิดหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์โดยเฉพาะ
- **ด้านปัจจัยพื้นฐาน** ระบบกฎหมายเอื้อต่อภาคธุรกิจ โดยเปิดกว้างให้กับบริษัทต่างชาติในการทำธุรกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการด้านโลจิสติกส์

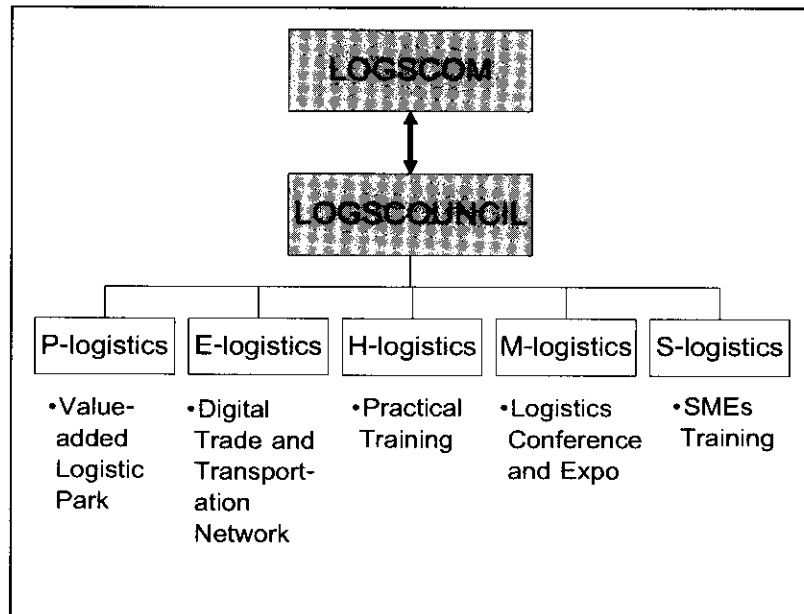
- ฮ่องกง

ฮ่องกงมีความตื่นตัวในด้านโลจิสติกส์เป็นอย่างมากเนื่องจากได้รับแรงกดดันจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของท่าเรือสำคัญในแถบจีนตอนใต้ เช่น ท่าเรือกวางโจว ภาครัฐจึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านโลจิสติกส์อย่างชัดเจน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาตนเองให้เป็นประตูสู่ประเทศจีนตอนใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณ Pearl River Delta

แผนที่ 9 ลักษณะเชิงภูมิศาสตร์ในบริเวณ Pearl River Delta

เพื่อให้การพัฒนาระบบโลจิสติกส์เป็นไปอย่างมีระบบและตรงกับเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ ช่างงได้ตั้งหน่วยงานพิเศษในปลายปี 2001 คือ Logistics Committee (LOGSCOM) และ Logistics Council (LOGSCOUNCIL) ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยภาครัฐจะทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน และเอกชนเป็นผู้ขับเคลื่อน โดยมีลักษณะโครงสร้าง ดังนี้

แผนภาพที่ 10 โครงสร้างองค์กรของหน่วยงานรับผิดชอบด้านโลจิสติกส์ของช่างง

LOGSCOM - หรือ The Steering Committee on Logistics Development มีบทบาทในการกำหนดนโยบายภาพรวมของโลจิสติกส์ และรับฟังข้อเสนอแนะจาก LOGSCOUNCIL ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการและปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง มี Financial Secretary เป็นประธาน และมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจ

LOGSCOUNCIL - หรือ Hong Kong Logistics Development Council มีบทบาทในการนำนโยบายจาก LOGSCOM ไปปฏิบัติ และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ 4 คน ภาคเอกชน 36 คนซึ่งเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมที่ได้รับการคัดเลือกมาจากภาคเอกชน และมี Secretary for Economic Development and Labor เป็นประธาน และเป็นกลไกในการเชื่อมโยงกับ LOGSCOM

Logistics Project Group - เป็นกลุ่มปฏิบัติงานเฉพาะตามด้านที่ LOGSCOUNCIL ได้ให้ความสำคัญ ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ และภาคเอกชน มีเอกชนเป็นผู้นำในแต่ละกลุ่ม ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากภาครัฐ กลุ่มปฏิบัติงานเฉพาะมีทั้งหมด 5 กลุ่มหลัก คือ

- 1) **P-Logistics** (Physical Infrastructure หรือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน) ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการไหลของสินค้าเข้า หรือออกจากฮ่องกง นอกจากนั้น สำนักงานฯ นี้ยังให้ความสนใจกับการปรับขั้นตอน (Process Re-engineering) ของกระบวนการศุลกากรและหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติอื่น ๆ ตัวอย่างโครงการที่มีการริเริ่มจากสำนักงานฯ คือ การกำหนดแผนงานในการสร้าง Value Added Logistics Park เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสินค้า โดยเน้นการรองรับ TLP (Third Party Logistic Providers) และบริษัทขนส่ง รวมทั้งการเชื่อมโยง mode การขนส่ง

อีกโครงการคือ การปรับปรุงกระบวนการขนส่งสินค้าผ่านชายแดน ให้เหมือนไร้รอยต่อ (seamless flow)

- 2) **E-Logistics (Electronic)** รับผิดชอบในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาความเป็นไปได้ที่จัดทำขึ้นในปี 2002 ตัวอย่างโครงการคือ การเร่งกระบวนการพัฒนา Digital Trade and Transportation Network (DTTN) System ซึ่งเป็นระบบการเชื่อมโยงข่าวสารและสร้างความร่วมมือกับทุกกลุ่ม* (stakeholders) ในระบบโลจิสติกส์
- 3) **H-Logistics** (Human Resource หรือ ด้านการพัฒนาบุคลากร) มุ่งเน้นในการพัฒนาบุคลากรและการสร้างองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์ โดยร่วมมือกับ Vocational Training Council (สภามหาวิทยาลัย) ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และร่วมมือกับผู้ประกอบการให้นักศึกษาสามารถฝึกงานจริง
- 4) **M-Logistics** (Marketing หรือ การตลาด) ดูแลในด้านการตลาดและโครงการสนับสนุนเพื่อแสดงให้ประชาคมโลกเห็นถึงศักยภาพด้านโลจิสติกส์ของฮ่องกง โดยได้ริเริ่มการจัดงาน International Logistic Conference ในฮ่องกง และร่วมมือกับ Trade Development Council ในการจัด Logistics Conference and Expo ใน Guangzhou ในปี 2004

- 5) **S-Logistics** (SMEs หรือ วิสาหกิจขนาดกลางและเล็ก) มีหน้าที่ในการส่งเสริมให้ SMEs รับแนวคิดด้านโลจิสติกส์ไปใช้มากขึ้น โดยจัดงานสัมมนาร่วมกับผู้แทนธนาคารในการสนับสนุนด้านการเงินแก่ SMEs ด้านโลจิสติกส์ และจัดอบรมพิเศษให้กับผู้ประกอบการ SMEs ทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ

การดำเนินงานของหน่วยงานพิเศษนี้พบว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยมีข้อสังเกตว่าเกิดจากความเข้มแข็งของภาคเอกชนที่เป็นแกนนำใน LOGCOUNCIL และความรวดเร็ว ชัดเจนของนโยบายรัฐในส่วนของ LOGSCOM ทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในระยะเวลาอันรวดเร็ว

เมื่อวิเคราะห์ถึงระดับการพัฒนาด้านโลจิสติกส์จากองค์ประกอบต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาของฮ่องกงอยู่ในขั้น External Integrated Logistics โดยมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

- **ด้านการขนส่ง** มีระบบท่าเรือที่ทันสมัยและเป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาค การขนส่งสินค้าชายแดนประเทศจีนยังมีปัญหาอยู่บ้าง ซึ่งอยู่ในระหว่างการแก้ไข นอกจากนี้ฮ่องกงยังอยู่ในระหว่างการสร้าง Value-added Logistics Park ซึ่งเป็นศูนย์รวมการบริการกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ (One-stop Integrated Services) และสะพานเชื่อมกับประเทศจีนเพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อการขนส่งระหว่างประเทศ

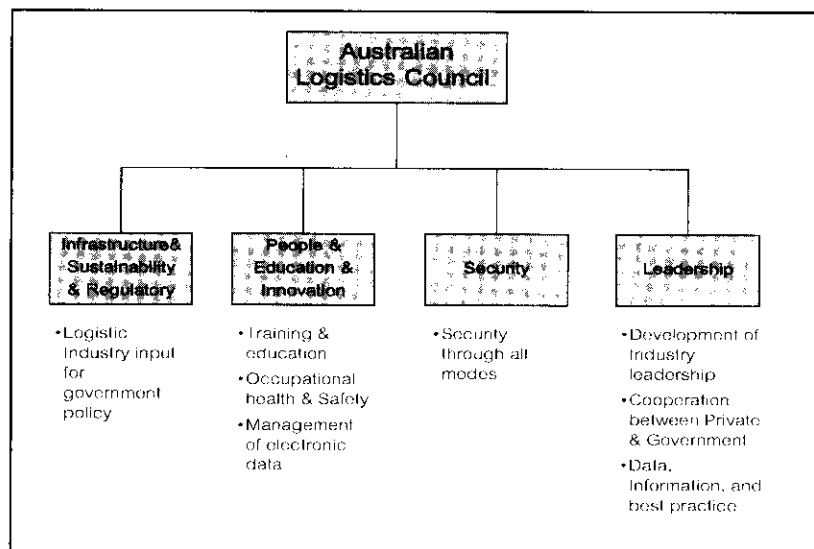
---

* หน่วยงานภาครัฐ เช่น หน่วยงานศุลกากร บริษัทขนส่ง และการเชื่อมต่อตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** การใช้ IT ของผู้ประกอบการในระดับ SMEs ยังมีอย่างจำกัด และอยู่ในระหว่างการพัฒนาเครือข่ายดิจิทัลเพื่อเชื่อมการค้าการขนส่ง (Digital Trade and Transport Network: DTTN) ภายในและระหว่างประเทศ
- **ด้านความรู้** มีความตื่นตัวในการใช้ logistics service providers ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็น SMEs โดยมีการจัดสัมมนาอย่างต่อเนื่อง
- **ด้านปัจจัยพื้นฐาน** ระบบกฎหมายขึ้นอยู่กับประเทศจีน มีศักยภาพและความได้เปรียบในการเป็นช่องทางขนส่งสินค้าจากจีนออกสู่ภูมิภาค

● ออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์อย่างเป็นระบบ โดยมองว่าระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะสามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากรัฐบาลของออสเตรเลียตระหนักว่าต้นทุนโลจิสติกส์ของตนยังอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงตั้งหน่วยงานเฉพาะ ซึ่งมีลักษณะคล้ายฮ่องกงเพื่อผลักดันนโยบายด้านโลจิสติกส์ ให้เป็นกลไกในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยหน่วยงานดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

แผนภาพที่ 11 โครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านโลจิสติกส์ของออสเตรเลีย

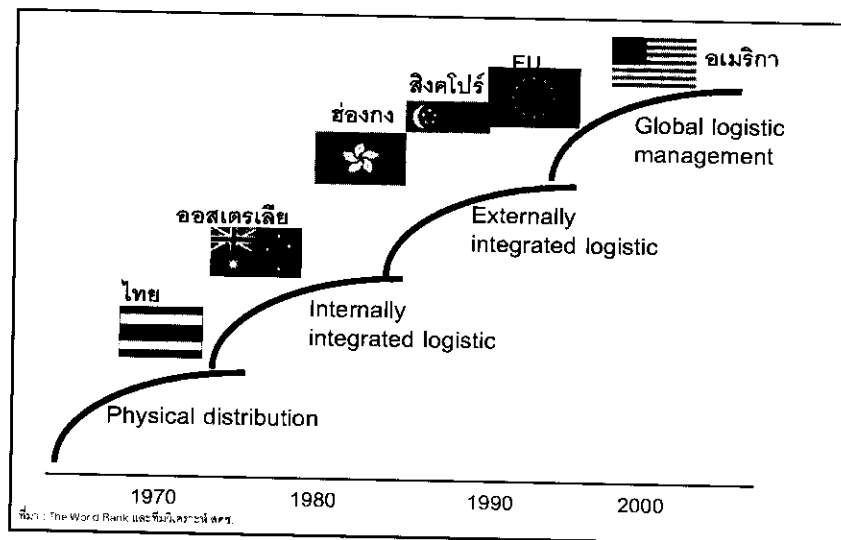
Australian Logistics Council เป็นเวทีให้รัฐบาลและเอกชนสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาโลจิสติกส์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวแทนจากกระทรวงคมนาคม มีประธานร่วมคือ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โดยมีกระทรวงคมนาคมเป็นฝ่ายเลขานุการ เงินทุนในการทำการศึกษางานของ Working Group ต่าง ๆ มาจากการร่วมลงทุนระหว่าง Federal government และ Freight Council คิดเป็นมูลค่า 9.2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี ระหว่างปี 2002-2005

Steering Group เป็นสำนักงานฯ ที่ทำการศึกษาและให้คำแนะนำต่อ council ในประเด็นโลจิสติกส์ต่าง ๆ แต่ละคณะประกอบด้วยตัวแทนจากภาคเอกชนที่อยู่ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างโครงการจากแต่ละสำนักงานฯ มีดังนี้

- **Infrastructure and Sustainability & Regulation** (ด้านโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบ) พัฒนาแนวนโยบายด้าน Infrastructure ในระยะยาว, ส่งเสริมให้เกิดการใช้งาน Infrastructure เพื่อพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานอย่างเป็นเอกภาพ, ก่อตั้ง National Transport Commission (NTC) ให้เป็นเวทีในการวางแผนและแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและกระตุ้นให้ผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ขอ ISO 14000
- **People and Education & Innovation** (ด้านการศึกษาของบุคลากร และการพัฒนานวัตกรรม) ได้จัดทำแผนที่ทรัพยากรแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์, จัดลำดับความสำคัญของโปรแกรมการศึกษาเรื่องโลจิสติกส์, แนะนำการใช้ระบบ EAN-UC, จัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางให้เอกชนใช้ IT ในการบริหารโลจิสติกส์, และศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ Intelligent Transport System, Cargo tracking
- **Security** (ด้านความปลอดภัย) ออกกฎหมายการขนส่งสินค้าอันตราย
- **Leadership** (การเป็นผู้นำด้านโลจิสติกส์) จัดระบบ Industry Classification ใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจัดตั้งสำนักงานฯ เพื่อสร้างมาตรฐานของข้อมูลโลจิสติกส์

เมื่อวิเคราะห์ระดับการพัฒนาโลจิสติกส์ของออสเตรเลีย พบว่า ออสเตรเลียยังไม่ได้ก้าวไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างองค์กรมากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ จึงจัดอยู่ในชั้น Internally Integrated Logistics แต่มีแนวโน้มในการพัฒนาไปสู่ขั้นต่อไปอย่างรวดเร็ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ด้านการขนส่ง** มีการมองภาพรวมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเกิดประโยชน์โดยรวม พร้อมทั้งตั้งสำนักงานฯ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการขนส่ง แต่ยังไม่ได้มีการคำนึงถึงการเชื่อมต่อระหว่าง Mode มากนัก หากแต่มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละรูปแบบการขนส่ง
- **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** มีการใช้ระบบ EAN เพื่อสร้างมาตรฐานอุตสาหกรรม แต่ยังไม่มีการเชื่อมต่อกับระบบ EDI ระหว่างองค์กรอย่างทั่วถึง มีการวางแผนศึกษาระบบ Tracking ที่สามารถนำมาใช้ในอนาคตได้
- **ด้านความรู้** มีการทำแผนที่บุคลากร (HR mapping) ในอุตสาหกรรม โลจิสติกส์เพื่อศึกษาความต้องการบุคลากรในส่วนต่าง ๆ มีความพยายามให้ความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารด้านโลจิสติกส์โดยภาครัฐ
- **ด้านปัจจัยพื้นฐาน** ยังไม่ได้มีการแก้ไขกฎหมายแต่อย่างใด จากการวิเคราะห์ในเบื้องต้นนี้จะเห็นได้ว่า ประเทศต่าง ๆ มีความตื่นตัวด้านโลจิสติกส์เป็นอย่างมากและกำลังพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถสรุปการพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศต่าง ๆ ตามแผนภาพ 12 ดังต่อไปนี้

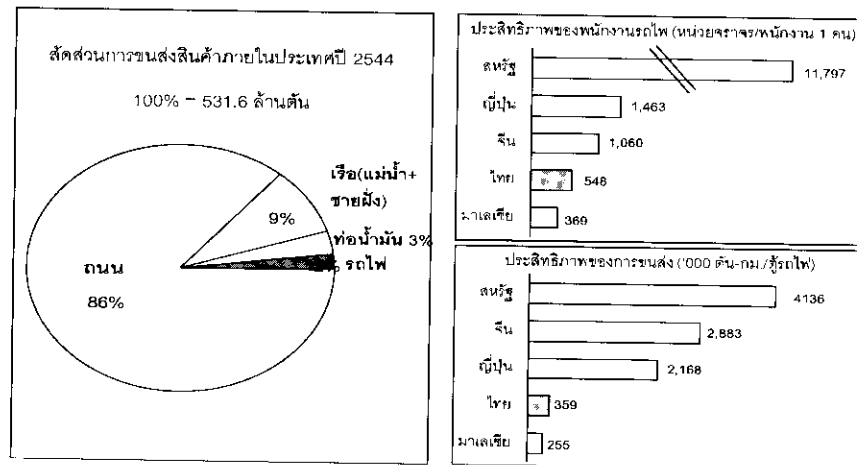
แผนภาพที่ 12 สรุประดับการพัฒนาโลจิสติกส์ในประเทศต่าง ๆ

❖ สถานภาพการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทยในปัจจุบัน

โลจิสติกส์นับว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย แต่เป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นที่ยอมรับว่า เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับธุรกิจและในระดับประเทศ เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทยแล้ว พบว่า ระดับการพัฒนาโลจิสติกส์ของไทยยังอยู่ในยุคเริ่มต้น คืออยู่ในขั้นระหว่างการพัฒนาจากช่วง Physical Distribution ไปสู่ขั้น Internally Integrated Logistics โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

- **ด้านการขนส่ง** โครงสร้างพื้นฐานมีความเพียงพอในระดับหนึ่ง เนื่องจากภาครัฐมีการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เช่น การวางเครือข่ายถนนทั่วประเทศ (ดังจะเห็นได้ว่าระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2545 ความยาวของถนนในประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นเกือบ 30%*) การสร้างสนามบินใหม่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การขนส่งยังมีการกระจุกตัวอยู่ที่การใช้รถบรรทุก การขนส่งทางน้ำ หรือระบบรางยังไม่ได้ใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (ดูแผนภาพ 13 ประกอบ) ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารงาน และส่วนหนึ่งเกิดจากขาดระบบการเชื่อมต่อระหว่างรูปแบบการขนส่ง (intermodal connection) ที่มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนการส่งออกและนำเข้าสินค้ายังซับซ้อนทำให้เกิดความล่าช้า ยังไม่มีการคำนึงถึงผลกระทบของการขนส่งต่อสิ่งแวดล้อม

* ที่มา : http://www.mot.go.th/site-map_main.htm

Source: ... , สถาบันวิจัยเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพที่ 13 ประสิทธิภาพการขนส่งทางรถไฟเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ

- **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** ภาคธุรกิจในระดับ SMEs ยังไม่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารระบบโลจิสติกส์ภายในองค์กรมากนัก ส่วนใหญ่ยังเป็นการใช้ Software เฉพาะกิจกรรม เช่น ระบบบัญชี ระบบการผลิต เป็นต้น ในขณะที่ผู้ประกอบการรายใหญ่เริ่มมีการลงทุน software เช่น SAP หรือ Oracle เพื่อจัดการระบบโลจิสติกส์ภายในองค์กร อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีเชื่อมต่อระหว่างองค์กรยังมีอยู่อย่างจำกัด ส่วนใหญ่เป็นบริษัทข้ามชาติ (MNCs) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นแล้ว พบว่า การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของไทยในกระบวนการนำเข้าส่งออกยังมีอยู่อย่างจำกัด (ดูแผนภาพ 14 ประกอบ) และระบบ EDI เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลในกระบวนการศุลกากรที่เริ่มมีการใช้นั้น ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูง

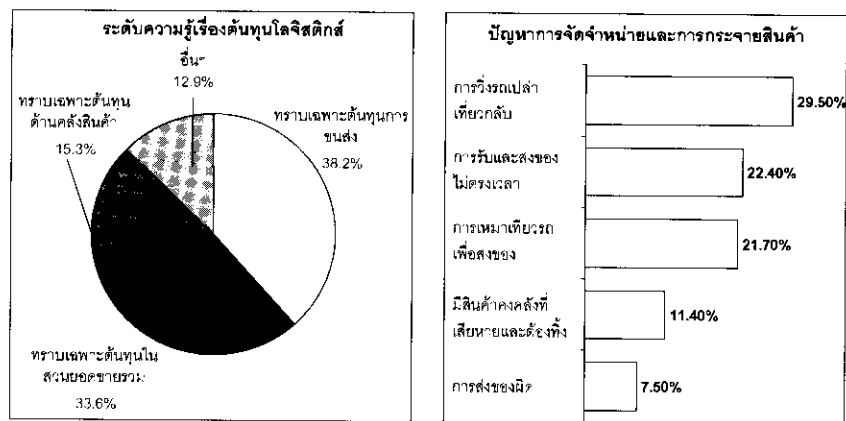
	Singapore Tradenet	The Netherlan ds W@ve	The U.K. FCPS/ Destin8	Germany Dakosy	Australia Tradegate	The U.S. First
Launch year	1994	2000	1994	1992	1999	2001
Community coverage						
Government and its agencies	/	/	/	/	/	/
Buyers / importers	/	/	/	/	/	/
Terminals	/	/	/	/	/	/
Inspection agencies	/	/	/	/	/	/
Carriers	/	/	/	/	/	/
Freight forwarders	/	/	/	/	/	/
Sellers / exporters	/	/	/	/	/	/
Financial institution	/	/	/	/	/	/
Access channel						
Internet	/	/	/	/	/	/
Leased line / Value Added	/	/	/	/	/	/
Mobile channel	/	/	/	/	/	/
Functionality						
Customs related	/	/	/	/	/	/
Terminal operations related	/	/	/	/	/	/
Carrier operations related	/	/	/	/	/	/
Freight forwarding related	/	/	/	/	/	/
Payment related functions	/	/	/	/	/	/

ที่มา: Study for Development of DTTN System, Hong Kong, จีนไต้หวัน

แผนภาพที่ 14 ความครอบคลุมการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลกระบวนการ นำเข้าส่งออกของประเทศต่าง ๆ

- **ด้านความรู้** ถึงแม้ทั้งภาครัฐและเอกชนจะมีความตื่นตัวถึงความสำคัญของการจัดการระบบ แต่บุคลากรโดยทั่วไปยังขาดความเข้าใจที่แท้จริง โดยยังมองโลจิสติกส์เป็นเรื่องของการขนส่งเพียงอย่างเดียว ผู้ประกอบการยังขาดข้อมูลและความรู้ในการประยุกต์การจัดการโลจิสติกส์ให้เกิดประโยชน์กับการทำงานในปัจจุบัน (ดูแผนภาพ 15 ประกอบ) ผู้ให้บริการ value added โลจิสติกส์ เช่น 3PL ยังมีจำกัด ส่วนใหญ่เป็นบริษัทข้ามชาติ ซึ่งเป็นผู้นำ know-how การบริหารจัดการเข้ามาแต่ผู้ประกอบการไทยยังไม่นิยมใช้บริการมากนัก

ผลจากแบบสอบถามผู้ประกอบการ

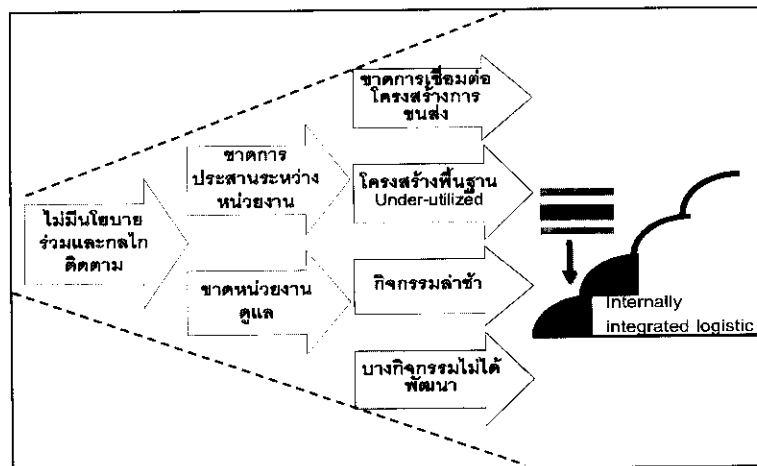

ที่มา: การประชุมสัมมนายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย, สภาอุตสาหกรรม

แผนภาพที่ 15 ผลสำรวจความสามารถด้านโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการ

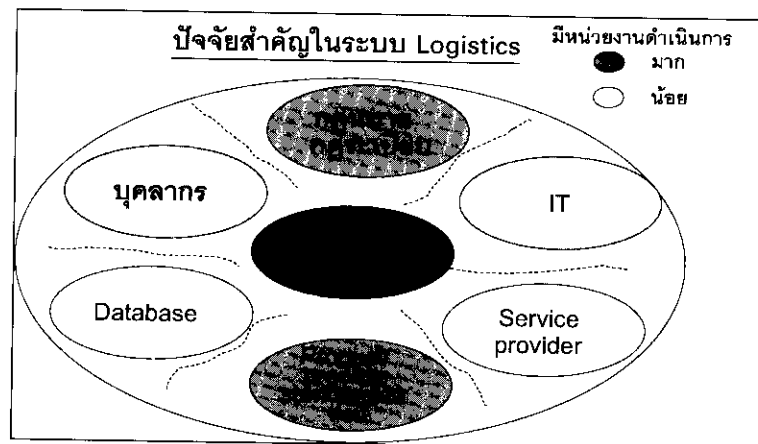
- **ด้านปัจจัยพื้นฐาน** กฎระเบียบยังขาดความชัดเจน ยังมีความซ้ำซ้อน และล้าหลัง เช่น ไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับการขนส่งภายในประเทศโดยทางบก ทางอากาศ และทางน้ำ จึงต้องใช้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือ พรบ. รถไฟที่ไม่ได้มีการปรับปรุงตั้งแต่ปี 2464 นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อสำนักงานฯ ศึกษาถึงสาเหตุหลักของปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโลจิสติกส์ของไทยแล้ว พบว่า เกิดจาก “การไม่มีนโยบายโลจิสติกส์ที่ชัดเจนและไม่มีการกลไกในการผลักดันนโยบาย” ทำให้การทำงานของหน่วยงานเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน จึงทำให้ขาดการเชื่อมต่อระบบและโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ไม่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ยังขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในภาพรวม ทำให้กิจกรรมสำคัญบางกิจกรรมขาดหน่วยงานดูแล เช่น การพัฒนาข้อมูลโลจิสติกส์ หรือบางกิจกรรมมีการผลักดันไปอย่างล่าช้า เช่น การปรับปรุงกฎหมาย เป็นต้น (ดูแผนภาพ 16 ประกอบ)

แผนภาพที่ 16 สาเหตุของปัญหาระบบโลจิสติกส์ของไทย

อนึ่ง เมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยขับเคลื่อนระบบโลจิสติกส์ที่ได้รับความสนใจและพัฒนาในปัจจุบัน ยังกระจุกตัวอยู่ที่ระบบการขนส่งเป็นหลัก (ดูแผนภาพ 17 ประกอบ)

แผนภาพที่ 17 น้ำหนักการดำเนินการในการแก้ปัญหาโลจิสติกส์โดยวิเคราะห์จากปัจจัยต่างๆ

ตัวอย่างหนึ่งของความพยายามในการปรับปรุงกระบวนการด้านการขนส่งของภาครัฐคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบแห่งชาติ (คณะกรรมการ MTO) ขึ้น เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2536 เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการขนส่ง และผู้ดำเนินการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ (ดูแผนภาพ 18 ประกอบ) และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน การทำงานของคณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรจะส่งผลให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาในภาพรวม และวางแผนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ

สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติผู้แทนจากแต่ละหน่วยงานมีข้อจำกัดด้านเวลา จึงมีการจัดการประชุมโดยเฉลี่ยเพียงปีละ 1 ครั้ง ทำให้การดำเนินการศึกษาและผลักดันนโยบายต่าง ๆ เป็นไปด้วยความล่าช้า ผสานกับการขาดความต่อเนื่องด้านนโยบายเมื่อเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ดังนั้นจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งอนุกรรมการในด้านต่าง ๆ แต่มีผลงานที่เป็นรูปธรรมเพียงผลการศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ภาพรวมเมื่อปี 2544 ซึ่งปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการทำแผนปฏิบัติการ และการผลักดันพระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาของวุฒิสภา

หน้าที่ความรับผิดชอบ - เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการขนส่งและผู้ดำเนินการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

องค์ประกอบ - ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐและเอกชนรวม 23 คน เช่น กระทรวงคมนาคม, กรมศุลกากร, สศช., กรมทางหลวง, สมาคมเจ้าของและตัวแทนเรือกรุงเทพฯ, Thailand International Freight Forwarder Association, สภาหอการค้า, สมาคมธนาคารไทย

เป็นต้น โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน และมีสำนักงานนโยบายและการขนส่งและจราจร (สนข.) เป็นฝ่ายเลขานุการ

ลักษณะการทำงาน - มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น 4 คณะ เพื่อพิจารณาด้านกฎหมาย กฎระเบียบ, แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ดำเนินการ, โครงสร้างพื้นฐาน, การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยระบบ EDI โดยมีการประชุมปีละ 1 ครั้ง

แผนภาพที่ 18 สรุปภาพรวมคณะกรรมการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบแห่งชาติ (MTO)

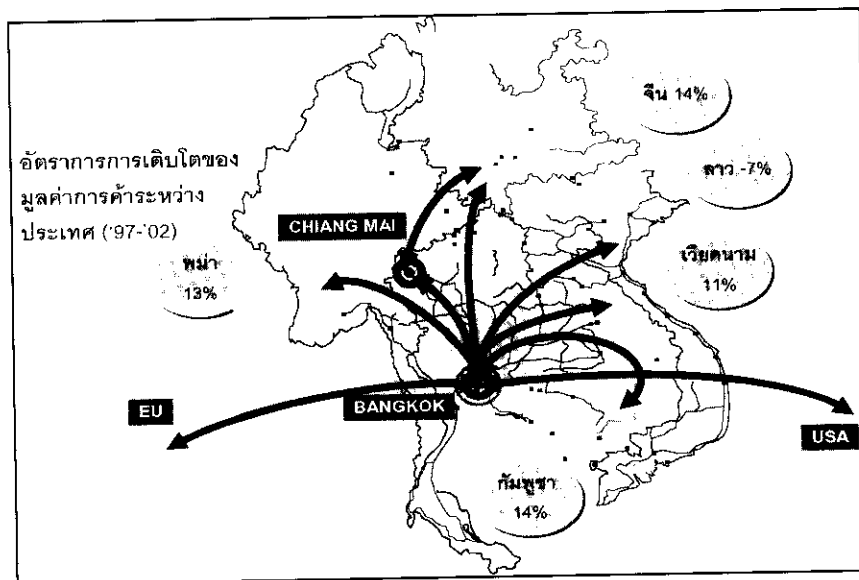
ดังนั้น เมื่อไม่มีนโยบายที่ชัดเจนและไม่มีการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาในภาพรวม ทำให้หลายหน่วยงานมีความพยายามในการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาด้านโลจิสติกส์นี้ (ดูแผนภาพ 19 ประกอบ) แต่เนื่องจากโลจิสติกส์เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทำให้ความพยายามของแต่ละหน่วยงานมักเป็นแผนเฉพาะส่วนไม่เป็นแบบบูรณาการ และมักไม่ได้เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย นอกจากนี้แผนการส่วนใหญ่ยังมองในระดับยุทธศาสตร์ ขาดการเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติจริง

หน่วยงาน	การแก้ไขปัญหา
• สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.)	เริ่มจัดทำข้อมูลต้นทุนการขนส่งสินค้า เพื่อการวางแผนปรับปรุงระบบขนส่ง
• สำนักโครงสร้างพื้นฐาน, สศช.	ทำการศึกษาและเสนอแนะแผนปรับปรุงระบบสาทรณูประโกค
• สภำที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	จัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Master Plan) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย
• สมาคมผู้ขนส่งสินค้าทางเรือ	จัดทำกลยุทธ์เพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์
• สภำหอการค้า	จัดตั้งคณะกรรมการการคมนาคมขนส่งมุ่งความสนใจที่พัฒนาระบบการขนส่ง บุคลากร และผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์โดยเน้นด้านการค้า
• สภำอุตสาหกรรม	จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ แต่ยังขาดประเด็นเรื่องการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการวางแผน
• นิคมอุตสาหกรรม	จัดตั้งคณะทำงานยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ มุ่งเน้นด้านฐานข้อมูล และการพัฒนาผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์

แผนภาพที่ 19 ความพยายามแก้ปัญหำของแต่ละหน่วยงานในปัจจุบัน

❖ ทิศทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย

ถึงแม้ระดับความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทยยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว และยังมีประเด็นที่ต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาอีกมาก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอินโดจีน แต่ละประเทศในภูมิภาคนี้ล้วนมีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการเติบโตด้านการค้าระหว่างประเทศ (ยกเว้นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) อย่างรวดเร็ว (ดูแผนภาพ 20 ประกอบ) ประกอบกับแนวโน้มการทำข้อตกลง Free Trade Agreement ของหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ที่จะทำให้การค้าระหว่างประเทศของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคยิ่งมีการเจริญเติบโตที่สูงขึ้น

แผนภาพที่ 20 ศักยภาพทางภูมิศาสตร์ของระบบโลจิสติกส์ของไทย

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรอาศัยโอกาสและความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์นี้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้ไทยเป็น ศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาคอินโดจีน (Logistics Hub of Indo-China) ซึ่งหมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพของกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ทั้งในส่วนผู้ประกอบการและผู้ให้บริการของกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ในประเทศ และดึงดูดให้กิจการขนส่งสินค้า/บริการในภูมิภาคเข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมโยงมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เข้มแข็งโดยภาครัฐในส่วนที่กำหนดและผลักดันนโยบาย และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้และความเข้าใจเรื่องโลจิสติกส์อย่างดี มีการเชื่อมต่อระหว่างรูปแบบการขนส่งต่าง ๆ ด้วยความคล่องตัว และมีศักยภาพในการเชื่อมต่อต่างประเทศ มีการใช้ข้อมูล เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาช่วยในการบริหาร รวมทั้งมีผู้ให้บริการ (Service Providers) ที่เข้มแข็ง

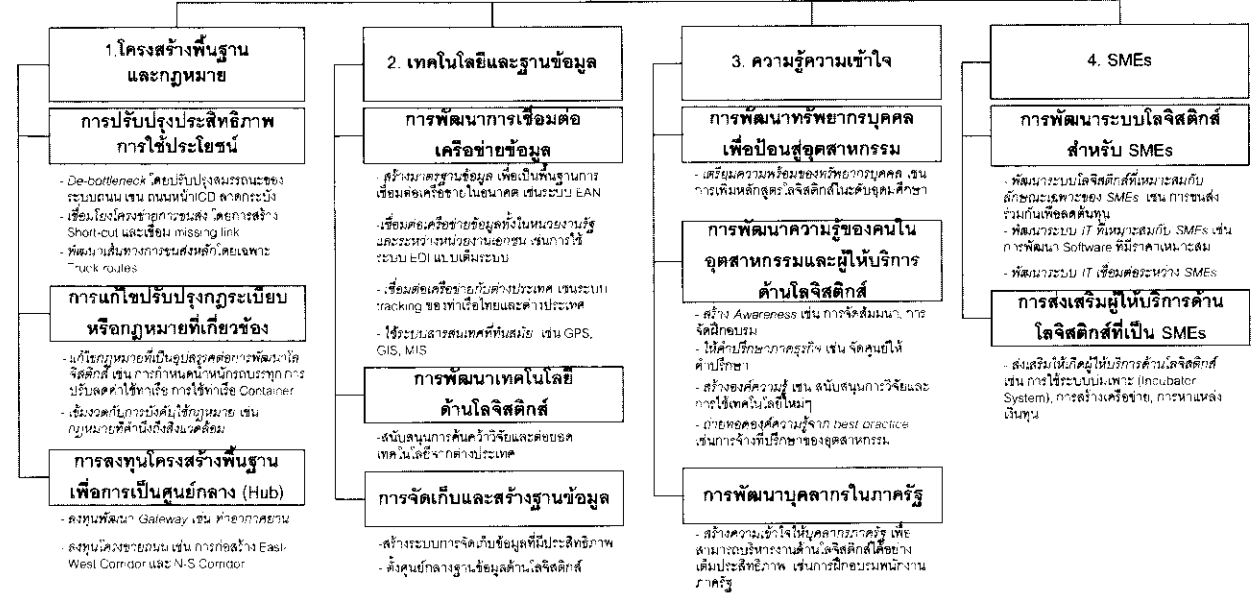
เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สพข.) ได้ยกร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Road Map) โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบแนวการพัฒนาในต่างประเทศ (ดังที่ได้กล่าวในเบื้องต้น) ทั้งในด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ ลักษณะการบริหารจัดการหน่วยงานขับเคลื่อน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้ประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) แล้วจึงประยุกต์เข้ากับบริบทของประเทศไทย และได้เป็นข้อสรุปถึงประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ที่ควรได้รับการพัฒนาในลักษณะบูรณาการ ข้อสรุปประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (กพข.) และคณะรัฐมนตรีในวันที่ 18 ธันวาคม 2546 (ดูภาพ 21 ประกอบ) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

Last update : 18 ธ.ค. 2546

การพัฒนาความเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาคอินโดจีน

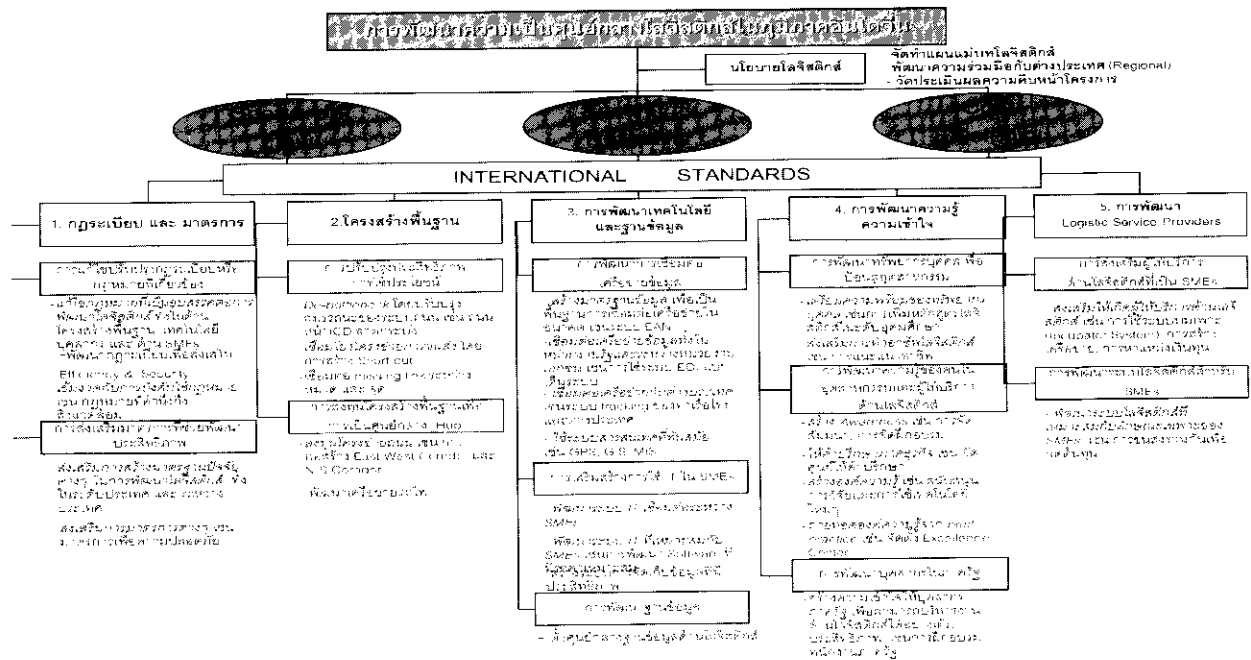
-จัดทำแผนแม่บทโลจิสติกส์
-สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน
-เน้นบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศ

แผนภาพที่ 21 โลจิสติกส์ Road Map

หลังจากนั้นสำนักงานฯ ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมและได้จัดทำกรอบแผนแม่บท โดยแผนแม่บทดังกล่าวยังไม่ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุม กพข. ดังมีรายละเอียดคือ

โครงสร้างแผนแม่บทโลจิสติกส์

- 1) **โครงสร้างพื้นฐานและกฎหมาย** ซึ่งเป็นประเด็นที่เป็นบทบาทของภาครัฐโดยตรง และภาครัฐควรเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ ทั้งในด้าน 1) การปรับปรุงการบริหารจัดการของรูปแบบการขนส่งที่สำคัญ เช่น การขนส่งด้วยระบบราง และการขนส่งทางน้ำ เป็นต้น 2) การปรับปรุงจุดเชื่อมต่อระหว่างรูปแบบ (mode) การขนส่งให้สามารถเปลี่ยนถ่ายจากการขนส่งในรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีการใช้การขนส่งในรูปแบบที่ยังมี capacity เหลืออยู่ได้สะดวกยิ่งขึ้น รวมทั้ง 3) การพัฒนาเส้นทางการขนส่งให้เหมาะสมกับแต่ละอุตสาหกรรมหลัก เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องอาศัยวิสัยทัศน์ในการให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค

การปรับปรุงกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน (เช่น ข้อกำหนดรถบรรทุก) และรองรับพัฒนาการของกระบวนการโลจิสติกส์ที่กำลังเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ (เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น) เป็นอีกประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการเนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลานาน และต้องเกี่ยวข้องและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย นอกจากนี้ ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายก็ควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

- 2) **เทคโนโลยีและระบบข้อมูล** ซึ่งหมายถึง การกระตุ้นการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนโดยรวม โดยเฉพาะการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อให้เกิดการสื่อสารและประสานงานที่ดีตลอดทั้งกระบวนการ การเชื่อมโยงระบบข้อมูลนี้ควรครอบคลุมทั้งในระดับภายในหน่วยงาน

และระหว่างหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการเชื่อมโยงไปสู่หน่วยงานระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานนี้ จำเป็นต้องคำนึงถึงมาตรฐานรูปแบบข้อมูล และรูปแบบการเชื่อมโยง นอกจากนี้ ยังควรกระตุ้นให้มีการคิดค้น และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ เช่น RFID เป็นต้น

การเก็บข้อมูลที่มีความสำคัญในการวางแผนและวัดผลการพัฒนา กิจกรรมโลจิสติกส์ ทั้งในระดับมหภาค และในระดับธุรกิจ เป็นพื้นฐานสำคัญให้เกิดการวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการด้านโลจิสติกส์ อย่างเป็นระบบ บนรากฐานข้อมูลที่แท้จริงต่อไป

- 3) **บุคลากรและองค์ความรู้** ซึ่งหมายถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะด้านโลจิสติกส์ ให้สามารถรองรับและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาโลจิสติกส์ในด้านอื่น ๆ โดยมีนโยบายที่ต่างกันตามกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงบุคลากรที่จะเข้าสู่อุตสาหกรรม บุคลากรในอุตสาหกรรมต่าง ๆ บุคลากรที่ให้บริการโลจิสติกส์ (logistics service provider) และบุคลากรภาครัฐ

นอกจากนี้ ยังต้องกระตุ้นให้มีการค้นคว้าวิจัยในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์ในบริบทของไทย และมีความตื่นตัวในพัฒนาการของต่างประเทศตลอดเวลา เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแนวคิด และนวัตกรรมใหม่ ๆ สู่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง

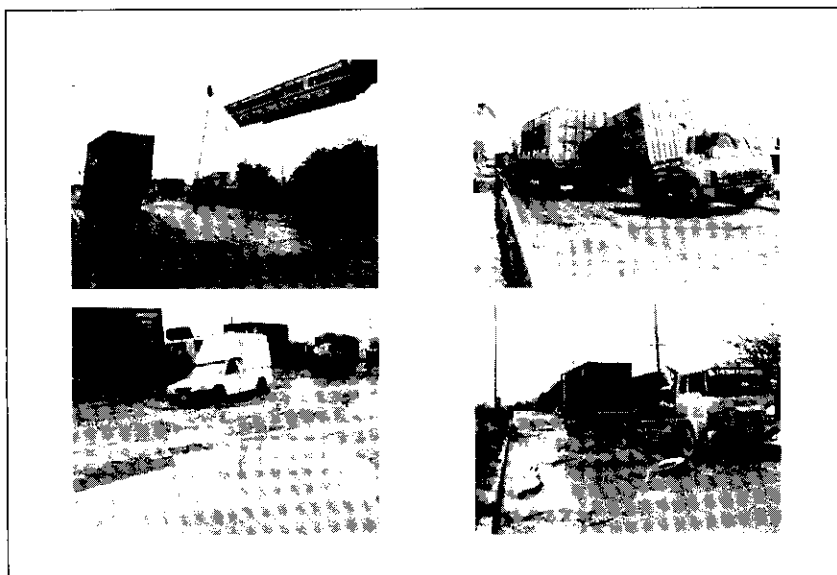
- 4) **ผู้ประกอบการ SMEs** ซึ่งครอบคลุมการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยการพัฒนา กิจกรรมโลจิสติกส์ภายใน และการพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ให้สามารถแข่งขันได้ และเป็นกลไกขับเคลื่อนกิจกรรม โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต่อไป

❖ การทำงานของคณะทำงานเฉพาะกิจ

จากกรอบยุทธศาสตร์ข้างต้น สำนักงานฯ ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความเห็นจากผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ถึงทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ พร้อมทั้งเชิญหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง หรือถึงแนวทางการผลักดันยุทธศาสตร์ ซึ่งมีข้อสรุปเห็นควรเร่งดำเนินการในกิจกรรมที่สามารถเห็นผลได้ชัดเจนและเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปรวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูล ด้านการสร้างฐานข้อมูล และด้านการพัฒนาบุคลากรโลจิสติกส์ โดยมีแนวทางดำเนินงานในแต่ละเรื่อง ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากการสำรวจและศึกษาจากมุมมองของผู้ใช้บริการ พบว่า ปัจจุบัน ผู้ใช้บริการยังประสบปัญหาความแออัดในเส้นทางขนส่ง (Bottleneck) เช่น กรณีทางเข้า ICD (Inland Container Depot) ที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการขนส่งสินค้า เกิดสภาพปัญหาการใช้ประโยชน์ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ (Under-utilization) ตลอดจนระบบโครงข่ายที่มีอยู่ก็ยังขาดการพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงอย่างเหมาะสม (Missing Link) รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องยังเป็นอุปสรรคและไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาโลจิสติกส์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อตอบสนองผู้ให้บริการได้ดีเท่าที่ควร

แผนภาพที่ 23 ภาพแสดงทางเข้า ICD ที่เป็นหลุมเป็นบ่อจนขัดขวางการเข้าออก
ของรถบรรทุกสินค้า

1.1 แนวทางดำเนินการแก้ปัญหาแบ่งเป็นระยะสั้นและระยะยาว

- **ระยะยาว** จำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงลึกถึงรูปแบบและพฤติกรรม
การขนส่งสินค้าในรายละเอียด ทั้งในเรื่องของประเภทสินค้า
แหล่งผลิต เส้นทาง (Route) ระบบการขนส่ง (Mode) และจุด
การขนถ่าย/กระจายสินค้า (Node) เป็นต้น เพื่อให้สามารถกำหนด
รูปแบบ และวางแผนการพัฒนาลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานให้
สามารถรองรับความต้องการขนส่งสินค้าได้อย่างชัดเจน เพียงพอ
และเต็มประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

- **ระยะเร่งด่วน (Quick Win)** จำเป็นต้องเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพในเชิงกายภาพของระบบโครงสร้างพื้นฐานที่กำลังเป็นปัญหาต่อผู้ใช้บริการเพื่อขนส่งสินค้าอยู่ในขณะนี้เร่งด่วนแรกก่อน โดยให้ความสำคัญกับการลดความแออัด (De-bottleneck) การเชื่อมต่อระบบโครงข่ายให้สมบูรณ์ หรือร่นระยะทางให้สะดวกรวดเร็วขึ้น (Connect missing link & Create short cut) ณ จุดพื้นที่การขนส่งสินค้าเข้า-ออกที่สำคัญของประเทศ (Gateway) รวมทั้งการเร่งรัดพิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบและข้อเสียเปรียบบางประการให้เอื้ออำนวยและเป็นธรรมยิ่งขึ้นสำหรับผู้ประกอบการขนส่งสินค้า เพื่อลดต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (non value-added cost) การขนส่งสินค้าให้ได้ผลเร็วและชัดเจนสามารถตอบสนองนโยบายด้านการค้าและการลงทุนของรัฐบาลได้อย่างตรงจุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายเปิดการค้าเสรี (FTA) นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ตลอดจนการผลักดันเป้าหมายการขยายตัวการส่งออกและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระดับสูงให้ได้ผลอย่างจริงจัง

1.2 ความคืบหน้าการดำเนินการ

● แผนโครงการเร่งด่วน (Quick Wins)

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักในขณะนี้ ได้เชิญหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมที่เกี่ยวข้องประชุมหารือ เพื่อพิจารณาเสนอแผนงานโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและมีความพร้อมเพื่อจัดทำแผนงานปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในระยะเร่งด่วนแล้ว โดยมีความคืบหน้าและการดำเนินงานขั้นต่อไป สรุปได้คือ

- ขณะนี้ สนข. ได้ประมวลรวบรวมแผนงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เกือบทั้งหมดแล้ว จากทั้งหมด 13 หน่วยงาน และอยู่ระหว่างการตรวจสอบความสมบูรณ์ และความชัดเจนในรายละเอียดของแผนงานโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เสนอมาในเบื้องต้น
  - สนข. จะได้ประสานงานกับ สศช. โดยสำนักวิเคราะห์โครงการลงทุนภาครัฐ (สวค.) เพื่อร่วมกันพิจารณากลับกรองความเหมาะสม ความพร้อมและจัดลำดับความสำคัญที่เร่งด่วนของแผนงานโครงการ ดังกล่าวในชั้นหนึ่ง ก่อนจะเชิญหน่วยงานเจ้าของแผนงานโครงการมาประชุมหารือ เพื่อยืนยันและร่วมพิจารณารายละเอียดให้เกิดความชัดเจนในประเด็นที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง
  - และเพื่อให้การพิจารณาแผนงานโครงการดังกล่าว สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและลดอุปสรรคของผู้ประกอบการขนส่งให้เกิดผลได้อย่างถูกต้องและตรงจุดมากที่สุด สนข. จะได้พิจารณาจัดประชุมหารือรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการขนส่ง (Users) ให้ชัดเจนและมั่นใจอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำเสนอกระทรวงคมนาคมเพื่อขออนุมัติดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปตามมติคณะกรรมการ กพข.
- **การพิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบ**
- ปัจจุบันกระทรวงคมนาคม มีคณะกรรมการ 1 คณะที่จัดตั้งขึ้น โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม (นายนิกร จำนง) เป็นประธาน เพื่อพิจารณารายละเอียดและเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ

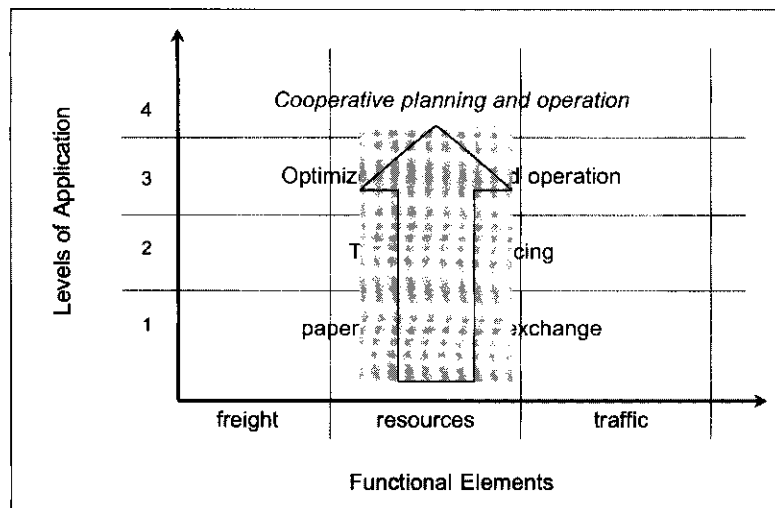
ที่เกี่ยวข้องและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานในการกิจของ
กระทรวงฯ ทั้งที่เป็นกฎระเบียบที่บังคับใช้โดยกระทรวงฯ เอง
และกฎระเบียบที่บังคับใช้โดยหน่วยงานอื่น อาทิ กฎหมาย
ที่เกี่ยวกับน้ำหนักบรรทุกทุก กฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ภาค
เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 เป็นต้น

- จากการหารือถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุดดังกล่าว
ซึ่งมีผู้แทน สนข. ร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยคณะกรรมการ
ชุดนี้จะมีการประชุมต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือนประมาณ
เดือนละ 1-2 ครั้งนั้น สนข. ได้ผ่านความเห็นชอบจาก
คณะรัฐมนตรีแล้วในประเด็นการปรับปรุงกฎระเบียบให้
เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพการขนส่งในการพัฒนาระบบ
โลจิสติกส์ของประเทศ เพื่อหารืออย่างเป็นทางการในที่ประชุม
คณะกรรมการถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่จะ
ผนวกประเด็นดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานภายใต้
คณะกรรมการชุดนี้ด้วย
- ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการคณะใหญ่ระดับ
กระทรวง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการฯ เป็นผู้แต่งตั้งและมอบหมาย
โดยมีผู้แทนหน่วยงานในสังกัดเข้าร่วมเป็นกรรมการ ซึ่งใน
ทางปฏิบัติจะมีอำนาจสั่งการและเร่งรัดการดำเนินงานของ
หน่วยงานได้โดยตรง แต่เนื่องจากมีขอบเขตการพิจารณาที่
ครอบคลุมกฎระเบียบทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานของกระทรวงฯ
ประกอบกับมีการทำงานในลักษณะค่อนข้างเป็นงานประจำ
ต่อเนื่อง ไม่มีกรอบระยะเวลากำหนดไว้ จึงอาจส่งผลให้เกิด
ความล่าช้าและไม่นำไปสู่การปรับปรุงกฎระเบียบในบางเรื่อง

ที่อาจเป็นปัญหาเร่งด่วน และส่งผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุน การขนส่งสินค้าในขณะนี้ อย่างไรก็ตาม ทาง สนข. ได้ตระหนัก ถึงข้อจำกัดดังกล่าว และจะเร่งพิจารณาหาแนวทางการ ดำเนินงานเรื่องนี้ให้ได้ผลโดยเร็วด้วยอีกทางหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบัน สนข. มีข้อมูลผลการศึกษาที่จัดทำโดย มูลนิธิสถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute Foundation: TDRI) เมื่อปี 2545 ได้ เสนอแนะประเด็นการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรค ต่อประสิทธิภาพด้านการขนส่งไว้อย่างชัดเจน สามารถนำมา พิจารณาและเสนอแนะเพื่อดำเนินการได้ต่อไป

2. การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูล

การเชื่อมโยงระบบเครือข่ายข้อมูล (Information network) ตามแนวคิดเดิม เป็นเพียงเครื่องมือในการลดการใช้กระดาษเพื่อส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการพัฒนาการประยุกต์ใช้ (Application) ให้ซับซ้อนยิ่งขึ้น ยังสามารถ อำนวยความสะดวกในการติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงาน (track and trace) เช่น ในการขออนุญาตก็สามารถตรวจสอบได้ทันทีว่าอยู่ในขั้นตอนใดของ การอนุมัติ หรือในกรณีของท่าเรือที่สามารถติดตามได้ทันทีว่าสินค้าได้เคลื่อนย้ายไป ถึงจุดใด และเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การประสานงานและวางแผนระหว่างหน่วยงาน สามารถทำได้สะดวกยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องต่างได้รับข้อมูลที่ตรงกันตลอด ทั้งกระบวนการ (information transparency) (ดูแผนภาพ 20 ประกอบ) ซึ่งนับว่า เป็นประโยชน์อย่างยิ่งโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่มักมีการบริหารในลักษณะแยกส่วน (Silo)

ที่มา: Neptune Analysis of ongoing R&D on telematics in logistics

แผนภาพที่ 24 ประโยชน์ของการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายตามลำดับการประยุกต์ใช้ ในกรณีท่าเรือ

ปัจจุบันการส่งออก/นำเข้าต้องมีการติดต่อกับหน่วยราชการหลายหน่วยงาน รวมทั้งต้องกรอกข้อมูลจำนวนมากในเอกสารหลายชุดเพื่อขออนุญาตนำเข้า/ส่งออก สินค้า ในขณะที่ข้อมูลที่กรอกมีความซ้ำซ้อนทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย จากการสำรวจและสัมภาษณ์กับผู้ประกอบการสามารถประมาณได้ว่า ผู้ประกอบการส่งออก/นำเข้า จะต้องเสียเวลาประมาณ 8-10 วัน ในกระบวนการดังกล่าวและต้องติดต่อกับหน่วยงานอย่างน้อย 4-5 หน่วยงาน ทำให้เป็นภาระต้นทุน ทั้งค่าใช้จ่าย เวลา และ บุคลากรอย่างมาก

2.1 แนวคิดและหลักการ

เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการด้านเอกสารการค้าระหว่างประเทศ คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ได้เห็นชอบให้พัฒนาระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การนำเข้า การส่งออก และโลจิสติกส์ โดยมีหลักการสำคัญ คือ

- **ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการให้บริการ (Citizen-centric e-services)** ซึ่งเป็นการให้บริการที่ไม่ยึดรูปแบบการแบ่งส่วนราชการ แต่มุ่งสร้างพันธกิจในลักษณะบูรณาการ หรือให้บริการครบวงจรจากจุดเดียวโดยแบ่งตามคุณลักษณะของผู้ใช้บริการ เช่น ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า ผู้ให้บริการขนส่ง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น ลักษณะการให้บริการที่สำคัญ คือ
  - Single window entry** คือ ผู้ใช้บริการสามารถกรอกข้อมูลในแต่ละหน่วยราชการต้องการในลักษณะ “คำขอล่าง” ด้วยเทคโนโลยีของ Web-based application จากนั้น ระบบจะกระจายข้อมูลเฉพาะที่แต่ละหน่วยราชการต้องการ โดยการส่งข้อมูลข้ามระบบในลักษณะ “การแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Data Interchange) ซึ่งข้อมูลจะตรงกับแบบฟอร์มของแต่ละหน่วยงานเอกสารที่ผ่านการอนุมัติจากแต่ละหน่วยงาน ก็จะถูกส่งไปยังหน่วยงานอื่นต่อไป นอกจากนี้ ระบบยังรองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบ VAN ของผู้ประกอบการที่มีอยู่ในปัจจุบันอีกด้วย

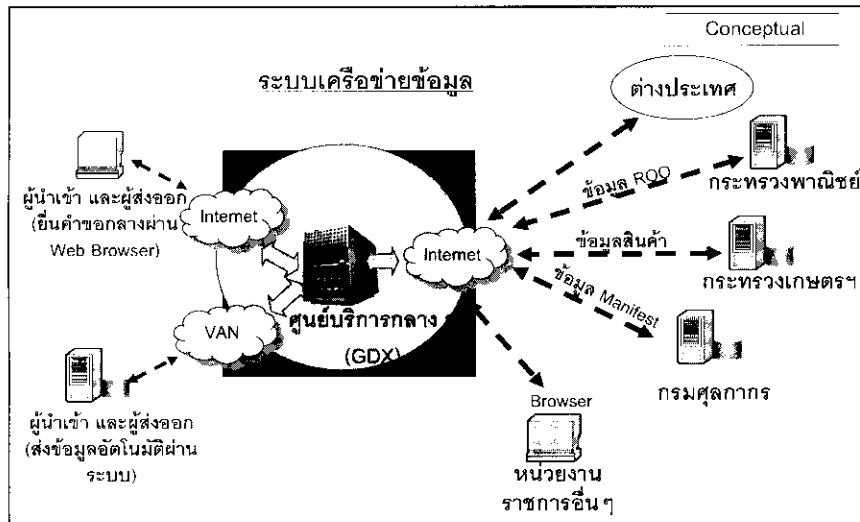
* ระบบ Single Window Entry นี้ จะไม่ใช่ One Application Form หรือ ใบคำขอรูปแบบเดียวสำหรับสินค้าทุกประเภท แต่เป็นใบคำขอเดียวสำหรับสินค้าแต่ละประเภท ใบคำขอ (application form) ของสินค้าแต่ละประเภทยังแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- **E-tracking** คือ ผู้ใช้บริการสามารถติดตามสถานะการดำเนินงาน (check status) ของเอกสารและการอนุมัติต่าง ๆ โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้
- **Customer account focusing, not transaction-centric** คือ เป็นการบริการที่มุ่งเน้นข้อมูลตามรายผู้ให้บริการมากกว่า ข้อมูลการให้บริการในแต่ละครั้ง ซึ่งจะทำให้สามารถปรับการให้บริการที่เหมาะสม (customized) กับผู้ให้บริการแต่ละรายมากยิ่งขึ้น เช่น การให้สิทธิพิเศษกับผู้นำเข้า หรือส่งออกที่มีประวัติดี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังทำให้หน่วยงานสามารถตรวจสอบประวัติผู้ให้บริการได้สะดวกยิ่งขึ้น
- **สร้างมาตรฐานกลางและกลไกในการทำงานระหว่างระบบ (Standardization, Harmonization and Interoperability)** เช่น มาตรฐานระบบข้อมูล (Standardization on common data elements) (พูดภาษาเดียวกัน) มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Standardization on e-services interchange) (โปรโตคอลเดียวกัน) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ภาคเอกชนจะพัฒนาระบบให้เป็นมาตรฐานเดียวกันต่อไป
- **ปฏิรูปกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ (Business process re-engineering & streamlining)** การพัฒนาระบบเชื่อมโยงนี้ ไม่ใช่เป็นเพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนกระดาษเท่านั้น แต่เป็นชนวนให้เกิดการวิเคราะห์กระบวนการทำงานในปัจจุบัน และนำไปสู่การปฏิรูประเบียบและวิธีการทำงานของหน่วยงาน ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน พัฒนาศักยภาพให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้

เพื่อให้การปฏิรูปกระบวนการทำงานสามารถประเมินวัดผล
ความก้าวหน้าได้อย่างชัดเจน จำเป็นต้องมีการประกันเวลาการ
ให้บริการจากหน่วยงานเป็นกลไกเสริมอีกด้วย

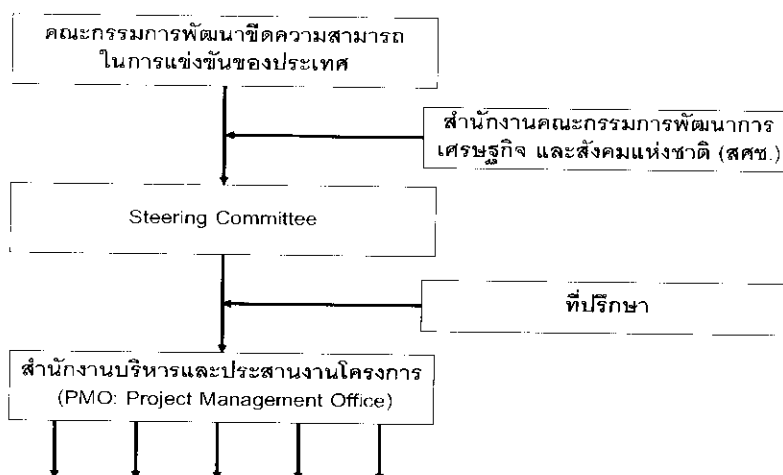
จากแนวคิดและหลักการข้างต้นนี้ สามารถแสดงรูปแบบสถาปัตยกรรม
ระบบเบื้องต้นได้ ตามแผนภาพที่ 24

แผนภาพที่ 25 รูปแบบสถาปัตยกรรมระบบเบื้องต้น

2.2 กลไกองค์กร และการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการระยะยาว และเกี่ยวข้องกับการทำงานของหลายหน่วยงาน กพข. จึงเห็นชอบให้มีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการโครงการในช่วงการพัฒนาระบบ โดยมีโครงสร้างองค์กรดังนี้

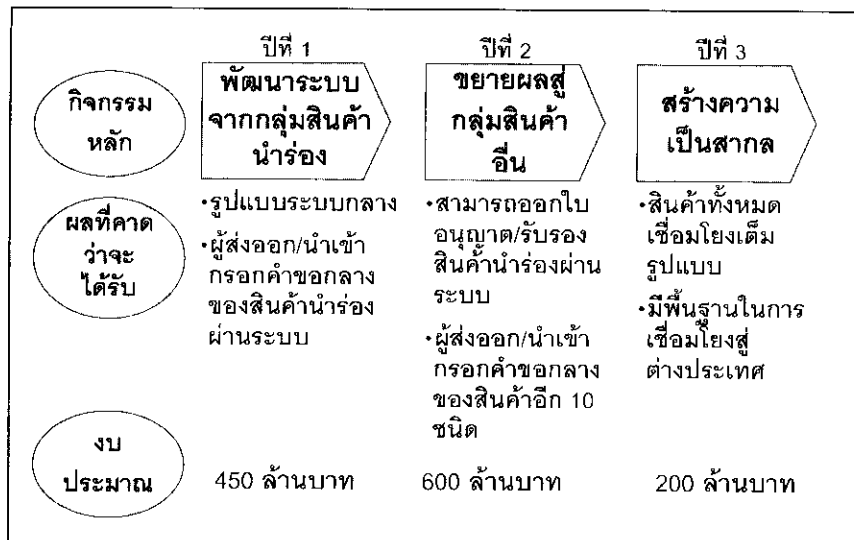

- สำนักงานบริหารและประสานงานโครงการ (PMO: Project Management Office) ทำหน้าที่ประสานงาน บริหารและควบคุมการดำเนินงานของโครงการให้บรรลุเป้าหมายและตรงตามแผน ซึ่งกิจกรรมที่สำคัญ จะครอบคลุมถึงการจัดจ้างโครงการย่อยต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาระบบคำขอกกลาง โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ และสร้างความตื่นตัวเป็นต้น คณะทำงานนี้จะดำเนินการโดยสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

- คณะกรรมการบูรณาการ (Steering Committee) เป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดย กพข. มีปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประธาน มีผู้แทนจากกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นรองประธาน ทำหน้าที่ให้คำชี้แนะเชิงนโยบายแก่ PMO และติดตามการทำงานของ PMO ให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งรายงานความคืบหน้าและนำเสนอประเด็นสำคัญต่าง ๆ ต่อ กพข. เป็นระยะ ๆ ต่อไป
- คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (กพข.) ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน จะเป็นกลไกในการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานระหว่างหลายหน่วยงาน

2.3 แผนการดำเนินงาน

โครงการนี้มีเป้าหมายการดำเนินการภายใน 3 ปี ภายใต้กรอบงบประมาณทั้งสิ้น 1,250 ล้านบาท โดยปีแรกจะเป็นการพัฒนาและออกแบบระบบสินค้านำร่อง 3 ชนิด คือ กุ้ง ไข่ และสิ่งทอ ปีที่สองเป็นการขยายผลสู่สินค้าอื่นและปีที่สามเป็นการสร้างระบบเชื่อมโยงเต็มรูปแบบ รวมทั้งวางรากฐานเชื่อมโยงต่างประเทศ โดยมีแผนงานโดยสังเขป ดังแผนภาพ 25

2.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- **ลดต้นทุน** ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านเอกสารและบุคลากรที่ไม่สร้างมูลค่าเพิ่ม (Non Value Added Cost) ลดความผิดพลาดที่เกิดจากการกรอกข้อมูลใหม่ (re-key) ข้อมูล
- **เพิ่มประสิทธิภาพ/คุณภาพบริการ** จากการลดขั้นตอนและระยะเวลาทำงานของราชการรวมทั้งสร้างความโปร่งใสเพราะผู้ยื่นคำขอสามารถตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเองได้ตลอดเวลาผ่านระบบ E-Tracking สร้างมาตรฐานของกระบวนการทำงานในระบบราชการ และทำให้สามารถตรวจสอบข้อมูล (cross check) ข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้
- **สร้างความเป็นสากล** ที่จะสามารถเชื่อมโยงกับต่างประเทศในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย paperless trading ของ APEC

การตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับประเทศ และเชิงกลยุทธ์ในระดับธุรกิจ จึงเป็นประเด็นเร่งด่วนสำหรับประเทศไทย

3.1 แนวทางดำเนินงาน

จากการหารือกับผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ข้อสรุปร่วมกันว่า การพัฒนาฐานข้อมูลโลจิสติกส์สำหรับประเทศไทย ควรเร่งดำเนินการใน 4 เรื่อง ต่อไปนี้

- การจัดเก็บข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์และสัดส่วนผลกระทบ (Contribution) ที่มีต่อมูลค่าผลผลิตมวลรวม (GDP) ของประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดข้อมูลภาพรวมต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (logistics cost/GDP) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการวัดระดับความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ในปัจจุบันมีเพียงการศึกษาด้านต้นทุนของโลจิสติกส์ในบางอุตสาหกรรม เช่น อ้อย ว่ามีต้นทุนด้านโลจิสติกส์สูงถึง 25-30% ของยอดขาย ซึ่งมักเป็นตัวเลขที่ได้รับการอ้างอิงเมื่อพิจารณาต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศ ดังนั้นจึงควรมีการจัดเก็บตัวชี้วัดนี้ในระดับมหภาค เพื่อผ่านนโยบายจะใช้บ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขัน และประเมินผลการดำเนินนโยบายด้านโลจิสติกส์ของไทย และเพื่อให้ภาครัฐกิจโดยเฉพาะนักลงทุนต่างชาติใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน

นอกจากนี้ไทยยังขาดข้อมูลมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ จึงทำให้ไม่สามารถทราบว่ากิจกรรมวิกฤตที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของธุรกิจอยู่ที่ไหนในกระบวนการโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาโลจิสติกส์ให้ตรงจุดตรงประเด็น

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานฯ จึงร่วมกับสำนักบัญชีประชาชาติ จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ พัฒนาแนวคิด คำนิยาม และแบบจำลองที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์ และมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมซึ่งคาดว่าจะได้ผลเบื้องต้น ประมาณเดือนตุลาคม 2547

• การสำรวจการเคลื่อนย้ายสินค้า (Commodity Flow)

ข้อมูลการเคลื่อนย้ายสินค้าเป็นข้อมูลสำคัญที่จะทำให้รู้ทิศทาง รูปแบบ และปริมาณการเคลื่อนย้ายสินค้าภายในประเทศ จากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายโลจิสติกส์ในภาพรวม นโยบายด้านการคมนาคม ตลอดจนการวางแผนด้านสถานประกอบการโลจิสติกส์ เช่น สถานีขนถ่ายสินค้า (truck terminal) ในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ

ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาโลจิสติกส์ เช่น ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ล้วนมีการจัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งศึกษาแนวโน้ม เพื่อใช้ในการประกอบจัดทำแผนพัฒนาโลจิสติกส์ทั้งของภาครัฐและเอกชน โดยสหรัฐอเมริกาเริ่มมีการจัดทำ Commodity Flow Survey ตั้งแต่ปี 1968 โดยเป็นการร่วมมือระหว่าง U.S. Census Bureau, U.S. Department of Commerce และ Bureau of Transportation Statistics ส่วนในประเทศไทยเริ่มจัดทำตั้งแต่ปี 1970 โดย Ministry of Land, Infrastructure and Transport ซึ่งทั้ง 2 ประเทศนี้ทำการสำรวจเป็นประจำทุก ๆ 5 ปี

ปัจจุบันในประเทศไทยมีการเก็บข้อมูลการเคลื่อนย้ายสินค้าบ้างแล้ว แต่เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะสินค้าบางประเภท เป็นครั้งคราว โดยหน่วยงานที่หลากหลาย เช่น กระทรวงคมนาคม สศช. ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ วางแผนอย่างเป็นระบบได้

ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยมีข้อมูลการเคลื่อนย้ายสินค้าที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ สำนักงานฯ จึงได้ร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และกระทรวงคมนาคมในการสำรวจอย่างเป็นระบบ โดย สสช. จะดำเนินโครงการนำร่องเพื่อศึกษาวิธีการสำรวจที่เหมาะสมในปี 2547 และเริ่มทำการสำรวจจริงในปีงบประมาณ 2548

- **การจัดเก็บข้อมูล อุปทาน และอุปสงค์ของกำลังคนด้านโลจิสติกส์**

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งใช้เวลา จึงควรมีการสร้างรากฐานด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรไว้รองรับ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สามารถวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่ตรงกับความต้องการในอนาคต จำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรด้านโลจิสติกส์ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีเก็บรวบรวมไว้

ดังนั้น สำนักงานฯ จึงได้จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญศึกษาอุปสงค์ อุปทานของบุคลากรด้านโลจิสติกส์ ในส่วนผู้ให้บริการโลจิสติกส์ และบุคลากรภาครัฐ ซึ่งรวมถึงนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ โครงการมีกำหนดแล้วเสร็จประมาณเดือนสิงหาคม 2547 และจะทำการขยายผลถึงทักษะและความต้องการในส่วนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต่อไป

- **การจัดเก็บข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ของแต่ละอุตสาหกรรม**

ในปัจจุบันการบริหารจัดการโลจิสติกส์เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เนื่องจากการจัดการโลจิสติกส์ที่ดี สามารถช่วยลดต้นทุน และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม คนทั่วไปยังเข้าใจว่า ต้นทุนโลจิสติกส์คือ ต้นทุนการขนส่ง และต้นทุนการกระจายสินค้า ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ยังครอบคลุมต้นทุนตั้งแต่กระบวนการจัดซื้อวัตถุดิบมาใช้

ในการผลิต จนถึงการจัดส่งสินค้าไปจนถึงมือผู้บริโภค ซึ่งสามารถแยกเป็นต้นทุนต่าง ๆ ได้ดังนี้*

- Inbound logistics ได้แก่ ต้นทุน Inventory management, material handling, order processing, logistics communication, traffic and transportation และ warehouse and storage
- Outbound logistics ได้แก่ ต้นทุน customer service, inventory management, material handling, order processing, logistics communication, reverse logistics, traffic and transportation, packaging และ warehouse and storage

ข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ในระดับอุตสาหกรรมนี้ เป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสามารถในการแข่งขันของสินค้าในแต่ละอุตสาหกรรม และยังเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้ประกอบการที่จะนำมาเป็นบรรทัดฐานอ้างอิง (benchmark) ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการโลจิสติกส์ภายในกิจการของตน ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุน โดยเฉพาะต้นทุนในกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Non Value Added Cost) ของผู้ประกอบการโดยตรง

สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สรท.) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีข้อมูลโลจิสติกส์ของแต่ละอุตสาหกรรม และได้เริ่มทำการศึกษาจาก 6 กลุ่มสินค้า** ได้แก่ กลุ่มสินค้าอาหาร กลุ่มสินค้า Footwear กลุ่มสินค้า Leather กลุ่มสินค้า Textiles & Garments กลุ่มสินค้า Automobiles กลุ่มสินค้า Electrical goods และกลุ่มสินค้า Furniture and household products ดังนั้น คณะทำงานจึงเห็นสมควรที่จะขยายผลไปสู่อุตสาหกรรมต่อไป

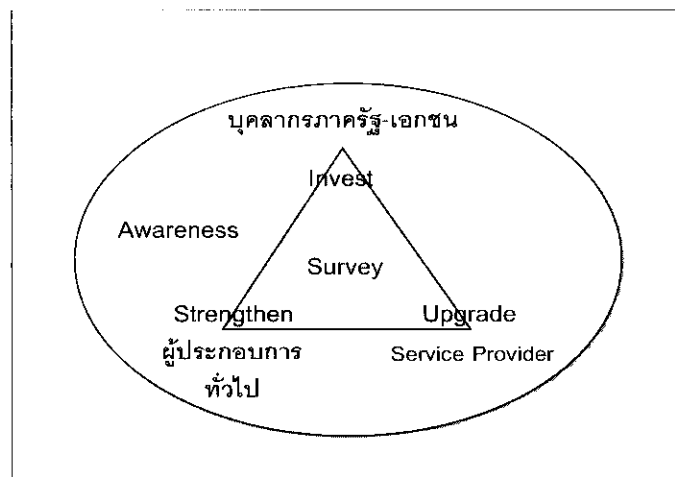
---

* ดร. รุธีร์ พนมยงค์

** สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรโลจิสติกส์

ปัญหาด้านบุคลากรโลจิสติกส์ของไทยที่สำคัญคือ การขาดแคลนบุคลากรด้านโลจิสติกส์ทั้งปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ ขาดแคลนอาจารย์ที่สอนด้านโลจิสติกส์หลักสูตรด้านโลจิสติกส์โดยตรงมีน้อย ผู้บริหาร/ผู้ประกอบการเริ่มมีความตื่นตัวในการจัดการโลจิสติกส์ แต่ยังไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้อย่างเป็นระบบ ผู้ปฏิบัติการขาดทักษะการทำงานโลจิสติกส์อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ชำนาญการด้าน System Analysis และ System Design มีไม่เพียงพอ บุคลากรภาครัฐขาดความรู้ความเข้าใจด้านโลจิสติกส์ที่เพียงพอ และยังขาดข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ ดังนั้นคณะทำงาน จึงได้ริเริ่มแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากร โดยแบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงบุคลากรภาครัฐและนิสิตนักศึกษา บุคลากรที่อยู่ในภาคธุรกิจ และบุคลากรที่อยู่ในบริษัทผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ แต่ละกลุ่ม โดยมุ่งที่ความเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ

แผนภาพที่ 28 แนวคิดด้านการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์

4.1 สร้างบุคลากรภาครัฐและนักเรียนนักศึกษา แนวทางการพัฒนากลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้คือการลงทุน (Invest) เนื่องจากความรู้หรือทักษะด้านโลจิสติกส์ของคนกลุ่มนี้ไม่ได้นำไปใช้ให้เกิดกำไร หรืออาจจะเกิดกำไรแต่ในอนาคต เช่น บุคลากรภาครัฐต้องเข้าใจเรื่องการวางนโยบายการออกกฎระเบียบและควบคุมกติกาการแข่งขันเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ภาคธุรกิจ และสำหรับนักเรียนนักศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้ที่เข้าสู่อุตสาหกรรมในอนาคต ก็ต้องการความรู้ความเข้าใจในการทำงานในอนาคต ตัวอย่างโครงการที่ได้รับการนำเสนอ ได้แก่

- ให้ทุนการศึกษาแก่ข้าราชการและอาจารย์มหาวิทยาลัยในการไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านโลจิสติกส์โดยตรง
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ โดยในระยะ 3 ปีแรก ควรสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศด้านโลจิสติกส์มาเป็นที่ปรึกษาเป็น Training the Trainer
- สนับสนุนการศึกษาดูงานในประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านโลจิสติกส์ของบุคลากรภาครัฐ เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อการผลักดันนโยบาย

4.2 สร้างความเข้มแข็ง (Strengthen) ให้กับผู้ประกอบการตลอด Supply Chain ทั้งภาคอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งหมายถึง การทำให้ภาคธุรกิจเข้าใจการจัดการโลจิสติกส์อย่างเป็นระบบ และสามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างโครงการ เช่น

- นำระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีเทคโนโลยี (Best Practice) มาเผยแพร่และให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการในวงกว้าง ทั้งนี้เห็นควรเริ่มจากอุตสาหกรรมด้านสิ่งทอเครื่องนุ่งห่มและอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป
- จัดให้มีคลินิกแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษาผู้ประกอบการ
- จัดให้มีการจัดฝึกอบรมเชิงลึกในแต่ละด้านตลอด Supply Chain

4.3 ยกระดับ (Upgrade) บุคลากรในบริษัทผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นมีความสามารถในการให้บริการกิจกรรมที่มีความซับซ้อนหรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เช่น ไม่เพียงแต่ให้บริการวิ่งรถรับขนส่งสินค้าจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดโดยการรับเหมาเป็นครั้ง ๆ แต่สามารถพัฒนามาให้บริการที่ครอบคลุมการจัดการการเดินทางขนส่งทั้งหมด โดยอาจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการวางแผนงานการเดินทาง (Route Planning)

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพัฒนาแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้ผลอย่างเต็มที่ สำนักงานฯ ยังมีแผนในการสร้างความรู้ความเข้าใจ (Awareness) กับทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เห็นความสำคัญว่าระบบโลจิสติกส์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุน อีกทั้งมีความต้องการที่จะประยุกต์ใช้ระบบโลจิสติกส์กับงานของตนเอง นอกจากนี้ สำนักงานฯ ยังจะทำการสำรวจ (Survey) จำนวนและลักษณะของอุปสงค์และอุปทานของบุคลากรในประเทศไทย เพื่อให้มีข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรที่ตรงตามความต้องการได้ในระยะยาว

5. ประเด็นหลักด้านยุทธศาสตร์ในขั้นตอนต่อไป

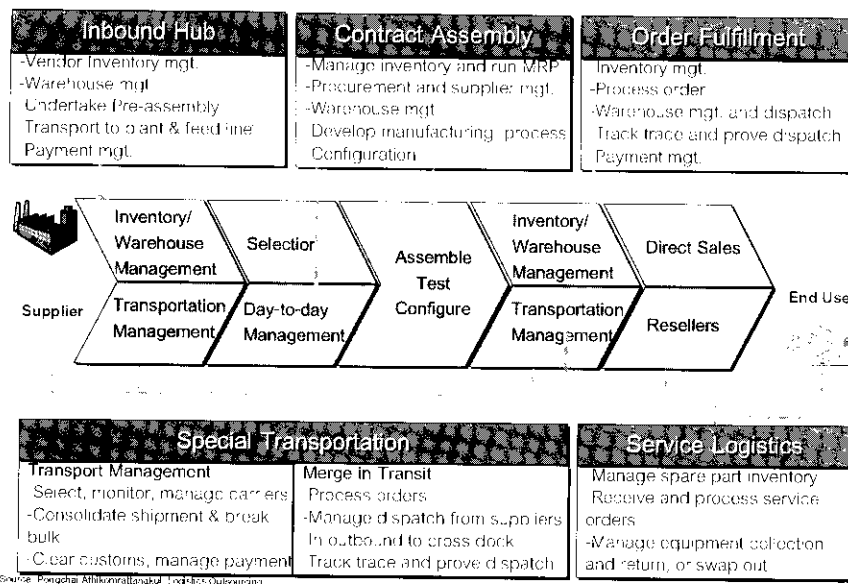
นอกจากการผลักดันนโยบายเร่งด่วนโดยสำนักงานฯ เฉพาะกิจใน 4 ประเด็นข้างต้นแล้ว สำนักงานฯ ยังมีแผนในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อผลักดันยุทธศาสตร์ตาม Road map ที่ได้จัดทำไว้ โดยมีรายละเอียดการศึกษาในเบื้องต้น ดังนี้

5.1 การพัฒนาผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์

การพัฒนาศักยภาพของบริษัทผู้ให้บริการโลจิสติกส์ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์โดยรวม** เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ และสามารถได้ประโยชน์จาก Economies of scale เช่น ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์จะช่วยลดต้นทุนโลจิสติกส์ในระบบได้โดยการทำ cost sharing แม้กระนั้นก็ตามพบว่า บริษัทผู้ให้บริการขนาดใหญ่ของไทย มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทข้ามชาติ โดยที่บริษัทไทยส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก การบริการไม่มีมาตรฐาน และมีการแข่งขันดัดราคาสูง (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการกำไรสุทธิ (Gross Margin) อยู่ที่ประมาณ 3-5%) ดังนั้นการศึกษาจึงมุ่งหวังที่จะหาแนวทางในการยกระดับศักยภาพบริษัทขนาดเล็กเหล่านั้น วิธีการศึกษาทำโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์องค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

• ความหมายของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์

ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ (Logistics Service Provider: LSP) หมายถึง ผู้ให้บริการภายนอกบริษัทที่นำเสนอบริการบางกิจกรรม หรือทุกกิจกรรมของโลจิสติกส์แก่ผู้รับบริการ (ที่มา: Lieb et al. 1993) ปัจจุบันการให้บริการของ LSP ได้ขยายขอบเขตไปจนครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อุปทาน ดังภาพที่แสดงต่อไปนี้

แผนภาพที่ 29 แสดงกิจกรรมโลจิสติกส์ที่สามารถ Outsource ได้

นอกจากการขยายความครอบคลุมกิจกรรมโลจิสติกส์ที่มากขึ้นแล้ว ความสามารถในการให้บริการยังเพิ่มขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้เห็นได้ว่าผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์สามารถแบ่งชั้นตามความสามารถในการให้บริการ ได้ดังนี้

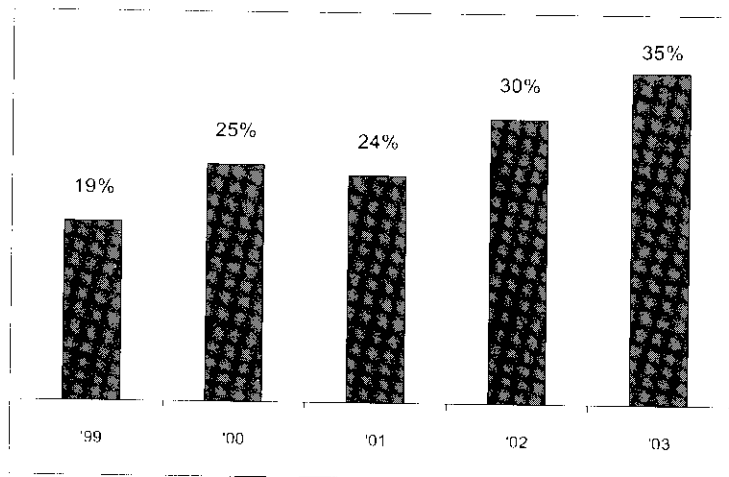
- Logistics Service Provider (LSP) ให้บริการในกิจกรรมพื้นฐาน เช่น การขนส่ง โดยมุ่งเน้นการลดต้นทุนเป็นหลัก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการเป็นลักษณะเป็นครั้ง ๆ (Transaction base)

- Third Party Logistics Provider (3PL) สามารถให้บริการที่ซับซ้อนและสร้างมูลค่าเพิ่มมากขึ้น เช่น การบริหารการขนส่ง (จัดตารางรถ) การบริหารสินค้าคงคลัง เป็นต้น ผู้ให้บริการมักมีบทบาทในการปรับปรุงกระบวนการภายในของผู้ใช้บริการด้วย และการให้บริการมักเป็นสัญญาระยะยาว (Long-term contract)
- Lead Logistics Provider (LLP) สนับสนุนผู้ให้บริการในการบริหารกิจกรรมโลจิสติกส์แบบบูรณาการ ตั้งแต่การวางแผน การวางระบบ และมักเป็นผู้บริหารและกำกับการทำงานของ 3PL ความสัมพันธ์จะเป็นลักษณะหุ้นส่วนระยะยาว (Long-term Partnership)
- Supply Chain Integrator (SCI) และ Logistics Manager (LLM) มีความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการแบบหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partner) มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ของผู้ใช้บริการ ทำให้มีความคล่องตัวสูง มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับด้านห่วงโซ่อุปทานภายในบริษัทอย่างมาก

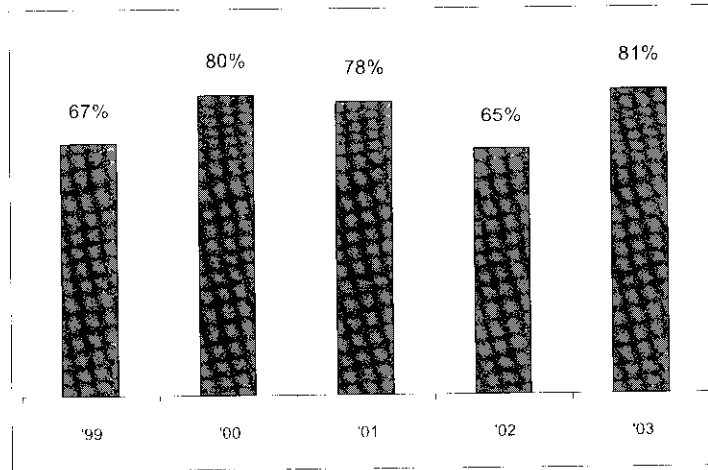
อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงผู้ให้บริการโลจิสติกส์อาจให้บริการในลักษณะ LSP กับลูกค้ารายหนึ่ง แต่ให้บริการในลักษณะ 3PL กับลูกค้าอีกรายหนึ่งก็ได้ การแบ่งชั้นของผู้ให้บริการจึงไม่ได้มีลักษณะตายตัว

• ธุรกิจผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ ในต่างประเทศ: กรณีศึกษา สหรัฐอเมริกา

ผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการในสหรัฐมีแนวโน้มการ Outsource กิจกรรมโลจิสติกส์มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจของบริษัท Accenture ในปี 2547 ผู้ประกอบการที่เป็นบริษัท Fortune 500 มีการ outsource กิจกรรมทางโลจิสติกส์กว่าร้อยละ 80 นอกจากนั้นปัจจุบันมูลค่าของตลาดผู้ให้บริการโลจิสติกส์สูงถึง 65,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่ให้แก่ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ต่อต้นทุนโลจิสติกส์ทั้งหมดของประเทศยังสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย (ดูแผนภาพที่ 29,30 ประกอบ) เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแล้วพบว่า ผู้ใช้บริการค่อนข้างพึงพอใจกับผลที่ได้รับ โดยเห็นว่า สามารถช่วยลดการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร, ลดระยะเวลาในการส่งสินค้าจนถึงจัดส่งถึงผู้บริโภคร, ลดปริมาณสินค้าคงคลัง, เพิ่มความคล่องตัวในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าของบริษัทผู้ให้บริการ

แผนภาพที่ 30 แสดงสัดส่วนงบประมาณจัดจ้าง 3PL ต่อค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์

ที่มา: Northeastern University/Accenture Annual 3PL User and Provider Survey และ
The 10th Annual U.S. 3PL Provider Survey

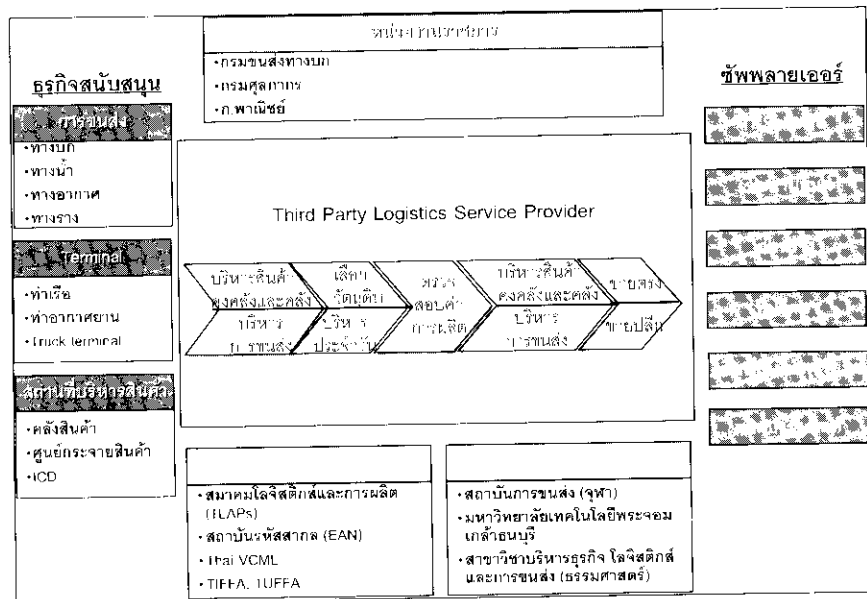
แผนภาพที่ 31 แสดงสัดส่วนของผู้ประกอบการที่ใช้ 3PL

จากการศึกษาพบว่า แต่ละอุตสาหกรรมจะได้ประโยชน์จากการ Outsource กิจกรรมโลจิสติกส์ในระดับที่ต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างพื้นฐานของแต่ละอุตสาหกรรม เช่น ในอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีจำนวนประเภทสินค้ามาก (Stock Keeping Unit: SKU) ยากที่บริษัทจะสามารถบริหารสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรืออุตสาหกรรมยานยนต์ ซึ่งมีชิ้นส่วนอะไหล่จำนวนมากที่ส่งมาจากบริษัทผลิตชิ้นส่วน ดังนั้นการขนส่งชิ้นส่วนเหล่านั้นให้สอดคล้องกับแผนการผลิตจึงเป็นส่วนสำคัญและต้องใช้ความชำนาญในการบริหารอย่างมาก จากการเก็บข้อมูลในประเทศสหรัฐอเมริกา สัดส่วนรายได้ของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์จำแนกตามรายอุตสาหกรรมที่ใช้บริการ มีรายละเอียดดังนี้

ประเภทอุตสาหกรรม	สัดส่วนต่อรายได้รวมของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์
อุตสาหกรรมอาหาร	17%
สินค้าอุปโภคบริโภค	13%
ค้าปลีก	13%
สินค้าเทคโนโลยี	13%
ยานยนต์	12%
สินค้าอุตสาหกรรม	12%
วัสดุเคมี	6%
อื่น ๆ	15%

ที่มา: Third-Party Logistics and Outsourcing Options June, 2003,
Armstrong & Associates, Inc

จากการศึกษาเบื้องต้นถึงอุตสาหกรรมผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ในประเทศไทย จะพบว่า จะสามารถแบ่งกลุ่มผู้ให้บริการเป็น 3 กลุ่ม (Tier) คือบริษัทที่มุ่งเน้นการให้บริการขนส่ง (Transporter/Forwarder), บริษัทที่มีความสามารถในการให้บริการด้านโลจิสติกส์ในบางส่วนของห่วงโซ่อุปทาน (Logistics Service Provider) และบริษัทที่เสนอบริการที่ครอบคลุมทั้งห่วงโซ่อุปทาน (Third Party Logistics Service Provider: 3PL) เพื่อการศึกษาศักยภาพของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ สำนักงานฯ ได้นำเอาการวิเคราะห์เครือข่ายวิสาหกิจมาใช้เป็นกรอบแนวคิดดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนภาพที่ 32 องค์ประกอบกลุ่มวิสาหกิจอุตสาหกรรมโลจิสติกส์

บรรณานุกรม

- Bernard L. Bot and Carl-Stefan Neumann, **Growing Pains for Logistics Outsourcers**.
- Bureau of Transportation Statistic and U.S. census Bureau, **Transportation 2002 Commodity Flow Survey**, 2002 Economic Census, December 2003.
- C. John Langley Jr.; Gary R. Allen; Gene R. Tydall, **Third-Party Logistics Study Result and Findings on the 2002 Seventh Annual Study**, 2002.
- C. John Langley Jr.; Gary R. Allen; Mark K. Colombo, **Third-Party Logistics Study Result and Findings on the 2003 Eighth Annual Study**, 2002.
- Cabinet Decision, **Measuring The Impact of APEC Trade Facilitation on APEC Economies: A CGE Analysis**, APEC 2003 New Comprehensive Program of Logistics Policies, 6 July 2001.
- Christopher Willoughby, **Transport Service in 21th Century: Seamless market or Choiceless Churning?**, January 2000.
- Committee on Trade and Investment, **TPD: Paper on "Overview of WTO Discussions on Trade Facilitation - Background Material"**, 16-17 February 2003.
- Committee on Trade and Investment, **TPD: Trade Facilitation - Thailand's Perspective**, 16-17 February 2003.

- Des Powell, **Final Report on Study for the Development of Digital Trade Transportation Network (DTTN) System Government and Industry Working Together to Implement Modern Logistics**, 2001.
- Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, **Transport and Communications Bulletin for Asia and the Pacific**, United Nations, 2001.
- Dirk Henstra and Johan Woxenius, **Intermodal Transport in Europe**, December 1999.
- Joan Magretta, **The Power of Virtual Integration: An Interview with Dell Computer's Michael Dell**, Harvard Business Review.
- Joseph B. Fuller; James O'Connor and Richard Rawlinson, **Tailored Logistics: The Next Advantage**, Harvard Business Review.
- Laura Kopszak; Hau Lee and Jin Whang, **Note on Logistics**, Stanford University.
- Magnus berglund; Peter van Laarhoven; Graham Sharman; Sten Wandel, **Third Party Logistics: Is There a Future?**, International Journal of Logistics Management, 1 October 1999-March 2004.
- Master Plan Bridging Project, **Competitive Strategy and Master Plan for Hong Kong as the Preferred International and Regional Transportation and Logistics Hub**, 12 December 2002.
- Robert C. Lieb and Brooks A. Bentz, **Third Party Logistics Update: Annual U.S. User and Provider Survey**, Northeastern University, 29 September, 2003-2 October 2002.

- Robert C. Lieb and Brooks A. Bentz, **Third Party Logistics Update: Annual U.S. User and Provider Surveys**, Northeastern University, 23 September 2003.
- Robert Lieb; Michael Hickey, **The Use of Third Party Logistics Services by Large American Manufacturers (The 2002 Survey)**, Northeastern University, 2002.
- Roger Demkes (ed.), **TRILOG-Europe End Report**, October 1999.
- Roger Demkes and Laurent A. Tavassy, **Benchmarking Infrastructure and Logistics Service Across Europe, Asia-Pacific and North America**, 2000.
- Spong Sirisoponsilp, **Business Logistics Management: Trends in Logistics Management**, 11 March 2004.
- The Logistics Institute (TLI) at Georgia Tech, **Transportation and Logistics Survey**, September 2001.
- The Marco Polo Programme, Helmut Morsi, **DG TREN: Intermodality and Logistics**, October 2003.
- Trade and Development Board, UN, **Report of Expert Meeting on the Development of Multimodal Transport and Logistics Services**, 24-26 September 2003.
- Tradesiam, **EDI (Electronic Data Interchange) Overview**, 2546.
- United Nations Conference on Trade and Development, **Development of Multimodal Transport and Logistics Services**, 15 July 2003.

- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์อุตสาหกรรม Logistics : กรณีศึกษาการค้าไทย-จีนตอนใต้, 2546.
- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, รายงานการประชุม “คณะกรรมการวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์อุตสาหกรรม Logistics” ครั้งที่ 1/2546, 20 สิงหาคม 2546.
- เกียรติพงษ์ น้อยใจบุญ, ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ Logistics ของประเทศไทย, สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.).
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ระบบ Logistics เพื่อการส่งออก และการกระจายสินค้าในแต่ละภูมิภาคเชื่อมโยงทั่วประเทศ, 2546.
- พรชัย ท่วมปาน, โครงสร้างต้นทุนการขนส่งอ้อย (Delivery Cost Structure of Sugar Cane), 2545.
- มร.ทาคาโอะ คาวาชิมา, กลยุทธ์การบริหารจัดการและโลจิสติกส์, บริษัท อาจิโนโมโตะ เจนรัลฟู้ด, 17 มีนาคม 2547.
- มร.ชุนนิจิ โคบายาชิ, เทคนิคการปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อไปสู่ความมีประสิทธิภาพและการเพิ่มผลผลิต, JMAC, 17 มีนาคม 2547.
- มร.ฮารุฮิสะ โซมะยะ, นโยบายโลจิสติกส์ในประเทศญี่ปุ่นและความคาดหวัง ระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย, กระทรวงเศรษฐกิจการค้า และอุตสาหกรรมญี่ปุ่น, 17 มีนาคม 2004.
- เลิศชาย นิลสลับ, เอกสารการอภิปรายเรื่อง บทบาทของกระทรวงคมนาคม, ตุลาคม 2546.
- สถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, แนวทาง และแผนงาน การเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐเพื่อการอำนวยความสะดวกด้านการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์, 27 มีนาคม 2547.

- สุวิทย์ รัตนจินดา, ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ **Logistics** ของประเทศไทย, สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.).
- ข้อมูลจาก **Websites** ได้แก่ <http://www.accenture.com>, <http://www.bts.gov>, <http://www.cassinfo.com>, <http://www.customs.go.kr>, <http://www.customs.go.th>, <http://www.dft.moc.go.th>, <http://www.europa.eu.int>, <http://www.innovation.expertel.fr>, <http://www.ktnet.co.kr>, <http://www.logisticshk.gov.hk>, <http://www.manufacturing.net>, <http://www.mckinseyquarterly.com>, <http://www.nso.go.th>, <http://www.sedb.com>, <http://www.semblog.com>, <http://www.tradesim.com>, <http://www.transtats.gov>, <http://www.utexas.edu>

කථාපටුන

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๕๐๘/๓๗.๑๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

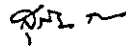
อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ นร (กพช.) ๑๐๐๕/๓๔ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗

ตามที่ได้นำเรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ลงมติเห็นชอบตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูมิประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๔๐๐๐ ต่อ ๓๒๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๔๐๖๔

mai47_2_68(ศ)

ความคืบหน้าของคณะกรรมการด้านโลจิสติกส์

	เจ้าภาพ
1. คณะทำงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน	สนข.,
- จัดทำแผนงานโครงการเพื่อการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน	กระทรวงคมนาคม
2. คณะทำงานด้านการเชื่อมต่อฐานข้อมูลภาครัฐ	กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง
- เสนอแผนงานโครงการการเชื่อมต่อ ฐานข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวก ด้านการค้า และบริการระหว่างประเทศ ต่อ ครม.	
3. คณะทำงานด้านฐานข้อมูล	สศช.
- จัดทำข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP	สศช., สำนักงานสถิติ
- จัดทำฐานข้อมูลการไหลของสินค้า	สศช.
- จัดทำฐานข้อมูลด้านบุคลากรโลจิสติกส์	สศช.
- จัดทำการสำรวจภาพรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์	สศช.
- จัดทำข้อมูลมาตรฐานโลจิสติกส์เพื่อ	

เจ้าภาพ

เปรียบเทียบประสิทธิภาพ

(Benchmarking)

สศช.

4. คณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร

- จัดทำโครงการแผนงานการพัฒนา

บุคลากรทั้งภาครัฐ นักเรียน

นักศึกษา ภาครัฐกิจ และผู้ให้บริการ

ด้านโลจิสติกส์

กระทรวงพาณิชย์, สรท.

ทบทวนยุทธศาสตร์ใหม่

1. การจัดแผนแม่บทด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย สศช.
2. การเสนอโครงสร้างหน่วยงานที่กำหนด
และผลักดันนโยบายด้านโลจิสติกส์โดยตรง สศช., สมาชิกรักษาฯ
3. การพัฒนาผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ สศช.
4. การผลักดันการสร้างมาตรฐานโลจิสติกส์
ระหว่างประเทศ สศช.

1. นางสาววิไลพร ลีเกษมสานต์
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของประเทศ
2. นายธำนิษฐ์ ณะเอม
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

คณะกรรมการ

1. นายสุริยนต์	ธัญกิจจานุกิจ	ผู้อำนวยการส่วนกำหนดและประสาน ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขัน
2. นายอารักษ์	โพธิ์ทิต	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8ว.
3. นางสาวสิริรัตน์	ไกรวณิช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
4. ดร.มารยาท	สมุทรสาคร	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7
5. นางสาวศศิธร	พลัดภเดช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7
6. นางพัชริน	ลิมล์อมวงศ์	ผู้บริหารโครงการ*
7. นางสาวพิกุล	พิทยาอิสรกุล	ที่ปรึกษาโครงการ*
8. นางสาวมนต์นิดา	มุสิกบุตร	นักวิเคราะห์โครงการ*

หมายเหตุ : *โครงการบริหารจัดการเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ
เพื่อยกระดับการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

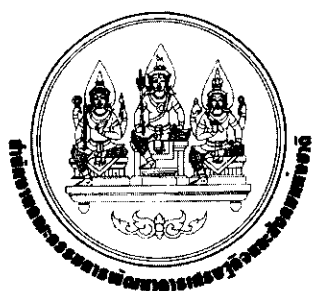
รายงานสรุปผลการประชุมนานาชาติ

OFFICE OF THE NATIONAL COMPETITIVENESS COMMITTEE OF THAILAND
CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR ASIAN COUNTRIES
Bangkok 2004

OFFICE OF THE NATIONAL COMPETITIVENESS COMMITTEE OF THAILAND
OFFICE OF THE NATIONAL ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT BOARD
AUGUST 2004

รายงานสรุปผลการประชุมนานาชาติ

เรื่อง

COMPETITIVENESS : CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR ASIAN COUNTRIES 2004

ณ โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล กรุงเทพฯ

วันที่ 1-2 กรกฎาคม 2547

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สิงหาคม 2547

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ได้รับมอบหมายจาก กพข. ให้จัดการประชุมนานาชาติ Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries ในระหว่างวันที่ 1-2 กรกฎาคม 2547 ณ โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล กรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมให้ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารระดับสูง ทั้งภาครัฐและเอกชน นักวิชาการของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย ได้มีเวทีแสดงทัศนะเรียนรู้ประสบการณ์และความก้าวหน้าในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและระดับธุรกิจ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของความร่วมมือในการสนับสนุนและผลักดันการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคในอนาคต ในขณะเดียวกันประเทศไทยได้มีโอกาสดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเป็นผู้นำในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในภูมิภาค รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ บทบาทและกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) โดยการประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมครั้งนั้นรวมทั้งสิ้นประมาณ 900 คน

รายงานฉบับนี้ เป็นการรวบรวมเนื้อหาและผลสรุปที่ได้จากการประชุมดังกล่าว ทั้งที่เป็นสรุปสาระสำคัญจากการประชุมโดยรวม และสรุปสาระสำคัญจากการประชุมในแต่ละกลุ่มย่อย ซึ่งประกอบด้วยผู้อภิปรายที่เป็นนักวิชาการและผู้บริหารระดับสูงจากประเทศต่างๆ ในยุโรป สหรัฐอเมริกา เอเชีย รวมทั้งประเทศไทย จำนวนมากกว่า 30 ท่าน โดยครอบคลุมประเด็นในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในระดับของประเทศ รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

สำนักงานฯ ขอขอบคุณผู้มีส่วนทุกท่าน ที่ทำให้การประชุมครั้งนี้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสรุปรายงานการประชุมนานาชาติฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้และความเข้าใจในสถานการณ์การแข่งขันของประเทศต่างๆ และกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย และภายในประเทศไทย ในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ทั้งในส่วนภาครัฐบาล ภาคธุรกิจ และประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

1

รายงานสรุปผลการประชุมนานาชาติ

1. ข้อเท็จจริง

5

2. สรุปผลการประชุม

2.1 นิยามความสามารถในการแข่งขัน

7

2.2 แนวโน้มการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

8

2.3 ความก้าวหน้าของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

9

2.4 วาระแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน
ของประเทศในเอเชีย

12

2.5 ปัจจัยสนับสนุนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

19

2.6 ข้อเสนอแนะทางการดำเนินการต่อไป

30

3. การดำเนินงานในขั้นต่อไป

33

ประมวลภาพการประชุมนานาชาติ เรื่อง Competitiveness :

"Challenges and Opportunities for Asian Countries 2004"

35

ภาคผนวก

- โครงการจัดการประชุมนานาชาติ เรื่อง Competitiveness :

"Challenges and Opportunities for Asian Countries 2004"

39

- กำหนดการประชุมนานาชาติ

43

- Inaugural Address by H.E. Dr. Thaksin Shinawatra

45

- Keynote by H.E. Dr. Somkid Jatusripitak

51

- Keynote by Dr. Richard N. Cooper	57
- Plenary: National Competitiveness Agenda (Strategy, Direction and Issues)	65
- Plenary: Cutting-edge Corporate Management Strategies	75
- Plenary: Opportunities and Challenges for Asean Value Added Chains in the Face of FTAs with China and India	79
- Focus Session 1: Linking Asia to Global Systems Development	85
- Focus Session 2: Building a Pan-National Innovation System	89
- Focus Session 3: The Next IT Revolution for Small Business	93
- Focus Session 4: Harnessing Biotechnology	97
- Focus Session 5: Enhancing and Harnessing the Country's Human Resource for Competitiveness	101
- Roundtable: What Next?	105
- Gala Dinner Speech	109

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดการประชุมนานาชาติ เรื่อง Competitiveness : Challenges and Opportunities for Asian Countries 2004 ในระหว่างวันที่ 1-2 กรกฎาคม 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐ และเอกชน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะ และความรู้ เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคเอเชียในอนาคต

ปัจจุบันโลกของระบบเศรษฐกิจข้อมูลข่าวสารได้กำลังปรับตัวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจแบบโมเลกุล ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่เทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพจะประยุกต์เป็นส่วนหนึ่งในระบบเศรษฐกิจอย่างแท้จริง โดยจะมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น นอกจากนั้น การดำเนินธุรกิจจะมีความรวดเร็วมากกว่าในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน

การที่เอเชียได้กลายเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจโลก ทำให้ต้องคำนึงถึงความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน และรักษาความสามารถในการดึงดูดการลงทุนจากภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งต้องทำทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคไปพร้อมกัน โดยอาศัยการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น กลุ่มประเทศอาเซียนควรร่วมมือกันและใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่แตกต่างกันมาพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของทั้งภูมิภาค

ประเทศในเอเชียตะวันออกที่มีพลวัตสูงด้านการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งควรใช้เป็นแบบอย่างในการศึกษาเปรียบเทียบสำหรับประเทศไทย ได้แก่ จีน อินเดีย เกาหลีใต้ มาเลเซียและสิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเป็นแนวคิดในเชิงเปรียบเทียบ (Relative Term) ดังนั้น การพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อจะได้นำข้อสรุปมาปรับปรุงเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ได้ดำเนินการใน 2 ส่วนควบคู่กันไป ได้แก่ ความร่วมมือกับนานาประเทศและภายในประเทศ ความร่วมมือกับนานาชาตินั้นมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายระดับต่างๆ เช่น ความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ด้วยการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี สำหรับการพัฒนาความเข้มแข็งภายในประเทศ เป็นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยในระดับรากหญ้า ได้ส่งเสริมการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม ให้กลายมาเป็นจักรกลสำคัญอันใหม่ในการผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมได้รวมกลุ่มและร่วมมือกันสร้างความแข็งแกร่ง โดยการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันเทคโนโลยี ความรู้ ข้อมูล และการพัฒนาทักษะระหว่างกัน

การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศจีน ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางไว้อย่างชัดเจน 2 ประการ คือ การพัฒนารัฐวิสาหกิจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยที่เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา อีกประการหนึ่งคือ การส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันระดับรากหญ้าและส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างจีนและต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก

ประเทศอินเดียเป็นอีกตลาดหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักลงทุนได้เป็นอย่างดี มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการมีทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาด้านเทคโนโลยี และเศรษฐกิจขนาดใหญ่ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้อินเดียกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับที่ 3 ของโลกในปี 2593

ประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้จุดแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแรงขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมุ่งเน้นนวัตกรรม (Innovative-Driven Economy) ซึ่งเชื่อว่าจะนำประเทศไปสู่ความเจริญรุดหน้าและโดดเด่นบนเวทีโลกได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลเกาหลีใต้วางแผนและดำเนินการปรับโครงสร้างทั้งในภาครัฐและเอกชน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนปฏิรูประบบต่างๆ ให้ไปในทิศทางเดียวกัน

ประเทศมาเลเซียนั้น ถึงแม้ว่าภาพรวมทางเศรษฐกิจและบรรยากาศการลงทุนของมาเลเซียจะเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังไม่ดีพอที่จะกระตุ้นให้เกิดการเติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนได้ รัฐบาลมาเลเซียจึงได้กำหนดกลยุทธ์หลักเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 5 ประการ คือ 1) การเพิ่มปริมาณการผลิต 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3) การสร้างระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ 4) การเพิ่มศักยภาพองค์กร และ 5) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนและดำเนินธุรกิจ

ประเทศสิงคโปร์ได้เร่งพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถครองความเป็นเลิศในการแข่งขันโดยได้วางนโยบายการสร้างศักยภาพในการแข่งขันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการผลักดันให้สิงคโปร์เป็นเมืองชั้นนำระดับโลกและเป็นแหล่งรวมผู้มีความสามารถ องค์กรชั้นนำ และนวัตกรรมต่างๆ ภายใน 15 ปีข้างหน้า

นอกจากแนวทางยุทธศาสตร์ที่แต่ละประเทศได้พัฒนาขึ้นสำหรับใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแล้ว ยังมีปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ ที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

(1) การเชื่อมโยงเอเชียสู่เครือข่ายโลจิสติกส์โลก การพัฒนาด้านการค้าในเอเชีย จะทำให้ธุรกิจโลจิสติกส์โลกเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ภูมิภาคนี้มีศักยภาพที่จะกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าและโลจิสติกส์ของโลก แม้ว่าประเทศในเอเชียหลายประเทศจะพยายามวางตัวให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคนี้ แต่อาจมีทางเลือกในการร่วมมือกันเพื่อหาหนทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ภูมิภาค

(2) การเสริมสร้างระบบนวัตกรรมภายในชาติ กลุ่มประเทศคลื่นลูกใหม่ในการพัฒนา นวัตกรรม (Innovative Developing Countries) ซึ่งหมายถึงอินเดีย มาเลเซีย จีนและไทย ที่มีแนวโน้ม ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตรุดหน้าได้ในฐานะศูนย์กลางความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเนื่องจากมี พื้นฐานศักยภาพทางด้านนวัตกรรมในท้องถิ่นสูงอยู่แล้ว อีกทั้งยังเป็นกลุ่มประเทศที่ถูกมองว่าจะมี บทบาทสำคัญอย่างสูงในการทำให้ศตวรรษที่ 21 เป็นของเอเชีย (Asia's Century) อย่างไรก็ตามการพัฒนา ความสามารถในการแข่งขันจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการรวมตัวกันทางสังคม (Social Cohesion) จะต้องมีการกระจายความรู้และทักษะ ตลอดจนรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีไปสู่ประชาชน อย่างทั่วถึง

(3) การปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมมีความสำคัญเนื่องจากเป็นพื้นฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งหากมีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการให้บริการและลดค่าใช้จ่ายในการประกอบการ จะช่วยให้เกิดการพัฒนา ประสิทธิภาพของกิจการเหล่านี้

(4) กลยุทธ์ในการบริหารจัดการองค์กร องค์กรประกอบที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการเกิด ความคิดใหม่ๆ ที่แตกต่างและนำองค์กรสู่ความสำเร็จในยุคแห่งการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วตลอดเวลา ได้แก่ 1) การมีบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงและมีทัศนคติแบบ ผู้ประกอบการ 2) การบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม 3) การมีวัฒนธรรมและโครงสร้าง องค์กรที่เอื้อต่อการสร้างโอกาสใหม่ทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ซึ่ง เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศอาจพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตขั้นสูง (Manufacturing Economy) ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจเพิ่มจากระบบเศรษฐกิจใหม่ ได้แก่ 1) สามารถสร้าง งานให้กับคนในทุกระดับได้และทั่วถึงกว่า 2) สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกได้ นำมาซึ่งรายได้จาก การส่งออกจำนวนมากให้แก่ประเทศ และ 3) มีศักยภาพในการเพิ่มผลิตได้สูงกว่า จึงสามารถสร้าง รายได้ให้กับประเทศได้มากตามไปด้วย

(5) โอกาสและความท้าทายของห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มของสมาชิกอาเซียนที่ต้องเผชิญใน การตกลงการค้าเสรีกับจีนและอินเดีย การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีต้องเลือกประเทศคู่ค้าที่มีความ ต้องการที่เกื้อหนุนกันซึ่งจะสามารถช่วยเหลือกันได้ รวมถึงต้องศึกษารายละเอียดของข้อกำหนด เช่น ข้อกำหนดว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้า (Rules of Origins, ROOs) เพราะเป็นรายละเอียดที่สามารถกำหนดการได้ประโยชน์จากการทำข้อตกลงดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การตกลงทางการค้า ระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมและคาดเดาได้ ดังนั้น บริษัทที่มีพื้นฐานที่ดี เช่น ทรัพยากร มนุษย์และคุณธรรมที่ดี จะสามารถอยู่รอดได้เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ

(6) การพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีชีวภาพสามารถสร้างโอกาสให้กับเอเชียได้ อย่างมากทั้งในด้านการเพิ่มการผลิตอาหาร การผลิตอาหารคุณภาพดี การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีการขจัดอุปสรรคต่อการพัฒนาอัน ได้แก่ กฎหมายและระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ

เทคโนโลยีชีวภาพในหมู่สาธารณชนและการขาดการสนับสนุนทางการเงินที่เหมาะสม นอกจากนี้ประเทศในเอเชีย ควรค้นหาจุดแข็งของตนและพัฒนาให้เป็นความได้เปรียบในการแข่งขันในเวทีโลก

(7) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาควรมุ่งเน้นภาคปฏิบัติมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงประยุกต์ที่ผู้เรียนสามารถนำทักษะพื้นฐานไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานได้จริงในทุกสถานการณ์ เพื่อสร้างบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานยุคใหม่ ซึ่งต้องการคนที่พร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์สูง และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ดี และในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของภาพรวมเศรษฐกิจมีความจำเป็นในการที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กร โดยการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ดี การมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพไม่ใช่ปัจจัยเดียวในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน แต่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการบุคลากรที่มีคุณภาพสูงเหล่านั้นด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในองค์กร โดยผู้นำต้องเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคล มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยความร่วมมือจากสมาคม สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้รัฐสามารถช่วยเหลือในการสนับสนุนภาคธุรกิจให้สามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคลได้อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการภาษี เป็นต้น

สำหรับประเด็นที่ประเทศไทยควรพิจารณาดำเนินการต่อไปเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่

(1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงประยุกต์ที่ผู้เรียนสามารถนำทักษะพื้นฐานไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน การสร้างบุคลากรในสายงานที่ขาดแคลน เช่น สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ เป็นต้น เน้นการสอนให้คนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมซึ่งเป็นหน่วยผลิตที่สำคัญของประเทศให้มีแนวคิดการตลาดสมัยใหม่ การพัฒนาบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ ให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือจากสมาคม สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุน ดังนี้

- การปรับปรุงการดำเนินงานของภาครัฐให้สนับสนุนการลงทุน โดยมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์ กฎหมาย นโยบาย การสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุน การให้เงินทุนสนับสนุน การพัฒนาสาธารณูปโภค การให้สิทธิพิเศษทางภาษีเพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลิตขององค์กร และอื่นๆ เป็นต้น

- การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชน ให้มีความพร้อม สามารถค้นหาและสร้างโอกาสทางธุรกิจจากการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ และการพัฒนาเขตการค้าเสรี

- การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนที่สำคัญ เช่น ธุรกิจการขนส่ง โลจิสติกส์ และเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร (Information Technology) และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี

รายงานสรุปผลการประชุมนานาชาติ

เรื่อง **COMPETITIVENESS :**

CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR ASIAN COUNTRIES 2004

รายงานสรุปผลการประชุมนานาชาติ

เรื่อง Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries 2004

1. ข้อเท็จจริง

1.1 สศช. ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้จัดการประชุมนานาชาติ เรื่อง Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries 2004 ขึ้นในวันที่ 1-2 กรกฎาคม 2547 ณ โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้กำหนดนโยบายของประเทศ ผู้บริหาร และนักวิชาการ ได้มีเวทีในการเสวนา แสดงทัศนะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่ออนาคต และศักยภาพการแข่งขันของภูมิภาคเอเชีย จากมุมมองที่หลากหลาย รวมทั้งแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันจากประเทศที่มีศักยภาพในภูมิภาคเอเชีย อาทิ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย เพื่อเป็นแหล่งรวมขององค์ความรู้ และกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นแนวคิดใหม่ๆ ในการเสริมสร้างศักยภาพและความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งเผยแพร่บทบาทของคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) สู่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย

1.2 การจัดงานประกอบด้วย

(1) **Inaugural Address** พิธีเปิดการประชุมนานาชาติ โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร และการบรรยายในหัวข้อ **Asia's New Direction: Balancing Cooperation and Competition for Regional Growth and Development**

(2) **Plenary Keynote** เป็นการบรรยายในหัวข้อ **The Political Economy of Competitiveness** โดย Dr. Richard N. Cooper, Professor of International Economics, Harvard University. และการบรรยาย เรื่อง **Agenda for Thailand's International Competitiveness** โดย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์

(3) **Plenary เรื่อง National Competitiveness Agendas** เป็นการนำเสนอกลยุทธ์ ทิศทาง และประเด็นสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ จีน อินเดีย เกาหลีใต้ มาเลเซีย สิงคโปร์ และประเทศไทย

(4) **Plenary เรื่อง Cutting-Edge Corporate Management Strategies และ Opportunities and Challenges for ASEAN Value Added Chains in the Face of FTAs with China and India** เป็นการนำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ และการปรับตัวที่ จำเป็นต้องดำเนินการ เนื่องจากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTAs)

(5) **Workshop** เป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งจะครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในภูมิภาคที่มีศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนที่จะช่วยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่

- **Focus 1** : Linking Asia to Global Logistics Systems Development
- **Focus 2** : Building a Pan-National Innovation System: Sharing Knowledge, Information and Expertise
- **Focus 3** : The Next IT Revolution for Small Businesses
- **Focus 4** : Harnessing Biotechnology
- **Focus 5** : Enhancing and Harnessing the Country's Human Resource for Competitiveness

(6) **Working Dinner** เป็นการบรรยายของ Dr. Stan M. Davis ในหัวข้อเรื่อง Lessons from the Future ซึ่งเป็นการบรรยายสถานการณ์โลกในช่วง 20-50 ปีข้างหน้า (ปี ค.ศ. 2020-2050) และสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้าร่วมฟังบรรยาย

(7) **Roundtable** เป็นการสรุปประเด็นสำคัญ และผลที่ได้รับจากการจัดประชุม เพื่อการประสานการดำเนินงาน สร้างความร่วมมือ และผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติสำหรับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียต่อไป

2. สรุปผลการประชุม

2.1 นิยามความสามารถในการแข่งขัน

Dr. Richard N. Cooper ได้กล่าวถึงนิยามความสามารถในการแข่งขันไว้ในคราวประชุมนานาชาติเรื่อง Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries ว่า “ความสามารถในการแข่งขัน” ได้ถูกตีความอย่างกว้างขวาง หากหมายถึง “การแข่งขันเพื่อความเป็นหนึ่ง” แล้ว การที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งมีความสามารถในการแข่งขันนั้น หมายถึงความสามารถในการเพิ่มส่วนแบ่งในตลาดของบริษัท (ในตลาดในประเทศและ/หรือตลาดโลก) ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรักษาระดับผลกำไรของตนไว้ได้

“ความสามารถในการแข่งขัน” ในระดับประเทศนั้น ไม่สามารถดำเนินการได้ในลักษณะเดียวกับระดับบริษัท ได้มีผู้ให้คำจำกัดความ “ความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศ” มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะใกล้เคียงกับคำว่าผลผลิตต่อหัวประชากร เช่น Europe's Competitiveness Advisory Group ได้ให้นิยามว่า “ความสามารถในการแข่งขันคือปัจจัยในการเพิ่มรายได้ให้ประชาชนโดยไม่ผ่านการกระตุ้นให้เกิดเงินเฟ้อ” US Competitiveness Policy Council (1992) ได้ให้ความหมายว่า “ความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการในระดับมาตรฐานสากล ในขณะที่เดียวกันประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและยั่งยืนในระยะยาว” และ Michael Porter ได้ให้ความหมายไว้ใน The Competitive Advantage of Nations (1998) ว่า “ความหมายเดียวของความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศ คือผลิตภาพการผลิตของประเทศ” ทั้งนี้ รายได้ต่อหัวของประชากรมีความเชื่อมโยงกับผลิตภาพการผลิตซึ่งเท่ากับ ผลผลิตต่อชั่วโมงการทำงานของแรงงานซึ่งในทางกลับกันเป็นการวัดระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ

การที่ประเทศจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้นั้น ผลิตภาพ แรงงานเป็นองค์ประกอบสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งสามารถวัดได้จากเทคนิคของกระบวนการผลิต ค่าเฉลี่ยของ เงินทุนต่อแรงงาน ทักษะของตัวแรงงานเอง รวมถึงความมีประสิทธิภาพในการผสมผสานการใช้เทคโนโลยี ทุน แรงงานที่มีและไม่มีทักษะ ทั้งยังเกี่ยวเนื่องไปถึงแผนการตลาดและสภาพแวดล้อมของธุรกิจในแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การพัฒนาผลิตภาพแรงงานสามารถทำได้ผ่านปัจจัยดังกล่าวทั้งหมดที่กล่าวมา อย่างไรก็ตามปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญต่างกัน ในแต่ละประเทศและแต่ละช่วงเวลา เช่น ประเทศในเอเชียตะวันออกจะพึ่งพิงการลงทุนหรือการเพิ่มเงินลงทุนต่อปริมาณแรงงาน ในขณะที่สหรัฐอเมริกาจะไม่เน้นความสำคัญในการเพิ่มปริมาณทุนในตลาด แต่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาของดัชนีประสิทธิภาพการผลิตรวม (TFP) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการใช้ทุน การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งจะครอบคลุมการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ

ในปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่าการคิดค้นนวัตกรรมเป็นอีกมิติหนึ่งของการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน จากการผลิตสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่มีผลผลิตภาพและคุณภาพมากขึ้น 'นวัตกรรม' ไม่ได้หมายถึงการผลิตของใหม่ที่ต้องลงทุนสูงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการคิดค้นวิธีการใหม่ๆ ที่สามารถเพิ่มผลผลิตให้ดีขึ้น หรือการนำความคิดที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงและทำการตลาดให้เหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าความสามารถในการแข่งขันจะประกอบไปด้วยมิติทางด้านมหภาคและจุลภาค โดยมิติทางด้านจุลภาคจะเกี่ยวเนื่องกับการที่บริษัทจะสามารถทำกำไรได้สูงสุดจากแผนการผลิตและการตลาด ในขณะที่มิติทางด้านมหภาคจะเกี่ยวข้องกับการปัจจัยภายนอกในด้านมหภาค เช่น อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ระดับของเงินเฟ้อ อัตราภาษี กฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งปริมาณของแรงงานที่มีทักษะในตลาด ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องได้รับการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างสอดคล้อง และเกื้อหนุนระบบเศรษฐกิจของประเทศ

2.2 แนวโน้มการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

แนวคิดเรื่องขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้ก่อให้เกิดความตื่นตัวแก่กระแสการพัฒนาเศรษฐกิจของโลกเป็นครั้งแรกในทศวรรษ 80 สหรัฐอเมริกาได้นำเอาแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเพื่อรับมือกับการรุกรานทางการค้าจากญี่ปุ่น นับแต่นั้นมาโลกก็ได้ประจักษ์ถึงการพลิกผันที่ยิ่งใหญ่ของความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี และการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารที่ไร้ขอบเขตพรมแดน ซึ่งส่งผลให้โลกมีการแลกเปลี่ยนทางการค้าและการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างกันอย่างเสรีตามกระแสโลกาภิวัตน์อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ความสามารถในการแข่งขันจึงเป็นกระแสความตื่นตัวของโลกในทศวรรษใหม่ ซึ่งมีความหมายในหลากหลายมิติ ขึ้นอยู่กับกระแสของรูปแบบการแข่งขันในตลาดโลก การให้คำนิยามของความสามารถในการแข่งขันว่าเป็นเพียงส่วนแบ่งการตลาด หรือผลผลิตภาพการผลิต จึงไม่ใช่นิยามที่ครอบคลุมความหมายของความสามารถในการแข่งขันที่ถูกต้องทั้งหมด

กระแสโลกาภิวัตน์ในทศวรรษปัจจุบัน นำมาซึ่งการบรรจบรวมกันของธุรกิจและผู้บริโภค ส่งผลให้ธุรกิจยอมรับเอามุมมองและแนวทางที่หลากหลายของการรวมตัวกันและความเป็นพวกเดียวกันมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น โดยธุรกิจเหล่านี้ได้สร้างความสามารถในการแข่งขันให้เคลื่อนตัวข้ามพรมแดนกว้างขวางออกไปเกินกว่าขอบเขตของประเทศใดประเทศหนึ่ง เป็นการรวมกลุ่มธุรกิจระหว่างประเทศ (Cluster of Countries) เพื่อสร้างกระแสพัฒนาการแห่งความก้าวหน้าในขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจะเป็นผลนำไปสู่การสร้างการแข่งขันที่สมดุลเหมาะสมจะสอดคล้องกันในกลุ่มประเทศที่รวมตัวกัน

รูปแบบการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกดังกล่าว เป็นแนวทางที่สำคัญของภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2547 นี้จากกล่าวได้ว่า เป็นยุคของเอเชีย “มังกรผงาด” (Great Dragon) ที่ซึ่งหัวมังกรมุ่งไปสู่ทิศตะวันออก คือ อินเดีย และท้องมังกรคือ ประเทศจีน ขณะที่ ส่วนหางคือ ประเทศต่างๆ ที่เหลือในภูมิภาครวมถึงประเทศไทย สภาวะเช่นนี้นับเป็นโอกาสอันดีที่อาเซียนควรตระหนักและร่วมกันพัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในกลุ่มโดยใช้กรอบแนวคิดของการรวมกลุ่มประเทศ (Cluster of Countries) มาใช้เพื่อรับมือและดึงดูดการลงทุนเข้าสู่ภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่ภูมิภาคจะสามารถเจาะเข้าสู่ธุรกิจในกลุ่ม Cluster อื่นๆ โดยอาศัยเครือข่ายความเชื่อมโยงและความได้เปรียบภายใน Cluster ของอาเซียนเองให้เกิดประโยชน์

แนวทางที่จะนำอาเซียนไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันได้ นั้นต้องการกลยุทธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อผลักดันให้อาเซียนหลุดพ้นออกไปจากการพัฒนาประเทศ/ภูมิภาค ในรูปแบบและแนวทางเดิมๆ ไปสู่แนวทางที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์มูลค่าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของภูมิภาค (Unique Value) ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและจริงจังภายในกลุ่มประเทศอาเซียน (Asian Cluster)

2.3 ความก้าวหน้าของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องขีดความสามารถในการแข่งขันในลำดับสูง ได้มีการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยแสวงหาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันภายในประเทศ ดังนี้

(1) ความร่วมมือกับต่างประเทศ

(1.1) การสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ (International Networking) ทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค

- **ความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน** ความเข้มแข็งของภูมิภาคอาเซียนเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือกันของแต่ละประเทศ ที่แม้จะมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือวัฒนธรรม แต่ความแตกต่างดังกล่าวนับเป็นโอกาสที่จะทำให้แต่ละประเทศได้มีโอกาสนำเอาความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของความแตกต่างนั้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของภูมิภาคได้ ซึ่งที่ผ่านมาไทยได้เข้าร่วมการประชุมในระดับภูมิภาคเพื่อการเสริมสร้างความร่วมมือภายในภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการประชุม Asia Cooperation Dialogue (ADC) รวมถึงมีการจัดทำกลยุทธ์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศในแอมลุ่มน้ำ อีรวดี เจ้าพระยาและแม่โขง (ACMECS) เป็นต้น

- **ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน** ได้แก่ พม่า ลาว และกัมพูชา ได้มีการจัดทำ กลยุทธ์การพัฒนาของกลุ่มประเทศ เพื่อขับเคลื่อนกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Countries-GMS) และเชื่อมโยงภูมิภาคเข้าด้วยกัน

- **ความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ** ไทยได้สร้างความร่วมมือใหม่ๆ กับประเทศต่างๆ ด้วยการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี FTA ซึ่งเป็นกลไกสำคัญช่วยสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

ในส่วนของภาคเอกชน บริษัทที่ต้องการจะประสบความสำเร็จในอนาคตต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในทุกมิติ การสร้างพันธมิตรและเครือข่ายทางธุรกิจจะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง ในภูมิภาคเอเชีย ระบบของ Pan-Asian Super Companies เป็นตัวอย่างของการประสบความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพ โดยการถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ ความชำนาญ เทคโนโลยี และทรัพยากร ประสิทธิภาพของเครือข่ายจะนำไปสู่ความสามารถที่จะแข่งขันได้ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ซึ่งกำลังเป็นที่แพร่หลายในอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น การคมนาคมขนส่ง การก่อสร้าง อิเลคทรอนิกส์ และ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ในกรณีของประเทศไทย มีบริษัทที่กำลังดำเนินการในรูปแบบนี้ โดยการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรในระดับชาติกับประเทศในเอเชียด้วยกันเอง

แนวคิดเรื่องเครือข่ายความร่วมมือและการรวมกลุ่มเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะภาพใหญ่ (Macro Level) เท่านั้น หากควรที่จะได้นำมาประยุกต์ใช้ในระดับอุตสาหกรรมและหน่วยธุรกิจย่อยด้วย โดยการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี องค์ความรู้และข้อเท็จจริงระหว่างกัน จะช่วยส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้อุตสาหกรรมตลอดทั้งห่วงโซ่มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้นในทุกกระบวนการผลิต ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยในท้ายที่สุดสามารถก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้นำในระดับภูมิภาคและระดับโลกได้ต่อไป

(1.2) การขจัดความยากจนในภูมิภาค ในคราวประชุม Ministerial Meeting of the Asia Cooperation Dialogue: ACD ประเทศไทยได้เสนอแนวทาง 3 ประการเพื่อขจัดความยากจนของประชากรในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ 1) การลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย 2) การเพิ่มรายรับ และ 3) การขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างความมั่งคั่ง มั่นคงและความสงบให้เกิดแก่ภูมิภาคเอเชีย ในฐานะพันธมิตรทางการค้าในตลาดโลกที่เข้มแข็ง โดยการแบ่งปันองค์ความรู้ด้านความสามารถในการแข่งขันจะมีส่วนช่วยสร้างแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ นอกเหนือไปจากแนวคิดในรูปแบบเดิม รวมถึงกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจกระแสการเปลี่ยนของโลก เพื่อวางแนวทางสำหรับการปรับตัวของภูมิภาคในอนาคต

(2) การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันภายในประเทศ

นับแต่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ไทยได้เร่งพัฒนาฟื้นฟูให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศให้กลับเข้าสู่สภาวะปกติ โดยรักษาความสมดุลระหว่างการขับเคลื่อนขีดความสามารถในการ

แข่งขันและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กลยุทธ์หลักที่นำมาใช้ในการดำเนินการมี 4 ประการ ดังนี้

(2.1) การปฏิรูประบบราชการ และเปลี่ยนบทบาทภาคเอกชน โดยได้นำเอาแนวคิด “ผู้ว่า CEO และทูต CEO” มาผลักดันใช้กับระบบการบริหารภาครัฐ นอกจากนี้ การปฏิรูประบบราชการมีเป้าหมายลดอัตราค่าจ้างภาครัฐการลงร้อยละ 2.5 พร้อมไปกับการปรับเปลี่ยนค่านิยมทัศนคติและรูปแบบการทำงานของข้าราชการให้เกื้อหนุนต่อภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในภาพรวมแล้วการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว จะช่วยพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ และขีดความสามารถของธุรกิจโดยรวมของประเทศให้เจริญรุดหน้ายิ่งขึ้น ในส่วนของภาคเอกชนก็ได้มีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของระบบธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจะช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีต่อภาคเอกชนเอง ทั้งนี้ ในส่วนของภาครัฐก็ได้ดำเนินการสนับสนุน ผลักดันให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้น ด้วยการดำเนินนโยบายและจัดโครงสร้างรวมถึงสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

(2.2) การกำหนดอุตสาหกรรมหลักเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศ หน่วยงานภาครัฐได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการกำหนดอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศ ได้แก่ อาหาร ยานยนต์ ท่องเที่ยว แฟชั่น ซอฟต์แวร์ บริการสุขภาพ ยางพาราและผลิตภัณฑ์ เพอร์นิเจอร์และบริการด้านการศึกษา ทั้งนี้ ในแต่ละอุตสาหกรรมจะต้องกำหนด Niche ที่เป็นจุดแข็ง มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในสาขาการผลิตนั้นๆ เพื่อที่จะได้ทุ่มเทจัดสรรทรัพยากรไปในการพัฒนาให้อุตสาหกรรมดังกล่าวให้ก้าวไปสู่ความเป็นผู้นำในตลาดโลกอย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่น ในอุตสาหกรรมยานยนต์ ประเทศไทยได้พิจารณาและกำหนดให้สาขาการผลิตรถปิกอัพ และสาขาการผลิตพาหนะขนส่งขนาดเล็ก เป็น Niche ในอุตสาหกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ ได้ใช้แนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) เพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สิ่งสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้สินค้าไทยมีความเป็นเลิศ คือ นวัตกรรม ทั้งนี้ หากไม่มีนวัตกรรมประเทศย่อมไม่สามารถเป็นผู้นำในการผลิตสินค้า รวมถึงไม่สามารถสร้าง Competitive Edge ของประเทศได้ เพื่อสนับสนุนประเทศไทยให้บรรลุสู่เป้าหมายการสร้างความเป็นเลิศของภาคอุตสาหกรรม/บริการ รัฐบาลไทยได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมากให้แก่สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อคิดค้น สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ การบ่งชี้อุตสาหกรรม/สาขาการผลิตที่เป็น Niche และนวัตกรรมจะต้องพัฒนาควบคู่ไปด้วยกัน จึงจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาก้าวหน้าต่อไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง

(2.3) การสร้างและกระจายโอกาสและรายได้ ที่ผ่านมามีประเทศไทยยังไม่สามารถนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางการเงิน ทั้งในเขตเมืองและชนบทมาใช้

ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การนำทรัพยากรดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ จึงเป็นนโยบายหลักที่รัฐบาลให้ความสำคัญในลำดับสูง

ภายใต้การดำเนินโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และการเสริมสร้างผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในชุมชนระดับรากหญ้าของรัฐบาล นับเป็นก้าวอย่าง ที่ประสบความสำเร็จในการนำเอาพรสวรรค์/ความสามารถที่แอบแฝงอยู่ในทรัพยากรมนุษย์ของ ประเทศมาใช้ อย่างไรก็ดี การดำเนินงานดังกล่าวต้องการการสนับสนุนในเชิงนโยบายอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ภายใต้กลยุทธ์การสร้างโอกาสและรายได้ดังกล่าว ประเทศไทยยังมุ่งเน้นการพัฒนา เศรษฐกิจไปสู่ Demand-Led Growth โดยการดำเนินนโยบายการเปิดเสรีทางการค้า (FTA) ซึ่งต้อง อาศัยกลยุทธ์และเทคนิคความรู้ที่ดีพอในการทำการตกลงที่จะส่งผลเอื้อประโยชน์ต่อประเทศไทยใน ระยะยาว

(2.4) การพัฒนาฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึง ทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ซึ่งมี นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้ให้ความสำคัญในประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรมนุษย์ โดยได้เร่งสร้างสังคม/ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาองค์ความรู้ รวมถึงภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ในทำนองเดียวกันการ บำรุงรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาประเทศ ก็ยังเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสนใจ โดยจะต้องวางแผนการใช้อย่างชาญฉลาด และสร้างสรรค์ พร้อมไปกับการบำรุงรักษาให้ทรัพยากรของประเทศดำรงคงอยู่และฟื้นฟูตัวเองได้ใน ระดับที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2.4 วาระแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเอเชีย

(1) การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศจีน

ประเทศจีนได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าภายใน 5 ปี ประเทศจีนจะต้องนำหน้าประเทศ สหรัฐอเมริกาในด้านการลงทุนจากต่างประเทศ และภายในสิ้นทศวรรษนี้ จีนจะเพิ่มความสามารถใน การแข่งขันให้อยู่ในระดับที่ดีกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งในปัจจุบันถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 2 ของโลก

รัฐบาลจีนได้มีการจัดทำแผนแม่บทที่ระบุยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนา ความสามารถในการแข่งขันในทุกระดับ ทั้งในด้านการค้าและการต่างประเทศในระยะ 5-10 ปีข้างหน้า โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ 2 ประการ คือ พัฒนารัฐวิสาหกิจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยที่เอกชนเข้า มามีส่วนร่วมในการพัฒนา อีกประการหนึ่งคือ การส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันระดับรากหญ้า และส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างจีนและต่างประเทศ

รัฐบาลจีนได้กำหนดนโยบายพัฒนาวิสาหกิจของรัฐ โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ มีการตั้งคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ คณะกรรมการดังกล่าวจะทำหน้าที่คล้ายกับคณะกรรมการบริหารองค์กรเอกชน ให้คำปรึกษาแนะแนวทางในการดำเนินการขององค์กร เพื่อให้องค์กรเหล่านี้มีความสามารถและความได้เปรียบในการแข่งขันมากขึ้น มีการพัฒนาไปในทางที่สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเป็นนโยบายที่ทำให้รัฐวิสาหกิจมีความแข็งแกร่งและพร้อมที่จะแข่งขันได้มากขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลจีนยังสนับสนุนให้องค์กรของจีนไปลงทุนในธุรกิจนอกประเทศมากขึ้นอีกด้วย อันเป็นการสนับสนุนนโยบายการเปิดประเทศ ทั้งนี้ องค์กรจีนจะมุ่งเน้นการลงทุนในธุรกิจที่มีศักยภาพ เช่น ธุรกิจด้านพลังงาน ก๊าซ และน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ประเทศจีนขยายความได้เปรียบในการแข่งขันในระดับโลกมากขึ้น

นอกจากนั้น รัฐบาลจีนยังได้ดำเนินนโยบายเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างพรรคและเอกชน พรรคสามารถเข้าใจความต้องการของเอกชนมากขึ้น เอกชนสามารถเสนอความเห็นและให้ข้อมูลแก่ภาครัฐเพื่อนำไปใช้ในการประกอบการร่างกฎหมาย กำหนดกรอบนโยบายและมาตรการต่างๆ มีการจัดสรรทุนและทรัพยากรสำคัญด้านการเกษตร ซึ่งได้แก่ที่ดินให้เกษตรกร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 60 ของประเทศ ยกเลิกสหกรณ์ และเพิ่มความคุ้มครองทางกฎหมายให้แก่เกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมทัศนคติใหม่และจิตสำนึกในการแข่งขันให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ ยังมีการแก้ไขกฎหมายให้ต่างชาติเข้ามาร่วมลงทุนร่วมกับชาวจีนได้มากขึ้น แทนที่จะเป็นการให้เงินช่วยเหลือจากรัฐบาล ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนและการแข่งขันมากยิ่งขึ้น

การเปลี่ยนแปลงจากยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทำให้เกิดพลังผลักดันการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพในประเทศจีน

(2) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอินเดีย

อินเดียเป็นประเทศที่นักลงทุนให้ความสนใจมากแห่งหนึ่งในเอเชีย เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการที่เอื้อต่อการลงทุน เช่น อัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมเติบโตขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8 การลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 8,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2544 เป็น 15,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2546-2547 ในด้านการพัฒนาสังคม อินเดียมีอัตราการรู้หนังสือค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 65 ของประชากรทั้งหมด ความยากจนในประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 36 ในปี 2536 คาดว่าจะเหลือเพียงร้อยละ 19 ในปี 2550

อินเดียได้พยายามสร้างบรรยากาศในการลงทุน โดยได้ลดภาษีศุลกากรลงจากร้อยละ 38.5 ในปี 2543 ให้เหลือร้อยละ 20 ในปีนี้ รวมทั้งได้ยกเลิกข้อจำกัดในด้านปริมาณการนำเข้าสินค้าในเดือนเมษายน 2547 ที่ผ่านมา มาตรการดังกล่าวทำให้สัดส่วนของการค้าต่างประเทศต่อ GDP อยู่ในระดับร้อยละ 31.7 ในปี 2546-2547 และเมื่อเร็วๆนี้ ประเทศอินเดียและประเทศไทยได้ตกลงร่วมมือกัน

ที่จะลดภาษีสำหรับสินค้า 82 ประเภท เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน 2547 เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างสองประเทศ

ปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอินเดีย คือ ทรัพยากรมนุษย์ ขนาดของตลาดภายในประเทศ และการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีความมั่นคง ทรัพยากรมนุษย์ นับเป็นทุนที่มีความสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อินเดียมีบุคลากรที่มีคุณภาพ จำนวนมาก โดยมีนักวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญถึงกว่า 3 ล้านคน นักศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาวิทยาศาสตร์กว่า 800,000 คน อีกทั้งยังสามารถผลิตบัณฑิตด้านวิศวกรรมศาสตร์กว่า 1 ล้านคน บัณฑิตด้านเกษตรกรรมและสัตวบาลอีกกว่า 300,000 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์อีก กว่า 50,000 คน นอกจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ แล้ว อินเดียยังมีประชากรที่อายุต่ำกว่า 25 ปีอยู่ เป็นจำนวนมากถึง 457 ล้านคน ซึ่งจะเป็นกำลังของประเทศต่อไป ในด้านขนาดของตลาด อินเดีย นับเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่มาก โดยมีประชากรรวมกว่า 1,100 ล้านคน จึงเป็นประเทศที่มีกำลังซื้อ รวมกว่า 1.5 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ

อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศอินเดีย ได้แก่ ยาและเวชภัณฑ์ เทคโนโลยีชีวภาพ ยานยนต์ ไอที และบันเทิง โดยอินเดียเป็นผู้ผลิตยาและเวชภัณฑ์อันดับ 4 ของโลก และมีส่วนแบ่ง ตลาดโลกประมาณร้อยละ 8 ในด้านปริมาณการผลิต อินเดียยังเป็นผู้ผลิตยาที่ได้รับการรับรอง สิทธิบัตรจากคณะกรรมการอาหารและยาประเทศสหรัฐอเมริกาหลายชนิด ในด้านเทคโนโลยีชีวภาพ อินเดียมีบริษัทในอุตสาหกรรมดังกล่าวกว่า 900 แห่ง คาดว่าการลงทุนในด้านนี้ในอีก 5-7 ปีข้างหน้า จะมีมูลค่าสูงกว่าถึง 1,500-2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ อินเดียเป็นผู้ผลิตรายานยนต์ขนาดเล็กอันดับ 2 ของโลก บริษัทรถยนต์ชั้นนำของโลก เช่น เจนเนอรัลมอเตอร์ โตโยต้า ฟอร์ด ฮอนด้า ฮุนได โฟล์คสวาเกน ชูซูกิ และเมอร์เซเดสเบนซ์ ต่างก็ใช้อินเดียเป็นฐานในการผลิตในเอเชียทั้งสิ้น ปริมาณการส่งออก ยานยนต์จากอินเดียเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2543 มีการส่งออกมอเตอร์ไซด์ 200,000 คัน และ เพิ่มขึ้นเป็น 332,087 คันในปี 2546-2547 และส่งออกรถยนต์สี่ล้อเพิ่มขึ้นจาก 100,000 คัน ในปี 2543 เป็น 146,543 คันในปี 2546-2547

สำหรับการวิจัยและพัฒนา นับได้ว่าเป็นอีกอุตสาหกรรมที่สำคัญในอินเดีย มีบริษัทชั้นนำระดับโลกกว่า 100 แห่งที่ได้จ้าง (Outsource) งานด้านนี้ให้กับอินเดีย เช่น GE John Welch Technology Center ซึ่งได้ตั้งศูนย์วิจัยที่ใหญ่ที่สุดนอกประเทศสหรัฐอเมริกาในอินเดีย อีไลลิลลี่ ตั้งศูนย์วิจัยที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียในอินเดียเช่นกัน

ธุรกิจไอทีและบริการที่เกี่ยวข้องของอินเดียมีอัตราการเติบโตสูงกว่าร้อยละ 50 ในช่วง 5 ที่ผ่านมา อินเดียมีศักยภาพที่จะครองส่วนแบ่งร้อยละ 38 ในตลาดโลกสำหรับธุรกิจนี้ รายได้ของ อุตสาหกรรมไอทีและบริการที่เกี่ยวข้องมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 68.2 โดยมีบริษัทชั้นนำของโลกได้จ้าง (Outsource) งานให้แก่อินเดีย เช่น เจนเนอรัลอีเล็กทริก สายการบินบริติชแอร์เวย์ อเมริกันเอ็กซ์เพรส ไอบีเอ็ม และแมคคินซี เป็นต้น

ธุรกิจบันเทิงเป็นอีกอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูง มีอัตราการเจริญเติบโตถึงร้อยละ 15 มีมูลค่า 4,260 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2546 และคาดว่าจะขยายตัวเป็น 9,400 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2551 เนื่องจากอินเดียเป็นผู้ผลิตภาพยนตร์รายใหญ่ของโลก โดยในปี 2546-2547 สามารถผลิตภาพยนตร์ได้กว่า 1,000 เรื่อง

ดัชนีความเชื่อมั่นในด้านการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI Confidence Index Report) ของ Kearney ระบุว่าอินเดียเป็นแหล่งลงทุนที่น่าสนใจเป็นอันดับ 6 ของโลกในปี 2546 และในด้านบริการเป็นอันดับ 4 ของโลก

ความท้าทายของอินเดียในอนาคต คือ การลดความซับซ้อนด้านระเบียบ กฎเกณฑ์ และการบัญชี รวมทั้งเพิ่มความสะดวกในด้านพิธีการศุลกากร เช่น การบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว และการลดความยุ่งยากด้านการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น พร้อมกันนี้จะต้องมีการพัฒนาสาธารณูปโภคอย่างเร่งด่วน ซึ่งรัฐบาลได้วางแผนจะลงทุนอีก 334,000 ล้านเหรียญสหรัฐภายในปี 2555 อันเป็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้อินเดียก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับ 3 ของโลกในปี 2593

(3) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเกาหลีใต้

เพื่อให้สามารถแข่งขันบนเวทีโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย GDP per Capita 20,000 เหรียญสหรัฐ ประเทศเกาหลีใต้ได้ประเมินจุดแข็งของประเทศ ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมต่างๆ อาทิ โอกาสทางการตลาด ศักยภาพในการเติบโต โดยพบว่านวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีแนวโน้มและศักยภาพสูงพอที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและโดดเด่นบนเวทีโลกได้อย่างรวดเร็ว จึงได้มีการส่งเสริมพัฒนาสินค้าและบริการที่ใช้เทคโนโลยีสูงอย่างจริงจัง โดยได้ผลักดันให้มีการปรับโครงสร้างทั้งในภาครัฐและเอกชน การออกนโยบายที่เกี่ยวข้องและการจัดตั้งระบบ ข้อมูลตลอดจนระบบการวิจัยและพัฒนาที่ได้มาตรฐานเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในประเทศ

ในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเกาหลีใต้ได้มีโครงการระดับชาติ ที่สนับสนุนอุตสาหกรรมใหม่ๆ โดยการพัฒนาเทคโนโลยีสำคัญ 80 ประเภท ภายใต้การประสานงานของ National Science and Technology Council โดยเทคโนโลยีที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนความเจริญทางเศรษฐกิจเป้าหมาย ได้แก่

- Digital TV/Broadcasting
- Display
- Intelligent Robot
- Future Automobiles
- Next-Generation Semiconductors
- Next-Generation Mobile Communications

- Intelligent Home Network
- Digital Content/Software
- Next-Generation Batteries
- Biomedical Products

เนื่องจากตระหนักถึงความจำเป็นในการเตรียมพร้อมสร้างฐานที่แข็งแกร่งเพื่อรองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีชั้นกลางและชั้นสูง (High and Medium Tech Industries) ได้แก่ รถยนต์ เครื่องจักร สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ดิจิทัล เซมิคอนดักเตอร์ เครื่องมือทางการแพทย์ เครื่องบิน (Aerospace) การต่อเรือ (Ship Building) เป็นต้น ประเทศเกาหลีใต้จึงมีนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยได้ปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อสร้างบุคลากรที่มีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดในอนาคต ในขณะเดียวกันก็พยายามเร่งกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพื่อลดช่องว่างความแตกต่างทางความรู้และทักษะของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองกับเขตภูมิภาค

นอกจากนี้ เกาหลีใต้ได้จัดตั้ง Domestic Regional Innovation Center ขึ้นเพื่อสนับสนุนงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในภูมิภาค ได้จัดสรรงบประมาณส่วนกลางหมวดวิจัยและพัฒนาให้กับรัฐบาลท้องถิ่นและชักชวนให้รัฐบาลท้องถิ่นเพิ่มสัดส่วนงบประมาณท้องถิ่นในด้านการวิจัยและพัฒนาอีกด้วย มีการจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นสูง คือ National R & D Special District รวมทั้งจัดทำโครงการเครือข่ายวิสาหกิจด้านนวัตกรรมในภูมิภาคซึ่งมีเป้าหมายในการสนับสนุนให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาระหว่างส่วนกลางและภูมิภาค นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยี ปี พ.ศ. 2515 เช่น จัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอุตสาหกรรม จัดตั้งสมาคมการวิจัยเทคโนโลยีเพื่อการอุตสาหกรรม (Industrial Technology Research Associations) รวมถึงการรวมกลุ่มวิสาหกิจด้านการวิจัยอุตสาหกรรม ทั้งนี้โดยมุ่งหวังที่จะผลักดันให้เกาหลีใต้อยู่ในลำดับไม่เกินที่ 12 ของประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุดของโลก อีกทั้งยังตั้งเป้าที่จะเป็นศูนย์การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกภายในปี พ.ศ. 2558

(4) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมาเลเซีย

ในรอบหลายปีที่ผ่านมา มาเลเซียมีภาพรวมทางเศรษฐกิจที่ดี โดยประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอัตราความยากจนลดต่ำลง อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตในประเทศยังอยู่ในระดับปานกลาง ปริมาณการลงทุนจากต่างประเทศโดยตรงลดลงเนื่องจากการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น บริษัทต่างๆ ยังคงขาดการสร้างนวัตกรรม ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะความชำนาญ และแม้ว่าบรรยากาศการลงทุนจะดีอย่างไร ก็ยังไม่ดีพอที่จะกระตุ้นให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในขณะที่มาเลเซียต้องเผชิญกับสิ่งท้าทายในระยะยาว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบการแข่งขัน ทำให้ความสามารถในการแข่งขันขึ้นกับองค์ความรู้มากกว่าปัจจัยการผลิต นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ จากการเปิดเสรีของยุคโลกาภิวัตน์ที่เพิ่มขึ้น เช่น การเปิด

เสรีทางการค้าแบบทวิภาคี องค์การการค้าโลก การเปิดตัวของประเทศที่มีบทบาทสำคัญในเวทีโลก เช่น จีนและอินเดีย มาเลเซียได้ประกาศนโยบายชาติ 2001-2010 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างความสามารถในการแข่งขันและปรับตัวเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวของชาติและสร้างความมั่นคงให้ประเทศโดยบริหารจัดการความยากจนให้หมดสิ้นและมีการพัฒนาอย่างสมดุล

ดังนั้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันพร้อมกับสร้างการพัฒนาอย่างสมดุล ประเทศมาเลเซียจึงได้กำหนดกลยุทธ์หลัก 5 ประการ คือ

- **การเพิ่มปริมาณการผลิต** ได้แก่ การส่งเสริมให้มีกิจกรรมการตลาดที่เน้นมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาฝีมือแรงงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารองค์กร การยกระดับการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิต
- **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ได้แก่ การสร้างโอกาสทางการศึกษาและฝึกอบรม ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเร่งสร้างบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- **การสร้างระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้** ผ่านการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลข่าวสารและระบบการเงิน รวมถึงการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร การผลิตและบริการ
- **การเพิ่มศักยภาพองค์กร** โดยการพัฒนาผู้ประกอบการ ยกระดับมาตรฐานการดำเนินธุรกิจให้เทียบเท่าระดับโลก ส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก และการสร้างสังคมที่เน้นคุณธรรม
- **การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนและดำเนินธุรกิจ** อาทิ การผ่อนผันด้านกฎระเบียบ การสร้างแรงจูงใจต่าง ๆ การยกเว้นภาษี การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และการส่งเสริมให้เกิดการประสานงานระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ

(5) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสิงคโปร์

ในโลกปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเตรียมพร้อมและไม่หยุดนิ่งเป็นกลยุทธ์หลักที่นำไปสู่ความสำเร็จ แม้สิงคโปร์จะเป็นประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงสุดประเทศหนึ่งในเอเชีย แต่ปัจจุบันหลายประเทศในภูมิภาคมีการปรับตัวก้าวทัน สิงคโปร์จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาดตนเองเพื่อให้สามารถรองรับความเป็นหนึ่งเอาไว้ได้

สิงคโปร์มีการพัฒนาเศรษฐกิจเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ประมาณต้นทศวรรษที่ 1960 การพัฒนาได้เป็นไปโดยการนำเข้าเพื่อการทดแทน (Import-Substitution) ระยะที่ 2 กลางทศวรรษที่ 1960 ถึงกลางทศวรรษที่ 1980 พัฒนาจากประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) ไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrial Economy) และระยะที่ 3 กลางทศวรรษที่ 1980 -

ปัจจุบันพัฒนาจากประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrial Economy) ไปสู่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว

ยุทธศาสตร์ของสิงคโปร์ ปี พ.ศ. 2545-2546 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้สิงคโปร์เป็นเมืองที่เป็นผู้นำในระดับโลก เป็นแหล่งรวมผู้มีความรู้ความสามารถ องค์กรชั้นนำ และนวัตกรรมต่างๆ ภายใน 15 ปี ข้างหน้า

สิงคโปร์ได้เล็งเห็นตลาดใหม่ในจีน อินเดีย และกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก ในขณะเดียวกันก็ได้สร้างและหาคนเก่งในสาขาการผลิตและอุตสาหกรรม เช่น อิเล็กทรอนิกส์ เคมี ยา เทคโนโลยีชีวภาพ สาธารณสุข การเงิน การศึกษา การท่องเที่ยว และการรักษาสุขภาพ รวมทั้งคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Board) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการแข่งขัน ดังนี้

- พัฒนาวិสาหกิจอุตสาหกรรมที่เป็นต้นกล้าอุตสาหกรรม (Seed Manufacturing Clusters) เช่น Photonics, Nanotechnology และ Flat Panel Display
- พัฒนาวิสาหกิจบริการใหม่ๆ (Develop New Services Clusters) เช่น บริการด้านสุขภาพ การศึกษา บริการด้านเทคนิคและอาชีพ การจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์ฟื้นฟู อนุรักษ์และสื่อต่างๆ
- ขยายฐานการลงทุนไปยังจีน และอินเดีย
- ส่งเสริมผู้ประกอบการใหม่และให้เงินทุนเพื่อการขยายกิจการ
- สนับสนุนการพัฒนาลาดและเครือข่ายของกิจการ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องเริ่มจากภายในประเทศก่อน แต่เนื่องจากเศรษฐกิจของโลกยุคใหม่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันจนทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมภายนอกควบคู่ไปด้วย อาทิ ความเสี่ยงต่อการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค และระดับโลก วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

(6) การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของไทย

จากผลการสำรวจประจำปีของ IMD (ปี 2547) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยอยู่ในอันดับที่ 29 จาก 60 ประเทศ โดยกลุ่มตัวชี้วัดที่ไทยได้รับการจัดอันดับดีขึ้น คือ Economic Performance และ Business Efficiency กล่าวคือ กลุ่มตัวชี้วัดด้าน Economic Performance ได้อันดับที่ดีขึ้นจากอันดับที่ 14 ในปี 2546 เป็นอันดับที่ 9 ในปีปัจจุบัน ส่วนกลุ่มตัวชี้วัดด้าน Business Efficiency มีอันดับดีขึ้นจากอันดับที่ 28 ในปี 2546 เป็นอันดับที่ 23 ในปีปัจจุบัน ส่วนกลุ่มตัวชี้วัดด้าน Government Efficiency และ Infrastructure ยังไม่ปรับตัวดีขึ้น คือ Government Efficiency อยู่ในอันดับที่ 20 ในปีปัจจุบัน โดยปีที่ผ่านมาอยู่ในอันดับที่ 18 และ Infrastructure อยู่ในอันดับที่ 50 ในปีปัจจุบัน โดยปีที่ผ่านมาอยู่ในอันดับที่ 49

แม้ภาพรวมทางเศรษฐกิจของไทยจะดีขึ้น แต่ประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนที่แท้จริง โดยได้วางยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไว้ 7 ประการ ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามระดับการพัฒนาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- **ระดับมหภาค** ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 2 ประการ คือ 1) การสร้างรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กรวมทั้งระบบโลจิสติกส์ และ 2) การมีบทบาทที่เข้มแข็งในเวทีระหว่างประเทศ

- **ระดับภาคการผลิต** ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 3 ประการ คือ 1) การสร้างความเป็นเลิศของสินค้าในตลาดโลก 2) การมีความสามารถทางนวัตกรรม ที่มีพื้นฐานจากการเรียนรู้และภูมิปัญญาทั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรที่ไม่เพียงมีฝีมือและทักษะ แต่มีทัศนคติและค่านิยมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการแข่งขันให้กับประเทศ 3) การเป็นสังคมผู้ประกอบการ โดยเน้นการวางนโยบายและมาตรการที่สนับสนุนการประกอบการ

- **ระดับสังคม** ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 2 ประการ คือ 1) การเป็นสังคมที่เชื่อมั่นและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน และ 2) การเป็นสังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี

การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น นอกจากการมีกลยุทธ์ที่ดีแล้ว จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและการได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกฝ่ายทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับภูมิภาค

2.5 ปัจจัยสนับสนุนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

(1) การเชื่อมโยงเอเชียสู่เครือข่ายโลจิสติกส์ของโลก

กระแสการค้าเสรีทั่วโลก เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้โลจิสติกส์มีความสำคัญยิ่งขึ้น ในปัจจุบันพบว่าประมาณการขนส่งสินค้าขยายตัวอย่างรวดเร็ว มูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้นจาก 1.3 ล้านล้านเหรียญสหรัฐในปี 2503 เป็น 34 ล้านล้านเหรียญสหรัฐในปี 2543 และคาดว่าจะเติบโตในอัตราร้อยละ 3 ต่อไปอีก 10 ปีข้างหน้า ในขณะที่ปริมาณการค้าทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 6-7

กระแสดังกล่าวทำให้บริษัทต่างๆ เริ่มมีการจ้างงาน (Outsource) และหันมาลงทุนในเอเชียมากขึ้น ทำให้ปริมาณสินค้านำเข้าและส่งออกจากภูมิภาคนี้เพิ่มขึ้น โดยในปี 2544 เอเชียส่งสินค้าออกไปทั่วโลกรวมประมาณ 11 ล้านทีอียู¹ และนำเข้าเพียงประมาณ 6.4 ล้านทีอียู ประเทศจีนได้มีการเติบโตอย่างรวดเร็วและมีการลงทุนจากต่างประเทศคิดเป็นมูลค่า 52,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2545 และเพิ่มเป็น 60,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีถัดมา เอเชียได้กลายเป็นตลาดการค้าที่สำคัญ

¹ TEU = Twenty Feet Equivalent Unit

อันหนึ่ง จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ทำให้เอเชียเป็นตลาดที่เติบโตเร็วที่สุดในด้านการขนส่งสินค้าทางอากาศ โดยในปี 2546 สนามบินที่มีการขนส่งสินค้ามากที่สุด 30 แห่งของโลกล้วนอยู่ในเอเชียทั้งสิ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโลจิสติกส์ทั้งในระดับจุลภาค และมหภาคมีหลายประการ ในระดับจุลภาค ได้แก่ ต้นทุน ราคา และคุณภาพของการบริการ อย่างไรก็ตาม การรักษาดำเนินการให้อยู่ในระดับต่ำในขณะที่ต้องเพิ่มคุณภาพของบริการขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคตนั้น ไม่สามารถทำได้ ดังนั้น บริษัทที่ดำเนินธุรกิจโลจิสติกส์จึงต้องหันมาแข่งขันกันในด้านประสิทธิภาพ โดยใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยี

ในระดับมหภาคนั้น เสถียรภาพด้านเศรษฐกิจ ความพร้อมของสาธารณูปโภค การสนับสนุนจากภาครัฐ การมีกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ดี เป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ได้

ตัวอย่างประเทศที่มีระบบโลจิสติกส์ที่ดีเช่นสิงคโปร์นั้น พบว่าสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าในอาเซียน เนื่องจากมีประสิทธิภาพในการดำเนินการ และความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว ส่วนปัจจัยอื่นที่มีความสำคัญรองมา ได้แก่ ค่าบริการ ความน่าเชื่อถือของการบริการ ความพอใจของผู้ส่งและผู้ขนส่งสินค้า และการเชื่อมโยงสู่การขนส่งทางบก

นอกจากปัจจัยดังกล่าวแล้ว ท่าเรือที่ตั้งยังเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ประเทศที่จะเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์จะต้องตั้งอยู่ในเส้นทางเดินเรือหรือการขนส่งทางอากาศของโลก รวมทั้งต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะในด้านการสื่อสาร และทัศนคติด้านการให้บริการที่ดีอีกด้วย

จากการที่บริษัทจำนวนมากได้จ้างงาน (Outsource) มายังภูมิภาคเอเชีย ทำให้ภูมิภาคนี้มีความสำคัญยิ่งขึ้น ดังนั้น ในขณะที่ประเทศในเอเชียต่างแข่งขันกันเพื่อดึงการลงทุนจากต่างประเทศ โดยส่วนหนึ่งพยายามที่จะพัฒนาตนเองเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ อีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถทำได้คือการร่วมมือกันพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในภูมิภาค ซึ่งการบริหารศูนย์กลางโลจิสติกส์นั้นอาจมีศูนย์กลางหลายแห่งได้ โดยแต่ละแห่งจะต้องมีระบบไอทีที่เป็นมาตรฐานเดียวกันรองรับ มีการบินติดต่อกันระหว่างแต่ละศูนย์เป็นประจำ และจะต้องมีการถ่ายสินค้าให้หมดลำเมื่อถึงศูนย์กลางอีกแห่งหนึ่งแนวทางนี้จะช่วยลดต้นทุน สามารถบริหารสินทรัพย์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ทั่วทั้งเครือข่าย สามารถให้บริการได้ครอบคลุมมากขึ้น มีพื้นที่และความถี่ในการขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้น และมีความยืดหยุ่นในการให้บริการกับลูกค้าตามความต้องการได้อีกด้วย ซึ่งจะทำให้เอเชียมีข้อได้เปรียบในการแข่งขันและเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับประเทศไทยนั้น มีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางในด้านโลจิสติกส์ได้ เนื่องจากประเทศตั้งอยู่ตรงกลางทวีปเอเชีย และอยู่ใกล้ศูนย์กลางทางการค้า คือ จีนและญี่ปุ่น รวมทั้งมีต้นทุนต่ำ ยิ่งเมื่อสนามบินแห่งใหม่เปิดดำเนินการ ประเทศไทยจะสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งทางอากาศและทางน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) การเสริมสร้างระบบนวัตกรรมภายในชาติ : การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ข้อมูลและความเชี่ยวชาญ

ปัจจุบันภาพรวมของความร่วมมือในการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นความร่วมมือเชิงการแข่งขันในรูปแบบเครือข่าย กล่าวคือ แต่ละประเทศต้องพยายามยกปัจจัยพื้นฐานที่มีจุดเด่นของตนเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันและวางจุดยืนเป็นศูนย์กลางความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางที่ประเทศอื่นๆ สามารถเข้ามาใช้ประโยชน์เป็นฐานการลงทุนอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย อาทิ ประเทศอินเดียเป็นแหล่งวิจัยและพัฒนาเวชภัณฑ์ ซึ่งนอกจากจะได้ความเชี่ยวชาญแล้ว ยังทำให้ต้นทุนต่ำ จึงสามารถวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ในราคาถูก เป็นต้น

การที่ประเทศหนึ่งจะพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันได้นั้น ต้องหาสินทรัพย์ (Assets) ที่เป็นจุดเด่นของประเทศ เช่น ทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างอุตสาหกรรม และบรรยากาศการลงทุน จากนั้นนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาผ่านขั้นตอนพัฒนาและบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขันโดยรวม ซึ่งอาจวัดได้จากองค์ประกอบหลายประการ อาทิ ปริมาณการผลิตหรือสถานการณ์ทางการเงิน

ปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 5 ประการ คือ ความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการของตลาด (Speed) ความสม่ำเสมอในการนำเสนอคุณภาพและสินค้าที่แข่งขันได้ (Consistency) ความสามารถในการประเมินการเปลี่ยนแปลงในตลาด (Acuity) ความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Agility) และการสร้างนวัตกรรมหรือความแปลกใหม่ที่แตกต่าง (Innovation)

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเอเชีย ปัจจัยแวดล้อมเรื่องนโยบายถือเป็นเรื่องสำคัญที่แต่ละประเทศควรให้ความสำคัญควบคู่ไปกับปัจจัยเรื่องวัฒนธรรมและการพัฒนาผู้ประกอบการ รวมทั้งควรให้ความสำคัญเรื่องการรวมตัวกันทางสังคม (Social Cohesion) ได้แก่ การกระจายความรู้และทักษะ ตลอดจนรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงด้วย ดังนั้น สิ่งจำเป็นสำหรับประเทศในเอเชียในการสร้างศักยภาพในการแข่งขัน คือ การสร้างบรรยากาศเชิงนโยบายและองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่และแตกต่าง พร้อมกันนั้นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถเชิงสร้างสรรค์ มีทักษะพื้นฐานเชิงวิทยาศาสตร์ และทักษะแบบผู้ประกอบการ แม้ว่าในเอเชียจะมีผู้ได้รับการศึกษาสูงจำนวนมาก แต่ขาดการให้ความสำคัญต่อทักษะในเชิงประกอบการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งหากมีการให้ความรู้และฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะดังกล่าว ย่อมจะนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการจัดกลุ่มประเทศโดยแบ่งตามความสามารถเชิงนวัตกรรมในท้องถิ่นและความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ พบว่าประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศคลื่นลูกใหม่ที่เรียกว่า Innovative Developing Countries-IDCs ซึ่งรวมถึงอินเดีย มาเลเซีย จีน เกาหลี อาร์เจนตินา บราซิล เม็กซิโก

และแอฟริกาใต้ โดยประเทศในกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตรุดหน้าได้เนื่องจากมีพื้นฐานศักยภาพทางด้านนวัตกรรมในท้องถิ่นสูงอยู่แล้ว อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่ถูกคาดหวังว่าจะมีบทบาทสำคัญในการทำใหศตวรรษที่ 21 เป็น Asia's Century

(3) การปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก

วิสาหกิจขนาดกลางและย่อมเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยซึ่งมีวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมเป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจทั้งหมดถึงเกือบร้อยละ 90 ของจำนวนองค์กรธุรกิจของประเทศ และมีอัตราการจ้างงานในปี พ.ศ. 2539 ถึง 1.33 ล้านคนจากจำนวนแรงงานทั้งหมด 7.33 ล้านคน วิสาหกิจขนาดกลางและย่อมที่มีอยู่ มีการผลิตสินค้าและมีการค้าทั้งการขายปลีก ขายส่ง และบริการเกือบทุกประเภท ซึ่งการเติบโตของวิสาหกิจดังกล่าวเป็นผลจากนโยบายที่สนับสนุนอุตสาหกรรมในชนบทมากขึ้น มีการส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และการสนับสนุนการก่อตั้งวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม และการสนับสนุนการจ้างงานจากบริษัทใหญ่มาสู่วิสาหกิจขนาดกลางและย่อมโดยเฉพาะในชนบท

การเติบโตของวิสาหกิจดังกล่าวเป็นสัญญาณให้เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานซึ่งจะช่วยพัฒนาการผลิตของแต่ละบริษัท ทั้งนี้ การลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการลงทุนประเภทอื่นที่บริษัททั่วไปจะต้องจ่ายเพื่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งหมายความว่า วิสาหกิจขนาดกลางและย่อมอาจเลือกใช้บริการจากผู้ให้บริการด้านซอฟต์แวร์หรือ Application Service Provider มากกว่าซื้อซอฟต์แวร์โดยตรงจากบริษัทขายซอฟต์แวร์อิสระ ซึ่งการซื้อบริการในลักษณะดังกล่าวจะทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและย่อมสามารถใช้แรงงานของตนในการพัฒนาธุรกิจได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องพะวงเรื่องการดูแลรักษาและจัดตั้งหน่วยเทคโนโลยีสารสนเทศของตนเองเพื่อทำการปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ๆ

อุตสาหกรรมยานยนต์ไทย เป็นตัวอย่างของธุรกิจที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการผลิตได้เป็นอย่างดี การที่บริษัทผลิตรถยนต์จำนวนมากเลือกประเทศไทยเป็นฐานการผลิตนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศจะสามารถช่วยให้ระบบการผลิตและการแจกจ่ายสินค้าเป็นไปอย่างคล่องตัวขึ้น และบริษัทผลิตรถยนต์จะสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปใช้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพได้ในทุกขั้นตอน อาทิ การจัดการ การส่งมอบสินค้า นอกจากนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยลดความผิดพลาดและความสูญเสียซึ่งมักเกิดขึ้นในขั้นตอนของการจัดเก็บสินค้าและระบบการผลิตที่ซับซ้อนขึ้น นอกจากนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศยังสามารถลดขั้นตอนการส่งต่อข้อมูลที่ซับซ้อนระหว่างลูกค้าและพนักงานได้ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกต้องจะช่วยใหบริษัทสามารถส่งมอบสินค้าที่ลูกค้าต้องการให้เหมาะสมกับเวลาอีกด้วย

ปัจจุบันมีการใช้ซอฟต์แวร์หลายประเภทในการช่วยการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น ซอฟต์แวร์การจัดการวงจรสินค้า จะช่วยเพิ่มความสามารถในการออกแบบสินค้า ในขณะที่ซอฟต์แวร์จัดการระบบการผลิตจะช่วยให้การวางแผน

แผนการผลิตเป็นไปได้อย่างดีขึ้น โดยปกติแล้ว บริษัทที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินการนั้น จะสามารถลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียได้หลายทาง เช่น การลดปริมาณการเก็บสินค้าได้ถึงร้อยละ 10-50 ลดการทำงานซ้ำซ้อนและแก้ไขได้ร้อยละ 40-50 และลดการใช้วัตถุดิบได้ร้อยละ 10-20 ส่วน ด้านการบริการลูกค้านั้น เทคโนโลยีสารสนเทศยังสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นในการส่งสินค้าได้ถึงร้อยละ 95-99.9 อีกด้วย

นอกจากนั้น ในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีการเชื่อมต่อแบบบรอดแบนด์ (Broad Band) ที่ทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเรียกดูข้อมูลหรือส่งผ่านข้อมูลผ่านเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ธุรกิจขนาดเล็กทั่วโลกเพราะทำให้สามารถดำเนินธุรกรรมได้รวดเร็วและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถเชื่อมระบบระหว่างสินค้าและความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น วิสาหกิจขนาดเล็กสามารถมีสังคมของตนโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและความต้องการของลูกค้า นอกจากนี้ ข้อมูลเหล่านี้จะทำให้บริษัทสามารถเรียนรู้ความต้องการของลูกค้า โดยจะสามารถออกแบบสินค้าและบริการให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีสารสนเทศเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ธุรกิจใดๆ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ หากทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรยังขาดคุณภาพ ความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกต้องและชาญฉลาด

(4) กลยุทธ์ระดับแนวหน้าในการบริหารจัดการองค์กร

ในยุคแห่งการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาเช่นปัจจุบัน นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำความสำเร็จรุ่งเรืองมาสู่องค์กร ดังนั้น แต่ละองค์กรต้องเร่งปรับตัวสร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุนต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักๆ 3 ประการ คือ

- การมีบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงและมีทัศนคติแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ลักษณะของผู้ที่มีทัศนคติแบบผู้ประกอบการ คือ เป็นทั้งนักฝันและนักปฏิบัติ มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ อยู่เสมอ รู้จักบริหารจัดการ พร้อมทั้งจะลงมือทำและพร้อมที่จะเสี่ยง มีหัวการค้า เข้าใจตลาดและสถานการณ์แวดล้อม มีความสามารถในการบริหารบุคคล องค์กรสามารถสร้างและสนับสนุนบุคลากรประเภทนี้ได้โดยเปิดโอกาสให้พวกเขาได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่

- การบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ มักมาพร้อมกับความเสี่ยงต่อการล้มเหลว ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยอมรับความล้มเหลวได้ มีผู้บริหารระดับสูงสนับสนุนบุคลากรให้กล้าเสี่ยงและพร้อมปรับตัว ทั้งนี้ควรเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และธุรกิจขององค์กร

- การมีวัฒนธรรมและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างโอกาสใหม่ทางธุรกิจ รับฟังแนวคิดใหม่ๆ และความคิดเห็นจากบุคลากร ความคิดที่แปลกอาจนำไปสู่การประสบความสำเร็จได้ เช่น การเปิดตลาดสายการบินราคาถูกที่ไม่มีบริการพิเศษใดๆ ได้รับการตอบรับอย่างดีโดยมีอัตราการใช้เครื่องบินโตสูงถึงร้อยละ 30

ปัจจัยอื่นๆ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในภูมิภาคเอเชียในการพัฒนาและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ การสร้างสินค้าและบริการโดยให้ความสำคัญกับความต้องการของตลาดท้องถิ่นก่อน จากนั้นอาจขยายไปในระดับภูมิภาคและระดับโลก การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่มีอยู่ด้วยวิธีใหม่ การนำความคิดจากต่างประเทศเข้ามาผสมผสานกับแนวคิดท้องถิ่นอย่างเหมาะสม การสร้างบุคลากรต้นแบบในองค์กร และการเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส

นอกจากนั้น ควรพิจารณาเลือกแนวทางการพัฒนาประเทศที่เหมาะสม ในขณะที่หลายประเทศให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ที่เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ ทั้งที่หากวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งแล้ว ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการผลิต (Manufacturing Economy) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตขั้นสูงที่ต้องอาศัยความชำนาญ เช่น การผลิตจอแอลซีดี นั้นมีข้อได้เปรียบเชิงเศรษฐกิจมากกว่าและสามารถผลักดันให้ประเทศเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งข้อได้เปรียบของการผลิตขั้นสูงสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น คือ

- สามารถสร้างงานให้กับคนทุกระดับได้มากและทั่วถึงกว่า ในขณะที่เศรษฐกิจใหม่ซึ่งขึ้นอยู่กับบริการด้านการเงินหรือซอฟต์แวร์มีแนวโน้มจะจ้างงานเฉพาะกลุ่มผู้มีความรู้สูง การผลิตขั้นสูงมีการจ้างงานในทุกระดับ ตั้งแต่กลุ่มผู้ใช้แรงงานไปจนถึงผู้บริหารและนักวิทยาศาสตร์

- สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกไปได้ นำมาซึ่งรายได้จากการส่งออกจำนวนมากให้แก่ประเทศ ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ในภาคการผลิตมีความเป็นสากลมากกว่า ไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อส่งออกมากเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์จากระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ซึ่งเน้นข้อมูล ดังนั้น จึงมีค่าใช้จ่ายสำหรับการปรับผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับตลาดของแต่ละประเทศ เช่น เรื่องของภาษา เป็นต้น

- มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตได้สูงกว่า จึงสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้มากขึ้นด้วย

ประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตขั้นสูงและมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่งจนเป็นที่ยอมรับได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง มีสวัสดิการที่ดี ระบบสาธารณสุขโรคที่เพียบพร้อม ประชากรมีรายได้ต่อหัวสูง เป็นต้น

(5) โอกาสและสิ่งท้าทายของสมาชิกอาเซียนที่ต้องเผชิญในการตกลงการค้ากับจีนและอินเดีย

การจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีหรือ FTAs นั้น เป็นทางเลือกใหม่ของประเทศในเอเชียเนื่องจากความเข้มข้นในการบรรลุข้อตกลงต่างๆ ขององค์การการค้าที่ใหญ่ระดับโลก หรือ

ระดับภูมิภาค อาทิ องค์การการค้าโลก และการจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีนั้น นับว่าเป็นเครื่องมือที่ได้ผลและรวดเร็วในการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศคู่ค้าที่มีความต้องการตรงกัน

การจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีรอบใหม่นี้มีคุณสมบัติ 3 ประการ ได้แก่ 1) เป็นการตกลงที่ครอบคลุมการค้าทุกประเภท ตั้งแต่สินค้าและบริการ และมาตรการทางการค้าต่างๆ ที่จะทำให้คู่ค้าสามารถผสมผสานความต้องการของแต่ละฝ่ายได้อย่างแนบแน่นขึ้น 2) การจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีรอบใหม่นี้ มิได้จำกัดแต่เพียงประเทศที่มีภูมิภาคใกล้เคียงกันเช่นเดียวกับการแบ่งเขตทางการค้าประเภทอื่น เช่น สิงคโปร์สามารถทำข้อตกลงกับสหรัฐอเมริกา และไทยสามารถทำข้อตกลงกับบาร์เรนได้ 3) เนื่องจากการจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีรอบใหม่นี้มีความลึกในเชิงข้อตกลงมากกว่าความกว้างในเชิงหัวข้อ ดังนั้นสมาชิกที่เข้าร่วมการตกลงจะมีจำนวนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีปัจจุบันหรือรอบเก่า ซึ่งมีหัวข้อมากและไม่ลงลึกและมีจำนวนสมาชิกภาพมาก

ปัจจุบันการจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีเป็นเรื่องที่ประเทศในทวีปเอเชียให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะประเทศไทย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ซึ่งต่างเร่งรัดในการลงนามข้อตกลงประเภททวิภาคีกับหลายประเทศเท่าที่จะทำได้ ขณะนี้ ยังไม่มีทฤษฎีใดๆ ที่สามารถชี้ชัดว่าประเทศที่เป็นสมาชิกการจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรีจะได้รับประโยชน์จากข้อตกลงดังกล่าว แต่ประเทศที่เป็นสมาชิกย่อมจะดีกว่าประเทศที่ไม่ได้เป็น เพราะประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมจะถูกกีดกันทางการค้าในที่สุด

การที่ประเทศเช่นไทยและสิงคโปร์ต่างรีบเร่งลงนามในข้อตกลงการเปิดเขตเสรีทางการค้าให้มากที่สุดกับหลายประเทศนั้น เพราะประเทศเหล่านี้ต้องการเป็นศูนย์กลางของข้อตกลงที่มีความคล้ายคลึงกันซึ่งจะทำให้ประเทศเหล่านี้สามารถเข้าถึงสินค้าที่ตนเป็นตัวกลางในราคาต่ำ นอกจากนั้นข้อตกลงดังกล่าวมักให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศที่เป็นศูนย์กลางในการเข้าถึงตลาดประเทศอื่นๆ จึงเป็นไปได้ที่ประเทศศูนย์กลางจะมีความได้เปรียบในการเป็นศูนย์กลางของการถ่ายสินค้าเพื่อเปลี่ยนลำเรือขนส่งสินค้าอีกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาบทบาทความเป็นศูนย์กลางของท่าขนส่งที่มีอยู่แล้วในประเทศนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้น จึงเป็นสาเหตุที่การจัดทำข้อตกลงการค้า เน้นในเรื่องการตกลงแหล่งกำเนิดของสินค้า ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสกัดกั้นมิให้สินค้าถูกส่งจากประเทศที่มีพิกัดภาษีต่ำกว่าไปยังประเทศที่มีพิกัดภาษีสูงกว่า อันเป็นการเบี่ยงเบนทางการค้า

อย่างไรก็ตาม กฎของแหล่งกำเนิดสินค้าไม่สามารถป้องกันการเบี่ยงเบนทางการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อตกลงและรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของสินค้านั้นมีความซับซ้อนทั้งการกำหนดความหมายและมาตรการบังคับของแต่ละประเทศที่ตกลงกัน นอกจากนั้นการจัดทำข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรี ของประเทศที่มีข้อตกลงกับอีกหลายประเทศ จะสร้างความสับสนให้แก่นักลงทุนว่าจะต้องให้กฎ ระเบียบ ข้อตกลง หรือข้อส่งเสริมด้านการค้ากับประเทศคู่ค้าใดอย่างไร และข้อตกลงใหม่กับบางประเทศอาจขัดแย้งกับข้อตกลงที่ทำไว้เดิมกับกลุ่มการค้าอื่น

สำหรับประเทศไทยนั้น น่าจะได้ประโยชน์จากการลงนามข้อตกลงเปิดการค้าเสรีกับ อินเดียและจีน ทั้งนี้เพราะขนาดและความต้องการที่เกือหนุนกันของประเทศคู่ค้า ซึ่งน่าจะเป็น ประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้จะต้องตกลงทำรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าก่อนที่จะลงนาม แต่ละครั้ง

อย่างไรก็ตาม การจัดทำข้อตกลงเปิดการค้าเสรีอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจ บางกลุ่ม ซึ่งอาจเสียข้อได้เปรียบทางการค้าตามที่มีการตกลงในรอบใหม่ เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ สามารถเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อมของตลาดได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการจะต้อง ปรับปรุงองค์กรในทิศทางที่จะเป็นประโยชน์ เช่น การสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถ เปลี่ยนแปลง วิธีการบริหารจัดการ เช่น ผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะ นำไปสู่การเป็นบริษัทที่มีวัฒนธรรมของพนักงานที่กล้าเสี่ยง กล้าคิด กล้าทำ และความคิดสร้างสรรค์นี้ เป็นผลมาจากการมีความมั่นใจในความสามารถตนเองด้วยเช่นกัน คุณธรรมอันดีในหมู่พนักงานเป็น แรงผลักดันอีกประการหนึ่งให้บริษัทมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นได้

(6) การพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ

การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพในอังกฤษเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพในประเทศอังกฤษมีความก้าวหน้าจนกลายเป็นอันดับหนึ่งในยุโรป อันเป็นผลจากรัฐได้ให้การสนับสนุนทั้งในด้านนโยบายและการเงิน การรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายที่ แข็งแกร่งของธุรกิจเทคโนโลยีชีวภาพ ตลอดจนการวิจัยและพัฒนา โดยรัฐบาลอังกฤษสร้าง ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการประกอบธุรกิจเทคโนโลยีชีวภาพ โดยมีระบบทรัพย์สินทาง ปัญญาที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการลงทุนผ่านระบบธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) เพื่อ สนับสนุนการจัดตั้งบริษัทใหม่ และมีระบบเครือข่ายวิสาหกิจสำหรับเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology clusters) รวมทั้งสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เข้มแข็ง เช่น จัดตั้งหน่วยงานเทคโนโลยีชีวภาพและ สภาวิจัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพื่องานวิจัย ให้ทุนวิจัย และฝึกอบรมด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแก่ มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา รวมทั้งนำมาตรการ R & D Tax Credits เพื่อช่วยเหลือด้าน การเงินแก่บริษัทที่ทำการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนให้องค์กรถ่ายทอดเทคโนโลยี นำผลงานวิจัยของสถาบันการศึกษาสร้างผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น การเข้าไปเป็นผู้ถือหุ้นหลัก ของบริษัทที่สร้างขึ้นเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี และออกโปรแกรม SMART Award เพื่อสนับสนุน SMEs ให้มีโอกาสเข้าถึงผลงานวิจัยและพัฒนาที่ใกล้ออกสู่ตลาด เป็นต้น

ในด้านผลิตภัณฑ์ ยาใหม่ที่เกิดขึ้นในยุโรปนั้น ร้อยละ 43 มาจากการคิดค้นของ บริษัทเอกชนในอังกฤษ ในด้านการดึงดูดการลงทุน บริษัทเทคโนโลยีชีวภาพชั้นนำของโลกจำนวนมากได้ตั้งศูนย์ค้นคว้าวิจัยในอังกฤษ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จของ อังกฤษได้เป็นอย่างดี

ประเด็นท้าทายของประเทศที่ต้องการพัฒนาด้านเทคโนโลยีชีวภาพ มีอยู่ 5 ประการด้วยกัน คือ

- นโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาและความรู้ความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์
- กฎหมายที่เหมาะสม
- บุคลากรที่มีความสามารถและความรู้ทั้งในด้านวิชาการและการพาณิชย์
- สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการสร้างสรรค์นวัตกรรม การฝึกอบรม และการยอมรับการ

พัฒนาด้านเทคโนโลยีชีวภาพ

- โครงสร้างระบบต่าง ๆ ที่สนับสนุนนักลงทุน

สำหรับประเทศในภูมิภาคเอเชียมีโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพสูง โดยเฉพาะในเรื่องของอาหาร ยา และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะความต้องการเพิ่มผลิตภาพด้านเกษตรแบบยั่งยืนเพื่อสนองความต้องการอาหารที่เพิ่มขึ้นมากกว่าความสามารถในการผลิต การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน ตลอดจนการยกระดับสุขภาพเพื่อลดระดับการขาดสารอาหารหรือทุโภชนาการ เช่น การปรับปรุงวิธีการผลิต พันธุ์และเมล็ดพันธุ์ การจัดการโรคด้วยวิธีผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี มีอายุผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวนานขึ้น ทนแล้ง ทนน้ำท่วม และเพิ่มคุณค่าอาหารให้มีคุณประโยชน์มากขึ้น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ประเทศในภูมิภาคเอเชียนี้มีประเด็นท้าทายที่ต้องเผชิญที่สำคัญ ได้แก่ กฎระเบียบ และมาตรฐานที่ใช้การปลูกพืชชีวภาพยังไม่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยของผลผลิตชีวภาพ ประชาชนมีการต่อต้านเพราะได้รับข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่ถูกต้องและชัดเจน การวิจัยและพัฒนาส่วนใหญ่ยังอยู่ในห้องทดลอง ไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการลงทุนเชิงพาณิชย์ โดยบริษัทเอกชนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องแหล่งเงินทุน รวมทั้งขาดมาตรการในการสนับสนุนทำการวิจัยจนทำให้ผู้วิจัยขาดความกระตือรือร้นในการทำงานวิจัย

สิ่งที่ควรดำเนินการ หากประเทศในภูมิภาคเอเชียต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ คือ

- รัฐบาลต้องสร้างและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อสร้างบรรยากาศการทำวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น ส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์พื้นฐานให้มีคุณภาพสูงและเข้มแข็ง และพัฒนาแรงงานให้มีทักษะด้านวิทยาศาสตร์ จัดให้มีโครงการฝึกอบรม ระบบที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ เป็นต้น

- ต้องกำหนดมาตรฐาน กฎ และระเบียบเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในประเทศและในภูมิภาคเอเชีย และบนพื้นฐานความสามารถทางวิทยาศาสตร์และสะท้อนความหลากหลายทางชีวภาพมากกว่าใช้โอกาสทางการเมือง

- กำหนดจุดยืนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศและภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ ให้เหมาะสมกับประเทศและภูมิภาคมากกว่า ตามหลังการพัฒนาของชาติตะวันตกทั้งระบบ โดยเน้นความได้เปรียบ มีความเข้มแข็งและพื้นฐานที่ดี และมีความพร้อมที่จะดำเนินการ เช่น ประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรและความสามารถนำความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ จะเป็นจุดเด่นที่สำคัญสำหรับภูมิภาคนี้ รวมทั้งหาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับภูมิภาคเอเชีย ในฐานะที่อยู่กึ่งกลางระหว่างการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการตัดแต่งพันธุกรรมเพื่อสนองความต้องการตลาดในสหรัฐอเมริกา และทำการเกษตรรูปแบบธรรมชาติเพื่อสนับสนุนตลาดในสหภาพยุโรป เพราะปัจจุบันยังมีความขัดแย้งพื้นฐานในเรื่องดังกล่าว

- รัฐบาลควรสนับสนุนการลงทุนโดยตรงกับบริษัทที่สามารถสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์และบริการของตนเอง และรัฐบาลไม่ควรทิ้งบริษัทที่ได้รับการสนับสนุนหลังจากให้เงินสนับสนุนในการก่อตั้งบริษัท เพราะอาจจะทำให้ต้องเลิกกิจการ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ ดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศเยอรมัน ซึ่งจะเป็นฐานของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านนี้ในระยะยาว เช่น จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนตั้งบริษัทใหม่ โดยวิธีการทำธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลควรมีความโปร่งใสในการใช้งบประมาณหรือต้องสามารถอธิบายได้ว่าใช้เงินไปอย่างไร (Accountability) จะทำให้การใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพสูง

- สร้างกลไกในการขับเคลื่อนผลงานวิจัยจากห้องปฏิบัติการสู่ตลาดหรือฟาร์ม เช่น จัดตั้งกองทุนวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพของเอเชีย ให้เงินอุดหนุนหรือรางวัลแก่ผู้วิจัย ใช้ระบบ Turnkey Product Development พัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้องค์กรถ่ายทอดเทคโนโลยีมีบทบาทในการสร้างกลไกที่ส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยสู่ตลาดหรือฟาร์ม เช่น การเชื่อมโยงสถาบันการศึกษาในฐานะนักวิจัยและภาคธุรกิจ และการเข้าไปถือหุ้นหลักของบริษัทที่สร้างขึ้นเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น

- รัฐบาลต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการหาข้อสรุปและจัดทำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาดังกล่าว เพื่อให้การกำหนดทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพเป็นที่ยอมรับ และป้องกันการต่อต้านของประชาชน อันเนื่องมาจากการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิด

(7) การพัฒนาและใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การเสริมสร้างทักษะให้กับทรัพยากรมนุษย์เพื่อความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน ไม่ใช่เป็นเพียงการโยกย้ายระบบการศึกษาเข้ากับงานใดงานหนึ่ง เพราะไม่มีงานประเภทไหนที่จะยั่งยืนได้ตลอดชีวิต เพราะในชีวิตจริง สิ่งที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งก็คือความสามารถที่จะนำแนวคิดต่างๆ มาปรับใช้ในสถานการณ์ยาก ๆ ได้ ซึ่งต่างจากการศึกษาแบบเดิม ๆ ที่มักให้ความสำคัญกับการผลิตคนมาเพื่อ

งานประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ และเน้นการเรียนการสอนเรื่องยากๆ ที่อาจไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง

โลกของการทำงานยุคใหม่ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอต้องการบุคลากรที่พร้อมปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนทักษะพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน อาทิ ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การรู้จักจัดการ และแก้ปัญหา อีกทั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือภูมิภาคจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อไม่ขึ้นกับผู้ประกอบการจากภายนอก ดังนั้นจึงต้องสร้างผู้ที่มีคุณสมบัติพร้อมเป็นผู้ประกอบการขึ้นเองภายในประเทศหรือภูมิภาคของตน ด้วยเหตุนี้การศึกษาจึงควรมีการปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างบุคลากรที่มีคุณสมบัติดังกล่าว

ทิศทางการปรับรูปแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับโลกการทำงานยุคใหม่ควรเน้นภาคปฏิบัติมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงประยุกต์ให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะพื้นฐานไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานได้จริงในทุกสถานการณ์ โดยอาจมีการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกทักษะ ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้ ครูผู้สอนมีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ทบทวนปัญหาและข้อบกพร่อง จนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้สำเร็จในที่สุด เพราะการศึกษา หมายถึง “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” ไม่ใช่เฉพาะการศึกษาในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการจัดอบรมภายในองค์กรเพื่อให้ความรู้และเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่องด้วย ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนำมาซึ่งความได้เปรียบเชิงการแข่งขันขององค์กร

ในโลกธุรกิจการค้าที่มีการแข่งขันสูงเช่นปัจจุบัน บุคลากรถือเป็น “สินทรัพย์” ที่ควรค่าแก่การลงทุน อันจะนำมาซึ่งความได้เปรียบด้านการแข่งขันในเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรองค์กรที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงมักประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การมีผู้นำที่มีศักยภาพสูง สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับพนักงานได้ดี 2) การเรียนรู้และพัฒนาอยู่เสมอเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ 3) การใช้บุคลากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ มีการเพิ่มพูนความรู้และฝึกทักษะให้พนักงานสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานของตนได้จริง 4) การใช้ความรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ มีลักษณะการทำงานเป็นทีม โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างกันเพื่อประโยชน์ขององค์กร และ 5) สามารถดึงบุคลากรที่มีศักยภาพสูงให้อยู่กับองค์กรได้นาน สนับสนุนให้บุคลากรเหล่านี้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่

องค์กรที่ต้องการเสริมสร้างผลตอบแทนจากทุนทรัพยากรมนุษย์ควรลงทุนกับ 2 เรื่องหลัก ๆ คือ 1) เรื่องผู้นำ และ 2) การฝึกอบรมพนักงาน พนักงานพร้อมจะทนอยู่ในองค์กรที่ไม่ดี หากมีเจ้านายที่ดี แต่ไม่ว่าองค์กรจะดีขนาดไหน หากเจ้านายไม่ดีพวกเขาก็พร้อมจะไปได้ทุกเมื่อ ดังนั้น การลงทุนในผู้นำจึงถือเป็นเรื่องจำเป็นอย่างอันดับแรก โดยสามารถทำได้ 2 วิธี คือ “ซื้อ” หรือ “สร้าง” ซึ่งแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียต่างกัน การ “ซื้อ” ตัวผู้นำที่มีความสามารถสูงมาจากที่อื่นสามารถทำได้รวดเร็ว แต่เสีย

ค่าใช้จ่ายสูงและผลในระยะยาวมีหลายแง่ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ส่วนการ “สร้าง” ผู้แข่งขันในองค์กรเอง นั้นอาจทำได้ช้าแต่เสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าและในระยะยาวยังให้ผลดีกว่าด้วย สำหรับการลงทุนจัดฝึกอบรมแก่พนักงานอย่างต่อเนื่องนั้น นอกจากจะ ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว เมื่อประกอบกับปัจจัยเรื่องการมีผู้นำและรายได้เป็นที่น่าสนใจ ยังจะทำให้พนักงานอยู่กับองค์กรได้นาน ซึ่งพบว่าส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า ยอดขาย และมูลค่าหุ้น ด้วย

การจัดฝึกอบรมพนักงานควรคำนึงถึงเรื่องเวลาและสถานที่ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนประสิทธิภาพ เพื่อความประหยัดและคุ้มค่า สามารถจัดอบรมผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ จัดอบรมภายใต้ความร่วมมือของสมาคมธุรกิจประเภทเดียวกัน หรือจัดอบรมโดยการสนับสนุนของภาครัฐ โดยภาครัฐควรก้าวเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนด้านการเงินและกระตุ้นให้องค์กรต่าง ๆ ลงทุนในการฝึกอบรมพนักงานมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยรวมในที่สุด

2.6 ข้อเสนอแนะทางการดำเนินการต่อไป

อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า ระบบเศรษฐกิจข้อมูลข่าวสาร (Information Economy) ได้ก้าวมาถึงครึ่งทางแล้วและอีกไม่นานเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) จะมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในชีวิตประจำวันเมื่อโลกเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจแบบโมเลกุล (Molecular Economy)² ในอีก 20 ปีข้างหน้าเทคโนโลยีจะมีบทบาทอย่างมากในการดำเนินธุรกิจและจะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละบริษัท ทุกสิ่งทุกอย่างมีแต่เฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเท่านั้นจะเชื่อมต่อกันและเป็นสื่อให้ผู้คนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและทำงานได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องรอคำสั่งจากสายงานบังคับบัญชาเหมือนเช่นแต่ก่อน และในระบบเศรษฐกิจแบบโมเลกุลนี้ บริษัทต่างๆ ต้องปรับตัวเพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขัน และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกันทั้งหมดจะเป็นตัวผลักดันให้บริษัทเหล่านี้แข่งขันกันทางด้านความรวดเร็วยิ่งขึ้น และในระบบเศรษฐกิจข้อมูลข่าวสารและเศรษฐกิจแบบโมเลกุลนั้น สิ่งที่เป็นวัตถุดิบได้แก่ เวลา พื้นที่และสสารอีกเช่นกัน และบริษัทต่างๆ ต้องใช้วัตถุดิบเหล่านี้ในการให้บริการที่ดีขึ้นแก่ลูกค้า

ในการสัมมนาเรื่อง “การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ความท้าทายและโอกาสของประเทศในภูมิภาคเอเชีย” ได้มีการอภิปรายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งรวมถึงบทบาทของรัฐบาลและเอกชนในหลายประเด็น สำหรับประเด็นที่ประเทศไทยควรพิจารณาที่จะต้องนำไปพิจารณาและดำเนินการต่อเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ การปฏิรูป

---

² การบรรยายของ Dr.Stan Davis ในการประชุมนานาชาติเรื่อง Competitiveness : Challenges and Opportunities for Asian Countries วันที่ 1 กรกฎาคม 2544

การศึกษา การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจและการลงทุน ดังนี้

(1) **การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน** มิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่เกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ทั้งในด้านการสนับสนุนอย่างเพียงพอและเหมาะสมของ รัฐบาล และความสามารถขององค์กรธุรกิจในการค้นหาและสร้างโอกาสทางธุรกิจ

(2) **บทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน** ครอบคลุมหลายด้าน นับตั้งแต่การกำหนดกฎเกณฑ์และออกกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนา ความสามารถขององค์กร นโยบายที่เหมาะสม การดำเนินนโยบายด้านภาษี และการสร้างแรงจูงใจ ให้กับนักลงทุน การให้เงินทุนสนับสนุน การพัฒนาสาธารณูปโภค และอื่น ๆ

(3) **ขนาดของเศรษฐกิจ** ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขัน หากแต่แต่ละประเทศนั้น ๆ จะต้องมีความสามารถในการด้านความคิดสร้างสรรค์ การสร้างการผลิตที่ แข็งแกร่ง ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และมีอุตสาหกรรมสนับสนุนที่ดี เช่น ธุรกิจการขนส่งและ โลจิสติกส์ และไอที เป็นต้น

(4) **องค์กรธุรกิจ** มีส่วนสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ โดยองค์กรธุรกิจจะต้องมีความพร้อม สามารถที่จะสร้างโอกาสทางธุรกิจ จากการพัฒนาด้านการค้า ระหว่างประเทศ การพัฒนาเขตการค้าเสรี องค์กรธุรกิจจะต้องมีศักยภาพที่จะค้นหาและสร้างโอกาส ทางธุรกิจ ทั้งนี้ สิ่งที่รัฐบาลทำไปเพื่อส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจะไร้ประโยชน์ ถ้าองค์กรธุรกิจไม่รู้จักสร้างโอกาสของตนเอง

(5) **เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology-IT)** เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันเนื่องจากไอทีจะช่วยให้องค์กรสามารถเข้าถึงและค้นหาโอกาส ใหม่ ๆ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้กระทั่งองค์กรขนาดเล็ก เช่น อุตสาหกรรมขนาดกลางและ ขนาดย่อมก็สามารถใช้ไอทีในการเพิ่มความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจ และเข้าถึงโอกาสใหม่ได้เป็น อย่างดี องค์กรต่าง ๆ จึงควรนำไอทีมาใช้เพื่อสร้างประโยชน์ในการขายสินค้าและบริการ แทนที่จะใช้ ไอทีเพื่ออำนวยความสะดวกเท่านั้น นอกจากนี้ อุตสาหกรรมไอที ยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากเอเชียมีบุคลากรที่มีฝีมือในด้านนี้อยู่มาก จึงมีโอกาที่จะพัฒนาต่อไปได้อีก

(6) **สิ่งแวดล้อม** นอกจากปัจจัยในด้านเศรษฐกิจแล้ว สิ่งแวดล้อมเป็นอีกประเด็นสำคัญ หนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ โดยเอเชียเป็นภูมิภาคที่มีการใช้ทรัพยากรมาก หากไม่มีการจัดการที่ เหมาะสม ก็อาจจะก่อปัญหาในอนาคต และทำให้ไม่สามารถรักษาอัตราการเจริญเติบโต และความ ได้เปรียบในการแข่งขันได้ในระยะยาว

(7) **ประเทศจีนและอินเดีย** เป็นประเทศที่มีศักยภาพมากในภูมิภาคนี้ และกำลังเติบโต ในอัตราสูง ทั้ง 2 ประเทศจะเป็นตัวผลักดันการเติบโตและความสามารถในการแข่งขันของเอเชียได้ เป็นอย่างดี โดยประเทศจีน ขณะนี้ถือว่าเต็มไปด้วยโอกาสทางธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการในฮ่องกงได้เข้า

ไปในประเทศจีนเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสทางธุรกิจ สำหรับกรณีประเทศอินเดียซึ่งกำลังอยู่ในความสนใจเช่นเดียวกับประเทศจีน แต่มีประเด็นในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน

(8) **การพัฒนาเขตการค้าเสรีทวิภาคีของประเทศไทย** ผู้ประกอบการควรจะได้เข้าไปมีส่วนช่วยให้ภาครัฐได้เข้าใจและทำให้การทำความตกลงดังกล่าวนั้น เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการให้ได้มากที่สุด

(9) **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ไม่เป็นเพียงงานส่วนหนึ่งของกิจการ แต่ยังจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญและมีบทบาทในการวางแผนองค์กรด้วย และไม่ควรถือว่ามีความสำคัญต่อความเชื่อเดิมที่ว่าเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับ Top เท่านั้นที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศดำเนินไปได้

(10) **ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ประเด็นที่ประเทศไทยจะต้องเน้นในอนาคต คือ การพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างทรัพยากรบุคลากร โดยสิ่งที่ควรทำ คือ สอนให้คนรู้จักการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยการให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นผู้ผลักดันความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนั้นภาครัฐควรแก้ปัญหาการสูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยรักษาผู้ที่มีความรู้ความสามารถให้อยู่กับภาครัฐ ภาครัฐจะต้องมีแรงจูงใจด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสม มีการสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง ภาครัฐจะต้องส่งเสริมให้ข้าราชการมีทัศนคติว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเป็นงานที่มีคุณค่า และทำให้ข้าราชการรู้สึกภาคภูมิใจที่จะทำงาน และควรมีการสนับสนุนด้านการศึกษาด้วยเช่นกัน

(11) **สิ่งที่รัฐบาลจะต้องทำต่อไป** หลังจากได้ดำเนินนโยบายจนสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับมีการเติบโต หลังจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจเมื่อปี 2543 คือ ทำให้เกิดการบริหารอุปสงค์และอุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ และรวมทั้งสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการลงทุน เช่น การให้สิทธิพิเศษทางภาษีเพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตขององค์กร รวมทั้งส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต และสนับสนุนให้องค์กรธุรกิจมีแนวคิดการตลาดสมัยใหม่ ซึ่งเป็นการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่เป็นที่ต้องการ และลูกค้าเห็นว่าคุ้มค่าที่จะซื้อ

(12) **การวัดคุณภาพและปริมาณของแรงงานและทุนที่ใช้ในการผลิต** จำเป็นต้องมีการวัดทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค และไม่เพียงแต่ในระดับกิจการการผลิตของภาคเอกชนเท่านั้น แต่การผลิตในรัฐวิสาหกิจก็ต้องให้มีการวัดคุณภาพและปริมาณของการใช้ปัจจัยการผลิตต่อผลผลิตด้วย

(13) **การบริหารจัดการที่ดี** ขณะนี้มีสัญญาณที่ดีเกิดขึ้นในประเทศไทย อาทิ การฟื้นตัวของ Security Exchange of Thailand (SET) ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลมาจากการบริหารจัดการที่ดีขึ้น (Better Corporate Governance) นอกจากนี้ รัฐบาลได้เน้นความช่วยเหลือให้กับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้มีการให้รางวัลและให้ความดูแลอย่างดียิ่งต่อการดำเนินการพัฒนาผลิตภาพการผลิต การสร้างและสนับสนุน

ให้เกิดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี และการจัดหาข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งความพยายามที่จะให้มีการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในการสัมมนาครั้งนี้ ยังขาดมุมมองจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากต่อภูมิภาคเอเชีย ในการสัมมนาในอนาคตจึงควรมีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนข้อมูลจากญี่ปุ่นมากขึ้น โดยการผลิตภาคบริการในประเทศญี่ปุ่น มีการขยายตัวมาก เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ภาคอุตสาหกรรมก็ยังถือเป็นสาขาที่ใหญ่ที่สุดในเศรษฐกิจญี่ปุ่น

3. การดำเนินงานในขั้นต่อไป

การดำเนินงานขั้นต่อไป มีแนวทางดังนี้

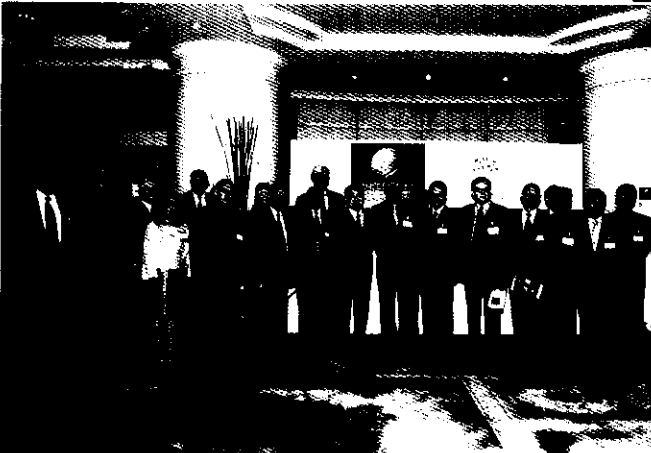
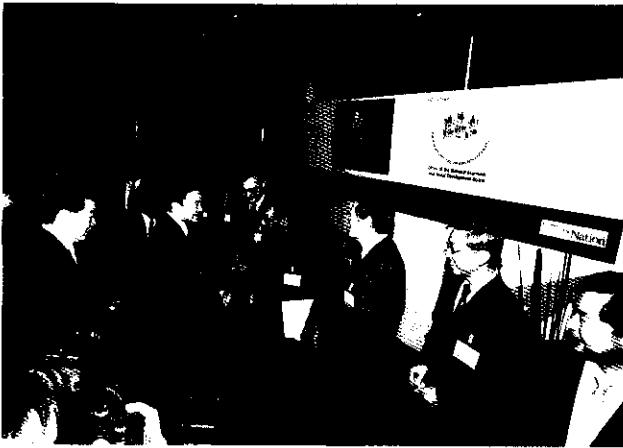
3.1 การจัดประชุมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการจัดประชุมนานาชาติที่ผ่านมา เป็นเวทีสำคัญในการแลกเปลี่ยนทัศนะและความเห็นร่วมกับผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารและนักวิชาการที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย ทำให้ได้มุมมองที่หลากหลายและเกิดแนวคิดใหม่ๆ ในการเสริมสร้างศักยภาพและความร่วมมือของการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคเอเชีย ดังนั้น จึงควรมีการจัดประชุมนานาชาติทุกๆ 2 ปี โดยขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมภูมิภาคอื่นๆ ของโลกด้วย และในระหว่างปี ควรมีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในยุทธศาสตร์เฉพาะด้านร่วมกับหน่วยงานด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันหรือหน่วยงานวางแผนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ

3.2 การนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปสู่การจัดทำนโยบาย สศช. จะนำประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมนานาชาติ เรื่อง Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries ไปปรับปรุงในแต่ละแนวทางให้เกิดความชัดเจน และนำไปสู่การดำเนินการเชิงนโยบาย ดังนี้

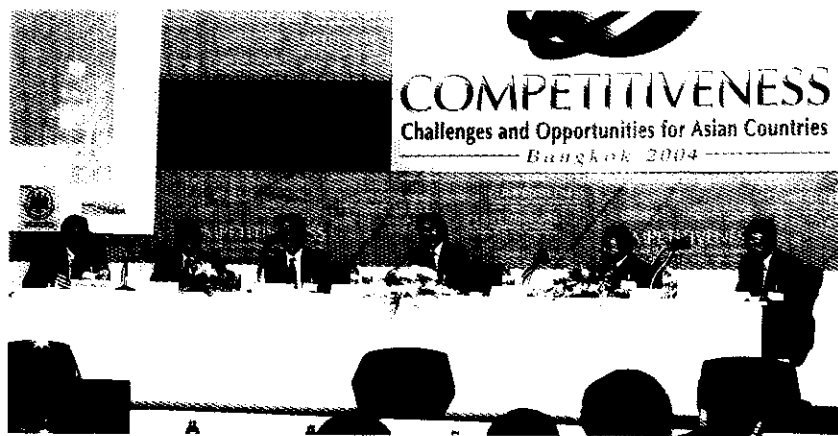
(1) นำประเด็นที่มีความสำคัญไปหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางดำเนินการไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

(2) นำประเด็นที่ชัดเจนแล้ว นำเสนอสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายและมีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ประมวลภาพการประชุมนานาชาติ
เรื่อง “COMPETITIVENESS : CHALLENGES AND OPPORTUNITIES
FOR ASIAN COUNTRIES 2004”

ภาคผนวก

โครงการจัดการประชุมนานาชาติ
เรื่อง COMPETITIVENESS :
CHALLENGES AND OPPURTUNITIES
FOR ASIAN COUNTRIES 2004

โครงการจัดการประชุมนานาชาติ

เรื่อง

Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries 2004

---

1. เหตุผลและความจำเป็น

จากสภาวะการแข่งขันที่รุนแรงและโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน รวมทั้งภาวะช่องว่างทางความรู้และเทคโนโลยี (Digital/Knowledge Divide) จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมุ่งสู่การแข่งขันทั้งทางการค้าและการลงทุน ด้วยการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ และพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนต่อไป

การจัดงานประชุมนานาชาติ เรื่อง Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะได้นำเสนอวิสัยทัศน์ และผลงานการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันให้นานาประเทศได้รับทราบ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ประเทศไทยได้เรียนรู้ประสบการณ์และความก้าวหน้าด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่มีศักยภาพในภูมิภาคเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสมาชิกอาเซียน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และอินเดีย รวมทั้งเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของความร่วมมือในการสนับสนุน ส่งเสริม และผลักดันการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคโดยรวมที่จะมีขึ้นต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการจัดประชุม

2.1 เพื่อส่งเสริมให้ผู้กำหนดนโยบายของประเทศ ผู้บริหาร และนักวิชาการ ได้มีเวทีในการเสวนา แลกเปลี่ยนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่ออนาคต และศักยภาพการแข่งขันของภูมิภาคเอเชียจากมุมมองที่หลากหลาย รวมทั้งแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันจากประเทศที่มีศักยภาพในภูมิภาคเอเชีย อาทิ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย

2.2 เพื่อเป็นแหล่งรวมขององค์ความรู้ และกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นแนวคิดใหม่ๆ ในการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย

2.3 เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้ข้อมูลที่ชัดเจน และกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของความร่วมมือในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจของประเทศ

2.4 เพื่อเผยแพร่บทบาทของคณะกรรมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) สู่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย

3. ผู้เข้าร่วมประชุม

นักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ นักวิชาการ และสื่อมวลชน ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสิ้นประมาณ 800 คน

4. สถานที่จัดประชุม

โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล (Intercontinental Hotel) กรุงเทพมหานคร

5. รูปแบบของการจัดงาน

รูปแบบของการจัดงาน ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

5.1 การประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับนานาชาติ (International Conference)

- **Inaugural Address** พิธีเปิดการประชุมนานาชาติ ในลักษณะการบรรยายเพื่อแสดงวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคเอเชีย และกลยุทธ์การสร้าง ความสมดุลระหว่างการแข่งขันและความร่วมมือเพื่อความเจริญของภูมิภาค โดยนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย

- **Plenary Keynote** เป็นการบรรยายในหัวข้อที่น่าสนใจ โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งในและต่างประเทศ

- **National Competitiveness Agendas** เป็นการนำเสนอกลยุทธ์ ทิศทาง และประเด็นสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ จีน อินเดีย เกาหลีใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ และประเทศไทย

- **Workshop** เป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งจะครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในภูมิภาคที่มีศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนที่จะช่วยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน อาทิ ระบบ Logistics กลยุทธ์การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน เป็นต้น

- **Roundtable** เป็นการสรุปประเด็นสำคัญ และผลที่ได้รับจากการจัดประชุม เพื่อการประสานการดำเนินงาน สร้างความร่วมมือ และผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติสำหรับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียต่อไป

5.2 กิจกรรมสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (Competitiveness Council Networking)

- **Working Dinner** เป็นการเชิญผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารระดับสูง และผู้นำกลุ่มอุตสาหกรรม มาร่วมงานเลี้ยงอาหารค่ำ พร้อมรับฟังการบรรยายสถานการณ์โลกในช่วง 20-50 ปี ข้างหน้า (ปี ค.ศ. 2020-2050) และสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

6. หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ (สพศ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการสัมมนา

7.1 เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างเครือข่ายของกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ด้านการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

7.2 สร้างความสนใจจากสื่อมวลชน และประชาชนในงานพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

7.3 เป็นการพัฒนาอีกขั้นหนึ่งของความร่วมมือในระดับภูมิภาคในอาเซียนและนานาชาติ

7.4 เป็นปัจจัยกระตุ้นการปรับระบบการค้าการลงทุนของไทยให้ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล ซึ่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์

กำหนดการประชุมนานาชาติ

Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries
An International conference
Hosted by
National Competitiveness Committee of Thailand
And Office of the National Economic and Social Development Board
1-2 July 2004
Intercontinental Hotel, Bangkok

Day One Thursday July 1, 2004

0700-0900	Registration
0930-1000	
	Inaugural Address: His Excellency Dr Thaksin Shinawatra , Prime Minister of Thailand <i>"Asia's New Direction: Balancing Cooperation and Competition for Regional Growth and Development"</i>
1005-1040	
Keynote	Dr Richard N. Cooper , Professor of International Economics, Harvard University <i>"The Political Economy of Competitiveness"</i>
Introduction by	Pana Janviroj , Editor, The Nation
1040-1100	Coffee Break
1100-1235	
Keynote	National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues) His Excellency Dr Somkid Jatusripitak , Finance Minister, Thailand <i>"Agenda for Thailand's International Competitiveness"</i>
Introduction by	Pana Janviroj , Editor, The Nation
Plenary Session	National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues)
China:	Professor J. C. Iseux , Special Member, Chinese People's Political Consultative Committee And Adviser, National Development and Reform Commission, China
India:	Yogendra Kumar Modi , President of Federation of Indian Chambers of Commerce and Industry And Chairman of YKM Holdings, Modi Telecommunication and Great Eastern Energy Corporation
Moderator:	Staporn Kavitanon , Vice-Chairman, Bangkok Bank
1235-1345	Lunch
1345-1630	
	National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues) -Continued
S. Korea:	Dr Hong Yoo Soo , Chaired Research Fellow, Korea Institute for International Economic Policy And Chairman, Korean Association for Technological Innovation
Malaysia:	Dato Raja Zaharaton Raja Zainal Abidin , Director-General, Economic Planning Unit, Prime Minister's Department And Chairman, Malaysian Technology Development Corporation
Singapore:	Dr Pang Eng Fong , Practice Professor, Singapore Management University
Thailand:	Chakramon Phasukvanich , Secretary-General, Office of the National Economic and Social Development Board
Moderator:	Pana Janviroj , Editor, The Nation
1630-1645	Tea Break
1645-1815	
	Simultaneous Focus Sessions: Enabling factors
Focus 1:	Linking Asia to Global Logistics Systems Development Dr Jose Tongson , Associate Professor of Economics, National University of Singapore <i>"Issues in Logistics Development in Southeast Asia"</i> Dr Ting Ho , Managing Partner, Logistics Venture, Hong Kong And former Chief Economist, Federal Express
Moderator:	Pochaman Pasawat , Executive Vice-President, Supply Chain Management, Nestle Thailand
Focus 2:	Building a Pan-National Innovation System: Sharing Knowledge, Information and Expertise Dr R. A. Mashelkar , Director-General, Centre for Scientific and Industrial Research, India Professor Andy Green , Institute of Education, University of London And co-author of <i>'High Skills: Globalization, Competitiveness and Skill Formation'</i> <i>"High Skills and Competitiveness in East Asia"</i>
Moderator:	Dr Viphand Roengpithya , President, Asian University of Science and Technology

---

Focus 3:   **The Next IT Revolution for Small Businesses**
S Ramadorai, Chief Executive Officer, Tata Consultancy Services
Professor Jim Norton, Head of e-Business and e-Government, Institute of Directors, UK
And External Member of the Board of the UK Parliament's Office of Science and Technology (Post)
Moderator: **Paul Wedel**, Executive Director, Kennan Institute Asia

---

1815-1900	Cocktails
1900-2200	Dinner with guest speaker: Dr Stan M. Davis , Author of <i>'It's Alive' and 'Future Perfect'</i> <i>"Lessons from the Future"</i>

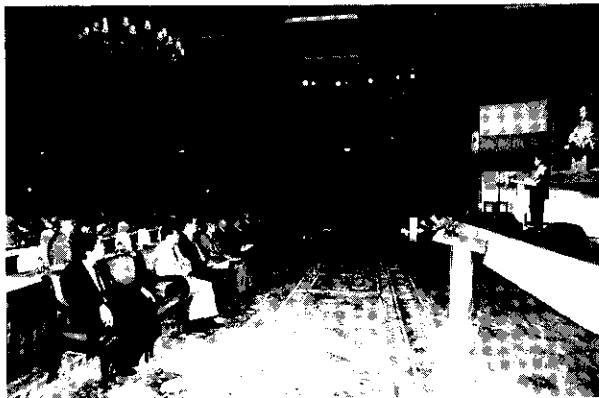

Day Two Friday July 2, 2004

0700-0900	Registration
0900-1030	Cutting-Edge Corporate Management Strategies
Plenary Session	Professor Eamonn J. Walsh , Dean, Smurfit School of Business, University College, Dublin <i>"How to Promote Intrapreneurship within the Firm"</i> Eamonn Fingleton , Author of <i>'In Praise of Hard Industries : Why Manufacturing, Not the Information Economy, is the Key to Future Prosperity'</i> Moderator: Dusit Nontanakorn , President, Thailand Management Association And President, Cementhai Distribution of Siam Cement Group
1030-1045	Coffee Break
1045-1215	Opportunities and Challenges for ASEAN Value Added Chains in the Face of FTAs with China and India
Plenary Session	Marjorie Yang , Chairman and Chief Executive Officer, Esquel Group, Hong Kong <i>"Only the Paranoid will Survive"</i> Dr Ramkishan Rajan , Senior Lecturer, School of Economics, University of Adelaide <i>"The New Wave of FTAs in Asia"</i> Moderator: Dr Suthad Setboonsarng , Partner, PriceWaterhouseCoopers, Thailand
1215-1345	Lunch
1345-1515	Simultaneous Focus Sessions
Focus 4:	Harnessing Biotechnology Anil Vaidya , Chief Executive Officer, Latro Medical Systems And Consultant to the Department of Trade and Investment, United Kingdom <i>"Potential of Biotechnology as a Key to Competitiveness and a Source of New Opportunities"</i> Dr George Fuller , Executive Director, CropLife Asia, Taipei Moderator: Dr Sakarindr Bhumiratana , President, National Science and Technology Development Agency
Focus 5:	Enhancing and Harnessing the Country's Human Resource for Competitiveness Professor Alan Lesgold , Dean, School of Education, University of Pittsburgh <i>"Schools and other education and training resources: Competitive advantages for workforce development"</i> Dr Laurie Bassi , Managing Partner, McBassi & Company And former Vice-President and General Manager of American Society for Training and Development <i>"How to Improve Your Organization's Return on Human Capital"</i> Moderator: Dr Chalongsob Sussangkarn , President, Thailand Development Research Institute
1515-1535	Tea Break
1535-1735	Roundtable Dr John Butler , Professor of Management, Polytechnic University, Hong Kong Paul Wedel , Executive Director, Kennan Institute Asia Dr Richard N. Cooper , Professor of International Economics, Harvard University Eamonn Fingleton , Author of <i>'In Praise of Hard Industries : Why Manufacturing, Not the Information Economy, is the Key to Future Prosperity'</i> Dr Olarn Chaipravat , Chairman, Fiscal Policy Research Institute, Ministry of Finance, Thailand Reports on the really exciting ideas from the conference Moderator: Pana Janviroj , Editor, The Nation

INAUGURAL ADDRESS
BY
H.E. DR. THAKSIN SHINAWATRA
PRIME MINISTER OF THAILAND

Inaugural Address
by
H.E. Dr. Thaksin Shinawatra
Prime Minister of Thailand
International Conference on Competitiveness:
Challenges and Opportunities for Asian Countries
Intercontinental Hotel, Bangkok, Thailand
1-2 July 2004

Excellencies,
Distinguished Guests,
Ladies and Gentlemen,

As Chairman of Thailand's National Competitiveness Committee, I have the great pleasure to warmly welcome all of you, especially the experts and gurus on competitiveness, who have travelled from abroad. Your Presence at this international conference, no doubt, will provide useful policy recommendations, leading to greater economic openness and financial integration among Asian countries.

Excellencies,
Distinguished Guests,

It was only last week when, as the guest of Premier Wen Jiabao of the People's Republic of China in Qingdao, I gave a keynote address at the opening session of the third Ministerial Meeting of the Asia Cooperation Dialogue or ACD. In my speech, I reminded the ACD audience from 22 Asian countries of the three golden rules I believe are most important for poverty elimination.

Reducing costs or expenses, increasing revenue, and expanding opportunities are the three things we have to do if we wish to eradicate poverty from the Asian people. They are what we have to do if we wish to build a more prosperous Asia as a stronger trade partner for the rest of the world. And they are exactly what we have to do if we wish to bring security, peace and prosperity to our countries and our peoples. Sharing wisdom on competitiveness will be a valuable contribution toward achieving one of those rules : the expansion of opportunities. Sharing our wisdom on competitiveness can help create ideas and initiatives beyond the old paradigm. Sharing our wisdom

here can help us understand the global changes and how Asia must adapt for our future.

But as for Asia today, the Asian financial crisis of 1997 and its effects are almost totally behind us. Asia is presently enjoying new growth and dynamism, led by strong economic expansion in China and, if I may say so, Thailand as well. Thailand's growth last year of 6.7 percent was one of the highest in Asia, second only to China. In the last quarter of 2003, China and Thailand registered economic growth of 9.9 and 7.8 percent respectively. The question is whether Asia's impressive growth is merely cyclical in the old paradigm of competitiveness? Or whether we will be able to sustain such growth, recognizing the imperfections of the market place, thereby making the cycle less painful? For sure, sustainability does not come naturally. We have to make it happen. But it will not happen unless we have an analytical understanding of all the things and conditions that make it possible.

To me, comparative advantage and competitiveness are at least two of those conditions for sustainability. For Asia, these two conditions cannot separate. They are complementary. And they are the two sides of the same coin.

Excellencies,

Distinguished Guests,

The fact of life remains that no matter how much we cooperate, there will always be competition. And with the belief that Thailand and Asian countries need to increasingly move towards becoming more open economies, we have to make sure that our firms and infrastructure are competitive so that we do not lose our fundamental strengths while we try to acquire new technologies and markets.

For Thailand, it has not been an easy task. However, having consulted experts like Professor Michael E. Porter of Harvard University, we have come up with four key strategic thrusts towards competitiveness, with the underlining theme of **“Maintaining the balance between the drive for competitiveness and the need for sustainability”**.

The **first** of these thrusts is none but the public and the private sectors. In bringing changes in this direction, I have introduced the CEO Provincial Governors and the CEO Ambassadors as a kick-start to push the civil service system into new motion. On top of this, we have scaled down the number of civil servants by about 2.5 percent

of the workforce. For the radicals, this reduction may seem insignificant, but for the very cumbersome Thai civil service, it is a significant starting point and shows our strong intention to reform the system. What is more important, however, is the imposition of a change in both the working style, the attitude and the mindset in the public sector. It is important because the improved efficiency and responsiveness of the public sector will change the infrastructure and the environment that bear upon the operation of the private sector. Ultimately, it will help improve the performance of the businesses themselves.

The path of public sector reform will be a long and hard one. Significant work still needs to be done in key systems, such as the legal system, education, healthcare and natural resources management. However, Thailand has finally embarked along this road and must follow it through to make a real impact on the nation's competitiveness.

In terms of the private sector, there has been increased awareness of the need for good management and governance practices. This has been demonstrated by the fact that, during the recent downturn in the Thai stock market, the companies least affected by the drop were those with the strongest fundamentals. This reflects a greater maturity on the part of the investors and will help to push towards further positive changes in the private sector.

Although we can let consumer and market forces drive for change in the private sector, the Government has a key role to play in providing the policy and structural support where companies will be able to anchor their development.

The **second** strategic thrust is the identification of key "niche" industries and technologies. The Government, in consultation with the private sector, has identified several key high-potential industries for development. Apart from food, automotive, tourism, fashion and software, industries such as healthcare, rubber and rubber products, furniture and education are also on the focus list. By identifying the "niche", we must focus on the niche in each of our strong sectors. For instance, while we find our strength in the automotive industry, the niche within that sector for Thailand is the pick-up truck segment and the light transport vehicles. By identifying our comparative advantages and focusing efforts on these areas, achieving world-leading products and companies becomes a distinct possibility.

What will drive the success of Thailand's "niches" is innovation. If there is no innovation, there is no product leadership. If there is no product leadership, there is no competitive edge. That is why my government is devoting significant resources into public-private-academic collaboration in innovation. This tripartite collaboration and the appropriate allocation of resources can yield fruitful results only if and when we have clarity in our niche focus. Comparative advantage, identification of niches, competitiveness and innovation must all go hand in hand.

Distinguished guests,

Ladies and Gentlemen,

The **third** thrust is the creation and redistribution of opportunities and income. The full potential of the Thai economy is far from harnessed. Vast amounts of human, natural, social and financial resources lie untapped in both the informal urban and rural sectors. Bringing this potential to the full is our priority task.

Projects such as the OTOP or One Tambon One Product scheme and the initiatives for SME development and several other grassroots empowerment schemes are steps that have succeeded in releasing the latent economic and social power, but they need to be supported by more similar actions. This strategic thrust has strong political support. Given the degree of their success over the past 3 years, we have set as a National Agenda the elimination of poverty in 5 to 6 years' time.

Furthermore, we have been highly active in the drive towards demand-led growth. The initiation of FTAs with key economies, regionally and worldwide, is a major policy in this direction. However, it is important to ensure that sufficient strategic and technical support is available to enable Thailand to enter on such terms that will be beneficial to the economy in the long-term.

The **final** strategy lies in the continuous maintenance and development of resources, both human and natural resources. Human and natural resource planning and management is currently a key focus area of Thailand's National Competitiveness Committee. We are active in speeding up our efforts to make our children of this generation and the next live in a society that learns. We are sparing no efforts in creating knowledge-based communities and a genuine knowledge-based economy. We are ensuring that the magnitude of our population is not in the size but in its quality.

In terms of natural resources – as a significant proportion of the Thai economy is based on the utilization of the natural resources base – good maintenance and use of this base is imperative. The comparative advantage and the degree of competitiveness are not dependable on what and how much natural resources you have. Instead, it depends on how wise and how innovative you are in using them, how they are used with regard to the environment, and how much has been done to find renewable alternative energy and resources.

Excellencies,

Distinguished Guests,

I believe in collaborative efforts. I believe in the strength of Asia. The greatest opportunity I see lies within Asia itself. China and India are opportunities for mutual benefit, as their markets are becoming more open and attractive. We are forging partnerships with countries across greater Asia to bring out the best in each for mutual synergy, through arrangements such as the Asia Cooperation Dialogue, or ACD, with 25 member countries; the ACMECS or the economic cooperation strategy of the countries of the Ayeyawady, Chao Phraya and Mekong Rivers, which are Thailand, Myanmar, Laos, Cambodia, and Vietnam; and BIMST-EC, the economic cooperation around the Bay of Bengal. These are the new opportunities for Asia to build up strength from within by recognizing and embracing the differences among us as a source of opportunity not a burden. These are the new opportunities to fully utilize our comparative advantages and build up Asia's competitiveness.

To achieve the full goals of competitiveness, we, as Asian countries, need to move together as one. And that is exactly one of the objectives of this International Conference. It is my hope that here at this conference, we will seek to build awareness of the regional competitiveness agenda and identify common issues as well as highlight areas for regional cooperation. It is my hope that we can encourage networking among the participants to pave the way for greater collaboration. It is my hope that new, cutting-edge competitiveness ideas at corporate, national and regional levels will be introduced to the participants. The focus should be on building knowledge, capabilities and opportunities for both the public and private sector, as well as generating greater awareness among the general public.

**Distinguished Guests,
Ladies and Gentlemen,**

Asia has been fighting among ourselves, economically and politically, for too long. Asia needs a pause of breath to seek new opportunities for a better Asia. If ever there was a time for Asians to awake and pull together, it is now. If ever there was a time for Asians to shed the old paradigm, embrace our differences, and turn them into strength, it is now. Let us pool our energies, our wisdom, and our hearts in concerted action, for our own sake and for the sake of the world.

Thank you very much.

KEYNOTE

BY

H.E. DR. SOMKID JATUSRIPITAK

MINISTER OF FINANCE

Keynote
by
H.E. Dr.Somkid Jatusripitak, Minister of Finance, Thailand
International Conference on Competitiveness:
Challenges and Opportunities for Asian Countries
Intercontinental Hotel, Bangkok, Thailand
1-2 July 2004

Distinguished Participants, Ladies and Gentlemen,

It is my great pleasure to join you this morning. We gather here for a conference that is most timely and powerful in its implications for Asia and its future. The concept of competitiveness has been around for some time. I vividly recall how it stirred up the world in the 80's. At the time I was a doctoral student at Kellogg School of Management. To me, It was a most exciting time when the U.S. woke up to Japan's mighty commercial power on the world's stage. Competitiveness suddenly became the hottest issue as American business searched for new ideas to counter the Japanese commercial invasion. As researcher, I took a keen personal interest and co-authored 2 books with my advisor Dr. Philip Kotler – "The New Competition" and "The Marketing of Nations" as my intellectual contribution on this hot topic.

Today, twenty years later, I am delighted to be here speaking about competitiveness. But since then, the world has witnessed drastic changes. Technology advances rapidly as information moves with greater speed and freedom. The tide of free-trade sweep over every continent. Geo-politics intertwine with commerce as the world becomes more and more inter-connected. Globalization becomes the inescapable reality.

Competitiveness as a concept has been affected by the these developments. Does it still hold pretty much the same meaning? For sure, competitiveness is again a **"buzz word" of the new century**. Academic, business, and policymakers have joined in the "quest" for greater national competitiveness. But unlike in the past, this quest is not simple. For in the complex environment, modern competitiveness is **dynamic and multi-dimensional**. It cannot be completely captured by any single concept-not market shares, not productivity. It is, more than ever, influenced by how the pattern of global competition evolves.

Globalization is bringing **convergence of business and customers** in multiple ways. As a result, today's businesses adopt an outlook that is first and clearly **global** and **integrative**. They make competitive moves **across** national boundaries, rather than in individual countries. Ultimately, they create **cutting-edge** competitiveness from **"clusters of countries"** offering maximum complementary strengths and synergy.

The implications of this changing global competition are crucial to us at this juncture. In fact, a foremost Thai expert on Chinese Feng Shui has marked 2004 as a major turning point for Asia. The dawn of the "Asia Era" has arrived as the "Great Dragon" is heading east. India and China will experience good fortune for the dragon rests its head upon India and its belly upon China. For Thailand and neighbors, with the dragon's tail upon us, we get great opportunities but must work to realize them. But work hard as we may, it is ultimately futile to develop a nation's **competitiveness in isolation**. National competitiveness should be developed in the context of **'clusters of countries** with **the regional and global outlook** to be truly effective. Most important, it will be the clusters with decisive strategy that can compete with the likes of China or India, that can attract global business to their territories. Take this "cluster concept" up to the region's level, Asian countries can be competitive only if **Asia as a region** is competitive.

In addition, **"clusters of countries"** that offers **stability and continuity** enhance their competitiveness and attractiveness in the eyes of business. Furthermore, cluster competitiveness multiplies if it provides a base from which business can penetrate other clusters with complementary advantages and networks.

Ladies and Gentlemen,

I believe these implications are key to developing **cutting-edge pan-Asian competitiveness**. But to take on this challenge, what are the alternatives? Keeping the "status quo – business as usual", or, taking the "conventional route – incremental changes". Both I believe, will either spell doom for Asia or leave us playing catch-up forever.

I am convinced we need a **path-breaking** strategy to create **"quantum leaps"** in competitive edge. Such a strategy requires close strategic collaboration among cluster nations. It must collaboration in **true partnerships** driven by individual strengths, bound together by common goals to **create unique values**.

For Asian countries, We are well-positioned for this strategy. Capitalizing on our diverse strengths, we can create **“Pan-Asian Competitive Clusters”** Such clusters will be key in attracting business to different parts of Asia such as ASEAN. Looking at Asia, most business will flock to China or India first before ASEAN countries. But if ASEAN countries can combine as **‘competitive cluster’** then they can compete with the major countries for business.

ASEAN financial sectors face a similar situation. It is unfortunate but true that our individual stock exchanges are no match for the major exchanges like London, New York, or Tokyo in attracting global investors. As such, we risk being marginalized. But together as **cluster of exchanges**, we can acquire a new competitive edge. Through ASEAN finance ministers, we are linking up selected ASEAN exchanges to take advantage of combined strengths in product ASEAN exchanges to take advantage of combined strengths in product offering, trade coverage, back-office settlement, and technology. In all, competitive clusters are the way to go for Asian countries to create a new wave of competitive edge.

Ladies and Gentlemen,

Thailand has embarked on this path as this government **gives top priority to competitiveness**. Our journey began over three years ago when we office and tackled the urgent task of putting Thailand back on track from the 1997 crisis. Today, with the economy fully recovered, propelled by robust fiscal strength and solid growth, we are taking up this critical challenge of upgrading Thailand's competitiveness.

We formulated a **two-fold strategy**. First, we address fundamental issues that require sustained effort and time. These center on **domestic reforms**. Beginning with the **people's sector**, we focus at the grass-root. Through special initiatives, we work to relief people from poverty and give them opportunity to realize their true potentials. The rejuvenated **grass-root communities** supports another high-potential but long-neglected group – the Thai SMEs. We are fostering the SMEs to become a new growth engine. Together, **the grass-root and SMEs entrepreneurs** provide much-needed dynamism and creativity.

In the industrial sector, we have identified target industries. Using the cluster approach, we aim to upgrade their capabilities and networks. And to back them all up, we have launched the **public sector reform**. This is just as critical to enhance efficiencies of government agencies to support our overall competitive strategy.

While domestic reform lays the new groundwork, the international dimension is just as vital. That is why our strategy also focuses on international networking. Combining the **impact of reform** with the **power of international networking**, we aim to achieve “**quantum break-through**” in lifting competitiveness to **a new height** never before possible.

At the international level, Thailand pro-actively engages our partners. With our neighbors, Myanmar, Laos, and Cambodia, we concluded the pact of cooperation on development strategies. The pact will help drive progress in the high-potential GMS and connected sub-regions. With key trade partners, we **spearhead FTAs, co-creating new frontiers of competitive edge**. With ASEAN plus Japan, China, and South Korea, we champion the Asian bond initiative as a **new source of competitive strength** for Asia.

The concepts of networking and competitive clusters should not stop at the macro level. They need to also apply down to the industry and company levels. Though the **sharing of technology, the exchange of knowledge and insights**, clusters capable of creating new competitive edge are formed in a spectrum of industries, including auto, health, fashion, and handicrafts. As a result, Thailand has made **major leaps to become a key player** on the regional or global stage.

Another highly competitive industry is **tourism**, for which Thailand is quite strong. But alone, We could only achieve so much. Partnering with others, we can achieve a **break-through**. Here, Thailand has made **great leaps**, becoming **the tourism gateway for clusters of destinations**. Unique routes backed by innovative campaigns are propelling Thai tourism to the global forefront. A true competitive edge in the making.

At company level, business that will prosper in the future must **broaden and deepen their competitive edge**. Furthermore, it is critical that the broadening and deepening of competitive edge be pursued in **multiple dimensions**. Business can achieved this by leveraging each other's strengths though **partnerships and networking**. In the context of Asia, I am referring to the “**Pan-Asian super companies**” High-performance companies that develop **cutting edge competitiveness** through the sharing of skills, knowledge, technology, and resources. Originated in any country, they are capable of **networking**

across Asia to gain competitive edge in the regional and global arenas. They are the new breed quickly emerging in key industries such as transportation, construction, electronics, and property. For our part, selected Thai companies are now on the Pan-Asian track, partnering up with multinationals from other Asian countries.

Ladies and Gentlemen,

As Asia moves forward, competitiveness will continue to generate new discussions in many circles. But I believe a dominant trend is already emerging, the rise of Pan-Asian competitiveness. Competitiveness based on ***clusters of countries to achieve breakthrough*** together. Competitiveness that requires a ***new mindset*** of partnership at both the macro and micro levels. This international conference is an important event in that spirit. I am honored to join you and wish all participants great success. Thank you.

KEYNOTE
BY
DR. RICHARD N. COOPER
HARVARD UNIVERSITY

Keynote
by
Dr. Richard N. Cooper
Harvard University
International Conference on Competitiveness:
Challenges and Opportunities for Asian Countries
Intercontinental Hotel, Bangkok, Thailand
1-2 July 2004

“Competitiveness” is an attribute widely desired, little understood. We need to spend a bit of time sorting out concepts. This need can be sharpened by the paradox of the United States, which stands second (after Finland) in the widely-cited index of competitiveness of the world Economic Forum, yet has a current account deficit with its trading partners of around \$500 billion, five percent of US GDP, as a result of a large excess of imports over exports.

The dictionary defines “competitiveness” circularly as “able to attain the desired results in a competitive situation and by latter it means “decided by competition,” which in turn is defined as “struggle or rivalry for supremacy.” We are concerned here with economic or commercial competition, not sports events or beauty contests. We might speak of a business firm as being especially “competitive” if it is able to increase its share of the relevant market while maintaining its profits or, alternatively, to increase its profitability while maintaining its market share. The firm is competitive if it can profitably maintain its market share in the face of competition from other firms. Since we are interested in worldwide competitiveness, this competition from other firms must include foreign as well as domestic firms, whether in the world market or the domestic market.

Unfortunately this common-sense definition of “competitiveness” for a firm does not carry comfortably to countries. While we can certainly identify “market shares” for countries in the world market for particular products, it is more difficult for the country as a whole. Share of world exports or share of gross world product is determined by the size of the country – its population, labor force, and importantly, productivity. “Profits” have no precise country analogue, unless we mean output per person or per person employed.

In speaking about national competitiveness, we could mean simply that the country contains many competitive firms, as defined above. But how many? How large do they need to be – what fraction of national output? (Every country after all has a comparative advantage in

some product.) And do they need to be owned by nationals, or could they include foreign-owned firms operating in the country? Japan offers an example of a country with several dozen competitive firms, which are important, indeed crucial, for Japan's export performance; but much of Japan's domestic economy, by wide consensus, is uncompetitive by world standards.

Several attempts have been made to define "competitiveness" as applied to countries, and they all converge around output per capita or some close variant. For example, "competitiveness provides the basis for raising people's earnings in a non-inflationary way" (Europe's competitiveness Advisory Group, June 1995) ; "the ability to produce goods and service that meet the test of international markets while citizens earn a standard of living that is both rising and sustainable over the long-run" (US Competitiveness Policy Council, 1992) ; "The only meaningful concept of competitiveness at the national level is national productivity" (Michael Porter, The Competitive Advantage of Nations, 1998).

Per capita income is closely related to productivity (which equals output per man-hour of input), which in turn determines standards of living in a country (including leisure).

The Geneva-based World Economic Forum has compiled a cross-country index of national of national competitiveness since 1996, published annually in its Global competitiveness Report (Oxford University Press). More recently it has refined its work into two indices: one called the Growth Competitiveness Index (GCI), another the Current Competitiveness Index (CCI, renamed in 2004 the Business Competitiveness Index). The first of these indices attempts to summarize a variety of factors that positively influence sustainable national growth in per capita income, over a period of roughly a decade. The second index attempts to summarize a variety of factors that are highly correlated with national labor productivity in the recent past. The GCI is based on three component indices, with equal indices, with equals weights, concerning macroeconomic conditions, institutional factors, and technological development. The CCI is based on measures of the quality of the local business environment and the quality of company operations and strategy. Some of the underlying components come from national data, much from surveys of businessman run by WEF and others.

How can competitiveness be achieved at the national level? Labor Productivity is determined by the techniques of production used, the average amount of capital available per worker, the skills of the workers, and the efficiency with which technology, capital, skilled and unskilled labor are combined, including of course marketing success and the business environment in which the economic units operate. Labor productivity can grow through

improvements in any of these components. In practice all four factors are changing continually in growing countries, although their relative weights vary significantly from country to country and from time to time. The growing countries of East Asia, for instance, have relied much for their growth on high rates of investment – large additions to capital per worker – in recent decades. In contrast, recent growth in the United States has relied much less on increases in capital per worker (although complex issues of how best to measure “capital” complicate and may qualify this statement). Rather, US growth in recent years has come mainly from increases in “total factor productivity,” especially improvements in the use of capital, lumped into changing techniques of production and higher overall efficiency in the above list.

A key characteristic of the world economy – especially the rich countries – is that technological change has become institutionalized, in the sense that many educated and talented people are paid – partly through salaries and bonuses, partly through advancement and promotions, partly through prizes and social prestige – to think up new ideas. Many will be dead-ends, but many will be useful and some will be irresistible, in the sense that ten or twenty years from now millions of people will be using them. This stream of useful – and profitable – innovations is another dimension of competitiveness, as many people or firms around the world buy or license the innovations from the innovating country. Some of the innovations are new products or services; most however provide more efficient processes for producing familiar goods and services, hence increase measured productivity. (Introducing new products into productivity measures is problematic and involves various statistical compromises.)

Innovation often but not always involves extensive “investment” in research and development, and corresponding levels of skills in the labor force. But not always. When I was a child, a scooter – a two-wheeled riding platform propelled with one foot – was a common toy. It virtually disappeared for many decades. It has recently been re-introduced by a Taiwanese firm in a strong, folding modern design, and can now be widely observed in the United States. Here is an old idea updated with modern materials, an innovation that did not rely on the frontiers of science.

Innovations elsewhere can often be imitated at lower cost, and indeed this provides one of the major mechanisms for growth in developing countries today – and historically for the United States, drawing on European ideas, and subsequently Japan, drawing on ideas from the United States and Europe. But imitation of innovations itself requires some economic creativity, since often new processes of production are required, which in turn require adoptions by management and labor, even when equipment is imported, especially if it is not.

This continual process of innovation, somewhere in the world if not at home, implies that both products and productive processes are subject to continual change, placing a premium on the ability of firms and of countries to adapt quickly to new opportunities and to changes in the structure of costs. Having advance information of what is likely to come of course facilitates such adaptation.

Competitiveness has a macro dimension and a micro dimension. The latter concerns how management gets the most out of its employees and how skillfully it markets its products. The former concerns factors external to the firm: interest rates, the exchange rate, the rate of inflation, tax rates and enforcement, wages and the availability of skills in the labor market, the general regulatory environment, and the efficacy of the procedures for settling disputes. A more depreciated currency can improve the international competitiveness of a country's firms, but it does so by reducing living standards of its citizens. It may also take pressure off firms to cut costs and improve efficiency, as President Park argued in South Korea during the 1970s.

Much attention has been paid to regulation of financial and labor markets, and the nature and efficacy of such regulation is indeed an important part of the environment in which firms operate. But William Lewis of McKinsey Global Institute has argued (in The Power of Productivity, 2004) that even more important is the regulation of product markets, to which too little attention has been paid. MGI's findings, in a series of sector-level studies in many countries, including Brazil, India, Russia, and South Korea among developing countries, are that a major impediment to local competition, hence to improvements in productivity, is regulations that inhibit or even prohibit entry of new firms, including foreign firms. He places great emphasis on the importance of retail trade in this regard, a sector that is too often neglected as technological or conceptually uninteresting, because of its direct contact with consumers, its backward linkages to suppliers and manufacturers, and its economic size in all countries.

"Competitiveness" is universal valued and desired. No one, so far as I know, espouses and uncompetitive economy. But the policy actions required to bolster competitiveness are often controversial, so while everyone wants the objective, not everyone places such high value on it as to override other consideration, whether of a public or a personal character. Both ideology and interests may resist a government's taking the actions considered necessary to bolster competitiveness; and they do so either by challenging the connection between the proposed actions and the desired objective, or by asserting the priority of other objectives, such as equality of income distribution, over improved competitiveness.

Ideology, or more generally concept of the public good, is perhaps less important today than it was 20 and certainly 40 years ago, when Marxist views about how to manage an economy were widely regarded in rich and poor countries alike, with its emphasis on centralized planning and its suspicion of private ownership and of all forms of competition, including foreign trade. It may well be that Marxist planning could work in simple, largely agricultural societies – although Soviet and Chinese experimentation with collectivization of agriculture suggests that it does not work well even there – but modern industrial societies, with tens of thousands of products and where technical change is both possible and desirable, are impossible to run along Marxist lines. This is now widely recognized. A residual of Marxist thinking, however, can be found in proper concern for the well-being of the poorest and most disadvantaged members of society. One of the major challenges of all modern economies is to achieve the efficiency improvements that are continuously being made possible, while also assuring that no one is left seriously behind. It is an established fact that the best way to reduce poverty is to grow the economy – higher average income tends to pull up all incomes overtime – but growth alone does not assure that all benefit.

More important than ideology in resisting change are the short-term interests of politically influential individuals or groups. Many influential people have a perceived and perhaps even a real interest in preserving the status quo, from which they have learned to benefit materially and in social status. Change, particularly reduction in resource-allocating authority of government officials, may seriously threaten the status quo – indeed, that may be its purpose, with the aim of improving competitiveness. Many excuses will be advanced why the proposed change is undesirable – among which will not be the admission that it reduces the authority and rewards of the officials or politicians making the objections.

Even the attainment of macroeconomic stability may be difficult, insofar as it involves serious discipline in framing the government's budgets. Government expenditures are often popular, at least with the direct beneficiaries, while taxes never are. This results in the politician's dilemma: how to appeal to the first group without alienating the tax-payers. The resolution of this dilemma too often has been resort to deficit financing, often at the central bank, resulting in chronic inflationary pressures. One does not have to espouse price stability – indeed, I believe that would be unwise for many developing countries -- to want a high degree of discipline both on government expenditures and on central bank financing of government.

The proper role of government is to create and maintain a stable macroeconomic environment, in which long-term business planning can take place, and to maintain the right balance in regulation and taxation – which, contrary to what one sometimes hears in the United States, does not involve minimal regulation and taxation. Trust is an important part of any modern economy that involves commitments over time (that is, all modern economies). Trust needs to be fostered and reinforced by a system for settling commercial disputes that is seen to be fair minded (impartial) between the contending parties, even when one of the contending parties is government. That in turn requires laws, regulations and supervision and enforcement of same. This is most obvious in the financial arena, where agents are handling large sums of the public's money, and where the temptation to misuse such funds is high absent a highly disciplined regulatory environment. But it also applied to health care, drugs, food, product and workplace safety, environmental degradation and a host of other issues. “Optimal” government is not minimal government, but rather government that provides a clear framework for commercial transaction whenever such a framework is necessary for economic efficiency.

Taxation of course is necessary to provide for traditional public goods such as transport infrastructure and education, as well as financing the regulatory and dispute settlement arrangements. Serious failure of government in these regards results in a loss of competitiveness.

Confusion is sometimes made between strong government and pervasive government. Government should be strong in the tasks it undertakes, but it should undertake only those tasks that are really necessary – that is, desirable activities that cannot be effectively provided without the intervention of government. The US Federal government is a strong government, but it is not pervasive in that many activities are left to state or local governments, or to the private sector. Many governments around the world are far more pervasive in their pretensions, but in fact are weak in execution – often the worst of both worlds, since economic agents then may have to operate outside the law to survive.

We can close by returning to the paradox posed at the outset: the United States ranks second in both the latest WEF competitiveness indices, down from first last year and second in early years, despite a huge current account deficit in its transactions with the rest of the world. How can this be? It is necessary first to recall that the foreign trade position of the United States is influenced by the state of the economy, both its growth and the exchange rate of the dollar. The dollar floats freely as far as the US government is concerned, except in unusual circumstances. The exchange rate of the dollar is influenced by the trade deficit, but even more

by inflows of foreign capital into the United States; and of course the exchange rate influences the competitiveness of US products on the world market, and indeed even in the domestic market, given the low level of import protection for most products.

The US deficit is as large as it is because foreigners wanted to invest so heavily in the United States - - in direct investments, in stocks, bonds and real estate. These investments were overwhelmingly private until a few years ago. Lately they have included public funds - - the by-product of exchange rate policies of other countries, particularly those in Asia - - but private investments continued large and seem again to be growing, as recovery of the US economy from the 2001-02 recessions takes hold. Foreigners like the United States as a place to invest partly because of its large size, but partly also for all the reasons that lead to a high rank on the WEF competitiveness indices. It is a good place to do business, its growth prospects, while modest by comparison with some emerging markets, are excellent among the rich countries. Its productivity is high and growing at a nice rate. And that is what national competitiveness is all about.

PLENARY:
NATIONAL COMPETITIVENESS AGENDA
(STRATEGY, DIRECTION AND ISSUES)

National Competitive Agendas (Strategy, Direction and Issues)

By

Professor J C Iseux, Special Member, Chinese People's Political Consultative Committee And
Advisor, National Development and Reform Commission, China

Yogendra Kumar Modi, President of Federation of Indian Chambers of Commerce and
Industry and Chairman of YKM Holdings, Modi Telecommunication and
Great Eastern Energy Corporation, India

Dr. Hong Yoo Soo, Chaired Research Fellow, Korea Institute for International Economic
Policy, and Chairman, Korean Association for Technological Innovation, South Korea

Dato Raja Zaharaton Raja Zainal Abidin, Director-General, Economic Planning Unit,
Prime Minister's Department, and Chairman, Malaysian Technology Development Corporation,
Malaysia

Dr. Pang Eng Fong, Practice Professor, Singapore Management University, Singapore

Chakramon Phasukvanich, Secretary-General, Office of the National Economic and Social
Development Board, Thailand

Moderator : Mr. Pana Janviroj, Editor, The Nation

EXECUTIVE SUMMARY

Being one of the world's most attractive countries in terms of investment, China is serious about and strongly committed to competitiveness. Among various policies, the Chinese government sets up a central assets management body to ensure mutual and directional growth and good governance for public enterprises as well as cooperation between government and the business circles. For the agricultural industry, farmers can now own land; more foreign joint ventures are encouraged, driving greater competitiveness in the private sector. With all the measures implemented, China will help Asian increase its competitiveness.

India is another highly attractive investment destination in Asia. The country aims to become the world's third largest economy by 2050 given steady growth in terms of economy, human resource development, technology advancement, and size of the economy.

Korea has placed science and technology as the main priority on its national competitiveness agenda and identified them as the key driving forces towards transforming Korea into an "Innovation-Driven Economy" and leading global market player. To achieve its goals, Korea's government has mapped out and set forth the restructuring of both public and private sectors and the development of human resources, among other reforms.

Malaysia's economic and investment climate, though favorable, is not good enough to sustain high growth. Therefore, Malaysia's government has developed 5 strategies to boost competitiveness: 1) Enhancing Productivity; 2) Human Resource Development; 3) Developing a Knowledge-based Economy; 4) Organizational Capacity Building; and 5) Creating a Pro-Business Environment.

Despite being one of the most competitive nations in Asia, Singapore has to consistently develop its capacity in order to maintain its leadership position, as competing nations are initiating strategic reforms and threatening Singapore's stance. Playing an important role in making policies to enhance the country's competitiveness, the government aims to turn Singapore into a leading global city, a hub of talent, enterprise and innovation within the next 15 years.

The Royal Thai Government has been keen on enhancing the country's economic competitiveness. It has developed 7 key strategies, which are under 3 major pillars of improvement: Macro, Micro, and Social pillars. Under the Macro pillar are 2 strategies: 1) Economic Development Platform, and 2) International Active Player. Under the Micro pillar are 3 strategies: 3) World Leader in Niche Market, 4) Innovative Nation with Learning Base, and 5) Entrepreneurial Society. Under the Social pillar are 2 strategies: 6) Society of Cultural Pride with Global Sense, and 7) Country of Decent Environment for Living.

DETAILED SUMMARY

Professor J C Iseux

“National Competitive Agendas (Strategy, Direction and Issues): China”

China has greatly changed since it adopted an open door policy 25 years ago. Now, as a member of the World Trade Organization (WTO), the country is working on tax structure. Despite many challenges and obstacles, China has a strong commitment to national competitiveness development and become a competitive WTO member.

In the next five years, China will win over the United States in terms of foreign direct investment. In terms of competitiveness ranking, the United States in the world's No. 2. By the end of the decade, China will win over the United States.

With such goals, the Chinese government has completed a white paper detailing 5-10 year strategies, in all levels, to strengthen its trade and foreign affairs. He cited government-owned enterprises development and private sector development as two key strategies to achieve the goals.

First, China has adopted a "daring" public enterprise development strategy. China model is significantly different from the western model. Public good governance is very important because in the past Chinese public enterprises were controlled vertically and horizontally by the central government. In the past six years, the policy has changed with more involvement from the market. A central body for assets management was set up. The body works as a representative of the investors, or similar to a board director. The body's role is to provide guidance and advice to each organization how to increase competitiveness. This ensures that the whole public sector moves in the same direction and supports one another.

At the same time, China encourages entrepreneurs to invest outside the country, in line with the "going out" policy, especially in high-potential industries like gas and oil. This strategy will expand China's competitive advantages in the global arena.

Second, the Communist Party starts to allow entrepreneurs to become party members, enabling a free-flow exchange of information and ideas between the party and the market. This supports the drafting of laws and policies that support private sector development. Capital and agricultural resources are allocated to individuals in the agriculture sector, which accounts for 60% of the whole population. Agricultural Cooperatives are eliminated. Farmers are allowed to own land and enjoy greater legal protection. These are key elements that encourage competitive attitude in the grass-root level. The government also encourages joint venture between locals and foreign investors instead of providing subsidy. This change sets a supporting environment for fair competition.

The structural changes and government's new strategies put China in a very strong position in the world market today.

"Last century is the "American Century". But now, it's "China Century", said Prof. Iseux. "Cooperation between Asian countries will enable all of us to sell more goods and become more competitive. What we need is peaceful development, fair competition and cooperation."

Mr. Yogendra KR. Modi

“National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues): India”

India becomes an attractive investment destination in Asia as it has an encouraging environment. It has constant GDP growth of approximately 8%. Foreign investment also increases from US\$8.1 billion in 2001 to US\$15.8 billion in 2003-2004. In terms of social aspects, literacy rates in India stands at about 65% of the total population and incidence of poverty has been declined from 36% in 1993 and is projected to be about 19% in 2007.

India is working to provide pleasant investment environment. Its customs duties on manufactured items have been lowered from 38.5% on average in 2000 to 20% in 2004. Quantitative restrictions on imports were removed in April 2001. These measure boosts India's share of external trade in GDP to 31.7% in 2003-2004. India has signed a free trade agreement with Thailand. Starting from September, tariff s on 82 items will be reduced.

Key elements that enhances India's competitiveness include human capital, size of domestic market and democracy.

Human capital is a very important competitive edge for India. The country has over 3 million scientific and technical manpower, 0.8 million post graduates in science, one million graduate engineers, and 0.3 million graduates in agriculture and veterinary sciences. The country produces more than 50,000 computer professionals a year.

The country also has a total of 547 million population aged below 25 years who will make the future of India. Together with a large domestic market with 1.1 billion population and purchasing power parity of US\$1.5 trillion, India is well positioned in terms of competitiveness

India's strengths lie in various industries namely pharmaceuticals, biotechnology, automobiles, IT and entertainment.

India is the world's 4th largest pharmaceuticals producer with 8% shares of the global production by volume and is the owners of a large number of pharmaceutical products. Over 100 Indian formulations have received approval by the United States FDA. In terms of biotechnology, there are over 900 biotech companies. Fresh investment in this area in the next 5-7 years is expected at US\$1.5-2 billion.

Being the world's 2nd largest small car market, India's automotive industry is huge. Major international carmakers like General Motors, Toyota, Ford, Honda, Hyundai, Volkswagen, Suzuki and Mercedes all take India as one of their manufacturing bases in Asia. The country produces 1.2 million units of 4-wheel vehicles and 5.6 million two-wheelers in

2003-2004. Vehicle exports from India increases constantly from about 200,000 units of 2-wheelers in 2000 to 332,087 in 2003-2004, while the number of 4-wheelers exports increases from almost 100,000 units in 2000 to 146,543 in 2003-2004.

Research and development: at present, more than 100 global firms outsource R&D facilities to India. For example, GE John Welch Technology Center sets up the largest research outlet outside the US in the country while Eli Lilly has its largest research facility in Asia located in India.

IT and IT enabled service industry: the compounded annual growth rate exceeds 50% over the last five years. India has potential to tap 38% of the world market while its revenues from ITeS have a significant annual growth rate of 68.2%. Big name corporate like General Electric, British Airways, American Express, IBM and McKinsey have outsourced their business process to India.

Entertainment industry grows at a remarkable 15% growth and values at US\$4.26 billion in 2003 and expects to reach US\$9.4 billion by 2008. India is the largest producer of films and entertainment content in the world with over 1,000 films produced in 2003-2004.

Kearney's FDI Confidence Index Report upgraded India to 6th most attractive destination in 2003, from 15th in 2002. The country also ranks the 4th in terms of service sector.

Challenges for India include governance where a large number of rules and regulations in the books have to be reduced while single window clearance and less implementing agencies are needed; and infrastructure improvement where the government plans to inject US\$334 billion investment by 2012 to improve all infrastructure. With all the plans in place, India will be the world's 3rd largest economy in the world by 2050, said Mr. Modi.

Dr. Hong Yoo Soo

"National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues): Korea"

Presently, Korea is facing several serious domestic and international economic challenges. In fact, the Korean economy is at a crossroads. If these challenges are mishandled, the economy may lose its dynamism and growth engine, which, in turn, would result in a long-term recession like Japan in the 1990s. In late April 2004, the Chinese government announced the need for cooling-down its over-heated economy. Some observers

predicted serious negative impacts of the Chinese adjustment policies on the Korean economy.

Although negative impacts have not been materialized yet, many analyses continue to warn that Korean economy will enter a long-term recession due to the slow response to mounting internal and external challenges and problems. In addition to the oil price factor, the major external challenges are from the rapidly-growing and changing Chinese economy which renders both threats and opportunities to Korea.

To be highly competitive globally, Korea's government has assessed the country's strength as well as surrounding opportunities such as market demand and growth potential. As scientific and technological innovations are keys to the country's rapid growth and prosperity, the government has therefore stepped in to support as well as facilitate the development of high-tech products and services. It also pushes for the restructuring of public and private sectors; together with the establishment of research and development systems and information networks, in order to bring about innovation.

Realizing the need for a solid infrastructure that can support the rapid growth of high- and medium-tech industries, Korea's government has pushed to develop human resources through educational reform that aims to ensure adequate future supply of qualified manpower in the field of science and technology. At the same time, the government attempts to reduce the knowledge or skill gap between those living in the urban and rural areas.

Korea plans to cope actively with future demand for the development of new technologies by establishing master plans for rearing and utilizing 10,000 researchers in promising high-tech areas. Korea will encourage university manpower supply system more toward a demand-oriented one by establishing innovative education models for science and engineering colleges. More attention will be paid to strengthening science education at school curricula, training science laboratory teachers, and securing up-to-date laboratory and teaching materials. More scientists and engineers will be appointed to government offices.

In addition, the government also increases its budget to fund the expansion of its research and development unit as well as hold a special committee to monitor, plan and evaluate the outcome. Its goal is to make Korea rank one among the top 12 countries in the world in the field of science and technology, boost the country's overall competitiveness, and subsequently emerge as the hub for scientific research in the Asia-Pacific region by 2015.

To prompt the early realization of national per capita income of 20,000 dollars, the government selected 10 new-growth industries in 2003, which will increase international competitiveness and lead job creation for the next 5-10 years. New growth industries will be promoted through developing some 80 key technologies under the coordination of National Science & Technology Council.

Dato Raja Zaharaton Raja Zainal Abidin

“National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues): Malaysia”

Despite its notable past economic achievements as reflected by improved quality of life and success in poverty eradication, Malaysia illustrates only moderate growth in productivity and low levels of foreign direct investment due to intense competition. In addition, Malaysian firms are under-performing in terms of innovation. Skill shortages remain a main concern. Despite the country's favorable investment climate, Malaysia still lacks the means to sustain high growth.

In addition, Malaysia faced to the challenges to long-term growth. The main issues are changing rules of competition-competitiveness depends on knowledge rather than factor inputs, era of intense liberalization and globalization-WTO, FTAs, e-commerce, global supply chain and emergence of new global players-China and India. Therefore, Malaysia is sandwiched between low-wage and high-tech economies

Presently, Malaysia has the National Vision Policy (2001-2010) which main theme are building a resilient and competitive nation and overriding objective : National Unity. We aims to establish a progressive and prosperous Bangsa Malaysia and maintains the key strategies of the New Economic Policy (eradicating poverty and restructuring of society) and the National Development Policy (balanced development) with new dimensions.

To enhance competitiveness as well as ensure balanced development, Malaysia's government has developed 5 strategies, as follows:

- 1) Enhance Productivities : through higher value-added activities, enhancement of skills and knowledge, adoption of better management and organizational techniques; enhancement of research and development as well as science and technology units; and employment of ICT.

2) Human Resource Development : through increased accessibility to education and training, promotion of lifelong learning, and increased supply of manpower in the fields of science and technology.

3) Developing a Knowledge-based Economy : through development in science and technology, development of info structure and restructuring of the financial system.

4) Organizational Capacity Building : through development of entrepreneurial capacity, establishment of world-class companies, promotion of local small- to medium-sized enterprises and promotion of ethical and moral values.

5) Creating a Pro-Business Environment : through minimization of regulatory burden, provision of various incentives and tax exemptions, provision of world-class infrastructure and promotion of regular dialogues between public and private sectors.

Dr. Pang Eng Fong

“National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues): Singapore”

In the dynamic world of change, both readiness and drive to initiate are keys to success. Despite being one of the most competitive nations in Asia, Singapore has to consistently develop its capacity in order to maintain its leadership position, as competing nations are initiating strategic reforms and threatening Singapore's stance.

Policies that Singapore's government uses to sharpen its competitive edge include cutting business costs, maintaining investor confidence, forming strategic partnerships, boosting growth engines of manufacturing and services, encouraging creativity and entrepreneurship, developing human resources, and seeking new markets. These policies aim to turn Singapore into a leading global city, a hub of talent, enterprise and innovation within the next 15 years.

For a country to develop successfully, reforms must start from within. However, due to today's economy which is volatile to a domino effect, external factors – such as global and regional terrorist threats and financial crisis – also need to be taken into consideration.

The 8 Golden Rules of Sustaining Competitiveness for Singapore are : elect pragmatic honest government, create predictable business-friendly environment, adhere to liberal trade regime, invest in people, build up superior infrastructure, send clear signals to investors, keep taxes low ,and encourage private savings.

Mr. Chakramon Phasukvanich

“National Competitiveness Agendas (Strategy, Direction and Issues): Thailand”

Thailand's economy has been getting out of the crisis and entering into the era of new economy, where its competitive position has been relatively improved. GDP growth has strongly recovered and is predicted to reach between 6-7% for this year. Exports are expected to grow by 12% in this year and private consumption has picked up.

Recently published IMD rankings show that Thailand is currently ranked at 29th out of 60 in the world Competitiveness Scoreboard 2004. This signals and improvement in Thailand's overall competitiveness from 2003. The economic performance ranking for Thailand has improved (from 14th to 9th) and the business efficiency has increase (from 28th to 23rd), whereas the government efficiency has slightly dropped (from 18th to 20th)

Nevertheless, Thailand's competitiveness in terms of infrastructure still needs to be improved. Its ranking has significantly dropped from 49th to 50th, with weakest criteria being total health expenditure as a percentage of GDP, percentage of secondary school enrollment receiving full time education and percentage of total expenditure on R&D.

Although during the past years, Thailand's overall economy has been improved. However, Thailand's overall performance in terms of competitiveness depends of more than just a strong economy. The challenge for the Government is to maintain and build on this to bolster medium-term sustainability through providing the supporting base in terms of stability, infrastructure and resources. This is what will prove to be the true challenge that Government must meet and overcome. However, the Royal Thai Government foresees the need for and the importance of developing the country's economic competitiveness for sustainable growth. It has therefore developed 7 key strategies, which are under 3 major pillars of improvement: Macro, Micro, and Social pillars.

Under the Macro pillar are 2 strategies:

- 1) Economic Development Platform – including the development of Infrastructure, such as logistic systems, that contributes to the growth of SMEs.
- 2) International Active Player

Under the Micro pillar are 3 strategies:

- 1) World Leader in Niche Market
- 2) Innovative Nation with Learning Base – producing human resources that

Will not only have the skills but also the values and attitudes that will reinforce and become Thailand's core competitive strength.

- 1) Entrepreneurial Society - focusing on the entrepreneurial policies to
- 2) encourage new start-ups.

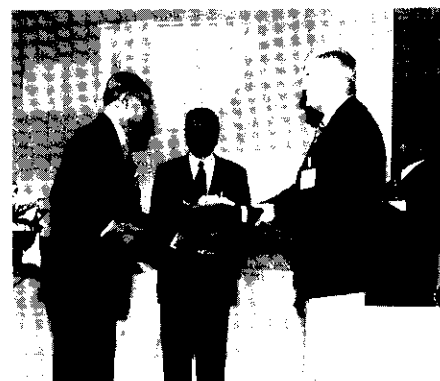
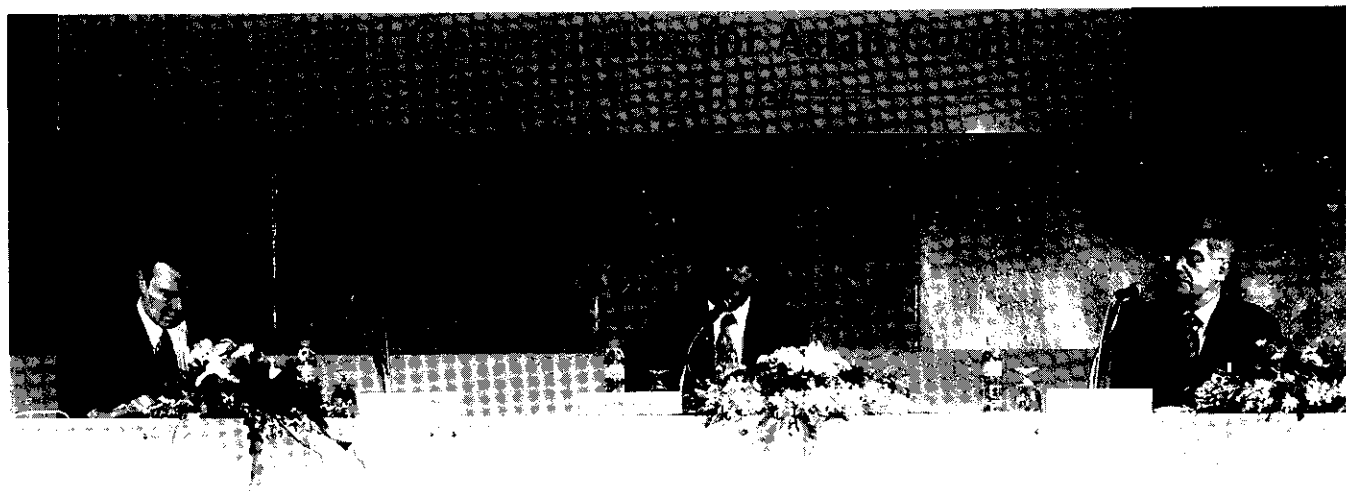
Under the Social pillar are 2 strategies:

- 1) Society of Cultural Pride with Global Sense
- 2) Country of Decent Environment for Living.

“Competitiveness is a marathon, not a sprint.” Building a nation's competitiveness therefore not only requires a clearly articulated strategy, but also requires an effective implementation and collaboration at all local, national, and regional levels.

PLENARY:

CUTTING-EDGE CORPORATE MANAGEMENT STRATEGIES

Cutting-Edge Corporate Management Strategies

By

Professor Eamonn J Walsh, Dean, Smurfit School of Business, University College, Dublin

Mr. Eamonn Fingleton, Author of 'In Praise of Hard Industries: Why Manufacturing, Not the Information Economy, is the Key to Future Prosperity'.

Moderator : Mr. Dusit Nontanakorn, President, Thailand Management Association and President, Cementhai Distribution of Siam Cement Group, Thailand

EXECUTIVE SUMMARY

Innovation is the key to an organization's success and the nation's economic prosperity. Moreover, for an organization to foster an innovative culture and drive itself to the industry's forefront, it must practice: 1) Finding intrapreneur or 'Dreamers that Do', 2) Managing risks, and 3) Identifying high growth opportunities.

The 'Manufacturing Economy' based on advanced production – not the 'New Economy', which is based on information technology – is the driving force behind a country's economic growth. Three fundamental advantages posed by advanced manufacturing are: 1) Creating an excellent range of jobs, 2) Generating large export revenues, and 3) Having high productivity that ensure high incomes.

DETAILED SUMMARY

Professor Eamonn J Walsh

“Unleashing Corporate Innovation: How Intrapreneurship will Determine Tomorrow's Winners”

In a highly competitive world, “innovation” is crucial in bringing wealth and prosperity to an organization. Therefore, each organization needs to cultivate a culture that encourages creative initiations, for example, through:

- 1) Finding intrapreneur or 'Dreamers that Do': The intrapreneur is an individual who possesses entrepreneurial behaviour, or the ability to conceive ideas, organize and implement them, as well as assume risks. They should also have commercial insight, market understanding and environmental awareness. In addition to that is the ability to associate and interact with people at all levels. An organization can develop intrapreneurs by allowing them to demonstrate such attributes to their fullest potential.

- 2) Managing risks: Any new idea comes with a risk of failure. It is then crucial that the organization foster a culture which tolerates failure. Support from CEO or high level management is key, though not to the extent where the company's core business practices and objectives are compromised.
- 3) Identifying high growth opportunities: A corporate culture that welcomes new ideas should be created. An idea that sounds absurd at first may work, for example, the idea of low-cost, no-frills airline that provides no special services for passengers – such as no lounges and no meals – has evidently turned into a success story with 30% growth rates.

Other suggested factors that may be advantageous to organizations in Asian countries in their pursuit of economic development include: create products and services that first cater the needs of domestic market, while seeking channels for gradual expansion of those offers into regional and global markets; optimize existing technology through innovative applications; integrate and assimilate western ideas and practices; create role models; and turn local disadvantages into opportunities.

Mr. Eamonn Fingleton

Currently, many countries are opting for the 'New Economy', which is based on information technology. However, a more detailed scrutiny suggests that the 'Manufacturing Economy' – especially sophisticated manufacturing of advanced components such as liquid crystal displays (LCDs) or lithium-ion batteries – seems to provide more economic advantages that can drive a country to the forefront.

Key advantages of advanced manufacturing can be divided into 3 aspects:

- 1) Creating an excellent range of jobs: Whereas businesses like software and financial services under the New Economy tend to recruit mainly from the intellectual group, manufacturing harnesses the skills of prospects from labor-intensive workers to capable managers and brilliant scientists.
- 2) Generating large export revenues: Manufactured goods are generally universal, while information-based products are in most cases quite culture-specific. Whereas a typical information product may have to be adapted for different languages in different markets around the world – thus, generating costs that cut

into the net revenue, a typical manufactured product requires little if any adaptation.

- 3) Having high productivity potential that ensures high incomes.

Under this context, Japan is praised as having the most sophisticated manufacturing economy. Its economic prosperity is reflected through rich consumers with high purchasing power, high welfare, state-of-the-art public infrastructure, and high per capita income. At present, Japan's economic growth is said to surpass the New Economy-based countries like the US.

PLENARY:
OPPORTUNITIES AND CHALLENGES FOR ASEAN VALUE ADDED CHAINS
IN THE FACE OF FTAs WITH CHINA AND INDIA

Opportunities and Challenges for ASEAN Value Added Chains in the Face of FTAs with China and India

By

Marjorie Yang, Chairman and Chief Executive Officer, Esquel Group, Hong Kong

Dr. Ramkishan Rajan, Senior Lecturer, School of Economics, University of Adelaide

Moderator : Dr. Suthad Setboonsarng, Partner, PriceWaterhouseCoopers, Thailand

EXECUTIVE SUMMARY

In the face of changing and increasing trade rules, strong fundamentals such as solid human resources and ethics will lead companies to sail fabulously into the world market. This is because trade agreements between countries are unpredictable and uncontrollable, but good fundamentals will save companies when it have to face with new risks.

Theoretically, FTAs should be beneficial than harmful for countries doing the agreements because they should be able to fine tune their needs into each agreements to fit their national agendas. However, there are details and measures such as Rules of Origins to be carefully considered before one country sign the pact to ensure a fairness in the cooperation.

DETAILED SUMMARY

Marjorie Yang

“Only the Paranoid will survive”

Currently, Esquel Group under Ms. Yang has its own cotton farm in Xinjiang, Western China and it is about to expand and invest more in the untapped markets in Asia, especially China, rather than the saturated markets of Europe and the US like years before. She says that the needs of the consumers have radically changed from being very easy to pleased in the 1950s to be very difficult to service of this period. The changes in customer needs also reshape her company and there are ways that Ms. Yang will do to strive for an increased competitiveness of her business.

“In the future, we will have to do even more to cater to fickle consumers,” she says. “We will have to move even faster and use our brain to anticipate what is going to happen. We can not just sit around and wait, we have to go out for the market, preparing our products and our people to get ready for the needs. In a nutshell, we will have to read the mind of the consumers and do whatever it takes to please them.”

The loom of the new FTAs and multi-layer international trade agreements will affect Esquel in terms of their factory locations. A lot of people will be affected if the company has to relocate the factories to new places and Ms. Yang still does not know exactly what is going to happen when big country like the US calls for changes in the rules.

"That's why we have to prepare from within," she declares. "It's time to structurally and culturally improve ourselves because we can't change the external factors or environment in which we have to compete. We can't change that platform. What we can do is to seek good people to join us and Esquel has been bringing lots of new talents into our company. Now we have people from top universities joining us. And we not only recruit from Hong Kong, but from around the world. We also seek inspirations from friends in other industries such as technology, too."

Also, Ms. Yang says that Esquel will change the style it has been managing its people. For a long time, top-down command line have been the rule of the company, but since they now have more intelligent people working with them, Ms. Yang will create more opportunities for these talents to react and innovate to increase the competitiveness of the company. She hopes this will lead to a new culture of risk taking among her employees which should equip them with confidence to be more creativity for the best of the business.

"We have to abort the old notion that we should never praise good deeds of the employees and always reprimend those who do wrong," Ms. Yang explains. "We have to change that by creating a way to praise people when they take risk and if they fail, criticize them constructively so that people can continue to be creative."

Ethics among employees are also very important as a tool to sharpen competitive edge of companies. Ms. Yang points out that corruptions are common in every business and it is a difficult task to make all the steps truly transparent. Keeping ethics is a big challenge, Ms. Yang says, for currently people often say that you can not be successful if you are ethical, a challenge that Ms. Yang wants to take to anyone that believes so.

"Many people wonder whether there will be a chance to be successful and ethical at the same time, and I will say yes, of course. This is the biggest challenge of this generation. We need to protect ethics of our people. It should be on top of the agenda of every country no matter on what ground or agreements in trade we have."

Dr. Ramkishen S. Rajan

“The New Wave of FTAs in Asia”

FTAs emerge as a new alternative of international trade agreements among Asian countries due to the more cumbersome deals and slower moves made by the global trading system such as the World Trade Organization (WTO). FTAs are considered more effective and expeditious instruments for achieving trade liberalization among “like minded” trading partners.

Dr. Rajan points out that the new wave of FTAs has three important features. First, they go well beyond merchandise trade liberalization and also include liberalization of services trade and other trade facilitation measures that will lead to more integration among partners. Second, FTAs are not restricted to just the immediate regions but can be used beyond geographical outlines. For example, Singapore can do FTA agreements with the US and Thailand with Bahrain. Third, because of the depth of issue coverage, the new FTAs tend to be far smaller in initial membership compared to the older/existing FTAs which had a preference for shallowness or narrowness in issue coverage but broadness in terms of membership.

Currently, the new FTAs has been a hot issue among Asian countries including Thailand, Singapore, Korea who are rushing to sign bi-lateral agreements with as many countries as possible. Dr. Rajan says that although no theory can offer definitive insight into whether there are any net benefits from a country being a member of FTAs, it is almost certain that a country that is not a participant in any of the new FTAs will be adversely impacted due to the trade and investment diversion and reduction in their terms of trade. In other words, there is a strong case for joining FTAs for “defensive reasons” as “FTAs are street gangs: you may not like them, but if they are in your neighbourhood, it is safer to be one” as Ramkishen quotes Crawford and Laird, 2001.

Ramkishen points out that a reason that countries like Singapore and Thailand have been rusing to form FTAs with a large number of different countries early on is to capitalize on being a hub of overlapping arrangements that would enable them to obtain more of their intermediate goods at lower prices. Also, since exports originating from the hub are granted preferential access to a number of other markets, this may encourage the transshipment of goods via hubs, hence fortifying its already dominant role as an entrepot point. And this is why FTAs have special provisions or rules of origins (ROOs) which are meant to prevent

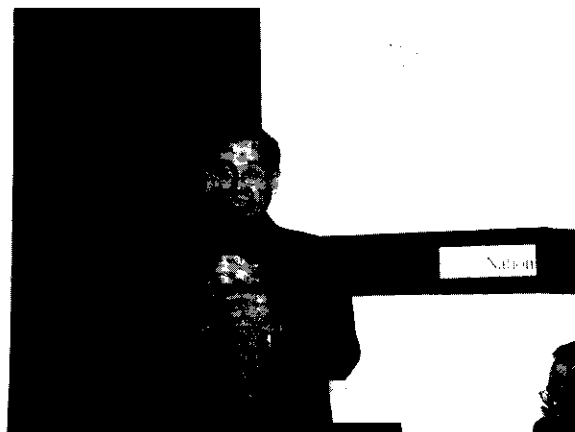
goods being re-exported from the lower tariff country to the higher tariff country one which is called trade deflection.

However, ROOs do not prove to be de facto protection for trade deflection because they are complex as definitions and methods of measurement can and do vary according to cases signed by each country. Also, cross-membership of a country in multiple FTAs may leave investors confused as to which rules, obligations and incentives correspond to which partner. It is also possible that the new agreements made by the same countries can contradict the existings agreements done earlier by different forms of trade agreements.

For Thailand, Ramkishan says that the country should benefit from signing FTAs with both China and India. This is because of the sizes of economies of the partners as well as complementary needs that can be beneficiary for both sides. However, details in ROOs of each agreement should be carefully studied before the contract is signed.

On the panel, questions arise about the fairness of the FTAs between countries that have different levels of competitiveness. Rajan says that it would only be natural that a country with more resources and higher competitiveness will benefit more in each agreement. But theoretically, "there is no trade imbalance" when you talk about the new FTAs because each country will have to fine tune their needs into the agreements and make themselves most beneficial out of them.

FOCUS SESSION 1:
LINKING ASIA TO GLOBAL SYSTEMS DEVELOPMENT

Focus Session 1: Linking Asia to global systems development

By

Dr. Jose Tongzon, Associate Professor of Economics, National University of Singapore

Dr. Ting Ho, Managing Partner, Logistics Venture Limited, Hong Kong

Moderator : Pochaman Pasawat, Executive Vice-President, Supply Chain Management,
Nestle Thailand

EXECUTIVE SUMMARY

The global logistics industry is growing at 10% on average over the next five years. Global trade is shifting to Asia, making it the new potential hub for trade and logistics. Many Asian countries position themselves as logistics hub but only collaboration will enable them to create win-win solution for all and increase competitiveness for the whole region.

DETAILED SUMMARY

Dr. Jose Tongzon

“Issues in logistics development in Southeast Asia”

Asian logistics industry, valued US\$320 billion, is very promising with an expected growth of 3-10% per year thanks to growth in international trade and investment and demand. Logistics and specialized supply chain management service is a key to a nation's competitive edge.

Crucial determinants of competitiveness for logistics industry of cost and price and service quality are key elements at the micro level. However, in the long run, cost and service quality do not go together. Logistics firms then have to compete in terms of efficiency through the use of technology.

At macro level, political and economic stability, infrastructure, supporting government policies and regulations and attractive exchange rates are key determinants for successful logistics hubs.

For example of Singapore seaport, there are several key competitive factors but the most important ones are operational efficiency and adaptability to changing market environment while competitive charges, service reliability, selection preferences of carriers and shippers, landside accessibility and differentiation are minor supports.

To be a logistics hub, strategic location is very important. A country has to be strategically located in the main shipping and air routes. It needs to have good human capital such as works with language skills, industry knowledge, and service mind.

At present, more companies outsource their business and they have to consider various factors in choosing the country. In his survey, most international manufacturing firms say they choose Singapore because of the country's excellent infrastructure, enhancing government policy and good supply and logistics chain management strategy. Dr. Tongzon says that Singapore's success as a regional logistics hub is a good lesson learned for Asian countries.

However, many Asian countries are competing for foreign direct investment and position themselves to become the preferred logistics hubs in the region. He suggests that cooperation will create a win-win result for all. For example, logistics providers such as seaports and airports should work together to make the whole region more attractive.

Dr. Ting Ho

“Linking Asia to global logistics systems development”

Trade liberalization and outsource trend have made logistics more important. The world output rose from US\$1.3 trillion in 1960 to over US\$34 trillion by 2000, driven by trade liberalization. The global output is expected to grow at about 3% per year over the next decade while trade is expected to grow at 6-7%.

More companies outsource their production to Asian countries. This drives the volume of exports from Asia to other regions. In 2001, Asia exported 11 million TEUs of goods but imported only 6.4 million TEUs. China is also growing quickly as more foreign direct investment rising from US\$52.7 billion in 2002 to US\$60 billion in 2003. ASEAN is growing quickly and becomes a major player in the regional trade arena. These phenomena make Asia the fastest growing market for airfreight industry. In 2003, over 30% of the world's top 30 airports ranked by cargo volume are from Asia.

To operate a logistics hub, Dr. Ho cites FedEx model for an example. The company uses Subic Bay in the Philippines as its hub. Although the hub provides high efficiency in multi-destinations sort, precision in time management, cost effectiveness and flexibility to add a new destination to the network, it has various disadvantages. Some of them are early cut-off

time, high pressure in working environment, disruption in case of breakdown at the hub and idle aircraft and human resources during non-peak hours.

He suggests an alternative model where cargo pipeline is divided into economically variable segments. The pipeline should employ a common IT platform, point-to-point flights between nodes, regular departures between each node and entire cargo should be discharged a destination. This will lead to cost savings, optimum asset utilization across network, greater market reach, frequencies and space availability and flexibility and tailor-made solutions.

For Thailand, Dr. Ho believes in the country's potential. With its strategic location in the center of Asia, Thailand has an edge over Singapore because it is closer to China and Japan and has lower costs. When the new airport completes, the country will have a better connection between air and sea transport, which puts Thailand in a more competitive position compared to Singapore and Malaysia.

Dr. Ho concludes that instead of competing against one another, Asian countries should cooperate in developing logistics hubs in the region for mutual prosperity and improved competitive advantage for the whole region.

FOCUS SESSION 2:

BUILDING A PAN-NATIONAL INNOVATION SYSTEM: SHARING KNOWLEDGE, INFORMATION AND EXPERTISE

**Focus Session 2: Building a Pan-National Innovation System:
Sharing Knowledge, Information and Expertise**

By

Dr. R A Mashelkar, Director-General, Centre for Scientific and Industrial Research, India

Professor Andy Green, Institute of Education, University of London

Moderator : Dr. Viphand Roengpithya, President, Asian University of Science and
Technology, Thailand

EXECUTIVE SUMMARY

Thailand has been identified as one of the “Innovative Developing Countries” (IDCs), which includes India, Malaysia and China. Based on their indigenous innovation capacity, IDCs tend to yield high economic growth and could emerge as key knowledge production hubs. It is believed that IDCs will play a vital role in the 21st century, the “Asia’s Century”.

Social cohesion is another significant issue, apart from development of skills and competitiveness. Social cohesion, in this context, covers the wide and thorough distribution of skills and knowledge, as well as income and living standard within a society.

DETAILED SUMMARY

Dr. R A Mashelkar

“Building Competitiveness Through Technological Innovation”

Today, dynamics of competition and cooperation have changed dramatically – both regionally and globally. Under competitive cooperation, each country must work hard to build and strengthen its competitive advantages in order to position itself as a hub and draw cooperation if not investments from other countries. As an example, India is well positioned as a research and development hub in pharmaceuticals. India's expertise in research and development coupled with its comparatively low labor cost made it possible to distribute these products at fairly competitive prices.

For a country to be competitive, it must have or develop its own competitive assets, which include: human resources, industry infrastructure, and investment environment. Such assets need to undergo competitive processes of management and development, in order to achieve competitive performance which can be measured against various factors including productivity and financial results.

To enhance competitiveness, there are 5 key factors that must first be realized: Speed – the ability to quickly respond to market demands; Consistency – the ability to deliver competitive quality and price; Acuity – the ability to anticipate changes in demand; Agility – the ability to adapt to changing environment; and Innovation – the ability to not only do different things, but also do them differently.

In an attempt to categorize countries based on indigenous innovation capacity and economic strength, Thailand is classified as one of the “Innovative Developing Countries” (IDCs) together with India, Malaysia, China, Korea, Argentina, Brazil,

Mexico, and South Africa. Based on their indigenous innovation capacity, IDCs tend to develop a high economic growth. It is believed that IDCs will play a vital role in the 21st century, the “Asia’s Century”.

Moreover, in order for Asian countries to successfully develop and sustain their competitive advantages, issues concerning market policies, cultural orientation and entrepreneurship must first be addressed. And once they are realized, it won’t be too long before the intent to turn the 21st century into “Asia’s Century” becomes a reality.

Professor Andy Green

“High Skills, Competitiveness and Social Cohesion in East Asia”

Amidst today’s severe competition, apart from sharpening competitive edge and developing skills needed to increase productivity, social cohesion – the wide and thorough distribution of skills and knowledge, as well as income and living standard within a society – should also be emphasized. There is, however, a question of what exactly dictates a country’s competitiveness: productivity, gross domestic product (GDP), or living standard.

From the research (conducted based on the distribution of skills, a factor which have lent to the development of each country’s competitive advantages), countries can be grouped under any of the 2 classifications: 1). Countries that foster High Skills Economies, for example, England and the United States. These countries tend to yield outputs that are strictly confined to specific industries and face problem of unequal distribution of income. And 2). Countries that foster High Skills Societies, for example, Germany, Japan, and Korea. These countries yield outputs from various, yet equally strong industries and where income is equally distributed.

Japan and the Four Tigers (Hong Kong, Singapore, Taiwan, and Korea) all rank in the top 25 economies based on either GDP or global competitiveness, with Singapore and Taiwan in 6th and 5th place respectively on the latter. Malaysia, China and Thailand clearly represent the next wave of advancing East Asian economies, each ranked anywhere between the 20th and 50th place on at least one of the two measures.

“Innovation” is identified as key to advanced competitiveness. Developing a policy and enterprise environment conducive to innovation is, thus, clearly essential for the East Asian states in enhancing competitiveness. Equally important is the development of highly skilled human resources for innovation – including creative talents, frontier basic science skills, and entrepreneurial skills. Although East Asian states have successfully sustained – or are rapidly achieving – high levels of education, the creative and entrepreneurial skills have often been neglected. If such skills are provided adequately through proper education and training, competitiveness would become more efficient.

How well the region manages the dilemmas of combining increasing creative and innovative capacity with social equality and social cohesion may well determine whether they are to become “Knowledge Economies” or “Knowledge Societies”.

FOCUS SESSION 3:
THE NEXT IT REVOLUTION FOR SMALL BUSINESS

Focus Session 3: The Next IT Revolution for Small Businesses

By

Mr. S Ramadorai, Chief Executive Officer, Tata Consultancy Services, India

Professor Jim Norton, Head of e-Business and e-Government, Institute of Directors, UK

Moderator : Mr. Paul Wedel, Executive Director, Kennan Institute Asia

EXECUTIVE SUMMARY

SMEs is the foundation of an economy and IT can play a major role in developing the performance of Thai and regional SMEs if adopted wisely. IT will make a comeback to the regional economy as a major tool to improve the services and cut expenses, not as a fad of technology as it happened during the dot.com boom of the last decade.

DETAILED SUMMARY

Mr. S Ramadorai

“SMEs – Leveraging Technology to Compete in the Future”

Since creativity and innovation are major forces behind competitiveness of each country, SMEs, if equipped with the right kinds of IT, can play a major role in enhancing competitiveness from within.

Citing the numbers of Thailand's SMEs as major segment of the whole economy, making up to nearly 90% of the country's total enterprise with an employment level of 1.33 million of 7.33 million industrial force in 1996, Ramadorai points out that the services Thai SMEs are providing cover all major industries including manufacturing, retail, wholesale and services. This growth has been propelled by the government's initiatives to promote rural industrialization, investment, and infrastructure development, SMEs incubation program, and promotion of subcontracting from larger businesses to SMEs in the rural areas.

The growth of SMEs as a major force behind an economy signals that IT will play an important role in building up necessary infrastructure which will help boosting productivity of each company. Also, IT investment is comparatively cheaper than other investments that a company has to normally do to run a business. This means an SME might want to rent all the software and related applications through an ASP (Application Service Provider) instead of buying everything from independent software vendor. Buying services from ASP allows SMEs

to concentrate on their businesses instead of having to worry about maintaining or setting up their own IT units to keep up with the technologies or protect the network from virus attacks.

He also cites Thai automobile industry as an example of the segment that can benefit from employing IT into their production lines. Thailand, in getting to be Detroit of Asia with more car makers choosing the country as their manufacturing base, can adopt IT into all their manufacturing system including the management of the supply chain, retailing and distribution of their products to the customers. Also he sees IT as a way to reduce wastes that usually take place in the process of inventories and extended supply chain. Also, it can help streamline the information exchange between tiers of employees and customers. The right kind of IT employment can also help a company distribute the products to their customers at the right time.

Currently, several IT solutions are developed to help boosting the performance of SMEs. Solutions such as Product Lifecycle Management (PLM) helps collaborate the development of product designs while Manufacturing Execution Systems (MES) helps automate the management of production schedule. Usually, a company with the right kinds of IT solutions can save money in many ways. For example, they can reduce their inventory by 10-50%, their concessions and reworks level to 40-50% and level of resource utilization by 10-20%. Also, in terms of customer service, IT solution can help a company to improve their delivery reliability up to 95-99.9%.

Huge opportunities are still available for those interesting in providing IT solutions for SMEs around the world. In the US alone, the figure of opportunity stands at \$800 billion with a global figure of opportunity at over \$1.5 trillion. Southeast Asia, Ramadorai points out, will gradually adopt more IT in their businesses. Currently, e-business in the region concentrates in handicraft exporters while other segments have not adopted e-commerce into their routines.

By his perspective, the opportunity to provide IT solutions for SMEs are still large and untapped, but the providers will need to face with the size or economics of their smaller customers.

Professor Jim Norton

“Powering e-business through affordable broadband access and grid computing: the next IT revolution of small business”

Broadband technology that allows people to get information from and to the Internet more quickly will play a major role in sharpening the competitiveness of small businesses around the world.

With an exponential growth of IT adoption around the world, boosted by the extraordinary leaps of technology development, small businesses will gain more access to broadband that will allow them to store more information into the Internet as well as getting businesses done more quickly and productively.

Professor Norton cites Cooper's Law for wireless, saying that the number of conversations (voice and data) conducted over a given area, in all of the useful radio spectrum, has doubled every two and a half years for the last 105 years, ever since Marconi discovered radio in 1895. This Law also applies to the numbers of the current growth of the use of the Internet in the year of 1995-2005.

He also points out that the technologies of today have grown out of the spectrum that one can imagine. For example, daily equipment has become even more sophisticated and mobile enabled. This will eventually lead to an “M-Business” in which all the businesses are conducted via mobile phones. A mobile phone will be radically developed with upgraded communication capability to allow people to use it in everything they have to.

But is this just another round of technologically hype? Many might be concerned about the exponential growth of the technology, especially after the meltdown of e-commerce or dot.com businesses in the last stretch of the 1990s. Professor Norton explains that while the e-commerce of the 90s evolved only in technology side of the system, the newly re-emerging e-commerce of this era will help boosting the core of the existing businesses, rather than being anything else. Also, the year of 2004, according to Gartner Group, is the year that the “true e-business emerges” before we all see an optimized e-business and e-business subsumed into corporate DNA.

And what does all the hype of the year 2004 means to the competitiveness of small businesses? Professor Norton recommends that a small company, with the right kinds of IT, can more satisfy their customers, be more creative, be more co-operative, be more committed, and be less expensive in their production.

Also, the availability of broadband technology can provide a small business with continuous access to the world without having to worry about the increased costs. An affordable broadband system will allow a company to be “always on” with linkage between their supplies and demands ensuring that what is sold is genuinely in stock and can be delivered. Also, broadband can enable SMEs to be truly a society of their own with ability to share information about their productions, supplies, and demands. Also, this access can help a company to learn more about their customers with the right kinds of designs and configurations to please them. Currently, it is taking the time for all the companies to adopt the technology into their systems.

However, broadband does not only bring information, but also viruses into the system of the company. This is the major drawback and Professor Norton suggests companies to use networked services or ASP which is supposed to have a better virus protection than stand-alone system. Also, technology alone does not bring an increased competitiveness into a company, people or human resources of each place will need to be educated and aligned with the right knowledge to wisely use these equipment for the benefit of the company as a whole.

**FOCUS SESSION 4:
HARNESSING BIOTECHNOLOGY**

Focus Session 4: Harnessing Biotechnology

By

Dr. Anil Vaidya, Chief Executive Officer, Latro Medical Systems, UK

Dr. George Fuller, Executive Director, CropLife Asia, Taipei

Moderator : Dr. Sakarindr Bhumiratana, President, National Science and Technology
Development Agency, Thailand

EXECUTIVE SUMMARY

Biotechnology offers a great opportunity for Asia. Serious challenges, especially those related to regulatory environment, public perception and lack of financial support should be eliminated to provide encouraging environment for biotechnology development. Asian countries should also find their strengths and build on them in order to create competitive advantages in the world market.

DETAILED SUMMARY

Dr. Anil Vaidya

“Potential of Biotechnology as a Key to Competitiveness and a Source of New Opportunities”

Dr. Vaidya presents three issues including UK's biotechnology sector development, challenges for other countries and challenges for Thailand and Asia

Firstly, he gives the overall picture of the development of biotechnology sector in the United Kingdom, the largest biotech sector in Europe. UK biotech industry is successful in terms of products, and research attractiveness. UK biotechnology accounts for 43% of biotech drug candidates from all European public companies. In terms of attractiveness, UK is home to research and development facilities of many of the world's leading biotech companies. The success of the UK's biotechnology relies mainly on network of biotech clusters, government's supports in terms of policy and funding, and strong science-based research.

Secondly, challenges for other countries in biotechnology development comprises five key factors namely high quality science base and complimentary policies; appropriate regulatory framework; skilled workforce both in science and commercial knowledge; supporting environment of innovation, training programs, mentoring support and rewards; and a system that encourages investors.

Dr. Vaidya believes that the right type of support will promote the development of biotech industry. A company should develop a revenue stream from selling products or services to fund its development and not depend solely on outside investors support.

Finally, he cites three challenges for Thailand and other Asian countries. The first is commercial support infrastructure that encourages biotech start-ups. Companies need advice and assistance, perhaps from the government, in identifying sources of funding and those related to legalities of intellectual property.

The second challenge is to focus on the use of biotechnology for health and agricultural productivity. Countries should go beyond the debate surrounding genetically modified foods and, instead, focus on the benefits of biotechnology.

The third challenge is Thailand and Asian countries should identify their own strengths and build on them. Dr. Vaidya cites Thailand's experience in shrimp biotechnology as an example of where the country can excel and create global interest. Because Thailand possesses rich biodiversity, the country should focus more and make it the national competitive element.

Dr. George Fuller

“Development of Biotechnology in Asia: Opportunities and Challenges”

Dr. Fuller reiterates advantages of biotechnology that it can help increase productivity and create benefits for consumers and the environment. The world needs to produce more food to feed its rapidly increasing population. FAO projects that the world population could be as many as 25 billion in 2150. Biotechnology is seen as an effective solution to increase food production.

In terms of consumers and environment, biotechnology can reduce the use of chemicals for pest control and reduce effects on ecosystem, while increasing nutritional values in agricultural products such as rice with more vitamin A, and increasing productivity such as the development of drought, heat and cold tolerance crops.

With these benefits, the global area of biotech crops has increased significantly. At present 18 countries worldwide, such as the US, Canada and China, have adopted biotech crops and 3.4 billion people are living in GM crops growing areas. Thailand has not yet adopted biotech crops.

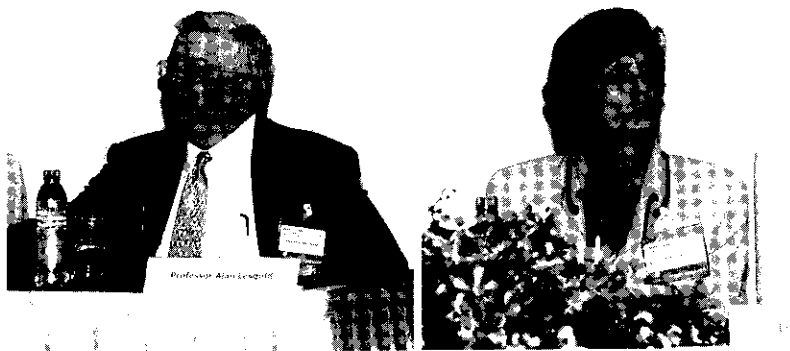
“Major challenges in the development of biotech in Asia is not the lack of human resource, but regulatory environment, public perception, funding and ability to satisfy the US and EU,” said Dr. Fuller.

In terms of regulatory environment, the lack of harmony in the region and fully developed international standards, biosafety protocol and discouraging regulations created in response to fear of MNCs are key barriers to biotech development in the region. He suggests that Asian countries should develop consistent, predictable and harmonized regulatory structure to meet Asian needs and must not based on political opportunism.

Public perception remains a key challenge. Negative attitude towards biotechnology, misleading consumer survey, and no clear understanding of biotech and its benefits lead to public rejection. In addition, research needs promotion. At present, most important research projects are still in laboratories. Researchers lack skills, funding and incentives. These prevent biotech industry to grow in the region.

“Serious challenges need to be overcome to realize the benefits of biotechnology which will offer tremendous benefits and opportunities to Asia,” said Dr. Fuller

FOCUS SESSION 5:
ENHANCING AND HARNESSING
THE COUNTRY'S HUMAN RESOURCE FOR COMPETITIVENESS

**Focus Session 5: Enhancing and Harnessing the Country's Human Resource
for Competitiveness**

By

Professor Alan Lesgold, Dean, School of Education, University of Pittsburgh, USA.

Dr. Laurie Bassi, Managing Partner, McBassi & Company, the former Vice-President and
General Manager of American Society for Training and Development.

Moderator : Dr. Chalongsob Sussangkarn, President, Thailand Development Research
Institute, Thailand

EXECUTIVE SUMMARY

In the modern world, no particular job will last a lifetime. Therefore, producing people for a particular job is not anymore applicable. Education should instead focus on applied learning, promoting the ability to apply simple concepts to new, complex situations. This is to create valuable workforce who fits dynamic market demands with the ability to learn new things, adapt to new situations, and be innovative.

People are “assets” and investments in them are a source of strategic competitive advantage. Dr. Bassi mentioned that a growing body of research shows that effective leaders and managers – along with large investments in employee training – create a virtuous “human capital value chain” that benefits an organization. The suggested cost-effective way in promoting workforce skill development, are for example trainings via electronic network, training collaboratives organized through trade associations or government-subsidized consortium.

DETAILED SUMMARY

Professor Alan Lesgold

“Schools and Other Education and Training Sources: Competitive Advantages for Workforce Development”

“This (the development of workforce to enhance competitive advantages) is not simply embedding standard schooling into the context of a particular job – no particular job will last a lifetime.” “In the real world, what is especially valuable is the ability to apply simple concepts to complex situations” -- These sentences are against traditional school curriculum, which focuses on training people for a particular job thus applying complicated concepts regardless of its application.

The increasingly dynamic work environment demands for workers who are able to adapt to new situations, are innovative, and encompass basic skills beneficial to new work paradigms (including skills in communication, collaboration, handling novel situations, and problem solving). In addition, for a country or region to successfully grow economically, it must avoid being wholly dependent upon outside entrepreneurs. Therefore, it is necessary that the educational system be reformed to create the ideal atmosphere for developing ideal human resources.

The direction that education should take in order to respond well to the modern work environment is to shift its focus to applied learning, whereby learning by doing and the ability to apply simple concepts to new or complex situations by means of simulated tasks and collaborative activities are promoted. Teachers or instructors, on the other hand, should practice supportive coaching and train students on how to effectively approach, analyze and solve problems.

Education, here, means life-long learning. It covers not only academic works in schools, colleges and universities; but also business-based training in workplaces to enhance employees' capacities and thus bring about competitive advantages for the organization.

Dr. Laurie Bassi

“How to Improve Your Organization’s Return on Human Capital”

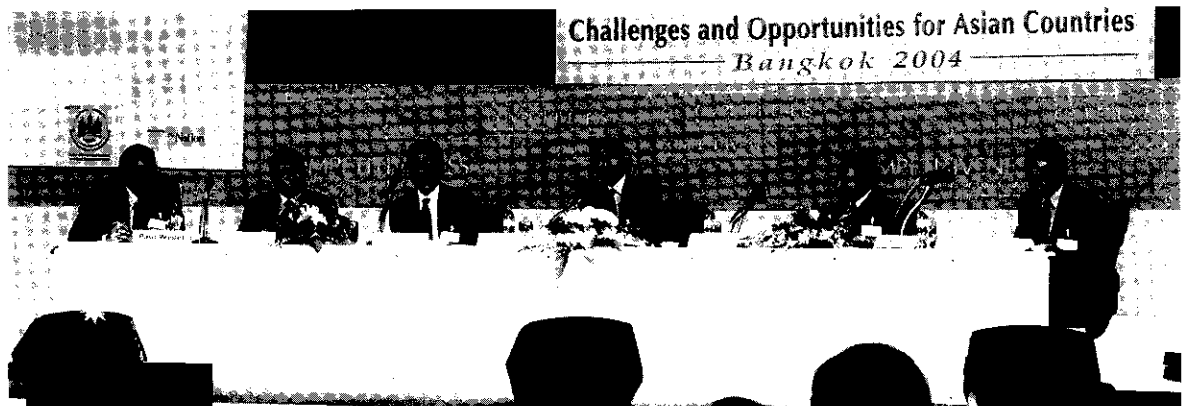
In a highly competitive world of business, people are considered valuable “assets” that contribute tremendously to building an organization's competitive advantage. A synthesis of the research points out 5 attributes of successful and highly effective organizations: 1) Leadership Effectiveness – the leaders' ability to create an effective and productive work environment and motivate employees; 2) Learning Capacity – the organization's overall ability to learn and continually improve in response to change; 3) Workforce Optimization – an organization's success in optimizing the performance of its workforce; 4) Knowledge Optimization – the extent of the organization's “collaborativeness” as well as efforts and ability to share knowledge and ideas across the organization; and 5) Talent Retention – the organization's ability to retain and optimize the value of its people.

According to the research, organizations seeking to improve their return on people should invest in 2 major factors: leadership/managerial capability and employee training. Surveys show that employees will tolerate “bad” organizations if they have good bosses, and are more likely to leave “good” organizations if they have “bad” bosses. Therefore,

investment in leadership/managerial capability is an important first step. It can be done through either “buy” or “build”. “Buying” is fast but expensive, and the long-run effects are often mixed; while “building” is slow but less expensive, and the long-run effects are often better than “buying”. As for investments in employee training, apart from increasing employees’ skills and competencies needed to do the job, it also indirectly affects employee’s retention rate (provided that leaders are effective and wages are competitive) – a fundamental determinant of a number of important outcomes, such as customer satisfaction, sales per employee, and market capitalization.

In developing training programs, time, space and cost should be taken into consideration. For cost-effectiveness, training can be held via electronic network, through training collaboratives organized through trade associations or government-subsidized consortium. Government is recommended to play a role in financing and facilitating employers’ investments in training, which will lead to enhanced competitiveness of the country as a whole.

**ROUNDTABLE:
WHAT NEXT?**

Roundtable : What Next?

By

Dr. John Butler, Professor of Management, Polytechnic University, Hong Kong.

Mr. Paul Wedel, Executive Director, Kenan Institute Asia

Dr. Richard N Cooper, Professor of International Economics, Harvard University

Mr. Eamonn Fingleton, Author of 'In Praise of Hard Industries: Why Manufacturing, Not the Information Economy, is the Key to Future Prosperity'.

Dr. Olarn Chaipravat, Chairman of the Fiscal Policy Research Institute,
Ministry of Finance, Thailand.

Moderator : Mr. Pana Janviroj, Editor, The Nation

EXECUTIVE SUMMARY

The international conference on "Competitiveness: Challenges and Opportunities for Asian Countries" explores all aspects of competitiveness and elements that enhance competitiveness including roles of both government and private sector. Specific issues that Thailand will need to consider in increasing national competitiveness are education, human capital development and capability to create encouraging environment for economic growth.

DETAILED SUMMARY

During the two-day conferences, topics related to competitiveness are considered and discussed. Competitiveness is not created by any factor alone but it must comprise a mix of proper government supports and capabilities of private sector in seeking and taking opportunities. **Dr. Richard N Cooper**, Professor of International Economics, Harvard University, said earlier in the conference, "Let the government take credit. Let us (companies) take profit."

Key role of the government is to provide for enhancing environment such as supporting regulatory environment, supporting policy, tax measures, investment incentives, -funding, and infrastructure development.

Size does not determine success or competitiveness. A country will also need creativity, strong manufacturing sector, good human resource and human capital, and other supporting industries like logistics and IT.

Cooperation from business is crucial to create national competitiveness. Businesses have to prepare themselves for future opportunities provided by changing international trade

and the development of free trade areas. They have to seek opportunities and take them. “What the government has done on competitiveness doesn’t mean anything, if you don’t seek the opportunities,” said **Dr. John Butler**, Professor of Management, Polytechnic University, Hong Kong.

Mr. Paul Wedel, Executive Director, Kenan Institute Asia, views that IT is a key factor for creating competitiveness. IT provides greater access to opportunities for businesses. Even for small-scale business enterprises, IT provides them with more flexibility in business operations while offering them new business opportunities. Businesses should use IT as a tool to sell their products and services rather than utilizes it as a supporting system. IT is also an important area that will strengthen Asia’s competitiveness because the region already has great human resource in this area.

In addition to economic and business-related issue, environment is a key concern. Asia is a large region and consumes a lot of resources. Without proper environment and resources management, growth and competitiveness cannot be sustained.

Dr. Cooper views that China and India are two largest economies in Asia and they are growing at a rapid pace. These two countries will strongly drive Asia’s competitiveness.

Mr. Eamonn Fingleton, the author of “In Praise of Hard Industries: Why Manufacturing, Not the Information Economy is the Key to Future Prosperity”, comments that Japan is missing from this conference although it is one of the largest Asian economies. He hopes to see more role of Japan in the next conference.

As for Thailand’s competitiveness, the country will have to consider and improve education in order to create high potential human capital. Dr. Cooper says that “we have to learn how to learn” to embrace self and life-long learning attitude. Creativity has to be promoted through supports for small and medium-sized enterprises.

Dr. Olarn Chaipravat, Chairman of the Fiscal Policy Research Institute, Ministry of Finance, Thailand, tells the conference that the government has put Thailand back on track after the 1997 crisis. What the government will do next is to ensure effective supply and demand management and encouraging environment such as tax measures to nurture and reward productivity at corporate level. Together with productivity, the government encourages corporates to adopt the modern marketing concept where companies have to sell the products that make consumers feel they are worthwhile.

In the questions and answers session there are a number of interesting questions. Some of them are is it possible for Asia to form a tight trade cooperation like EU. Speakers say that it takes quite a long time for EU to become unified. Asia and Europe also have different background. Cooperation among Asian countries would be in a different form.

In the area of innovation promoting, speakers believe that innovation can be promoted through education.

On question that how a government retains talents, speakers view that the government has to offer good package and pay them well. Attitude is another key element. The government has to ensure that their officials are proud of and value their work. In the US where education level is remarkably high, the government has less problem in retaining talents and this can be a good case study for other countries.

GALA DINNER SPEECH:

BY

DR. STAN M. DAVIS

Gala Dinner Speech

By

Dr. Stand M. Davis, Author of the books, "Future Perfect" and "It's Alive"

EXECUTIVE SUMMARY

We have come halfway of the "Information Economy" and will soon embark on the so-called "Molecular Economy" in which technologies, especially biotechnology, will be integrated seamlessly into the economy and widely used to produce hi-tech products for everyday's life. Also, business transactions will be done in a fraction of time currently used in today's Information Economy.

DETAILED SUMMARY

Dr. Stan M. Davis

"Lessons from the Future"

Dr. Stand M. Davis tells us to watch out for the next revolution that will reshape the way we do businesses. He says the current economy, called the "Information Economy" has come halfway and we will soon see technologies, especially biotechnologies, integrate into everything we use once we embark on the new kind of economy called in his word "Molecular Economy."

Dr. Stand M. Davis says in the next 20 years, technologies will play a more important role in the businesses and will be the major force behind the increased competitiveness of each company. Things, not only the Internet, will be more connected and allow more people to share information and work independently without having to wait for the top-down tiers of command lines.

"There is no CEO on the Internet," says Dr. Stand M. Davis. "Just a connected participants who can share information without having to get any permission from anyone. This has radically transformed the way people share information and companies do their businesses. And no one is in control in this system. No more top-down order lines, but we instead are looking for a new playing field where anyone can get an equal access to the network."

Elaborating on the usual cycle of an economy, Dr. Stand M. Davis points out that, looking back, all kinds of economy usually had a cycle without we realizing it until it had happened.

"We didn't know when the Industrial Economy would end when we were back there, but like anything else, an economy has the beginning and the end."

Dr. Stand M. Davis predicts that the Information Economy that we are currently in will give into the Molecular Economy by the year of 2020 with some overlapping period of transformation from the current cycle to the next.

"Given that everything are connected in the Molecular Economy, it is possible that we can see interconnected vending machine that can signal the depleted stocks of a certain kind of soft drink directly to the supply chain so that the machine can be stocked up at all time without having to wait for a round of human checkup. Also, these smarter machines will be able to do their own marketing. For example, it can add up the price of a can of Coke during Summer and reduce the price during Winter because people tend to be willing to pay for it when they are thirsty more oftenly during the season. "

Also, Dr. Stand M. Davis says, things that are used in everyday's life will be more hi-tech. Thanks to the new inventions. For example, "We might see a new kind of fibre that is as thin as spider web but as strong as a metal cable."

In the new Molecular Economy, a company will have to adapt to sustain their competitive edge. The interconnected computer network will force companies to compete on the basis of speed.

"Time, space and mass are the basic dimensions of the universe and the economy, and your businesses are part of that universe, so they have got to be the basic dimensions of these too."

In the Information Economy and Molecular Economy, time, space, and matter are viewed as the resource and the company will have to adapt these resources to fit the customer's needs.

"Toyota can mass-customise cars. A customer can pick out an exact contents he wants for his car on Monday and have it delivered to his house on Friday."

Also, companies that want to foster innovation as a strategic success tool are not wedded to “strategy as formal planning” but to strategy as intuition. “Intuitive strategy is nevertheless logical and conscious,” says Dr. Stand M. Davis, adding that many corporate culture efforts fail because they focus almost exclusively on organizational culture when they should focus on business culture.

Most culture work has been about how to manage and not how to compete. “It should be the opposite,” he says.

In today’s fast changing environment, successful businesses must develop strategies and structures reflecting where the company and industry expect to be in the future.

“It should appropriately reflect the present future rather than be catching up with the past present,” he says.